

LABYRINTH – gymnázium a základní škola, s.r.o.

Lidická 28, 602 00 Brno

Č.j.: 42/2016

labyrinth

laboratorní škola Brno

Školní vzdělávací program

pro základní vzdělávání

„Najdu svoji cestu světem“

Aktuální znění školního vzdělávacího programu projednala a schválila:

Pedagogická rada dne 1. února 2024

Školská rada dne 1. února 2024

OBSAH

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

1. ÚVOD

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

- 2.1. Velikost a úplnost školy
- 2.2. Vybavení školy
- 2.3. Ročníkové, předmětové a celoškolské projekty
- 2.4. Charakteristika pedagogického sboru
- 2.5. Spolupráce se žáky
- 2.6. Spolupráce s rodiči
- 2.7. Školská rada
- 2.8. Spolupráce s dalšími subjekty
- 2.9. Mezinárodní spolupráce

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

- 3.1. Pojetí školního vzdělávacího programu
- 3.2. Výchovné a vzdělávací strategie
- 3.3. Cíle vzdělávacího programu
- 3.4. Strategie naplňování klíčových kompetencí
- 3.5. Začlenění průřezových témat
- 3.6. Poskytování poradenských služeb ve škole
- 3.7. Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- 3.8. Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných
- 3.9. Školní družina
- 3.10. Výjezdy do zahraničí
- 3.11. Zájmové kroužky
- 3.12. Řízení a organizace výuky
- 3.13. Autoevaluace školy
- 3.14. Vzdělávací oblasti

4. UČEBNÍ PLÁN

5. UČEBNÍ OSNOVY

- 5.1 Charakteristika oblastí
 - 5.1.1 Jazyk a jazyková komunikace
 - 5.1.2 Matematika a její aplikace
 - 5.1.3 Informatika
 - 5.1.4 Člověk a jeho svět
 - 5.1.5 Člověk a příroda
 - 5.1.6 Umění a kultura
 - 5.1.7 Člověk a zdraví
 - 5.1.8 Člověk a společnost
 - 5.1.9 Člověk a svět práce

6. PŘÍLOHY

- 6.1 Hodnocení výsledků vzdělávání žáků
- 6.2 Legislativní a metodická opora ŠVP
- 6.3 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)
- 6.4 Sexuální výchova
- 6.5 Etická výchova

IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE ŠKOLY

Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání „Najdu svoji cestu světem“

Název organizace:	LABYRINTH – gymnázium a základní škola, s.r.o.
Adresa:	Lidická 1869/28, 602 00 Brno místo působení Žerotínovo náměstí 533/6, 602 00 Brno
IZO školy:	181 080 729
REDIZO:	691 009 627
IČO:	039 72 071
Právní forma:	s.r.o.
Ředitel školy:	RNDr. Mgr. Břetislav Svozil, Ph.D.
Provoz školy:	7:30 – 17:00
Telefon/mobil:	608 407 832
E-mail:	svozil@openschoolspace.eu
Webové stránky školy:	www.labyrinthschool.cz

Zřizovatel:	LABYRINTH – gymnázium a základní škola, s.r.o.
Adresa:	Lidická 1869/28, 602 00 Brno
IČO:	039 72 071
Telefon:	608 407 832
E-mail:	svozil@openschoolspace.eu
Webové stránky:	http://openschoolspace.eu/

Platnost dokumentu

Tato verze školního vzdělávacího programu je platná od 1. února 2024.

.....
RNDr. Mgr. Břetislav Svozil, Ph.D.
ředitel školy

1. ÚVOD

Žijeme v době, o které se někdy mluví jako o turbulentní. Vše se zrychluje, přibývá informací a zároveň impulzů, které na jedné straně tlačí školy k tomu, aby reflektovaly společenský vývoj a proměňovaly se se stejnou rychlostí jako společnost. Na druhé straně jsou patrné tendence, které usilují spíše o to, aby školy byly stabilní hodnotové instituce, které na změny reagují velice obezřetně. Tyto dvě tendence doplňuje ještě další, která vnímá školy jako tvůrce a nositele změn.

"If we teach today's students as we taught yesterday's, we rob them of tomorrow."

John Dewey

Je velice důležité, abychom se pokusili nastavit vzdělávací prostředí a připravit žáky pro budoucnost. Nevíme sice, jak bude svět vypadat za dvacet, třicet let, možná i dříve, ale každopádně se o to musíme pokusit.

Stanovení dlouhodobé strategie vzdělávání a výchovy pro českou společnost tedy vyžaduje i hlubší **teoretický rámec** – *východí představu o povaze člověka jako osoby a jejího vztahu k lidské společnosti a přírodnímu řádu*. Teprve tento širší pohled dovolí jasně formulovat cíle a priority vzdělávací soustavy a poskytné také hlavní argumenty pro volbu konkrétních cest a nástrojů jejich realizace ¹⁾, a to v podobě **školního vzdělávacího programu**.

Povinnost sestavit individuální (vlastní) *Školní vzdělávací program (ŠVP)* pro základní vzdělávání na dané škole, podle něhož škola uskutečňuje vzdělávání, vychází z § 3 odst. 3 školského zákona ²⁾, který musí být v souladu s *Rámcovým vzdělávacím programem (RVP)*, jenž je vydáván pro každý obor vzdělávání, mj. i pro základní vzdělávání.³⁾

RÁMCOVÝ vzdělávací program dle § 3 odst. 2 školského zákona:

- vymezuje povinný obsah, rozsah a podmínky vzdělávání
- je závazný pro tvorbu ŠVP

¹⁾ Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – **Bílá kniha**. Praha : MŠMT ČR 2001, str. 13

²⁾ Zákon č. 561/2004 Sb., školský zákon, v platném znění

³⁾ **Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání**. Praha : MŠMT ČR 2016
(s platností od 1.9.2013)

- je závazný pro hodnocení výsledků vzdělávání žáků
- je závazný pro posuzování učebnic a učebních textů.

ŠKOLNÍ vzdělávací program dle § 5 školského zákona:

- musí být v souladu s RVP
- obsah vzdělávání může být uspořádán do předmětů nebo jiných ucelených částí učiva
- stanovuje konkrétní cíle vzdělávání, délku, formy, obsah a časový plán vzdělávání, průběh a ukončování vzdělávání, včetně podmínek pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami
- stanovuje popis materiálních, personálních a ekonomických podmínek a podmínek bezpečnosti práce a ochrany zdraví, za nichž se vzdělávání v konkrétní škole uskutečňuje
- se zveřejňuje na přístupném místě ve škole
- vydává ředitel školy.⁴⁾

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

LABYRINTH – základní škola, s.r.o. je koncipována jako úplná základní škola s devíti postupnými ročníky. Sídlí v centru města Brna v nově zrekonstruovaných prostorách na Žerotínově náměstí 6, Brno. ZŠ Labyrinth je Fakultní školou Pedagogické fakulty MU BRNO a zároveň první laboratorní školou v České republice. Škola je členem Mezinárodní asociace laboratorních škol – International Association of laboratory schools (IALS).

ZŠ Labyrinth je jedním z pilířů mezinárodního vzdělávacího projektu Open School Space, který kromě školy zahrnuje Komunitní centrum, Junior hub a Eduspace festival.

Filozofický rámec

Filozofie školy vychází z myšlenek zakladatele laboratorních škol - Johna Deweyho. John Dewey, stál na konci 19. století u vzniku prvních laboratorních škol v USA, označuje školu jako sociální instituci. Její úlohou je dítěti co nejvíce přiblížit reálný život společnosti, tak aby se stalo jeho aktivní součástí. Edukační proces není jen přípravou na neurčitý, vzdálený a pro

⁴⁾ § 5 odst. 3 školského zákona

dítě zatím fiktivní budoucí život. Už samotný edukační proces je životem a musí být proto reálný, živý a konkrétní.

"Education is not preparation for life, education is life itself."

John Dewey

Poslání laboratorní školy

- pedagogika orientovaná na dítě – práce s vnitřní motivací, rozvoj kreativity, inovativnosti, motivace k celoživotnímu učení,
- přístup k neomezeným možnostem vzdělávání - „anytime anywhere learning“,
- poskytování prostoru pro výzkum a inovace,
- úzká provázanost s univerzitami,
- otevřené hodiny/sdílení - podpora učitelů z veřejných škol – nabídka praxe,
- poskytování praxí budoucím učitelům, externí mentorství,
- prezentace výstupů vzdělávacího procesu – účast na konferencích, publikování odborných článků, zapojování se do veřejných debat, práce na systémových řešeních,
- vytváření sítě inovativních škol, vyhledávání vzorových škol a zprostředkování návštěv na školách,
- provázanost se zahraničními školami - zprostředkovávat a organizovat study visits – možnost inspirovat se z ověřených postupů (příklady dobré praxe),
- realizovat široké spektrum akcí, které vedou k setkávání, společnému učení, inspirování a výměně zkušeností.

ZŠ Labyrinth vychází z respektu k potřebám každého dítěte. Individuálním a diferencovaným přístupem ke každému dítěti můžeme pracovat na dosažení jeho osobního maxima. Podporuje rozmanitost a odlišnost, vnitřní motivaci jako předpoklad k pozitivnímu vztahu k celoživotnímu vzdělávání. Vede žáky k tomu, aby si našli svoji strategii učení, plánovali a průběžně vyhodnocovali svůj učební proces, k individuálnímu i týmovému úspěchu. Tento přístup je dále usnadňován a akcelerován díky využívání moderních technologií.

ZŠ Labyrinth vychází ze smysluplnosti (z praktického využití získaných vědomostí), vzdělávání často probíhá v terénu, je podporováno úzkou spoluprací s partnerskými školami

v zahraničí, přírodovědnými expedicemi, výlety za kulturou a dalšími aktivitami, které vedou k rozvoji klíčových kompetencí.

Základní principy školy

- individualizovaný a diferencovaný přístup ke každému žákovi,
- pedagogika orientovaná na dítě,
- škola jako "laboratoř" - provázanost s univerzitami, dalšími institucemi a praxí,
- důraz na jazykové vzdělávání,
- důraz na integrovanou tematickou výuku,
- rozvoj "klasických" i "nových" kompetencí a gramotností,
- terénní/expediční/badatelská výuka,
- místně zakotvené učení,
- ekosystémový přístup ve vzdělávání.

2.1 Velikost a úplnost školy

Dle Rozhodnutí MŠMT ČR a OŠ KrÚ Jihomoravského kraje má škola schváleny tyto maximální kapacity:

• základní škola	540 žáků
• školní družina	230 žáků
• školní jídelna - výdejna	525 strážníků

V každé třídě je maximálně 18 žáků. Výuku zajišťují převážně kvalifikovaní pedagogové. Na výuce anglického jazyka se podílejí rodilí mluvčí.

2.2 Vybavení školy

ZŠ Labyrinth se nachází ve zrekonstruovaných prostorách města Brna, na Žerotínově nám. 6 a na ulici Technická 19. Technicky a materiálně je škola vybavena na vysoké úrovni.

Školní třídy jsou vybaveny ergonomickým nábytkem, který umožňuje flexibilní manipulaci a uspořádání odpovídajícímu různým typům výuky např.: individuální, skupinová,

frontální. Ve třídách jsou interaktivní panely, odpočinkový a herní koutek. Třídy využívají mobilní počítačové učebny.

Školní počítačová síť umožňuje připojení na internet ve všech prostorách školy.

Ve škole je školní jídelna-výdejna, která je vybavena mobilním nábytkem, který umožňuje i jiné využití prostoru (např. jako místo setkávání).

Ve škole je rovněž odborné učebny na výtvarnou a hudební výchovu, informatiku a badatelství.

Škola využívá rovněž prostory komunitního centra - jeho knihovnu a přednáškový sál.

Externí místa s možností vzdělávání a outdoorových aktivit:

- sportovní hala/tělocvična VUT, Údolní 244 a Sportovní areál Pod Palackého vrchem, Technická 3013/14,
- sportovní hřiště Sokola I. na ulici Kounicová 685/20,
- sportovní hřiště Domova mládeže Petrinum na Veveří 462/15,
- zahrada Domova mládeže Petrinum na Veveří 462/15,
- Moravská galerie v Brně, Knihovna Jiřího Mahena v Brně, MU Brno, JAMU atd.
- prostory Masarykovy univerzity, Brno.

2.3 Ročníkové, předmětové a celoškolské projekty

Nedílnou součástí vzdělávacího procesu jsou projekty - ročníkové, předmětové, celoškolské, jednodenní apod., které jsou přirozenou součástí ŠVP. Projekty navazují na tematickou integrovanou výuku, která je připravovaná ve spolupráci s partnerskými zahraničními školami. Pracujeme v týdenních, měsíčních a ročním celku. Příprava, realizace, výstupy a evaluace projektů zvyšují efektivitu vyučovacího procesu, motivují žáky a podporují spolupráci všech pedagogů, žáků, rodičů i externích partnerů.

Přehled školních projektů, aktivit a tradic:

- Slavnostní setkání na začátku školního roku
- Celoškolské sněmy
- Školy v přírodě
- Školní expedice
- Jazykové výjezdy

- Pravidelné projektové dny
- Lyžařský kurz
- Plavecký kurz
- Bruslařský týden
- Tematické exkurze
- Environmentální projekty
- Stavby ze sněhu a malování do sněhu
- Vánoční setkání
- Velikonoční setkání
- Školní akademie
- Školní kempy

Ukázka projektů v rámci tematicky integrované výuky pro I. ročník:

září	Jsem jedinečná bytost, moje rodina
říjen	Moji spolužáci, moje škola
listopad	Kde bydlím, jak se dostanu do školy
prosinec	Člověk a čas
leden	Zdravý životní styl - pohybové aktivity
únor	Zdravý životní styl - stravování
březen	Příroda kolem mě
duben	Z čeho jsou věci kolem nás, jak lidé pracují
květen	Zvířata domácí a volně žijící
červen	Les
červenec	Moje shrnutí školního roku

Dlouhodobé projekty

Realizace dlouhodobých projektů základní školy vychází z aktuálních (ekonomických, technických a personálních) možností školy a je zaměřena zejména na:

- **spolupráci s okolím školy** (*regionální organizace, firmy, instituce, školy apod.*) v rámci volby povolání, rozvoje osobních a individuálních dovedností, rozvoje klíčových kompetencí, prevence kriminality a sociálně patologických jevů atd.

- **zlepšování didaktických dovedností vyučujících:** pravidelná účast pedagogů na seminářích, exkurzích, workshopech, soutěžích (sport, kultura), přednáškách atd. se zaměřením na didaktickou techniku, metodiku vedení výuky, organizační formy práce a jiné aktuální problémy v pedagogice apod.
- **prevenci rizikové chování žáků:** odborné přednášky akreditovaných firem (institucí), výchovné koncerty, exkurze, návštěva filmových a divadelních představení; poradenské služby v oblasti výchovy a vzdělávání – PPP Brno.
- **učení prožitkem:** přímá účast žáků na sportovních a jiných dovednostních akcích (dle nabídky regionálních škol, institucí a firem).

Tematická integrovaná výuka v sobě začleňuje několik základních aspektů:

- zefektivnění edukačního procesu,
- spolupráce s "domácími" i zahraničními partnery,
- zlepšování dovedností pedagogů.

Tým Labyrintu tvoří nejen pedagogové, ale také psychologové, sociologové, kolegové z filozofické či přírodovědecké fakulty.

2.4 Charakteristika pedagogického sboru

Pedagogický sbor je smíšený s převahou žen. V rámci pedagogického sboru se snažíme rozvíjet kulturu, která vychází z důvěry a smysluplné práce/spolupráce. Členové pedagogického sboru směřují k otevřené komunikaci se všemi účastníky výchovně vzdělávacího procesu – žáky, jejich zákonnými zástupci i širší komunitou. Důležité jsou i partnerské profesní vztahy mezi pedagogy, sdílená společná vize, ochota pracovat i nad rámec svých povinností.

Všichni pedagogové procházejí pečlivým přijímacím řízením, jehož hlavní částí jsou osobní pohovory, jenž mají za cíl dobře poznat uchazeče a zajistit soulad jeho výchovně vzdělávacích strategií s filozofií školy.

K rozvoji komunikačních dovedností, týmové spolupráce a rozšiřování škály používaných vzdělávacích metod a kompetencí/gramotností využíváme také další vzdělávání pedagogických pracovníků. Je plánováno na základě vyhodnocování potřeb školy a profesního zájmu pedagogů. Probíhá jak individuální formou, tak formou vzdělávání všech pedagogických pracovníků.

Další rozvoj pedagogů a zaměstnanců školy je podporován nabídkou a pravidelným pořádáním:

- týdenních porad,
- ročníkových setkávání,
- setkávání kompetenčních týmů,
- teambuildingových setkání,
- plánů pedagogického osobní rozvoje,
- zpětnovazebných pohovorů.

Nedílnou součástí práce učitelů je také:

- plán osobního profesního rozvoje (POPR), který zpracovává každý pedagog,
- vzájemné učení (návštěvy kolegů v hodinách, návštěvy jiných škol, intervize, společné diskuse o nových postupech, pomůckách, metodách, vzájemná inspirace v rámci týmu, využití služeb mentora, kouče...).

Do výuky jsou rovněž zapojeny principy tandemové výuky, která má několik základních charakteristik:

- jeden vyučuje, druhý asistuje,
- týmová výuka,
- výuka v centrech,
- diferencovaná výuka,
- paralelní výuka,
- kombinace všeho výše uvedeného.

2.5 Spolupráce se žáky

ZŠ Labyrinth navštěvují žáci z Brna a jeho okolí. Abychom zajistili dobrou adaptaci dětí (budoucích žáků), pracujeme s nimi již před zápisem v rámci měsíčních setkání v edukativně-stimulačních skupinkách. Tyto skupinky mají několik cílů - poznávání žáků (pracujeme s dynamickou diagnostikou), poznávání zákonných zástupců (identifikace vzájemných potřeb a očekávání), postupné vytváření vhodného týmu dětí, které budou spolu navštěvovat jednu z prvních tříd.

Pracujeme na principech individualizace a diferenciaci, to znamená, že se snažíme zohlednit potřeby každého žáka. Pro rozvoj individuální potřeb vytváříme podmínky v běžné výuce, družině, ale i formou specifických zájmových kroužků.

Učitelé využívají při vyučování různé metody participace žáků na rozhodování, přizpůsobují tomu i zadávání a hodnocení práce. Mimo jiné se tak stále více zvyšuje prostor pro individualizaci vzdělávání každého žáka. Pedagog přitom dbá, aby se individuální vzdělávací cíle spojovaly při skupinových cílech více žáků či celé třídy a posilovala se schopnost žáků kooperovat k dosažení cíle, a vzájemně se při tom podporovat a učit se jeden od druhého.

Žáci jsou také vedeni k tomu, aby si uvědomovali, že mají právo a přímou možnost se podílet na směřování školy, což vede i k jejich vyšší zodpovědnosti. Žáci např. mohou navrhnout popřípadě sami organizovat své vlastní projekty.

V případě podávání individuálních nebo skupinových podnětů a připomínek k životu a správě školy mohou žáci například využívat ranní a hodnotící kruhy, společná setkání, elektronickou poštu i osobní návštěvu u ředitele školy nebo zástupkyně ředitele.

Ve škole je žákovský parlament.

Současně se učitelé snaží klást důraz na podporu sebehodnocení žáka, jeho schopnost nahlížet na svou práci a reflektovat, zda se mu daří dosahovat stanovených cílů. Smyslem je naučit žáka nahlédnout, zda jeho práce vede k cílům, které si stanovil, a zda jsou pro něj skutečně důležité. Současně s tím vedou žáka k tomu, aby si svou práci dokázal dobře strukturovat, kladl si přiměřené cíle, a při jejich naplňování zažíval uspokojení a radost z učení a poznávání.

Základní postupy:

- Žáci si společně s učiteli stanovují dlouhodobé a krátkodobé cíle učení. Dlouhodobé mohou zahrnovat časový úsek 1 měsíc – 1 pololetí. Krátkodobé cíle vyjadřují plány v rozsahu maximálně jednoho týdne.
- Cíle jsou vždy zcela explicitě stanoveny, tedy je řečeno, co se žák naučí, co vytvoří, vykoná, zařídí apod.
- Cíle jsou společné pro celou třídu, ale také individuální pro každého žáka v souladu s jeho zájmy a/nebo potřebami.
- U dlouhodobých cílů učitel průběžně sleduje, jak se je daří plnit, případně odvozuje z dlouhodobého plánu více krátkodobých plánů.
- Je-li to nutné, je přesně stanoveno, co, kdy, kde a jak bude vykonáno.

- Cíle se zapisují do LABooků (1. stupeň) žáků, nebo zveřejňují na tabuli či nástěnce ve třídě – záleží na okolnostech a dohodě se žáky.
- Učitel se žáky průběžně sleduje, zda se stanovené cíle daří naplňovat, co pro to žáci dělají, jaké úkoly si volí. Pokud se nedaří postupně přibližovat k cíli, je zapotřebí v diskusi se žákem a/nebo celou třídou stanovit dílčí cíle, tedy úkoly, které budou zcela konkrétní, bude řečeno, kdy budou vykonány a v jakém rozsahu či množství a jejich prostřednictvím se postupně dojde k původně stanovenému cíli.
- Pro učitele je důležité, aby si uvědomili, jakými postupnými kroky a činnostmi mohou být cíle žáků naplněny. Průběžně sledují, zda se tak děje, pomáhají žákům dílčí aktivity vykonávat, když se pokroky k cíli nedaří žákům samotným.
- V souladu se stanovenými cíli se v době jejich naplnění odehrává reflexe, při níž učitelé poskytují žákům zpětnou vazbu.
- Obdobně u konkrétních výukových cílů, resp. osvojení příslušného učiva poskytuje učitel průběžnou zpětnou vazbu žákům – to se děje při práci (denně, v pravidelných intervalech) a současně je pravidelně sdělováno žákům i rodičům online či při společných setkáních.

2.6 Spolupráce s rodiči

Škola vnímá prostředí rodiny, ze kterého žák přichází jako stěžejní a uvědomuje si, že předpokladem k dobrým výsledkům je spolupráce s rodiči a zákonnými zástupci žáků. Rodina je pro dítě místem první socializace, vytvářením prvních mezilidských vztahů. formování základů osobnosti, hodnot a postojů. Proto považujeme za velmi důležité, aby rodiče dobře rozuměli záměrům a cílům školy, aby znali metody a formy práce s dětmi.

Stejně tak jako je důležitá individualita každého dítěte, je důležitý individuální přístup ke každému rodiči/zákonnému zástupci.

Partnerský přístup při spolupráci s rodiči/zákonnými zástupci vnímáme jako nezbytný předpoklad dobře fungující školy. Základem dobré spolupráce je uvědomění si společného cíle – rodiče chtějí, aby jejich dítě bylo v životě spokojené, a my si to přejeme rovněž. Role učitele, jak ji vnímáme, nekončí v okamžiku, kdy žák opustí školu, ale až si najde v životě své místo – až se uplatní...

Společná komunikace je prostředek, jak toho jsme schopni dosáhnout. Dobře fungující vzájemné předávání informací je nezbytným předpokladem pro úspěšnou spolupráci. Probíhá formou Edookitu, webových stránek, newsletterů, facebooku, rodičovských kaváren, neformálních setkání, individuálních návštěv atd.

O průběhu vzdělávání žáků jsou rodiče informováni průběžně, a to formou hodnotících portfolií, týdenních plánů, formou hromadných koncepčních schůzek a rodičovských schůzek (tripartit) ve složení žák-učitel-rodič, formou konzultací s jednotlivými vyučujícími. Zákonní zástupci se také mohou (po předchozí domluvě) kdykoliv účastnit výuky.

Rodiče si uvědomují, že škola není jen místem, kde se vzdělává jejich dítě, ale také místem, kde se mohou sami vzdělávat, kde mohou diskutovat a podílet se na tom, jakou školu chtějí mít, mohou se také zapojovat do činností organizovaných školou, ale také je sami organizovat.

Rodiče jsou systematicky motivováni k tomu, aby se podíleli na chodu a směřování školy. Vyjadřují se k důležitým otázkám, dávají podněty, navrhují další vzdělávání apod.

Žáci, rodiče, ale i další partneři spoluutváří vizi školy - společně stavíme "katedrálu".

"Muž procházející kolem kamenolomu se ptá dělníků s nástroji v rukou, co dělají, jaká je jejich práce. Jeden muž odpovídá: Lámu a opracovávám kámen. Ten druhý: Účastním se stavby katedrály."

Peter M. Senge

Formy spolupráce s rodiči:

- Školská rada,
- Sdružení rodičů,
- rodičovské kavárny,
- rodičovské schůzky ve složení žák-učitel-rodič (tripartity),
- volnočasové aktivity - sportovní, společenské (neformální setkání)....,
- dílny pro žáky i dospělé (vánoční a velikonoční dílny),
- projektové dny pro veřejnost (tradice, svátky atd.),
- sociální akce,
- společné další vzdělávání,
- zprostředkování spolupráce s dalšími subjekty,
- webové stránky, Edookit, měsíční plány,
- evaluace.

2.7 Školská rada

V souladu § 167 a § 168 Školského zákona byla dne 1. září 2016 zřízena tříletná **Školská rada**, která se podílí na samosprávě základní školy. Její činnost v souladu se Školským zákonem zahrnuje mimo jiné následující:

- funkční období členů školské rady je tři roky,
- vyjadřuje se k návrhům školních vzdělávacích programů a k jejich následnému uskutečňování,
- schvaluje pravidla pro hodnocení výsledků vzdělávání,
- schází se min. 2× za rok,
- podílí se na zpracování koncepčních záměrů rozvoje školy,
- projednává návrh rozpočtu právnické osoby na další rok, a navrhuje opatření ke zlepšení hospodaření,
- projednává inspekční zprávy České školní inspekce.

2.8 Spolupráce s dalšími subjekty

Laboratorní škola Labyrinth spolupracuje s celou řadou subjektů z oblasti formálního i neformálního vzdělávání - např. Masarykovou univerzitou Brno, Bielefeld University, Laborschule Bielefeld, Padagogische Hochschule Wien, Lab School Network Paris, COLE DES HAUTES ETUDES EN SCIENCES SOCIALES Paris, THE CHANCELLOR MASTERS AND SCHOLARS OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE, Moravskou galerií Brno, Elixírem do škol, LEGO Education, Nadací Karla Janečka, firmou Santal, RedHat, Profimedia... Partneři přirozeně (po vzájemné dohodě) vstupují do činnosti školy, škola se podílí na aktivitách partnerských organizací. Společně se podílí na naplňování školního vzdělávacího programu.

Škola úzce spolupracuje s poradenskými pracovišti např. PPP a PPC Brno.

2.9 Mezinárodní spolupráce

Labyrinth je členem Mezinárodní asociace laboratorních škol IALS. Mezinárodní asociace laboratorních škol sdružuje laboratorní školy na celém světě. Poskytuje metodickou podporu jednotlivým školám, pomáhá jejich síťování, organizuje návštěvy laboratorních škol a každý rok prostřednictvím konference IALS přináší nejnovější poznatky o laboratorních školách.

Laboratorní škola Labyrinth spolupracuje i s řadou dalších zahraniční škol např.: Laborschule Bielefeld, Lab School Network Paris, COLE DES HAUTES ETUDES EN SCIENCES SOCIALES Paris, THE CHANCELLOR MASTERS AND SCHOLARS OF THE UNIVERSITY OF CAMBRIDGE.

3. CHARAKTERISTIKA ŠKOLNÍHO VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

3.1 Pojetí školního vzdělávacího programu

Základní vzdělávání je v současnosti jedinou vzdělávací etapou, které se povinně účastní každé dítě České republiky a která vytváří základ pro celoživotní učení každého jedince u celé populace.⁵⁾ Proto nám velmi záleží na tom, jaké vzdělávací příležitosti nabízí naše základní škola prostřednictvím ŠVP, jaké kulturní prostředí pro vzdělávání se vytváří, jak žáky motivujeme k učení, jak ovlivňujeme rozvoj osobnosti každého žáka, jak se připravuje na soužití a spolupráci s druhými, jak ho vybavujeme pro osobní život a volbu povolání i pro adaptaci na dynamicky se rozvíjející společnost.

Naše základní škola má podtitul „*Najdu svoji cestu světem*“, který současně vyjadřuje **profilaci (priority) základního vzdělávání**, a tím i pojetí školního vzdělávacího programu:

1. Vytváření demokratického prostředí (kultura a klima školy).
2. Práce s vnitřní motivací každého žáka.
3. Podpora a rozvoj nadaných žáků.
4. Individuální přístup (zvýšená podpora) žákům se speciálními vzdělávacími potřebami.
5. Učení prožitkem → učení jako proces závislý na vlastní aktivitě žáka.
6. Používání inovativních metod výuky vedoucích k sebehodnocení samostatnosti myšlení a jednání, k celoživotnímu učení.

⁵⁾ Národní program rozvoje vzdělávání v ČR – **Bílá kniha**. Praha : MŠMT ČR 2001, str. 47

ŠVP vychází z partnerství rodiny, školy, komunity a dalších partnerů

Koncept vychází z premisy – pokud nevidíme děti pouze jako žáky, můžeme sdílet péči o ně s dalšími zainteresovanými skupinami. Cílem partnerství mezi rodinou, školou, širší komunitou a dalšími partnery je vytvoření bezpečného a podpůrného prostředí (viz. Obr.1), ve kterém se mohou maximálně rozvíjet klíčové hodnoty, sociálně-emocionální kompetence a kompetence pro 21. století u každého žáka. Abychom takové prostředí mohli vytvářet musíme přistupovat ke vzájemné komunikaci s respektem, tolerancí a budovat tak důležitou důvěru. ZŠ Labyrinth je školou, která do centra zájmu staví dítě a pracuje s jeho celkovým rozvojem.

Obr. 1: Bezpečné a podpůrné prostředí

S pevným hodnotovým základem jsou provázány také nezbytné znalosti, které přispívají k tomu, aby se žák stal sebevědomým, zakotveným, otevřeným, angažovaným a především samostatně se učícím (viz. Obr. 2).

Obr. 2: Edukace v ZŠ Labyrinth

Klíčové hodnoty ZŠ Labyrinth

respekt

Jednám s respektem k sobě i ostatním. Věřím ve vlastní hodnotu a ve vnitřní hodnoty všech lidí. Jednám čestně a poctivě s ohledem na pocity, kulturu a názory ostatních a na prostředí, ve kterém žiji.

ohleduplnost

Myslím na ostatní, uvědomuji si jejich potřeby a vnímám jejich pocity. Ke druhým jsem laskavý a empatický.

výjimečnost

Usiluji o co nejvyšší osobní úspěch v životě a zároveň si uvědomuji svůj přínos a svoji odpovědnost za úspěch týmu, komunity, ve které žiji. Dělán vše, jak nejlépe dokážu. Neustále se chci zlepšovat. Nebojím se zkusit neznámé věci. Příležitosti jsou pro mě impulsem k osobnímu růstu.

mravnost

Zastávám etické principy. Dělán správné věci ve správný čas a mám odvahu se za správné věci postavit.

odpovědnost

Jsem odpovědný vůči sobě. Jsem upřímný a čestný a dokončuji práci nebo úkoly, které jsem začal. Jsem odpovědný za své jednání vůči lidem i prostředí, ve kterém žiji.

odolnost

Věřím v sebe, vím, že když mi o něco opravdu jde, tak to dokážu. Znáám své silné stránky, které rozvíjím, a slabé stránky, na kterých usilovně pracuji. Nebojím se přijímat nové výzvy. Dokážu se přizpůsobit nečekaným změnám, které vnímám jako příležitost.

harmonie

Prosazuji společenskou soudržnost. Vážím si spolupráce, tolerantní komunikace, a vzájemné důvěry. Rozmanitost vnímám jako příležitost.

Usilujeme o to, abychom u žáků vytvořili pozitivní vztah k učení, abychom jim pomohli najít cestu, jak se učit – jak organizovat svůj učební proces. Klademe důraz na příznivé pozitivní klima ve škole. Přistupujeme k žákům na základě individuálního přístupu. Podporujeme a rozvíjíme jak žáky talentované, tak žáky s handicapem. Vycházíme z toho, že se společnost v posledních desetiletích velmi rychle mění. Důležité je si pokládat otázku: „Jak bude vypadat společnost za pět a více let?“ „Na co a jak máme připravovat žáky?“

„Účelem vzdělání není zaplnit mysl, ale otevřít ji.“

neznámý autor

V žácích se proto snažíme rozvíjet kompetence, které vedou k/ke:

- kreativitě, inovativnosti a podnikavosti,
- kritickému myšlení,
- ochraně fyzického i duševního zdraví,
- toleranci a respektu,
- sebehodnocení,
- schopnosti řešit problémy,
- komunikaci a spolupráci,
- flexibilitě,
- trpělivosti a odvaze.

Usilujeme o to, aby si žáci osvojili důležité návyky pro život v 21. století. Mezi ně patří:

- zůstat zaujatý pro věc, dokončovat úkoly,
- zvládnout impulzivitu – nejdříve myslet, pak konat,
- naslouchání s pochopením a empatií,
- flexibilita v myšlení – umět zvažovat možnosti, dívat se na problémy z různých perspektiv,
- myslet o svém myšlení – uvědomovat si, jak myslím, jaké používám strategie, jak moje myšlení ovlivňuje druhé,
- směřovat k přesnosti,
- kladení otázek,
- umět využít dřívější zkušenosti,
- umět přemýšlet a komunikovat jasně a přesně,
- využívat všechny smysly,
- tvořit, představovat si a inovovat – zkoušet věci jinak,
- stále něco objevovat,
- umět riskovat,
- umět se bavit,
- spolupracovat – umět se učit od druhých,
- zůstat otevřený dalšímu učení.

3.2 Výchovné a vzdělávací strategie

Výchovné a vzdělávací strategie představují *společné postupy, které vedou k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí žáků* ⁶⁾. V charakteristice ŠVP jsou vymezovány na úrovni školy s tím, že jsou uplatňovány všemi pedagogy. Jedná se tedy o metody a formy práce, aktivity, příležitosti či pravidla, kterými zajišťujeme utváření a rozvíjení klíčových kompetencí u všech žáků, například:

- využívání rozmanitých zdrojů informací: *učebnice, encyklopedie, multimediální CD, internet, knihovna, ...*

⁶⁾ Manuál pro tvorbu školních vzdělávacích programů v základním vzdělávání. Praha : VÚP 2005, str. 28

Vávra, J.: Revidovaná Bloomova taxonomie v českém vzdělávání, 2011

- využívání rozmanitých vyučovacích metod a organizačních forem práce: *týmová práce, skupinové učení, problémové vyučování, vrstevnické vyučování, vedení dialogu, prezentace – individuální i skupinová, projektová výuka, ...*
- aktivní spolupráce s rodiči, regionálními institucemi i jednotlivci: *obecní úřad, Moravská galerie Brno, pedagogicko-psychologická poradna, občanská sdružení, komunitní centra, osvětová beseda, veřejné spolky, ...*
- využívání metod k proměně klimatu ve třídách: *ranní a hodnotící kruhy, třídnická hodina, besedy s ředitelem školy, přednášky s odborníky apod.*

Vycházíme z revidované Bloomovy taxonomie vzdělávacích cílů (Anderson, et al., 2001), kterou názorně prezentuje Jaroslav Vávra (Proč a k čemu taxonomie vzdělávacích cílů? VÚP Praha 2011). Šest kategorií dimenze kognitivního procesu a příslušných devatenáct kognitivních procesů (Anderson, et al., 2001, str. 31 s původními příklady)

Proces/Kategorie	Alternativní pojmenování	Vymezení a příklady
1. Pamatovat	Vybavovat si relevantní znalosti z dlouhodobé paměti	
1.1 rozpoznávat	Identifikovat	Lokalizovat znalost z dlouhodobé paměti, které jsou konzistentní s předloženým materiálem (např. rozpoznat údaje důležitých historických událostí)
1.2 vybavovat si	Opětovně vyvolávat z dlouhodobé paměti	Vybavit si relevantní znalost z dlouhodobé paměti (např. vybavit si údaje z důležitých historických událostí)
2. Porozumět	Konstruovat význam z výukových sdělení včetně orálních, psaných a grafických komunikací	
2.1 interpretovat	Zjednodušovat Parafrázovat Představovat Vysvětlovat	Převádět z jedné formy prezentace, např. numerické, do jiné, např. verbální (např. parafrázovat důležitá sdělení a dokumenty)
2.2 dávat příklady	Ilustrovat Doložit příkladem	Nalézt specifický příklad nebo ukázkou pojmu nebo principu (např. dávat příklady z různých malířských stylů)
2.3 klasifikovat	Kategorizovat Zařazovat	Určit, kam něco patří (např. klasifikovat pozorované nebo popisované případy mentálních poruch)
2.4 sumarizovat	Abstrahovat Zobecňovat	Abstrahovat obecné téma nebo hlavní myšlenky (např. psát krátká shrnutí událostí ukázaných na videu)
2.5 odvozovat	Vyvozovat závěry Extrapolovat Interpolovat Předpovídat	Vyvozovat logické závěry z předložených informací (např. při učení se cizímu jazyku odvozovat gramatické principy z příkladů)
2.6 srovnávat	Rozlišovat Mapovat Přiřazovat	Určovat shody mezi dvěma myšlenkami, objekty a podobně (např. srovnávat historické události se současnou situací)
2.7 vysvětlovat	Vytvářet modely	Vytvářet model systému příčin a následků (např. vysvětlovat příčiny významných historických událostí ve Francii v 18. stol.)
3. Aplikovat	Provést nebo použít určitý postup v dané situaci	
3.1 provádět	Uskutečnit	Použít postup ve známé úloze (např. dělit celé vícečíslné číslo jiným celým číslem)
3.2 realizovat	Použít	Použít postup v neznámé úloze (např. určit, ve které situaci se dá použít druhý Newtonův pohybový zákon)

4. Analyzovat	Rozebrat celek do základních složek a určit, které části k sobě patří, jaká je celková struktura a jaký mají účel	
4.1 rozlišovat	Dělat rozdíly Rozeznávat Zaměřovat se Vybírat	Rozlišovat mezi relevantními a nerelevantními částmi nebo mezi důležitými a nedůležitými částmi ukazovaného celku (např. rozlišovat mezi relevantními a nerelevantními číselnými údaji ve slovní matematické úloze)
4.2 uspořádat	Nalézt soudržnost Integrovat Načrtnout Oddělit Strukturovat	Určit, jak prvky vyhovují nebo jak fungují v rámci struktury (např. strukturovat důkaz v historickém popisu do důkazu pro a proti určitému historickému vysvětlování)
4.3 přisuzovat	Provést dekonstrukci	Určit názor, předsudek, hodnoty nebo zamýšlenou podstatu předkládaného materiálu (např. určit názor autora/autorky eseje vzhledem k jeho/jejímu politickému přesvědčení)
5. Hodnotit	Vytvářet hodnocení na základě kritérií a standardů	
5.1 kontrolovat	Uspořádat (aby se mohlo zkontrolovat) Zjišťovat Monitorovat Testovat	Zjistit rozpory nebo omyly v postupu nebo výsledku; určit, zda proces nebo výsledek je vnitřně soudržný/konzistentní; určit účinnost zvoleného postupu (např. určit, zda badatelovy závěry vycházejí ze zjištěných dat)
5.2 kritizovat	Hodnotit	Zjistí nesoulad mezi výsledkem a vnějšími kritérii, určit, zda výsledek má vnější soudržnost/konzistenci; zjistit vhodnost postupu u daného problému (např. posoudit, která ze dvou použitých metod je lepší, pokud jde o řešení daného problému)
6. Tvořit	Składat elementy dohromady tak, aby vytvořily koherentní nebo funkční celek; reorganizovat elementy do nového uspořádání/vzorců (pattern) či nové struktury	
6.1 generovat	Stanovovat hypotézy	Přijít s alternativními hypotézami, které jsou založeny na kritériích (např. stanovit hypotézy ve vztahu k pozorovanému jevu)
6.2 plánovat	Navrhovat	Vytvořit postup, který vede k úspěšnému vyřešení nějakého úkolu (např. vytvořit výzkumný text na dané historické téma)
6.3 budovat	Zkonstruovat	Přijít s novým výsledkem (např. vybudovat obydlí/domov s určitým záměrem)

Vzdělávacími strategiemi, které využíváme při výuce, chceme dospět k tomu, aby si žáci osvojili znalosti a dovednosti, které jsou využitelné ve reálném životě (ukázka viz rámeček níže). Vycházíme také ze známých údajů o tom, kolik informací si zapamatujeme v závislosti

na činnosti, kterou provádíme. Přibližně 10% informací si uchováme v paměti z toho co slyšíme, ale až 90% z toho, co sami prožijeme.

Např.: U tématu ekosystému to znamená:

- vzdělávání se přímo v ekosystému (v terénu),
- vzdělávání o ekosystému (jak funguje, co ho tvoří, jak ho ovlivňujeme...),
- vzdělávání pro ekosystém (jak ho můžeme chránit – zjišťování případných problémů a návrhy řešení).

Ve výuce využíváme vlastní učební materiály.

Snažíme se do výuky implementovat aktuální domácí i světová témata.

Snažíme se, aby žáci uměli vyhledávat informace, použít informace při návrhu řešení různých situací, prezentovat své poznatky, vytvářet si sebeevaluaci, dávat poznatky do souvislostí.

Snažíme se, aby byli citově/emocionálně připraveni pro život, chovali se eticky a morálně, vnímali estetické a kulturní hodnoty.

Každý učitel si v rámci svých předmětů sestavuje plány, které obsahují časové rozvržení učiva a zároveň i volbu výukové strategie, použitou na to, které učivo. Tyto plány sdílí v rámci ročníkových setkání, na kterých učitelé společně plánují, ale i vyhodnocují výuku. Z toho je jasné, že dva učitelé nebudou a ani nemohou jeden předmět učit stejně. Je také pochopitelné, že strategie se mohou každý rok měnit v závislosti na složení třídy, případně i podle zvolených výukových materiálů

Zásady, které bychom měli dodržovat, aby výuka byla efektivní:

- atmosféra důvěry,
- bezpečné prostředí,
- smysluplný a přiměřený obsah výuky (zároveň praktický),
- přiměřený čas (kolik času je třeba na daný úkol),
- podnětné, zajímavé prostředí (zapojující více smyslů),
- spolupráce v týmu – tomu je třeba přidat zadání úkolu,
- okamžitá zpětná vazba.

Volba strategie tedy závisí na mnoha faktorech a nezanedbatelný není ani věk žáků. Každý z učitelů má "volnou ruku" při výběru strategií a metod výuky. Využíváme nejmodernější techniku, která je prostředkem individualizaci a diferenciaci výuky.

Ve výuce je kladen důraz na vlastní zodpovědnost žáků za své vzdělání a výsledky svého učení. Učební plán a osnovy předmětů jsou sestaveny s důrazem na vztahy a souvislosti mezi předměty – tematická integrovaná výuka. Škola soustředěně rozvíjí všechny klíčové kompetence žáků. Hlavní aktivity, které jsou součástí výuky, jsou zařazovány variabilně v souvislosti s technickými a organizačními možnostmi. Při jejich výběru a uplatňování je současně brán zřetel na převažující zaměření, zájmy, postoje a situaci v konkrétním třídním kolektivu.

3.3 Cíle školního vzdělávacího programu

Základní vzdělávání má žákům pomoci utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání. V základním vzdělávání se proto usiluje o naplňování především těchto **hlavních cílů** ⁷⁾:

1) Umožnit žákům osvojit si strategie a motivovat je pro celoživotní učení

Vybírat si a využívat vhodné způsoby, metody a strategie pro aktivní a efektivní učení, vyhledávat a třídit informace a na základě jejich pochopení, propojení a systematizace je efektivně využívat v procesu učení a v praktickém životě, využívat informační a komunikační prostředky a technologie.

2) Podněcovat k tvořivému myšlení, logickému uvažování a ke schopnosti řešit problémy

Samostatně pozorovat a experimentovat, získané výsledky porovnávat, kriticky posuzovat a vyvozovat z nich závěry pro využití v budoucnosti, uvádět věci a znalosti do souvislostí a na základě toho si vytvářet komplexnější pohled na přírodní a společenské jevy, volit vhodné způsoby řešení úkolů, sledovat vlastní pokrok při zdolávání problémů, aplikovat osvědčené postupy při řešení obdobných nebo nových úkolů a situací.

3) Vést žáky k všestranné, účinné a otevřené komunikaci.

Formulovat a vyjadřovat své myšlenky a názory v logickém sledu, výstižně, souvisle a kultivovaně v písemném i ústním projevu, naslouchat jiným a porozumět jim, obhajovat vlastní názor vhodnou a kultivovanou argumentací.

4) Rozvíjet u žáků schopnost spolupracovat a respektovat práci a úspěchy vlastní i druhých.

⁷⁾ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha : MŠMT ČR 2016, str. 4

Spolupracovat ve skupině při řešení daného úkolu, podílet se na vytváření pravidel práce v týmu a na utváření příjemné atmosféry v týmu, aktivně přispívat k diskusi, umět v diskusi obhajovat vlastní názor, ale i respektovat zkušenosti a názory jiných.

5) Přípravovat žáky k tomu, aby se projevovali jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti, uplatňovali svá práva a plnili své povinnosti.

Mít sebevědomé vystupování, pozitivní představu o sobě samém, ale současně schopnost vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory, řešit praktické problémy a životní situace na základě pochopení principů, jimiž se společnost řídí, znát svá práva i povinnosti, schopnosti hodnotit výsledky vlastní činnosti i činnosti jiných.

6) Vytvářet u žáků potřebu projevovat pozitivní city v chování, jednání a v prožívání životních situací; rozvíjet vnímavost a citlivé vztahy k lidem, prostředí i k přírodě.

Schopnosti ochrany životního prostředí i ochrany kulturních a společenských hodnot, vcítit se do situací ostatních a respektovat jejich přesvědčení nebo názory.

7) Učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní i sociální zdraví a být za ně odpovědný.

Schopnosti ochrany vlastního zdraví i zdraví ostatních, používat bezpečně materiály, nástroje a vybavení, dodržovat dohodnutá pravidla, povinnosti a závazky, rozhodovat se správně, zodpovědně a s ohledem na své zdraví i zdraví jiných, dle svých možností poskytnout účinnou pomoc v situacích ohrožujících život a zdraví.

8) Vést žáky k toleranci a ohleduplnosti k jiným lidem, jejich kulturám a duchovním hodnotám, učit je žít společně s ostatními lidmi.

Vnímat kulturní i historické dědictví jako významný fenomén, být vnímavý k tradicím a kulturním hodnotám jiných.

9) Pomáhat žákům poznávat a rozvíjet vlastní schopnosti v souladu s reálnými možnostmi a uplatňovat je spolu s osvojenými vědomostmi a dovednostmi při rozhodování o vlastní životní a profesní orientaci.

Využívat znalosti a zkušenosti získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech v zájmu vlastního rozvoje i své přípravy na budoucnost, rozvíjet své podnikatelské myšlení, orientovat se v základních aktivitách potřebných k uskutečnění podnikatelského záměru, chápat podstatu, cíl a riziko podnikání.

3.4 Strategie naplňování klíčových kompetencí

Jak vést žáky k získávání klíčových kompetencí

Rámcový vzdělávací program předpokládá nejen smysluplné stanovení cílů výchovně-vzdělávacího programu školy, ale také uplatňování takové formy a metody práce s žáky, aby docházelo k rozvoji osobnosti žáka jako celku, tudíž i kombinovaně k rozvoji všech klíčových kompetencí současně. Usilujeme o co nejaktivnější zapojení žáků do procesu učení, možnosti volit nejvhodnější metody a formy práce učitele, vhodně zapojovat evokaci a motivaci a tak vtahovat žáka do maximální spoluúčasti na učení. Smyslem školy v etapě základního vzdělávání je vybavit žáky klíčovými kompetencemi.

Použitá klíčová slova uvozují určité klíčové kompetence. Logická posloupnost spočívá v hledání významů klíčových slov, v jejich funkční provázanosti s výstupy, vzdělávacími strategiemi učitele a učivem.

<i>Klíčové slovo uvozující klíčovou kompetenci</i>	<i>Výkladů obsahu klíčového slova</i>
<i>učit se</i> kompetence k učení	Efektivně se učí pro život a používá učební strategie, které odpovídají jeho možnostem.
<i>řešit problém</i> kompetence k řešení problémů	Nalézá vhodné postupy pro vyřešení problému a sestaví konstruktivní postup řešení problému.
<i>komunikovat</i> kompetence komunikativní	Porozumí různým druhům sdělení a na tato sdělení vhodně reaguje.
<i>spolupracovat</i> kompetence sociální a personální	Dokáže se cíleně domluvit na společném konání – tedy například o práci, jejím průběhu a výsledcích.
<i>občan</i> kompetence občanské	Dodržuje společností dohodnuté normy – pravidla. Dokáže se vcítit do role druhého a jedná tak, aby neohrožoval druhé.
<i>práce</i> komunikace pracovní	Plní zadané úkoly podle svého osobnostního maxima. Přiměřeně věku si osvojí pracovní návyky a je schopen na nich stavět.
<i>technologie</i> kompetence digitální	Využívá digitálních technologie, komunikuje a interaguje jejich prostřednictvím se světem, rozvíjí své profesní dovednosti.

Jednotlivé klíčové kompetence jsou rozvíjeny ve vzdělávacích oblastech, které jsou přehledně uvedeny v následující tabulce. Každá oblast umožňuje realizovat většinu klíčových kompetencí stanovených RVP. V tabulce uvádíme vždy jenom tu kompetenci, kterou pokládáme v této oblasti za převládající.

Vzdělávací oblast	Cíl vzdělávací oblasti	PŘEVLÁDAJÍCÍ	
		klíčové kompetence	ostatní rozvíjené klíčové kompetence
JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE	schopnost dorozumět se s ostatními lidmi a porozumět informacím	<i>komunikovat</i>	<i>učit se řešit problém spolupracovat tvořivost</i>
MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE	zjednodušení rozumového poznávání přírodních zákonitostí pomocí matematických symbolů	<i>řešit problém</i>	<i>učit se komunikovat tvořivost spolupracovat</i>
INFORMATIKA	schopnost porozumět, třídít a zpracovávat informace	<i>řešit problém</i>	<i>učit se tvořivost zdraví podnikatelské dovednosti</i>
ČLOVĚK A JEHO SVĚT	poznávání člověka a jeho postavení v systému lidské společnosti v minulosti i dnes	<i>občan</i>	<i>empatie řešit problém spolupracovat komunikovat učit se tvořivost</i>
UMĚNÍ A KULTURA	fantazijní poznávání okolního světa	<i>empatie</i>	<i>tvořivost komunikovat spolupracovat řešit problém</i>
ČLOVĚK A ZDRAVÍ	osvojení zdravého životního stylu a ochrana vlastního zdraví	<i>zdraví</i>	<i>spolupracovat občan řešit problém komunikovat</i>
ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE	schopnost prakticky zvládnout manuální činnosti světa a zvolit si vhodné povolání	<i>práce</i>	<i>občan podnikatelské dovednosti spolupracovat řešit problém</i>
INFORMATIKA	porozumění, jak funguje počítač a informační systémy	<i>technologie</i>	<i>komunikovat, interagovat, aplikovat informace prostřednictvím digitálních technologií</i>

Kompetence k učení	<p><u>Žák:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - ví, proč se učí, - učí se cíleně, - osvojí si strategie učení a je motivován pro celoživotní učení, - umí oddělit nepodstatné informace od podstatných, - chápe poznatky v souvislostech – navazuje na svoje zkušenosti, - dokáže získané poznatky předávat dál – prezentovat je, - aktivně se podílí na výuce. <hr/> <p><u>Učitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - během výuky vytváří takové aktivity, které vedou žáka k objevování informací, jejich porovnávání a třídění, - vede žáky k efektivnímu plánování – učí žáky učit se, - vede žáky k sebehodnocení, k samostatnosti a zodpovědnosti za své konání, - individuálním přístupem k žákům maximalizuje jejich šanci prožít úspěch, - podporuje a podněcuje žáky v kreativě a při realizovat jejich vlastních nápadů, - zadává žákům zajímavé smysluplné úkoly, které je motivují k další práci a které mají praktickou využitelnost, - využívá návodů, schémat, myšlenkových a mentálních map, - motivuje žáky k vyjadřování svých pocitů, k dívání se na svět z různých perspektiv, - zvyšuje efektivitu učení používáním informačních a komunikačních technologií, - vede žáky k čtení s porozuměním, kritickému a logickému myšlení.
<p><i>Při procesu učení se často používá:</i> kooperativního učení, práce s chybou, vyhledávání a třídění informací, experimentování.</p>	

<p>Kompetence k řešení problému</p>	<p><u>Žák</u> je schopen problém:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozpoznat, - pojmenovat ho, - zaujmout k němu postoj, - získat k němu další informace, - navrhnout pro něj vhodná řešení, obhájit ho a prezentovat. <p><u>Žák:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - si uvědomuje zodpovědnost za své jednání, umí najít chybu, pracovat s ní a odstranit ji, - se nenechá odradit případným neúspěchem, - umí aplikovat osvědčené postupy pro řešení obdobných problémových situací, - připravuje různé aktivity pro mladší spolužáky, podílí se na všech fázích příprav, na plánování, realizaci i hodnocení.
	<p><u>Učitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - podněcuje žáky k tvořivému myšlení, logickému uvažování a k řešení problémů vycházejících z praktického života, - vede žáky ke spolupráci, - zadává problémové úkoly – motivuje k hledání různých cest k řešení – vede žáky k diskusi nad nimi, - používá netradičních a názorných úloh, - nepředkládá žákům hotové učivo – vede žáky k pozorování, vyhledávání a propojování dalších informací za využití všech dostupných zdrojů: ústních, tištěných, internetových..., - zapojuje žáky do různých, především komunitních projektů, - hodnotí žáky na základě jejich osobního pokroku.
<p><i>Při procesu učení se často používá:</i> učení se v souvislostech, řešení mezioborových problémů, využívání rozmanitých zdrojů informací.</p>	

Kompetence komunikativní	<p><u>Žák</u> je schopen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porozumět různým druhům sdělení a vhodně na reagovat, - diskutovat na různá témata, - pracovat/komunikovat v rozmanitých skupinách, - aktivně naslouchat a respektovat názor jiných, - formulovat svůj názor a obhájit ho, - vhodně formulovat otázky a odpovědi, - používat i jiné formy komunikace (nonverbální komunikace).
	<p><u>Učitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - předkládá žákům různé formy komunikace, - vede žáky k tomu, aby využívali různé formy komunikaci a aby si zároveň uvědomovali nebezpečí, které je s nimi spojeno (např. sociální sítě), - učí žáky výstižně a kultivovaně komunikovat, - podporuje přátelské vztahy uvnitř třídy, mezi třídami atd., - vede žáky k tomu, aby uměli obhajovat, argumentovat vhodnou formou svůj vlastní názor a přesvědčovat o tom své oponenty, - učí žáky naslouchat názorům jiných a umění diskuze, - podporuje školní parlament, - učí žáky pracovat zpracovávat videozáznamy, fotografie atd., - podporuje komunikaci s partnerskými školami, a to jak v českém tak cizím jazyce, - učí žáky orientovat se v různých typech schémat, obrázků, grafů a tabulek a získávat z nich údaje, - vede žáky k tomu, aby po své prezentaci hodnotili svoji práci (podle návodných kritérií), aby byli schopni adekvátně reagovat na hodnocení ostatních a aby byli schopni přijmout případnou kritiku, - učí žáky, v případě potřeby, uplatňovat obrannou komunikaci proti manipulaci a násilí, k ovládnutí dovedností asertivního jednání.
<p><i>Při procesu učení se často používá:</i> uplatňování forem diskuze → formulace a vyjadřování vlastních myšlenek, kultivace písmného i ústního projevu, argumentace a interpretace jako základní nástroj diskuze.</p>	

Kompetence sociální a personální	<p><u>Žák</u> je schopen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - domluvit se na společném konání (s tím souvisí pravidla, povinnosti, uvědomění si své zodpovědnosti), - naplánovat a dodržovat dohodnutý postup (respekt k ostatním členům), - pojmenovat svoje emoce v daném okamžiku, - respektovat přidělenou roli. <p><u>Učitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - u žáků rozvíjí schopnost spolupracovat respektovat práci vlastní a druhých, - používá pozitivní motivace, navozuje atmosféru důvěry a spolupráce, - vede žáky k tomu, aby byli schopni využívat skupinovou práci, vzájemnou pomoc při učení, aby byli schopni nabídnout pomoc nebo o ni požádat, ocenit zkušenosti druhých i svoje a čerpat poučení ze spolupráce, - ukazuje sociální kompetence na praktických cvičeních a úkolech, využívá k tomu modelové situace, - vede žáky ke schopnosti střídat role ve skupině (s různou mírou odpovědnosti), - učí žáky vytvářet, reflektovat a případně aktualizovat pravidla, na kterých se sami podílí a následně je respektovat, - eliminuje vše, co narušuje dobré vztahy mezi žáky, - se podílí na vytváření příjemné atmosféry při práci v týmu.
<p><i>Při procesu učení se často používá:</i> využívání forem sociálního učení (hraní rolí, skupinová práce), zapojení žáků do organizace činnosti školy, rozvoj seberegulace.</p>	

Kompetence občanské	<p><u>Žák</u> je schopen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dodržovat a respektovat společností dohodnuté normy/pravidla, - vcítit se do role druhého (empatie) a jednat tak, aby svým jednáním neohrožoval druhé, - vytvářet si postoje na základě mravnosti a morálky, - rozpoznat špatné modely jednání (např. extrémistické projevy) a upozornit na ně, - sjednotit své zájmy zájmům skupiny a konat ve prospěch skupiny, - podílet se na budování školní demokracie (třídní samospráva, školní parlament, komunitní rada), - hodnotit různé situace, události, formy jednání z různých úhlů pohledu, - respektovat, že jeho svoboda končí tam, kde začíná svoboda druhého.
	<p><u>Učitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - připravuje žáky k tomu, aby si uvědomovali svoji svobodu a z toho vyplývající zodpovědnost k sobě a k ostatním, - se spolupodílí na vytváření pravidel chování – školní řád navazuje na pravidla vytvořená ve třídách, - učí žáky respektovat individuální rozdíly, národnostní, kulturní apod., - ukazuje na praktických příkladech, jak se správně rozhodnout v dané situaci a přijmout odpovědnost za své rozhodnutí, - vede žáky k tomu, aby si uvědomovali svoje práva a povinnosti nejen doma a ve škole, ale i 'běžném' životě, - vede žáky k uvědomování si kulturního a historického dědictví naší země (uvědomění si vlastní identity), k poznávání zvyků a tradic v různých částech světa a respektování jich, - svým osobním příkladem vede žáky k zapojení se i do mimoškolních/komunitě prospěšných aktivit, - na názorných a modelových příkladech ukazuje žákům, jak rozpoznat názory a postoje odporující základním demokratickým principům, - vede žáky k rozpoznání kvality od kýče a bulváru.
<p><i>Při procesu učení se často používá:</i> využívání metod sebepoznávání a sebehodnocení, respektování tradic historických, kulturních, historických, spolupráce se zahraničními školami.</p>	

Kompetence pracovní	<p><u>Žák</u> je schopen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - plnit zadané úkoly na maximum (rozpoznat své limity), - naplánovat a vybrat vhodný postup při různých druzích práce, - pracovat podle návodu, - osvojovat si vhodné pracovní návyky, - aktivně se zapojovat do školních akcí, - dodržovat pravidla bezpečnost práce tak, aby neohrozil sebe ani ostatní, - vážit si práce druhých, - rozpoznat porušení zásad bezpečnosti, - rozpoznat a ocenit kvalitní práci svoji i druhých, - využívat při práci získaných zkušeností, - reflektovat svoje možnosti při volbě budoucího povolání. <p><u>Učitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - pomáhá žákům poznávat a rozvíjet své pracovní schopnosti i reálné možnosti (sebehodnocení), - vede žáky k organizování a plánování práce, - ukazuje žákům, jak uplatňovat získané vědomosti a dovednosti, - motivuje žáky k aktivnímu zapojení do všech činností ve škole, - doplňuje výuku praktickými exkurzemi, - podporuje žáky v jejich zájmech v jejich osobním rozvoji, - vede žáky k přizpůsobení se pracovním podmínkám a prostředí, k plánování činností, k jejich úspěšnému provedení a vyhodnocení, - stanovuje se žáky kritéria kvalitní práce, - podporuje osobní přínos každého žáka, - vyžaduje dodržování zásad bezpečnosti a ochrany zdraví, - na osobním příkladu ukazuje pravidla, které je potřebné dodržovat při různých formách práce, - zahrnuje do výuky takové aktivity, které vedou k tomu, že žáci pracují samostatně i ve skupině, že si přichází na to, že často k výsledku vede více cest a prožívají radost ze své práce.
<p>Při procesu učení se často používá: projektování činností (aktivit), využívání pracovních nástrojů, hodnocení a sebehodnocení praktických činností.</p>	

<p>Kompetence digitální</p>	<p><u>Žák</u> je schopen:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ovládat běžně používaná digitální zařízení, aplikace a služby; využívá je při učení i při zapojení do života školy a do společnosti; samostatně rozhoduje, které technologie a pro jakou činnost či řešený problém použít; - získávat, vyhledávat, kriticky posuzovat, spravovat a sdílet data, informace a digitální obsah, k tomu volí postupy, způsoby a prostředky, které odpovídají konkrétní situaci a účelu; - vytvářet a upravovat digitální obsah, kombinovat různé formáty, vyjadřovat se za pomoci digitálních prostředků; - využívat digitální technologie, aby si usnadnil práci, zautomatizoval rutinní činnosti, zefektivnil či zjednodušil své pracovní postupy a zkvalitnil výsledky své práce; - chápat význam digitálních technologií pro lidskou společnost, seznamuje se s novými technologiemi, kriticky hodnotí jejich přínosy a reflektuje rizika jejich využívání; - předcházet situacím ohrožujícím bezpečnost zařízení i dat, situacím s negativním dopadem na jeho tělesné a duševní zdraví i zdraví ostatních; při spolupráci, komunikaci a sdílení informací v digitálním prostředí jedná eticky.
	<p><u>Učitel:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - vede žáky k efektivnímu a zodpovědnému používání digitálních technologií; - zařazuje do výuky aktivity a úkoly, které vyžadují práci s informacemi v digitálním prostředí, jejich sdílení, organizaci, zpracování, analýzu, interpretaci, kritické posuzování; - se žáky tvoří digitální obsahy v různých formátech, vede je k vyjadřování prostřednictvím digitálních prostředků.
<p><i>Při procesu učení se často používá:</i> práce s digitálními technologiemi, experimentování, skupinová i samostatná práce.</p>	

3.5 Začlenění průřezových témat

Průřezová témata reprezentují v Rámcovém vzdělávacím programu pro základní vzdělávání okruhy aktuálních problémů současného světa a jsou nedílnou součástí základního vzdělávání. Jsou důležitým formativním prvkem základního vzdělávání, vytvářejí příležitosti pro individuální uplatnění žáků i pro jejich vzájemnou spolupráci a pomáhají rozvíjet osobnost žáka především v oblasti postojů a hodnot.

Průřezová témata prostupují celým školním vzdělávacím programem ZŠ Labyrinth.

Výběr témat a způsob jejich zařazení je součástí vzdělávacího programu v jednotlivých vyučovacích předmětech, procházejí napříč vzdělávacími oblastmi a umožňují propojení vzdělávacích oborů. Zařazení jednotlivých tematických okruhů průřezových témat je vždy součástí charakteristiky vzdělávací oblasti a jednotlivá témata jsou uvedena v tabulkách vyučovacích předmětů. V etapě základního vzdělávání jsou vymezena tato **průřezová témata** ⁸⁾:

- **Osobnostní a sociální výchova (OSV)** vede žáky k rozvoji vlastní osobnosti v rámci sociálních interakcí ve třídě, škole, komunitě. Rozvíjí spolupráci, komunikaci, sebehodnocení, podporuje uvědomění si své osobnosti (silné a slabé stránky), motivuje k dalšímu práci.
- **Výchova demokratického občana (VDO)** vede žáky k uvědomění si svých práv a povinností. Učí žáky principům demokratické společnosti – k respektu, toleranci, dialogu..., k schopnosti vyjádřit svůj názor, obhájit ho, ale zároveň přijmutí odlišných názorů.
- **Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech (EGS)** vede žáky k poznávání odlišných kultur, životních priorit, k pochopení odlišným hodnotovým žebříčků, k vzájemnému respektu a toleranci, k uvědomění si vlastní identity. Učí žáky nebýt pouhými pasivními příjemci informací, ale vede je k jejich objevování a ověřování.
- **Multikulturní výchova (MKV)** vede žáky k poznání vlastní kultury a zároveň k porozumění odlišných kultur. Žáci se snaží chápat odlišné vzorce chování a jednání při podobných situacích u odlišných kultur. Učí je být tolerantní a vede je k dívání se na odlišné kultury jako na zdroj inspirace.

⁸⁾ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha : MŠMT ČR 2004, str. 81

- **Environmentální výchova (ENV)** vede žáky k naplňování principů trvalé udržitelnosti. K uvědomění si důsledků svého chování.
- **Mediální výchova (MED)** vede žáky od pasivního přijímání informací, k ověřování informací z různých zdrojů, k porozumění, zpracování, vyhodnocení a k zaujetí vlastního stanoviska na různá mediální sdělení, ke schopnosti informace dále předávat.

3.6 Poskytování poradenských služeb ve škole

Poradenské služby na naší škole zajišťuje **školní poradenské pracoviště**,⁹⁾ ve kterém působí: psychologové, výchovný poradce, školní metodik prevence, asistenti pedagoga, ředitel školy, učitelé.

Zaměření poradenských služeb:

- Poradenství žákům v oblasti učebních postupů, stylů a strategií, poradenství rodičům žáka ve výchově a vzdělávání,
- poradenství při školní neúspěšnosti, postupy řešení neprospěchu a podpora žáků ve zlepšení, prevence neúspěchu,
- poradenství při řešení a prevenci krizového chování – rodině a žákovi, postupy řešení ve spolupráci výchovného poradce a pedagogických pracovníků,
- poradenství v oblasti prevence rizikového chování či řešení již nastalých situací, které by mohly ohrozit zdravý rozvoj žáka,
- poradenství v obtížných životních situacích žákům, rodičům v souvislosti s výchovou dětí,
- kariérové poradenství, volba školy,
- poradenství při integraci žáka se speciálními vzdělávacími potřebami, včetně žáků s odlišného kulturního prostředí a žáků se sociálním znevýhodněním,
- poradenství ke vzdělávání mimořádně nadaných žáků,
- metodická podpora učitelů v psychologických a speciálně pedagogických dovednostech při pedagogické práci s žáky,

⁹⁾ na základě § 7 vyhlášky č. 72/2005 Sb. ve znění vyhlášky č. 197/2016 Sb.

- poskytování informací o dalších službách poradenských zařízení a spolupráce s dalšími odbornými institucemi,
- poskytování kariérové poradenství žákům a rodičům žáků; zajišťování organizací přihlašování a přestupu k dalšímu vzdělávání.

Poradenské služby na naší škole jsou zejména v těchto oblastech:

<p>Ředitel školy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organizace vzdělávání ve škole, plnění povinné školní docházky - odklad povinné školní docházky a její náležitosti - individuální vzdělávání - řešení konfliktů v rámci třídy - problematika obtížných životních situací - vzdělávání mimořádně nadaných (talentovaných) žáků - diagnostika problémů výchovy a vzdělávání - hodnocení výsledků vzdělávání žáků - spolupráce s Policií ČR a Městskou policií
<p>Výchovný poradce</p>	<ul style="list-style-type: none"> - volba povolání, profesní zaměření, orientace ve světě práce - organizace přijímacích zkoušek - inkluzivní vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami - prevence neúspěchu žáků - spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, SPC,... - individuální vzdělávací plán (IVP) - koordinuje s metodikem prevence aktivity školy v oblasti prevence - zaměřuje se na žáky, kteří jsou ohroženi ve svém vývoji, sebepojetí, komunikaci s druhými - navrhuje svolání výchovné komise - vede individuální konzultace s dětmi, s rodiči - informuje o možnostech odborné péče a další pomoci
<p>Školní metodik prevence</p>	<ul style="list-style-type: none"> - primární prevence, monitoring a řešení rizikového chování - tvorba a realizace Minimálního preventivního programu - spolupracuje s institucemi a organizacemi v oblasti primární prevence - koordinuje předávání informací o problematice rizikového chování ve škole,

	<ul style="list-style-type: none"> - dokumentuje průběh preventivní práce školy
Třídní učitel	<ul style="list-style-type: none"> - klima třídního kolektivu - individuální pohovory s rodiči v oblasti výchovy a vzdělávání žáka
Učitel	<ul style="list-style-type: none"> - učební postupy a styly učení - příčiny neprospívání žáků (školní neúspěšnost) - individuální přístup ve vzdělávání - rozvoj kompetencí žáků v oblasti sociálních dovedností - provádí průběžnou diagnostiku žáků a třídy - konzultuje případné problémy - navrhuje opatření
Psycholog	<p>Práce se skupinami dětí:</p> <ul style="list-style-type: none"> - mapování třídních kolektivů, sociometrie, práce s třídními kolektivy - prevence sociálně patologických jevů, práce s emocemi, intervence - depistážní diagnostické vyšetření výukových potíží u skupin <p>Práce s jednotlivci:</p> <ul style="list-style-type: none"> - speciálně pedagogická péče u dětí ve speciálními vzdělávacími potřebami (reedukace) - diagnostika výukových potíží vytipovaných jednotlivců, konzultace výsledků s rodiči a učiteli, odeslání na odborná pracoviště, zpracovávání zpráv do specialisty - poradenská a terapeutická činnost s jednotlivci - individuální konzultace výsledků vyšetření profesní orientace s žáky a jejich rodiči - krizová intervence ve škole - dlouhodobá poradenská podpora dětí (a jejich rodičů) s výchovnými, rodinnými a osobními potížemi/starostmi - jednorázová poradenská podpora dětí/rodičů - odborné vyšetření školní zralosti u vytipovaných jedinců, včetně konzultace výsledků s rodiči, návrhy dalšího postupu a vypracování zprávy z daného vyšetření <p>Práce s rodinami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konzultační, poradenská a terapeutická činnost s rodinami <p>Práce s učiteli a asistenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> - pravidelná metodická podpora třídním učitelům - nepravidelná podpora všem vyučujícím a asistentům - metodická podpora vyučujícím a asistentům při práci s dětmi se speciálními vzdělávacími potřebami - spoluúčast při konzultaci pedagogů s rodiči/na tripartitách

	<p style="text-align: center;">- účast na sdílení pedagogů jednotlivých ročníků</p> <p>Akce zaměřené na prevenci rizikových jevů ve škole</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kyberšikana • Online bezpečnost, O2 Chytrá škola • Dny zdraví • Prevence sexuálně rizikového chování • Preventivní programy v 1. ročníku - kamarádství, osobní zóna, rodina • Projektové dny 2. stupeň (Sexuální výchova, partnerství, bezpečně na internetu)
--	--

Jednotlivé příklady poradenských oblastí jsou pouze ilustrativní a nejsou izolované, tzn. že většinu uvedených problémů řeší současně vždy skupina (kolegium, komise) více pedagogických pracovníků. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem. Rodiče mají **kdykoliv** možnost se individuálně domluvit s **kterýmkoliv** pedagogickým pracovníkem na:

- způsobech řešení vzniklého problému
- prevenci vzniklých nebo možných problémů
- možnostech a obsahu školního poradenství
- metodické podpoře v oblasti výchovy a vzdělávání žáků (individuální pohovory)
- pravidelném poskytování informací.

Kariérní poradenství

Na základě spolupráce s Centrem kompetencí z.s. je do edukačního procesu zakomponováno kariérové poradenství. Jde o hraniční oblast poradenství, která současně spadá do vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Základním východiskem kariérového poradenství je fakt, že nevíme, jaké spektrum profesí se bude nabízet za bezmála dvacet let našim žákům. Proto je rozvíjíme v co největší šíři a současně jejich učení úzce propojujeme s životem ve společnosti, s děním za „zdmi školy“.

Výuka žáků, rozvoj jejich znalostí, dovedností i kompetencí odráží přípravu na další studium, život i kariéru v nejšířším slova smyslu. Při učení jsou tak žáci pobízeni, aby sbírali důkazy o svých úspěších, reflektovali rozvoj svých dovedností a znalostí, propojovali

volnočasové aktivity se školním učením a cíleně si uvědomovali, kdy, jak a co si osvojují a jaký to má dopad na jejich další každodenní život.

Ve výuce hraje klíčovou roli také spolupráce s externími organizacemi (státními, komerčními, neziskovými), které žákům ukazují svět práce a současně přímo propojí to, co se žáci učí ve výuce, s prací lidí i jejich kariérovým rozvojem.

Základní principy:

- Žáci se seznamují od první třídy s různými profesemi – formou exkurzí, společných aktivit, diskusí.
- Do výuky jsou pravidelně zapojovány projekty, jež souvisejí nejen s osvojováním znalostí, ale je evidentní vazba mezi učením a využitím poznání ve výkonu profese (v kterékoli oblasti – trh, zemědělství, věda, průmysl, řemesla, ...).
- V rámci sebereflexí a sebehodnocení si žáci definují, co jsou jejich silné stránky, které mohou být využity při volbě budoucí profese.
- Učitelé i další edukátoři uvažují o uplatnění žáků – nevychováme „akademiky“, vychováváme lidi, kteří se budou umět uplatnit v dospělém životě a budou aktivně participovat na životě společnosti, ať je to jakoukoli formou. S touto myšlenkou zvažujeme edukační proces žáků, jejich silné i slabé stránky, jejich cíle rozvoje a vzdělávání.
- Má-li žák poměrně přesnou představu, čemu se chce v budoucnu věnovat, víme o tom, ve výuce je podporován a oceňován za své zájmy a ambice, je mu umožněno se rozvíjet směrem, který si přeje.
- Žáci spolu své zájmy sdílí, diskutují o svých představách, o uplatnění v životě, který vyplývá z jejich silných stránek i dovedností, dispozic atd.
- Od šesté třídy si žáci vedou digitální portfolio, v němž si evidují důkazy o svých úspěších, dokončených úkolech, splněných výzvách a všech dalších výsledcích své činnosti, které pokládají za významné či jinak unikátní. Jde o doklady v podobě prezentací, posterů, fotografií, video či audionahrávek, slideshow, scanů dokladů potvrzujících určitý osobní úspěch (dopis, smlouva apod.), konkrétních výstupů (dokumenty, přehledy, souvislé texty apod.).
- Při realizaci projektové a badatelské výuky a prezentaci výsledků žákovských projektů je nedílnou součástí práce žáků také seznámení s profesemi, jež bezprostředně souvisejí s jejich tématem, tj. kde a jak jsou osvojené znalosti využitelné, jak jsou aplikovány.

- Do výuky jsou pravidelně zařazovány workshopy, přednášky anebo exkurze, které představují konkrétní profese.
- V rámci komunitních kruhů jsou zařazovány rozvojové aktivity, které se zaměřují na identifikaci kompetencí žáků – co se jim daří, v čem se cítí sebejistí, čemu přisuzují pozitivní hodnotu a proč.
- Alespoň jednou za pololetí probíhá projektový den zaměřený na kariérové vzdělávání.
- V deváté třídě žáci absolvují pracovní stáž podle své volby – ve formě tzv. stínování stráví několik dní ve firmě / podniku / organizaci / instituci, v níž budou sledovat konkrétního pracovníka, povedou s ním rozhovor, pokusí se zmapovat, jak vypadá jeho pracovní den, co vše musí znát a umět, s kým spolupracuje apod. Výstupy ze stáží budou prezentovány formou žakovské minikonference.

3.7 Zabezpečení výuky žáků se speciálními vzdělávacími potřebami

Základní škola je otevřena žákům se speciálními vzdělávacími potřebami – je školou pro všechny. Systém péče o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami zajišťuje **Školní poradenské pracoviště**, jehož hlavním koordinátorem je **výchovný poradce**, a to zejména v oblasti spolupráce rodičů žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, speciálním pedagogem, jednotlivými učiteli a školskými poradenskými zařízeními. Na základě přesné diagnostiky poradenského zařízení jsou konzultovány, plánovány a využívány vhodná **podpůrná opatření**,¹⁰⁾ která spočívají v:

- poradenské pomoci školy a školského poradenského zařízení
- úpravě organizace, obsahu, hodnocení, forem a metod vzdělávání a školských služeb, včetně zabezpečení výuky předmětů speciálně pedagogické péče
- úpravě podmínek přijímání ke vzdělávání a ukončování vzdělávání
- použití kompenzačních pomůcek, speciálních učebnic a speciálních učebních pomůcek
- úpravě očekávaných výstupů vzdělávání v mezích stanovených RVP
- vzdělávání podle individuálního vzdělávacího plánu (IVP)

¹⁰⁾ v souladu s § 16 zákona č. 561/2004 Sb.

- využití asistenta pedagoga
- využití dalších pracovníků s odbornou specializací.

Začlenění podpůrných opatření do jednotlivých stupňů stanoví vyhláška č. 27/2016 Sb., jejíž obecný rámec stanovuje § 19 zákona č. 561/2004 Sb.

3.7.1 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

Plán pedagogické podpory (PLPP) sestavuje třídní učitel nebo učitel konkrétního vyučovacího předmětu za pomoci ŠPP. PLPP má písemnou podobu. Před jeho zpracováním budou probíhat rozhovory s jednotlivými vyučujícími, s cílem stanovení např. metod práce s žákem, způsobů kontroly osvojení znalostí a dovedností. Výchovný poradce stanoví termín přípravy PLPP a organizuje společné schůzky s rodiči, pedagogy, vedením školy i žákem samotným.

Pravidla pro zapojení dalších subjektů

Při vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami spolupracuje škola s PPP a SPC Brno, jejichž pracovníci poskytují konzultace podle potřeby.

Specifikace provádění podpůrných opatření

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole využívána podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory zejména tyto činnosti:

a) v oblasti metod výuky:

- respektování odlišných stylů učení jednotlivých žáků
- metody a formy práce, které umožní častější kontrolu a poskytování zpětné vazby žákovi
- důraz na logickou provázanost a smysluplnost vzdělávacího obsahu
- respektování pracovního tempa žáků a poskytování dostatečného času k zvládnutí úkolů

b) v oblasti organizace výuky:

- střídání forem a činností během výuky

- u mladších žáků využívání skupinové výuky
- postupný přechod k systému kooperativní výuky
- v případě doporučení může být pro žáka vložena do vyučovací hodiny krátká přestávka

c) zařazení předmětů speciálně pedagogické péče

Jako podpůrná opatření pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou v naší škole zařazeny podle doporučení školského poradenského zařízení a přiznaného stupně podpory tyto **předměty speciálně pedagogické péče**:

- logopedická intervence pro žáky se závažnými poruchami řeči
- ergoterapie pro žáky s tělesným postižením
- práce s počítačem pro žáky s tělesným postižením

Vzdělávací obsah těchto předmětů přizpůsobujeme vzdělávacím možnostem a předpokladům žáka s přiznanými podpůrnými opatřeními v rámci IVP.

3.7.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP žáka se speciálními vzdělávacími potřebami

V případě podpůrného opatření (spočívajícího v úpravě očekávaných výstupů) pro žáky s LMP od třetího stupně podpory, bude pro tvorbu IVP využívána minimální doporučená úroveň pro úpravy očekávaných výstupů. Minimální doporučená úroveň, která je stanovena v RVP ZV pro 3., 5. a 9. ročník, bude na základě Doporučení školského poradenského zařízení rozpracována pro konkrétní ročník v IVP žáka s přiznaným podpůrným opatřením. Postup tvorby, realizace a vyhodnocování IVP je stejný jako v případě IVP ostatních žáků. IVP může být během roku upravován podle potřeb žáka. Při tvorbě IVP bude využíváno metodické podpory školního poradenského pracoviště a metodická podpora na Metodickém portále RVP.CZ.

3.8 Zabezpečení výuky žáků nadaných a mimořádně nadaných

Škola vyhledává a rozvíjí talent i mimořádné nadání žáků. Při zajišťování mimořádného nadání žáků spolupracuje základní škola se školským poradenským zařízením a na základě závěrů (doporučení) odborného vyšetření sestavuje a realizuje IVP se strukturou dle právní

úpravy¹¹⁾. Mimořádně nadaní nezletilí žáci mohou být zařazeni do vyššího ročníku na základě vykonání zkoušek.¹²⁾

V rámci výuky je zařazována práce v diferencovaných skupinách podle nadání žáka. Pro nadaného žáka učitel připravuje a zadává školní práci, která odpovídá a rozvíjí úroveň jeho dovedností v oblasti jeho nadání. Nadaní žáci individuálně nebo skupinově navštěvují vybrané bloky výuky ve vyšším ročníku, případně jsou vytvářeny skupiny žáků s talentem pro určitou výukovou oblast napříč ročníku.

3.8.1 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování PLPP nadaného a mimořádně nadaného žáka

V rámci PLPP a provádění podpůrných opatření a úprav vzdělávacího procesu budou využívány tyto činnosti:

- předčasný nástup dítěte ke školní docházce
- vzdělávání skupiny mimořádně nadaných žáků v jednom či více vyučovacích předmětech
- specializované třídy pro vzdělávání mimořádně nadaných žáků
- účast žáka na výuce jednoho nebo více vyučovacích předmětů ve vyšších ročnících školy nebo v jiné škole
- občasné (dočasné) vytváření skupin pro vybrané předměty s otevřenou možností volby na straně žáka
- obohacování vzdělávacího obsahu
- zadávání specifických úkolů, projektů
- příprava a účast na soutěžích včetně celostátních a mezinárodních kol
- nabídka volitelných vyučovacích předmětů, nepovinných předmětů a zájmových aktivit.

3.8.2 Pravidla a průběh tvorby, realizace a vyhodnocování IVP nadaného a mimořádně nadaného žáka

Individuální vzdělávací plán (IVP) mimořádně nadaného žáka sestavuje třídní učitel ve spolupráci s učiteli vyučovacích předmětů, ve kterých se projevuje mimořádné nadání žáka,

¹¹⁾ Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění vyhlášky č. 197/2016 Sb.

¹²⁾ v souladu s § 17 odst. 3 zákona č. 561/2004 Sb.

s výchovným poradcem a školským poradenským zařízením. IVP mimořádně nadaného žáka má písemnou podobu a při jeho sestavování spolupracuje třídní učitel s rodiči mimořádně nadaného žáka. Při sestavování IVP vycházíme z obsahu IVP stanoveného v § 28 vyhlášky č. 27/2016 Sb. Práce na sestavní IVP jsou zahájeny okamžitě po obdržení doporučení školského poradenského zařízení. IVP je sestaven nejpozději do jednoho měsíce od obdržení doporučení školského poradenského zařízení. Součástí IVP je termín vyhodnocení naplňování IVP a může též obsahovat i termín průběžného hodnocení IVP, je-li to účelné. IVP může být zpracován i pro kratší období než je školní rok. IVP může být doplňován a upravován v průběhu školního roku.

Výchovný poradce zajistí písemný informovaný souhlas zákonného zástupce žáka, bez kterého nemůže být IVP prováděn. Výchovný poradce po podpisu IVP zákonným zástupcem žáka a získání písemného informovaného souhlasu zákonného zástupce žáka předá informace o zahájení poskytování podpůrných opatření podle IVP zástupci ředitele školy, který je zaznamená do školní matriky.

Při vzdělávání nadaných či mimořádně nadaných žáků naše škola spolupracuje s MU Brno. Pracovníci obou institucí poskytují konzultace podle potřeby. Pedagogové naší školy se vzdělávají v této problematice v rámci jejich DVPP.

3.9 Školní družina

Vzdělávací program školní družiny vychází ze základní filosofie školního vzdělávacího programu. Činnosti, které školní družina nabízí svým obsahem a zaměřením, navazují na cíle základního vzdělávání a podporují utváření a rozvíjení klíčových kompetencí. Vychovatelka školní družiny je seznámena s cíli a obsahem školního vzdělávacího programu, zejména na 1. stupni.

Aktivity školní družiny směřují k vytváření zdravé osobnosti, odolné vůči negativním vlivům, bude se umět správně rozhodnout, která bude znát svou cenu a najde si svoji individuální cestu světem tak, aby v životě byla šťastná a spokojená.

3.10 Výjezdy do zahraničí

Žáci školy mají možnost se účastnit výjezdů do zahraničí, které pořádá základní škola ve spolupráci s partnerskými školami.

3.11 Zájmové kroužky

Zájmové (volnočasové) aktivity školy jsou každoročně rozvíjeny, podporovány a realizovány na základě aktuálních požadavků (rodičů, žáků) a možností školy. Základní škola podporuje realizování volnočasových aktivit v prostorách školy.

Jedná se o činnost kroužků zejména se sportovním, výtvarným, hudebním, badatelským, robotickým, kreativním a jazykovým zaměřením.

3.12 Řízení a organizace výuky

V organizaci vyučování je za základní jednotku považována třída. Vzdělávací témata jsou plánována vždy společně pro celý ročník na principu možného propojení tříd v jednotlivých ročnících. V rámci každého týdne musejí být do aktivit žáků zařazeny takové cíle a činnosti, které vedou k rozvíjení klíčových kompetencí žáků přiměřeně věku. Je rovněž kladen důraz na motivaci žáků k činnosti a bezpečnosti práce.

Učitelé v ročníku společně plánují vyučovací proces a koordinují výuku jednotlivých oblastí tak, aby výuka tvořila smysluplný celek. Učitelé společně v tzv. *přípravném týdnu* upřesňují celoroční plán výuky, který obsahuje rovněž návrhy realizací ročníkových, třídních či předmětových projektů. Týmová setkání všech učitelů probíhají formou pravidelných porad.

V řízení pedagogického procesu zaujímá významnou roli **garant vzdělávací oblasti**, který byl do své funkce ředitelem školy jmenován na začátku tvorby ŠVP. Jeho úlohou je koordinovat organizaci vzdělávání v jednotlivých vzdělávacích oblastech, řídit a kontrolovat práci ostatních vyučujících, kteří jsou členy realizačního týmu dané vzdělávací oblasti.

3.13 Autoevaluace školy

Autoevaluace (vlastní hodnocení) školy slouží k systematickému posuzování činnosti školy plánované ve školním vzdělávacím programu. Výsledky autoevaluace slouží jako zpětná vazba ke korekci vlastní činnosti a jako východisko pro další práci školy. Škola má vypracovanu koncepci (Autoevaluace školy – Č.j.: 89/2016) tzv. evaluačních činností - cíle, nástroje, kritéria a časové rozvržení autoevaluace, tzn. veškeré plánované a cílené aktivity školy, směřující k ověřování, měření, posuzování a hodnocení výsledků a změn dosažených ve všech činnostech školy.

Autoevaluace probíhá v několika základních oblastech:

- Podmínky ke vzdělávání,
- Průběh vzdělávání,
- Podpora školy žákům, spolupráce s rodiči, komunitou,
- Hodnocení výchovně-vzdělávací práce školy,
- Vedení a řízení školy, personální práce, kvalita DVPP,
- Úroveň výsledků práce školy, zejména vzhledem k podmínkám vzdělávání a ekonomickým zdrojům.

3.14 Vzdělávací oblasti

Jedním z hlavních posláních školy je vzdělávat s porozuměním. Důležité je však vzdělávat v souvislostech, nikoliv v odtržených pojmech. Výstupem jsou schopnosti, dovednosti a návyky (kompetence) získané v jednotlivých vzdělávacích oblastech, případně oborech vzdělávání.

- **Jazyk a jazyková komunikace** (oblast se dále člení na předměty: Český jazyk a literatura, Cizí jazyk, Další cizí jazyk)
- **Matematika a její aplikace** (Matematika a její aplikace - vzdělávací oblast je současně oborem vzdělávací oblasti)
- **Informatika** (Informatika - vzdělávací oblast je současně oborem vzdělávací oblasti)
- **Člověk a jeho svět** (oblast se dále člení na předměty Prvouka, Přírodověda, Vlastivěda)
- **Člověk a příroda** (oblast se dále člení na předměty: Fyzika, Chemie, Přírodopis, Zeměpis)
- **Umění a kultura** (oblast se dále člení na předměty: Hudební výchova, Výtvarná výchova)

- **Člověk a zdraví** (oblast se dále člení na předměty: Výchova ke zdraví, Tělesná výchova)
- **Člověk a společnost** (oblast se dále člení na předměty: Dějepis, Občanská výchova)
- **Člověk a svět práce** (oblast obsahuje předmět Člověk a svět práce).

4. UČEBNÍ PLÁN

UČEBNÍ PLÁN – 1. STUPEŇ								
Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor (Předmět)	1. Stupeň / 1. – 5. ročník						
		1.	2.	3.	4.	5.	Σ	min. časová dotace
<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>	Český jazyk a literatura	6	6	7	7	7	33	33
	Anglický jazyk	0+4	0+4	3+1	3+1	3+1	20 (9+11)	9
<i>Matematika a její aplikace</i>	Matematika	4	4	4	4	4	20	20
<i>Informatika</i>	Informatika	0+1	0+1	0+1	1	1	5 (2+3)	2
<i>Člověk a jeho svět</i>	Prvouka	2	2	2			13 (11+2)	11
	Přírodověda				2	2		
	Vlastivěda				1	2		
<i>Umění a kultura</i>	Hudební výchova	1	1	1	1	1	5	12
	Výtvarná výchova	1	2	1	1	2	7	
<i>Člověk a svět práce</i>	Člověk a svět práce	1	1	1	1	1	5	5
<i>Člověk a zdraví</i>	Tělesná výchova	2	2	2	2	2	10	10
CELKEM:		22	23	23	24	26	118	
<p>Poznámky k učebnímu plánu pro 1. stupeň</p> <p>Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován od prvního ročníku.</p> <p>Od první třídy probíhá také výuka Informatiky.</p> <p>Oblast Člověk a jeho svět se vyučuje formou CLIL.</p> <p><i>Při projektové výuce o délce výukového času rozhodne učitel na základě aktuální situace a s důrazem na celkovou pohodu žáků.</i></p> <p><i>Ve čtvrtém ročníku je nabízen nepovinný předmět – ROBOTIKA – 1 vyučovací hodina/týden.</i></p>								

UČEBNÍ PLÁN – 2. STUPEŇ

Vzdělávací oblast	Vzdělávací obor (Předmět)	2. Stupeň / 6. – 9. ročník					
		6.	7.	8.	9.	Σ	min. časová dotace
<i>Jazyk a jazyková komunikace</i>	Český jazyk a literatura	4	4	5	5	18 (15+3)	15
	Anglický jazyk	3	3	3	3	12	12
	Další cizí jazyk	2	2	2	2	8 (6+2)	6
<i>Matematika a její aplikace</i>	Matematika	4	4	4	5	17 (15+2)	15
<i>Informatika</i>	Informatika	1	1	1	1	4	4
<i>Člověk a společnost</i>	Dějepis	2	1	2	2	11 (10+1)	10
	Výchova k občanství	1	1	1	1		
<i>Člověk a příroda</i>	Fyzika	1	2	2	2	25 (20+5)	20
	Chemie	0	0	2	2		
	Přírodopis	2	2	2	1		
	Zeměpis	2	2	2	1		
<i>Umění a kultura</i>	Hudební výchova	1	1	1	1	9	9
	Výtvarná výchova	1	2	1	1		
<i>Člověk a zdraví</i>	Tělesná výchova	2	2	2	2	8	10
	Výchova ke zdraví	1	0	0	1	2	
<i>Člověk a svět práce</i>	Kompetence pro 21. století	1+1	1+1	0	1	5 (3+2)	3
Povinně volitelný předmět				2	1	3	
CELKEM:		29	29	32	32	122	
Poznámky k učebnímu plánu pro 2. stupeň							

Při projektové výuce o délce výukového času rozhodne učitel na základě aktuální situace a s důrazem na celkovou pohodu žáků.

Povinně volitelný předmět pro 8. ročník je Anglická konverzace.

Povinně volitelný předmět pro 9. ročník je Projektový seminář.

5. UČEBNÍ OSNOVY

5.1 CHARAKTERISTIKA OBLASTÍ

Školní vzdělávací program vychází v části osnov z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání (RVP). Jednotlivé oblasti RVP jsou rozděleny do vzdělávacích oblastí. Charakteristika jednotlivých vzdělávacích oblastí obsahuje cílové zaměření, specifikum oblasti a vnitřní členění na předměty.

5.1.1 Jazyk a jazyková komunikace

5.1.2 Matematika a její aplikace

5.1.3 Informatika

5.1.4 Člověk a jeho svět

5.1.5 Člověk a příroda

5.1.6 Umění a kultura

5.1.7 Člověk a zdraví

5.1.8 Člověk a společnost

5.1.9 Člověk a svět práce

5.1.1 JAZYK A JAZYKOVÁ KOMUNIKACE

Cíle:

- 1) Rozvíjet kultivovaný písemný a ústní projev žáků.
- 2) Vést žáky k vhodnému a situaci přiměřenému vyjádření reakcí a svých pocitů.
- 3) Porozumět různým druhům psaných i mluvených jazykových projevů a rozvíjet čtenářské strategie v pravidelně konaných čtenářských dílnách.
- 4) Vnímat literaturu jako specifický zdroj poznání a prožitků a zároveň jako prostředku k rozvíjení emocionálního a estetického vnímání.
- 5) Poznávat a chápat odlišnosti, ale i blízkosti různých národních kultur a respektovat kulturní rozmanitost.
- 6) Aktivně a efektivně využívat různé zdroje informací pro rozšiřování znalostí a zdokonalování dovedností, vedoucích k dalšímu vzdělávání a sebevzdělávání
- 7) Chápat jazyk jako důležitý a nezbytný nástroj celoživotního vzdělávání.

- 8) Získat sebedůvěru při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.
- 9) Zvládnutí běžných pravidel a forem mezilidské komunikace daného kulturního prostředí.
- 10) Rozvíjet pozitivní vztah k mateřskému jazyku.
- 11) Pochopit jazyk jako prostředku historického a kulturního vývoje národa.

Specifikum oblasti:

Předmět Český jazyk a literatura se člení na 3 složky (mluvnice, literatura a sloh), které se ale vzájemně prolínají. Dobré ovládnutí mateřského jazyka a cizího jazyka, jejich aktivní používání podporují návštěvy knihoven, divadel, besedy, práce s psaným textem i s textem na audio nahrávce, využití PC. Prohlubování znalosti jazyka pak upevňuje aktivní užívání jazyka v konkrétních situacích. Možnost komunikovat pouze v cizím jazyce s rodilými mluvčími v rámci výměnných pobytů.

Integrovaná výuka obecně je založena na propojování učiva jednotlivých předmětů, zabraňuje izolovanosti poznatků jednotlivých oborů, utváří žákovi schopnost chápat je v souvislostech, kontextově, akcentuje komplexnost poznávání, rozvíjí žákovi schopnost uplatnění analogie a aplikace. Komplexnost poznávání umožňuje v českém jazyce a v literatuře mezipředměto- vými vztahy aktualizovat významové kontexty učiva všech zavedených esteticko-výchovných předmětů.

Vzdělávací oblast je členěna na předměty:

- Český jazyk a literatura
- Anglický jazyk
- Další cizí jazyk

ČESKÝ JAZYK A LITERATURA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Český jazyk a literatura jako vyučovací předmět má v soustavě vyučovacích předmětů základní význam, na jeho zvládnutí je do značné míry závislý úspěch v ostatních předmětech. Má centrální postavení ve vzdělávací soustavě a koncentrační význam, protože jednak využívá zkušenosti a poznatky žáků z veškerého vyučování i z mimoškolní praxe, jednak úroveň vyučování celkově ovlivňuje. Hlavním cílem vyučování je rozvoj jasného, přehledného a srozumitelného vyjadřování žáků a jejich vedení k přesnému a logickému myšlení a

prohlubování obecných intelektových dovedností. Užívání češtiny jako mateřského jazyka v jeho mluvené i písemné podobě umožňuje žákům poznat a pochopit společensko-kulturní vývoj lidské společnosti.

Hlavním cílem výuky je rozvoj jazykového povědomí žáků. Na 1. stupni je hlavním cílem vytvořit žákům vzdělávací nástroje – čtení a psaní. Důraz je kladen na čtení s porozuměním, rozvíjení slovní zásoby a seznámením se spisovnou podobou jazyka.

Na 2. stupni je při výuce využíváno mluvené slovo minimálně ve stejné míře jako práce s psanými texty. Pracujeme s autentickými texty (články, vzkazy, dopisy apod.). Klademe důraz na funkci jazyka v komunikaci, na aktuální jazyk a jeho aktivní užívání v reálném životě. Pro osvojování a nácvik jazykových jevů využíváme situačnost v učení, tj. prostřednictvím textů navozujeme situace, které pomohou objasnit a procvičit konkrétní jev. Při práci s texty žáci porozumí, proč a jak určité jevy zpracovat a zapsat. Učení i rozvoj kompetencí pobíhá ve vazbě na komunikaci, na konkrétní komunikační situaci a komunikační záměr. Při výuce vycházíme z aktuálních znalostí žáků, na ně navazujeme. Klademe důraz na kreativitu, na aktivní a spontánní užívání jazyka.

Výuka probíhá v kmenových třídách, příležitostně v učebnách výpočetní techniky i v jiných zařízeních mimo školu. Některá témata, zejména z oblasti literatury, jsou realizována formou krátkodobých projektů. Výuku se daří naplňovat návštěvou knihoven a galerií. Nedílnou součástí výuky mateřského jazyka jsou také tzv. komunitní kruhy, v nichž probíhají moderované diskuse, žáci rozvíjejí své komunikační dovednosti a verbální schopnosti.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Český jazyk a literatura tak, jak byl stanoven v RVP z a dále vzdělávacímu obsahu vybraných tematických okruhů průřezového tématu Mediální výchova. Vyučovací předmět Český jazyk a literatura je v 1. a 2. ročníku dotován šesti hodinami, ve 3., 4. a 5. ročníku sedmi hodinami, v 6. a 7. ročníku čtyřmi hodinami a v 8. a 9. ročníku pěti hodinami.

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Český jazyk a literatura jsou integrovány následující **tematické okruhy průřezových témat:**

Osobnostní a sociální výchova

Rozvoj schopností poznávání – cvičení smyslového vnímání, pozornosti a soustředění, cvičení

schopností zapamatování

Sebepoznání a sebepojetí – já jako zdroj informací o sobě, cvičení dovednosti řešení problémů

Kreativita - cvičení pro rozvoj základních rysů kreativity

Seberegulace a sebeorganizace – cvičení sebekontroly

Sociální rozvoj – komunikace – základní dovednost, schopnost vyjádřit sám sebe, své základní potřeby a přání, schopnost reagovat a používat adekvátní prostředky v základních životních situacích, úspěšné způsoby komunikace, neverbální složka komunikace.

Kooperace a kompetice – podpora spolupráce v rámci věkově heterogenní jazykové skupiny, schopnost domluvit se, utváření mezilidských vztahů.

Komunikace – řeč těla, řeč zvuků a slov, řeč předmětů a prostředí vytvářeného člověkem, řeč lidských skutků, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální

Mezilidské vztahy – péče o dobré vztahy, respektování, empatie

Mediální výchova

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení – pěstování kritického přístupu ke zpravodajství a reklamě

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

V rámci výuky literární výchovy, seznámení se s kulturním literárním dědictvím, lidovou slovesností, zvyky a tradice národů Evropy

Multikulturní výchova

V rámci výuky literární výchovy, kulturní diference - porozumění kulturním odlišnostem a společným kořenům evropských zemí, tradice různých zemí

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK - výstupy	
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA					
ČJL-3-1-01	plynule čte s porozuměním texty přiměřeného rozsahu a náročnosti	Přečte větu složenou z obrázků.	čtení	1.	(2) Čte s porozuměním.
		Přečte jednoduchou větu.	technika čtení	1.	(2) Čte s porozuměním.
		Zlepšuje svou techniku hlasitého čtení.	hlasité čtení	1.	(2) Čte s porozuměním.
		Najde v textu jednoduchou informaci. Odpoví na otázku k textu.	práce s textem	1.	(2) Čte s porozuměním.
		Samostatně si přečte text. Zapiše odpovědi na otázky.	práce s textem	1.	(2) Čte s porozuměním.
	Převypráví nově přečtený text, rozpozná postavy, prostředí a události.	převyprávění, postavy, prostředí, události	3.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.	
ČJL-3-1-02	porozumí písemným nebo mluveným pokynům přiměřené složitosti	Rozumí ústním i písemným instrukcím.	písmena, hlásky, slabiky, věty	1.	(2) Čte s porozuměním.
		Rozumí přečtené větě, dokáže ji opakovat.	písmena, hlásky, slabiky, věty	1.	(2) Čte s porozuměním.
		Orientuje se v textu, využívá četbu jako zdroj poznatků, dbá na úpravu v sešitě.	písemný projev	2.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-3-1-03	respektuje základní komunikační pravidla v rozhovoru	Dodržuje hygienické návyky při čtení.	čtení	2.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-3-1-04	pečlivě vyslovuje, opravuje svou nesprávnou nebo nedbalou výslovnost	Správně přečte a vyslovuje jednotlivá písmena a hlásky.	výslovnost	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-3-1-05	v krátkých mluvených projevech správně dýchá a volí vhodné tempo řeči	Zvládá základní hygienické návyky spojené se čtením, čte a přednáší z paměti přiměřené texty.	písmena, hlásky, slabiky, věty	1.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-3-1-06	volí vhodné verbální i nonverbální prostředky řeči v běžných školních i mimoškolních situacích			1.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-3-1-07	na základě vlastních zážitků tvoří krátký mluvený projev	Připraví si mluvní cvičení podle zadaných kritérií.	mluvní cvičení	3.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-3-1-08	zvládá základní hygienické návyky spojené se psaním	Při psaní správně sedí a vhodně drží tužku.	hygienické návyky při psaní	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Píše čitelně a úhledně.	úprava písma	3.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-3-1-09	píše správné tvary písmen a číslic, správně spojuje písmena i slabiky; kontroluje vlastní písemný projev	Rozliší a správně píše známá písmena.	tvary písmen	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Při psaní dodržuje kritéria: písmena sedí na lince, mají správný tvar a velikost.	technika psaní	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Opíše správně krátkou větu.	technika psaní	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Přepíše malá písmena na velká písmena.	technika psaní	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Při psaní odděluje slova mezerou.	technika psaní	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-3-1-10	píše věcně i formálně správně jednoduchá sdělení	Píše slova nebo věty: podle předlohy (opisem), podle diktátu a podle sebe.	písemný projev	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Zapiše vlastní smysluplnou větu.	vlastní psaní	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Napiše krátký příběh dle kritérií.	vlastní psaní	2.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-3-1-11	seřadí ilustrace podle dějové posloupnosti a vypráví podle nich jednoduchý příběh	Seřadí události tak, jak jdou správně za sebou.	posloupnost sdělení	1.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.
		Ilustrace/věty seřadí podle toho, jak jde děj příběhu postupně za sebou.	posloupnost sdělení	2.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA					
ČJL-3-2-01	rozištuje zvukovou a grafickou podobu slova, člení slova na hlásky, odlišuje dlouhé a krátké samohlásky	Určí správné polohu hlásky ve slově.	poloha hlásky ve slově	1.	(2) Čte s porozuměním.
		Z písmen a hlásek skládá slova (čte p-e-s = pes).	skládání slov	1.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
		Rozdělí souhlásky na tvrdé a měkké.	tvrdé a měkké souhlásky	2.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
ČJL-3-2-02	porovnává významy slov, zvláště slova opačného významu a slova významem souřadná, nadřazená a podřazená, vyhledá v textu slova příbuzná	Rozliší slova protikladná a souznačná.	slova protikladná a souznačná	2.	(2) Čte s porozuměním.
		Rozliší slova nadřazená, podřazená a souřadná.	slova nadřazená, podřazená a souřadná	2.	(2) Čte s porozuměním.
		Uvede příklady slov mnohoznačných a citově zbarvených.	slova mnohoznačná a citově zbarvená	2.	(2) Čte s porozuměním.
		Uvede příklady slov protikladných a souznačných.	slova protikladná a souznačná	3.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-3-2-03	porovnává a třídí slova podle zobecněného významu – děj, věc, okolnost, vlastnost	Rozpozná a uvede příklady slov mnohoznačných a citově zbarvených.	slova mnohoznačná a citově zbarvená	3.	(2) Čte s porozuměním.
		Třídí slova podle významu.	děj, věc, okolnost, vlastnost	3.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-3-2-04	rozištuje slovní druhy v základním tvaru	Rozlišuje podstatná jména a slovesa.	podstatná jména a slovesa	2.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
		Ve větě určuje ohebné slovní druhy.	ohebné slovní druhy	3.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-3-2-05	užívá v mluveném projevu správné gramatické tvary podstatných jmen, přídavných jmen a sloves	U podstatných jmen určí rod, číslo a pád.	mluvnické kategorie podstatných jmen	3.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
		U sloves určí osobu, číslo a čas.	mluvnické kategorie sloves	3.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
ČJL-3-2-06	spojuje věty do jednodušších souvětí vhodnými spojkami a jinými spojovacími výrazy	spojování a oddělování vět, pořádek vět	věta	3.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.
ČJL-3-2-07	rozištuje v textu druhy vět podle postoje mluvčího a k jejich vytvoření volí vhodné jazykové i zvukové prostředky	Rozliší druhy vět (oznamovací, rozkazovací, tázací a přací).	druhy vět	2.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.
ČJL-3-2-08	odůvodňuje a píše správně: i/y po tvrdých a měkkých souhláskách i po obojetných souhláskách ve vyjmenovaných slovech; dě, tě, ně, ú/ů, bě, pě, vě, mě – mimo morfologický šev; velká písmena na začátku věty a v typických případech vlastních jmen osob, zvířat a místních pojmenování	Správně čte a píše hláskové skupiny dě, tě, ně, di, ti, ni a hlásku ch.		1.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
		Píše u/ů/ú ve slovech podle pravidel.	psaní u/ů/ú	2.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
		Píše i/y po měkkých a y/ý po tvrdých souhláskách.	i/y po měkkých a tvrdých souhláskách	2.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
		Při psaní a v doplňovacích cvičeních dodržuje známá pravopisná pravidla.	pravopis	3.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.
		Píše správně i/y ve slovech vyjmenovaných a příbuzných po B, L, M, P, S, V a Z a svou volbu odůvodní.	pravopis	3.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu.

LITERÁRNÍ VÝCHOVA					
ČJL-3-3-01	čte a přednáší zpaměti ve vhodném frázování a tempu literární texty přiměřené věku	Recituje novou báseň kterou se naučil/a.	recitace básně	1.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.
ČJL-3-3-02	vyjadřuje své pocity z přečteného textu	Čte s porozuměním (např. vyhodnotí pravdivost tvrzení, odpoví na otázku k textu, vyjádří vlastní pocity z textu).	čtení s porozuměním	1.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-3-3-03	rozištuje vyjadřování v próze a ve verších, odlišuje pohádku od ostatních vyprávění	Rozliší hádanku, pohádku, báseň, naučný text a příběh.	literární žánry	1.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.
ČJL-3-3-04	pracuje tvořivě s literárním textem podle pokynů učitele a podle svých schopností	Vybere/napiše hlavní myšlenku přečteného textu.	hlavní myšlenka textu	1.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.
		V textu vyhledá a vyznačí důležité myšlenky a klíčová slova.	hlavní myšlenka textu	3.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v základních literárních pojmech.
		Představí svou oblíbenou knihu, uvede klíčové formální informace a shrne obsah.	klíčové informace	3.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.

Průřezová témata		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Poznávání lidí
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice

Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Multikulturní výchova		Kulturní diference
Multikulturní výchova		Lidské vztahy
Mediální výchova		Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
Mediální výchova		Tvorba mediálního sdělení
Mediální výchova		Práce v realizačním týmu

RVP VÝSTUPY		ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK - výstupy
KOMUNIKAČNÍ A SLOHOVÁ VÝCHOVA					
ČJL-5-1-01	čte s porozuměním přiměřeně náročné texty potichu i nahlas	Ovládá různé techniky čtení (hlasitě, tiše, sborově).	technika čtení	5.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm.
ČJL-5-1-02	rozdělí podstatné a okrajové informace v textu vhodném pro daný věk, podstatné informace zaznamenává	V textu rozliším klíčové informace.	čtení s porozuměním	4.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-5-1-03	posuzuje úplnost či neúplnost jednoduchého sdělení	Posoudí úplnost sdělení a specifikuje chybějící informace.	čtení s porozuměním	5.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-5-1-04	reprodukuje obsah přiměřeně složitějšího sdělení a zapamatuje si z něj podstatná fakta	Vybere z textu klíčové informace a shrne je stručně a výstižně vlastními slovy.	shrnování	4.	(2) Čte s porozuměním.
		Na základě přečteného textu předvídá, jak by mohl text pokračovat.	předvídání	4.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-5-1-05	vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechá vzkaz na záznamníku	Vede správně dialog, telefonický rozhovor, zanechává vzkaz na záznamníku	mluvený projev	4., 5.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-5-1-06	rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě	Rozpoznává manipulativní komunikaci v reklamě.	mluvený projev	5.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-5-1-07	volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo podle svého komunikačního záměru	Podle svého komunikačního záměru volí náležitou intonaci, přízvuk, pauzy a tempo.	mluvený projev	4., 5.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-5-1-08	rozdělí spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace	Rozlišuje spisovnou a nespisovnou výslovnost a vhodně ji užívá podle komunikační situace.	mluvený projev	4., 5.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-5-1-09	píše správně po stránce obsahové i formální jednoduché komunikační žánry	Představí vybraný literární žánr. Napiše text dle zadaných kritérií.	literární žánry pravopis, syntax	5. 4.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm. (3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-5-1-10	sestaví osnovu vyprávění a na jejím základě vytváří krátký mluvený nebo písemný projev s dodržení časové posloupnosti	Píše a publikuje texty podle zadaných kritérií.	vyprávění	5.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.

JAZYKOVÁ VÝCHOVA					
ČJL-5-2-01	porovnává významy slov, zvláště slova stejného nebo podobného významu a slova vícevýznamová	Vysvětlí význam slov z kontextu.	význam slov	5.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-5-2-02	rozdělí slova ve slově kořen, část příponovou, předponovou a koncovku	Rozliší předponu, kořen, příponu a koncovku. Rozliší předponu a předložku. Píše správně slova s předponami (zdvojené hlásky dd, zz, je / ě, s-, z-, vz-).	stavba slova předpona/předložka	5. 5.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky. (1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky.
ČJL-5-2-03	určuje slovní druhy plnovýznamových slov a využívá je v gramaticky správných tvarech ve svém mluveném projevu	V textu vyhledá a určí ohebné slovní druhy. U slovesa určí osobu, číslo a čas, správně je časuje. V textu vyhledá podstatná jména a určí jejich pád, číslo a rod (životnost), správně je skloňuje. V textu vyhledá podstatná jména a určí pád, číslo, rod a vzor, správně je skloňuje. Vymenuje slovní druhy a určí je ve větách. Rozliší ohebné a neohebné slovní druhy. Ve tvarech přídavných jmen píše správně koncovky.	slovní druhy mluvnické kategorie mluvnické kategorie mluvnické kategorie slovní druhy slovní druhy	4. 4. 4. 5. 5. 5.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky. (1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky. (1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky. (1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky. (1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky. (1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky.
ČJL-5-2-04	rozdělí slova spisovná a jejich nespisovné tvary	Rozlišuje slova spisovná a jejich nespisovné tvary.	slovní zásoba	5.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-5-2-05	vyhledává základní skladební dvojici a v neúplné základní skladební dvojici označuje základ věty	Urcí ve větě základní skladební dvojici (podmět a přísudek).	podmět a přísudek	4., 5.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky.
ČJL-5-2-06	odlišuje větu jednoduchou a souvětí, vhodně změní větu jednoduchou v souvětí	Rozliší větu jednoduchou a souvětí.	věta jednoduchá/souvětí	5.	(2) Čte s porozuměním.
ČJL-5-2-07	užívá vhodných spojovacích výrazů, podle potřeby projevu je obměňuje	Při psaní vlastních textů dělí text do vět, užívá vhodných spojovacích výrazů a obměňuje je.	písemný projev	4., 5.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.
ČJL-5-2-08	píše správně i/y ve slovech po obojetných souhláskách	Píše správně i/y uprostřed slov po všech obojetných souhláskách. Urcí vzory podstatných jmen středního, ženského i mužského rodu, správně je skloňuje a v koncovkách píše správně i/y.	vyjmenovaná slova vzory podstatných jmen	4. 4.	(1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky. (1) Používá probíraná pravidla pravopisu a gramatiky.
ČJL-5-2-09	zvládá základní příklady syntaktického pravopisu	Ve vlastních textech se zaměřil na neopakování slov a používání synonym.	syntax	5.	(3) Vyjadřuje a zaznamenává své myšlenky.

LITERÁRNÍ VÝCHOVA					
ČJL-5-3-01	vyjadřuje své dojmy z četby a zaznamenává je	Podle kritérií zpracuje informace o přečtené knize.	reflexe četby	4., 5.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
		V textu vyhledá a popíše vlastními slovy pocity a atmosféru.	reflexe četby	5.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
ČJL-5-3-02	volně reprodukuje text podle svých schopností, tvoří vlastní literární text na dané téma	Recituje básně před publikem.	přednes	4.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
		Píše vybrané slohové útvary podle zadaných kritérií (dopis, deník, popis, vypravování).	sloh	5.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
		Zpaměti přednese vybranou básně podle zadaných kritérií (hlasitost, výraznost, srozumitelnost, oční kontakt, vhodný postoj).	přednes	5.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
ČJL-5-3-03	rozlišuje různé typy uměleckých a neuměleckých textů	Rozliší odborný a umělecký text.	odborný/umělecký text	4.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
ČJL-5-3-04	při jednoduchém rozboru literárních textů používá elementární literární pojmy	V básni vyhledá sloku, verš a rým a vyvodí autorův záměr.	báseň - sloka, verš, rým, záměr autora	4.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
		Vysvětlí, s jakým záměrem psal autor text.	záměr autora	5.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm
		Rozliší a vysvětlí základní literární pojmy.	literární pojmy	5.	(4) Pracuje s literárním textem a orientuje se v něm

Průřezová témata		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Poznávání lidí
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Hodnoty, postoje, praktická etika
Multikulturní výchova		Kulturní diference
Multikulturní výchova		Lidské vztahy
Mediální výchova		Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení
Mediální výchova		Interpretace vztahu mediálních sdělení a reality
Mediální výchova		Stavba mediálních sdělení
Mediální výchova		Fungování a vliv médií ve společnosti
Mediální výchova		Tvorba mediálního sdělení
Mediální výchova		Práce v realizačním týmu

	RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	OBEČNÝ CÍL	ROČNÍK
Komunikační a slohová výchova	ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	V textu odlišuji fakta a názory.	Čtenářská gramotnost, kritické čtení	Pracuje s textem.	6.
	ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Spatra hovoří na smluvené téma dle zadaných kritérií.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.	
	ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru			Účelně komunikuje.	
	ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči			Účelně komunikuje.	
	ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	V textu hierarchizuje informace (vystihne hlavní myšlenku, klíčová slova, detaily). Vytvoří osnovu textu. Shrne a zaznamená základní informace, vyhledá informace o určitém jevu. Píše výtah dle zadaných kritérií.	Sloh a komunikace (práce s informacemi)	Vytváří texty v různých slohových útvarech.	
	ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Píše texty dle zadaných kritérií.	Slohové útvary prostředředlovacího a administrativního stylu (formulář, inzerát, reklama, zpráva, oznámení)	Vytváří texty v různých slohových útvarech.	
	ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Píše texty dle zadaných kritérií.	Pisatelství	Vytváří texty v různých slohových útvarech.	

Jazyková výchova	ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Spatra hovoří na smluvené téma dle zadaných kritérií.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.
	ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Samostatně najde poučení o jednotlivých pravopisných jevech, orientuje se v jazykových příručkách.	Práce s jazykovými příručkami	Pracuje s textem.
	ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	V textu pozná slovní druhy. Určuje mluvnické kategorie ohebných slovních druhů. Tvoří a zapisuje správné tvary ohebných slovních druhů. Vytvoří poster o probraných slovních druzích a mluvnických jevech.	Tvarosloví (slovní druhy, mluvnické kategorie, skloňování, stupňování, časování)	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Spatra hovoří na smluvené téma dle zadaných kritérií.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.
	ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Ve větě pozná podmět, přísudek, předmět a jejich druhy.	Základní a rozvíjející větné členy	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Správně zapisuje známé pravopisné jevy ve cvičeních i vlastních textech.	Nauka o slově (tvoření slov, stavba slova, odvozování)	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Vysvětlí pojmy národní jazyk, spisovný a nespisovný jazyk a využívá znalosti i při tvorbě vlastních textů.	Jazyk a jeho útvary (nářečí, nadnářeční útvary, spisovný a nespisovný jazyk)	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
Literární výchova	ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Vystihne znaky neuměleckého textu. Vystihne časovou posloupnost událostí v textu.	Čtenářské dovednosti, čtenářská gramotnost inzerát, pozvánka, reklamní text, publicistická zpráva	Pracuje s textem.
	ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo	Čte knihu a reflektuje ji na čtenářské besedě.	Čtenářské dovednosti, čtenářská gramotnost	Pracuje s textem.

	ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Píše text dle zadaných kritérií.	Slohové útvary (popis, formuláře, inzerát, pozvánka, reklamní text, vypravování	Vytváří texty v různých slohových útvarech.	
	ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Čte knihu a reflektuje ji na čtenářské besedě. Čtenářské dovednosti, čtenářská gramotnost Pracuje s textem.		Pracuje s textem.	
	ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Zná základní literární druhy a žánry. Třídí uměleckou literaturu dle formy a obsahu. Zná základní pojmy literární teorie (vypravěč, hlavní postava, téma, čas a prostor,...) Orientuje se v žánrech ústní lidové slovenosti.	Literární teorie	Orientuje se v základních literárních pojmech a žánrech.	
	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA, PŘESAHY, SOUVISLOSTI				
	Environmentální výchova, mediální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	projektový týden Život v oceánu: Pracujeme v redakci (práce s informacemi, tvorba vlastního textu, skupinová práce, role redakčního týmu projektový týden Udržitelná (s)potřeba: Tvorba školního časopisu			
	Čtenářské dílny	Rozbory děl přečtených v rámci hodin literatury			

	RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	OBEČNÝ CÍL	ROČNÍK
Komunikační a slohová výchova	ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Na základě textové osnovy přednese mluvní vystoupení na smluvené téma.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.	7
	ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru				
	ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči				
	ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu	Diskutuje o vybraném tématu dle zadaných kritérií.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.	
	ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát	Na základě textové osnovy přednese mluvní vystoupení na smluvené téma. Tvoří prezentaci na zadané literárněhistorické téma.	Mluvený projev Práce s informacemi	Účelně komunikuje.	
	ČJL-9-1-09 uspořádá informace v textu s ohledem na jeho účel, vytvoří koherentní text s dodržováním pravidel mezivětného navazování	Přednese prezentaci na zadané téma dle smluvených kritérií.	Pisatelství	Vytváří texty v různých slohových útvarech.	
	ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Píše texty dle zadaných kritérií.	Pisatelství	Vytváří texty v různých slohových útvarech.	
Jazyková výchova	ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Na základě textové osnovy přednese mluvní vystoupení na smluvené téma.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.	
	ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Rozlišuje různé způsoby obohacování slovní zásoby. Vysvětlí význam základních sousloví a frazémů. Dělí slova dle významu.	Obohacování slovní zásoby (slovotvorný a morfologický rozbor slova, způsoby obohacování slovní zásoby - odvozování, skládání, zkracování, přejímání z cizích jazyků) Sousloví a frazémy	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.	

			Slova citově zabarvená, termíny, archaismy, historismy, neologismy)	
	ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Samostatně najde poučení o jednotlivých pravopisných jevech, orientuje se v jazykových příručkách.	Práce s jazykovými příručkami	Pracuje s textem.
	ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Opakuje známé mluvnické učivo v komplexních jazykových rozborech.	Tvarosloví (slovní druhy, mluvnické kategorie, skloňování, stupňování, časování)	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Ve větě pozná probírané větné členy, vytvoří grafický rozbor věty. Rozezná větu jednočlennou, dvoučlennou a větný ekvivalent. Rozliší větu hlavní a vedlejší v souvětí. Rozlišuje druhy vedlejších vět. Graficky znázorní vztahy mezi větami v souvětí.	Větná skladba (rozvíjející větné členy, věta jednočlenná, dvoučlenná a větný ekvivalent, interpunkce ve větě jednoduché), věta hlavní a vedlejší, druhy vedlejších vět	Pracuje s textem.
	ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Správně zapisuje známé pravopisné jevy ve cvičeních i vlastních textech.	Nauka o slově (tvoření slov, stavba slova, odvozování)	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Zná základní rozvrstvení češtiny.	Vrstvy národního jazyka	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
Literární výchova	ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Čte knihu a reflektuje ji na čtenářské besedě.	Čtenářské dovednosti, čtenářská gramotnost	Pracuje s textem.
	ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo			

	ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Píše text dle zadaných kritérií.	Pisatelství, vypravování, osobní dopis, argumentační text	Vytváří texty v různých slohových útvarech.	
	ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Zná základní prozaické útvary a žánry. Zná znaky sci-fi a fantasy literatury Zná základní tropy a figury a najde je v textu	Román, novela, povídka, sci-fi, fantasy, metafora, metonymie, oxymorón, epiteton	Orientuje se v základních literárních pojmech a žánrech.	
	ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Orientuje se v základních dílech a autorech starověké literatury. Orientuje se ve středověké literatuře. Zná charakteristické rysy literatury renesance a humanismu.	Písemnictví Mezopotámie, Egypta, Řecka, Říma, Číny, Indie, Bible Hrdinský epos, středověké drama, světská a duchovní lyrika Znaky, autoři a díla renesance a humanismu	Orientuje se v základních literárních pojmech a žánrech.	
	ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Tvoří prezentaci na vybrané literárněhistorické téma dle zadaných kritérií	Práce s informacemi	Pracuje s textem.	
	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA				
	Čtenářské dílny	Rozbory děl přečtených v rámci hodin literatury			

	RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	OBECNÝ CÍL	ROČNÍK
Komunikační a slohová výchova	ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci	Účastní se panelové diskuze na dané literárně-historické téma.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.	8.
	ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru				
	ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči				
	ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu				
	ČJL-9-1-08 využívá základy studijního čtení – vyhledá klíčová slova, formuluje hlavní myšlenky textu, vytvoří otázky a stručné poznámky, výpisky nebo výtah z přečteného textu; samostatně připraví a s oporou o text přednese referát				
	ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů				
Jazyková výchova	ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Správně zapisuje slova cizího původu.	Pravopis slov přejatých	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.	
	ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Samostatně najde poučení o jednotlivých pravopisných jevech, orientuje se v jazykových příručkách.	Práce s jazykovými příručkami	Pracuje s textem.	
	ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Opakuje známé jazykové učivo v komplexních jazykových rozborech.	Slovní druhy, mluvnické kategorie, skloňování, stupňování, časování, slovesný vid	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.	

	ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Opakuje známé jazykové učivo v komplexních jazykových rozborech. Rozlišuje souvětí souřadné a podřadné.	Věta hlavní a vedlejší, druhy vedlejších vět Významové poměry mezi větami hlavními	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Správně zapisuje známé pravopisné jevy. Píše správně velká písmena ve vlastních jménech a názvech. Správně zapisuje interpunkci ve větě jednoduché a souvětí. Rozlišuje přívlastek těsný, volný, určí přístavek, určí několikanásobný větný člen	Velká písmena, interpunkce v souvětí a větě jednoduché	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-08 rozlišuje spisovný jazyk, nářečí a obecnou češtinu a zdůvodní jejich užití	Dělí důležité indoevropské jazyky do jazykových rodin. Rozliší jazykovou rodinu a skupinu.	Indoevropská jazyková rodina, slovanská, románská, germánská, baltská, ugrofinská jazyková skupina	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
Literární výchova	ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla			
	ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora	Čte knihu a reflektuje ji na čtenářské besedě.	Čtenářské dovednosti, čtenářská gramotnost	Pracuje s textem.
	ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo			
	ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Píše vlastní texty dle zadaných kritérií.	Pisatelství, Motivační dopis, žánry publicistického stylu	Vytváří texty v různých slohových útvarech.
	ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Zná základní formy poezie. Orientuje se v pojmech literární teorie.	Balada, romance, haiku, sonet, epigram,... Literární teorie	Orientuje se v základních literárních pojmech a žánrech.
	ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře	Zná charakteristické rysy barokní literatury a stěžejní autory.	Baroko, osvícenství, preromantismus, romantismus, realismus, naturalismus, české	Orientuje se v základních

		Zná charakteristické rysy literatury osvícenství a stěžejní autory. Zná charakteristické rysy literatury preromantismu a stěžejní autory. Zná charakteristické rysy literatury romantismu a stěžejní autory. Zná charakteristické rysy literatury realismu a naturalismu a stěžejní autory. Zná charakteristické rysy literatury ČNO a stěžejní autory.	národní obrození Klíčoví autoři těchto období	literárních pojmech a žánrech.	
	ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování	Čte drama. Píše recenzi na divadelní představení.	Drama, William Shakespeare, Večer tříkrálový	Pracuje s textem.	
	ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích	Tvoří prezentaci na vybrané literárněhistorické téma dle zadaných kritérií	Práce s informacemi	Pracuje s textem.	
	PRŮŘEZOVÁ TÉMATA				
	Environmentální výchova, mediální výchova, výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	projektový týden Kariérové poradenství: Motivační dopis projektový týden Všemi smysly: Tvorba a popis exponátu			

	RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	OBEČNÝ CÍL	ROČNÍK
Komunikační a slohová výchova	ČJL-9-1-01 odlišuje ve čteném nebo slyšeném textu fakta od názorů a hodnocení, ověřuje fakta pomocí otázek nebo porovnáváním s dostupnými informačními zdroji	Chápe pojem jazyková kultura, dodržuje zásady mluveného projevu, správně používá prvky neverbální komunikace a zvukové prostředky, ovládá zásady diskuze.	Mluvený projev Jazyková norma a kodifikace Zásady českého slovosledu (téma a réma) Obecné výklady o jazyce (mluvený a psaný projev, jazyková kultura, jazykověda a její disciplíny, základy rétoriky)	Účelně komunikuje.	9
	ČJL-9-1-02 rozlišuje subjektivní a objektivní sdělení a komunikační záměr partnera v hovoru				
	ČJL-9-1-03 rozpoznává manipulativní komunikaci v masmédiích a zaujímá k ní kritický postoj				
	ČJL-9-1-04 dorozumívá se kultivovaně, výstižně, jazykovými prostředky vhodnými pro danou komunikační situaci				
	ČJL-9-1-05 odlišuje spisovný a nespisovný projev a vhodně užívá spisovné jazykové prostředky vzhledem ke svému komunikačnímu záměru				
	ČJL-9-1-06 v mluveném projevu připraveném i improvizovaném vhodně užívá verbálních, nonverbálních i paralingválních prostředků řeči				
	ČJL-9-1-07 zapojuje se do diskuse, řídí ji a využívá zásad komunikace a pravidel dialogu				
ČJL-9-1-10 využívá poznatků o jazyce a stylu ke gramaticky i věcně správnému písemnému projevu a k tvořivé práci s textem nebo i k vlastnímu tvořivému psaní na základě svých dispozic a osobních zájmů	Píše texty dle zadaných kritérií.	Pisatelství	Vytváří texty v různých slohových útvarech.		
Jazyková výchova	ČJL-9-2-01 spisovně vyslovuje česká a běžně užívaná cizí slova	Chápe pojem jazyková kultura, dodržuje zásady mluveného projevu, správně používá prvky neverbální komunikace a zvukové prostředky, ovládá zásady diskuze.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.	

	ČJL-9-2-02 rozlišuje a příklady v textu dokládá nejdůležitější způsoby obohacování slovní zásoby a zásady tvoření českých slov, rozpoznává přenesená pojmenování, zvláště ve frazémeh	Opakuje a upevňuje známé učivo v komplexních jazykových rozborech.	Slovní zásoba	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-03 samostatně pracuje s Pravidly českého pravopisu, se Slovníkem spisovné češtiny a s dalšími slovníky a příručkami	Samostatně najde poučení o jednotlivých pravopisných jevech, orientuje se v jazykových příručkách.	Práce s jazykovými příručkami	Pracuje s textem.
	ČJL-9-2-04 správně třídí slovní druhy, tvoří spisovné tvary slov a vědomě jich používá ve vhodné komunikační situaci	Opakuje a upevňuje známé učivo v komplexních jazykových rozborech.	Slovní druhy	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-05 využívá znalostí o jazykové normě při tvorbě vhodných jazykových projevů podle komunikační situace	Chápe pojem jazyková kultura, dodržuje zásady mluveného projevu, správně používá prvky neverbální komunikace a zvukové prostředky, ovládá zásady diskuze.	Mluvený projev	Účelně komunikuje.
	ČJL-9-2-06 rozlišuje významové vztahy gramatických jednotek ve větě a v souvětí	Opakuje a upevňuje známé učivo v komplexních jazykových rozborech.	Větné členy, souvětí, významové poměry,...	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
	ČJL-9-2-07 v písemném projevu zvládá pravopis lexikální, slovtvorný, morfologický i syntaktický ve větě jednoduché i souvětí	Správně zapisuje probrané pravopisné jevy.	I/y uprostřed a v koncovkách slov, předpony s/z/vz, zdvojené hlásky, velká písmena, interpunkce ve větě jednoduché a souvětí,...	Používá probíraná gramatická pravidla a slovní zásobu.
Literární výchova	ČJL-9-3-01 uceleně reprodukuje přečtený text, jednoduše popisuje strukturu a jazyk literárního díla a vlastními slovy interpretuje smysl díla	Čte uměleckou knihu a analyzuje ji s oporou o probranou terminologii literární teorie. Sdílí své čtenářské zážitky.	Čtenářství, literární teorie	Pracuje s textem.
	ČJL-9-3-02 rozpoznává základní rysy výrazného individuálního stylu autora			
	ČJL-9-3-03 formuluje ústně i písemně dojmy ze své četby, návštěvy divadelního nebo filmového představení a názory na umělecké dílo			
	ČJL-9-3-04 tvoří vlastní literární text podle svých schopností a na základě osvojených znalostí základů literární teorie	Píše texty dle zadaných kritérií.	Úvahový text, vlastní texty dle osobních preferencí	

	ČJL-9-3-05 rozlišuje literaturu hodnotnou a konzumní, svůj názor doloží argumenty	Čte uměleckou knihu a analyzuje ji s oporou o probranou terminologii literární teorie. Sdílí své čtenářské zážitky.	Čtenářství, literární teorie	Pracuje s textem.
	ČJL-9-3-06 rozlišuje základní literární druhy a žánry, porovná je i jejich funkci, uvede jejich výrazné představitele	Orientuje se v moderních básnických směrech přelomu 19. a 20. století, stěžejních dílech a autorech. Orientuje se v základech literatury 20. a 21. století, jejich stěžejních autorech a dílech.	Literatura konce 19. století, Próza, poezie a drama 20. a 21. století	Orientuje se v základních literárních pojmech a žánrech.
	ČJL-9-3-07 uvádí základní literární směry a jejich významné představitele v české a světové literatuře			
	ČJL-9-3-08 porovnává různá ztvárnění téhož námětu v literárním, dramatickém i filmovém zpracování			
	ČJL-9-3-09 vyhledává informace v různých typech katalogů, v knihovně i v dalších informačních zdrojích			

ANGLICKÝ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Anglický jazyk je důležitý cizí jazyk. Přispívá k chápání a objevování skutečností. Poskytuje jazykový základ pro komunikaci žáků v Evropě i ve světě.

Obsahem předmětu je výuka anglického jazyka, která odpovídá vzdělávacímu oboru Cizí jazyk tak, jak je definován Rámcovým vzdělávacím programem pro Základní vzdělávání a patří svým obsahem do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka angličtiny je zaměřena na rozvoj všech řečových dovedností, tj. poslechu, čtení, ústního a písemného projevu na základě osvojených jazykových prostředků - mluvnice, slovní zásoby, výslovnosti a pravopisu. Důraz je kladen na ústní komunikaci. Postupně se prohlubuje obsahová, stylistická i gramatická stránka mluveného i psaného projevu. Cílem výuky je, aby se žáci byli schopni porozumět v cizojazyčném prostředí v běžných situacích. Znalost cizího jazyka by žákům měla umožnit seznámení se s odlišnou kulturou a získání přístupu k cizojazyčným zdrojům informací. Při popisu jazykových úrovní vycházíme ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Anglický jazyk je vyučován od prvního ročníku. V 1. až 5. ročníku je dotován čtyřmi hodinami týdně, v 6. až 9. ročníku je dotován třemi hodinami týdně. V 8. ročníku je Anglický jazyk posílen o povinně volitelný předmět Anglická konverzace.

Výuka anglického jazyka vychází mimo jiné ze tří základních konceptů:

- a) explicitní učení se jazyku založené na pečlivě volených výukových materiálech (např. učebnice),
- b) kontextové učení je systematická snaha o propojování znalostí napříč školními předměty a jejich integrování učiva nejen v rámci mezipředmětových vztahů. Využíváme metodu CLIL, storytelling, projektovou výuku, na obsahu založenou výuku (content-based) nebo dramatické techniky ve výuce cizího jazyka, včetně přípravy divadelního představení.
- c) přirozené obklopení se jazykovými podněty na principu přirozeného osvojování jazyka.

Kombinace těchto konceptů zajišťuje vytváření takového jazykového prostředí, kde se jazyk stává přirozenou a příjemnou součástí školního dne. Teorie implicitního a explicitního učení se cizímu jazyku je v souladu s hypotézami přirozeného osvojování a spojuje dva procesy, které probíhají současně: podporu implicitního osvojování (acquisition) a explicitní učení (learning).

Explicitní aspekt jazykového konceptu je ve výuce anglického jazyka v Labyrintu přítomen zejména v učení založeném na vhodně zvolených učebnicích a dalších výukových materiálech a také v dopoledním, strukturovaném kontextovém učení. Užití učebnic ve výuce je komplexní a jejich jazyková úroveň je volena dle aktuální jazykové úrovně žáků v konkrétním ročníku. Žáci v ročníku jsou rozděleni do tří až pěti skupin podle pokročilosti a úroveň jazykových vstupů a výstupů se tak uvnitř jedné třídy může významně lišit. Důležitým aspektem jazykových skupin je jejich prostupnost a je běžné, že se žáci skupinami v ročníku pohybují, začne-li být patrné, že se jejich jazyková úroveň odlišila od úrovně skupiny.

Implicitní aspekt jazykového konceptu je přítomen v jazykovém/někdy mezinárodním složení tandemového páru, v mezinárodním složení dětského kolektivu, dále v dopoledním kontextovém učení, a také v procesu imerze (vnoření se do jazyka). Imerze bývá obvykle spojena s bilingválním výukovým prostředím. V Labyrintu je často ve třídě bilingvní žák, což je aspekt, který významně a přirozenou cestou přispívá k efektivnímu jazykovému vzdělávání všech žáků. Dalším významným faktorem imerze v Labyrintu je tandemová výuka některých předmětů. Vyučující tandem složený z česky a anglicky mluvících učitelů má na přirozené osvojení jazyka taktéž pozitivní vliv.

Kontextové učení zahrnuje dopolední strukturované aktivity (CLIL, příběhové učení, společné čtení, content-based a activity-based lessons atd.) a cílený výběr vhodných materiálů. Abychom respektovali teorii mnohočetných inteligencí a individuální rozdíly mezi studenty, včetně různých stylů učení, usilovně pracujeme na poskytování vhodných materiálů pro různé jazykové a věkové úrovně. **CLIL** (= Content and Language Integrated Learning, tedy obsahově a jazykově integrované učení) je jednou z možných metod dvojazyčného vzdělávání. CLIL spojuje výuku učiva daného předmětu s cizím jazykem, v našem případě jazykem anglickým, a propojuje tak jazykovou výuku s vyučovaným předmětem. Jazyk se v CLILových hodinách stává prostředkem pro výuku vzdělávacího obsahu a vzdělávací obsah se naopak stává zdrojem pro výuku jazyka. CLIL je do hodin v Labyrintu zaváděn citlivě a s ohledem na jazykovou úroveň žáků dané skupiny. Množství anglických materiálů a jejich jazyková náročnost tak jsou vybírány pečlivě a s přihlédnutím k potřebám žáků.

V souladu s požadavky na rozvoj plurilingvální a plurikulturní kompetence, jak jsou formulovány ve Společném evropském rámci pro jazyky (CEFR Companion Volume, 2020), začleňujeme také aktivity vytvořené na principu jazykové propedeutiky, kdy se žáci seznamují nejdříve s jazyky blízkce příbuznými (slovanskými) a později se vzdálenějšími (germánské,

románské, případně jiné) a srovnávají jejich podobnosti či rozdílnosti v oblasti fonetiky, lexika či syntaxe. Tím si vytvářejí repertoár, který se stává základem jejich plurilingvální kompetence. K jejímu rozvoji přirozeně přispívá také kulturně a jazykově heterogenní skladba (některých) tříd.

Žáci se dělí do prostupných skupin dle pokročilosti, což vede k adekvátnímu rozvoji řečových dovedností a jazykových znalostí žáků dle jejich aktuální úrovně.

Mezi pomůcky používané při výuce anglického jazyka slouží anglicky psané autentické knihy, výuková videa, zjednodušená četba, kopírovatelné materiály, pracovní listy tvořené vyučujícími, picture cards, flashcards, story cards, řada výukových aplikací. Žáci si vedou svůj sešit a portfolio s materiály, výraznou oporu nalézají také v Google Classroom.

Škola je propojena se zahraničními školami, se kterými se žáci propojují pomocí pohlednic či videokonferencí. Na 2. stupni ZŠ se žáci zapojují do přípravy divadelního představení v angličtině, což posouvá běžné zařazení prvků dramatické výchovy a rozvoj komunikační kompetence v cizím jazyce na vyšší úroveň.

Formy realizace:

Ve vyučovací hodině: kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textu v písemné a ústní formě, je kladen důraz i na samostatnou práci žáků. Součástí vyučování jsou hry, soutěže, recitace, zpěv, výukové programy na PC a různé zajímavé krátkodobé projekty.

Žáci mají možnost výjezdů do zahraničí, mohou se účastnit mezinárodních zkoušek YLE apod. Jelikož je škola členem Mezinárodní asociace laboratorních škol (IALS) a zakládajícím členem Sítě evropských laboratorních škol (NELUS), využívá možnosti projektové spolupráce s partnerskými laboratorními školami, které jsou také členy těchto asociací.

Vzdělávací obsah předmětu

- získávání zájmu o studium cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu,
- osvojení potřebných jazykových znalostí a dovedností a k aktivnímu využití účinné komunikace v cizím jazyce,
- získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v daném cizím jazyce,
- porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) náročnému ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí,
- poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka a k práci s nimi.

- pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů (interkulturní komunikační kompetence).

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Anglický jazyk jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Multikulturní výchova

Multikulturalita - komunikace s lidmi z jiných zemí, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost.

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Komunikace - dovednosti pro verbální sdělování, omluva, pozdrav, prosba, nonverbální komunikace, komunikace v různých situacích, potřeba komunikace mezi lidmi různých jazyků.

Kooperace a kompetice - podpora spolupráce v rámci věkově heterogenní jazykové skupiny, schopnost domluvit se, utváření mezilidských vztahů.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá - seznámení se s realitami evropských zemí, nejen anglicky mluvících, ale i zemí, kde je angličtina cizím jazykem, globální problémy dnešního světa.

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola/stát – pravidla pro fungování občanské společnosti, člověk vs. instituce

Environmentální výchova

Mediální výchova

Stavba mediálních sdělení

Očekávané výstupy dle RVP a jejich korespondence s úrovněmi SERRJ

Očekávané výstupy dle RVP	Jazyková úroveň dle SERRJ
1. stupeň - 1. období <i>ŘEČOVÉ DOVEDNOSTI</i>	

<p>žák</p> <p>CJ-3-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností, a reaguje na ně verbálně i neverbálně</i></p> <p>CJ-3-1-02 <i>zopakuje a použije slova a slovní spojení, se kterými se v průběhu výuky setkal</i></p> <p>CJ-3-1-03 <i>rozumí obsahu jednoduchého krátkého psaného textu, pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p> <p>CJ-3-1-04 <i>rozumí obsahu jednoduchého krátkého mluveného textu, který je pronášen pomalu, zřetelně a s pečlivou výslovností, pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p> <p>CJ-3-1-05 <i>přiradí mluvenou a psanou podobu téhož slova či slovního spojení</i></p> <p>CJ-3-1-06 <i>píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy</i></p>	<p>Pre-A1</p>
<p>1. stupeň - 2. období</p> <p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <p>žák</p> <p>CJ-5-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou sdělovány pomalu a s pečlivou výslovností</i></p> <p>CJ-5-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, pokud jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p> <p>CJ-5-1-03 <i>rozumí jednoduchému poslechovému textu, pokud je pronášen pomalu a zřetelně a má k dispozici vizuální oporu</i></p> <p>MLUVENÍ</p> <p>žák</p> <p>CJ-5-2-01 <i>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</i></p> <p>CJ-5-2-02 <i>sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</i></p> <p>CJ-5-2-03 <i>odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat a podobné otázky pokládá</i></p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p>	<p>A1</p>

<p>žák</p> <p>CJ-5-3-01 <i>vyhledá potřebnou informaci v jednoduchém textu, který se vztahuje k osvojovaným tématům</i></p> <p>CJ-5-3-02 <i>rozumí jednoduchým krátkým textům z běžného života, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i></p> <p>PSANÍ</p> <p>žák</p> <p>CJ-5-4-01 <i>napíše krátký text s použitím jednoduchých vět a slovních spojení o sobě, rodině, činnostech a událostech z oblasti svých zájmů a každodenního života</i></p> <p>CJ-5-4-02 <i>vyplní osobní údaje do formuláře</i></p>	
<p>2. stupeň</p> <p>POSLECH S POROZUMĚNÍM</p> <p>žák</p> <p>CJ-9-1-01 <i>rozumí informacím v jednoduchých poslechových textech, jsou-li pronášeny pomalu a zřetelně</i></p> <p>CJ-9-1-02 <i>rozumí obsahu jednoduché a zřetelně vyslovované promluvy či konverzace, který se týká osvojovaných témat</i></p> <p>MLUVENÍ</p> <p>žák</p> <p>CJ-9-2-01 <i>zeptá se na základní informace a adekvátně reaguje v běžných formálních i neformálních situacích</i></p> <p>CJ-9-2-02 <i>mluví o své rodině, kamarádech, škole, volném čase a dalších osvojovaných tématech</i></p> <p>CJ-9-2-03 <i>vypráví jednoduchý příběh či událost; popíše osoby, místa a věci ze svého každodenního života</i></p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM</p> <p>žák</p> <p>CJ-9-3-01 <i>vyhledá požadované informace v jednoduchých každodenních autentických materiálech</i></p> <p>CJ-9-3-02 <i>rozumí krátkým a jednoduchým textům, vyhledá v nich požadované informace</i></p> <p>PSANÍ</p>	<p style="text-align: center;">A2</p>

žák	
CJ-9-4-01	<i>vyplní základní údaje o sobě ve formuláři</i>
CJ-9-4-02	<i>napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</i>
CJ-9-4-03	<i>reaguje na jednoduché písemné sdělení</i>

Rozdělení skupin v ročnících dle jazykové úrovně SERRJ

Žáci v ročníku jsou rozděleni do tří až pěti jazykových skupin podle pokročilosti a úrovně jazykových vstupů a výstupů se tak uvnitř jedné třídy může významně lišit. Důležitým aspektem jazykových skupin je jejich prostupnost a je běžné, že se žáci skupinami v ročníku pohybují, začne-li být patrné, že se jejich jazyková úroveň odlišila od úrovně skupiny.

Tempo výuky je přizpůsobováno požadavkům konkrétní skupiny a výstupy jednotlivých skupin se tak mohou v různých školních ročnících lišit.

Rozdělení žáků do skupin dle pokročilosti umožňuje adekvátně rozvíjet řečové dovednosti a jazykové znalosti žáků dle jejich aktuální úrovně. Možnost vyššího tempa či možnost rozvíjet řečové dovednosti a jazykové znalosti žáků s vyššími řečovými dovednostmi a jazykovými znalostmi než očekávají výstupy RVP umožňuje některým žákům výrazně převýšit očekávané výstupy dle RVP.

Ročník/skupina	4	3	2	1
1.	pre A1	pre A1	A1	Bilingvní skupina
2.	pre A1	pre A1	A1	Bilingvní skupina
3.	A1	A1	A1/A2	Bilingvní skupina
4.	A1	A1	A2	Bilingvní skupina
5.	A1	A1/A2	A2	Bilingvní skupina
6.	A1/A2	A2	B1	Bilingvní skupina
7.	A2	A2/B1	B1	Bilingvní skupina

8.	A2	B1	B2	Bilingvní skupina
9.	A2/B1	B1+	B2	Bilingvní skupina
Očekávané výstupy dle ŠVP	A2/B1	B1+	B2	B2/C1

Očekávané výstupy ve skupinách 1, 2 a 3 převyšují očekávané výstupy RVP a deskriptory těchto úrovní jsou převzaty z SERRJ.

Bilingvní skupina využívá prvky a materiály britského kurikula (např. phonics a učebnicové řady: Nelson Comprehension, Nelson Grammar, Comprehension to 14, Fiction to 14). Vzhledem k vysoké pokročilosti žáků v bilingvních skupinách je nutné vytvářet adekvátní autentické učební situace, proto je ve značné míře využívána metoda CLIL a „content-based“ výuka, prvky dramatické výchovy a storytellingu, projektová výuka, práce s autentickými poslechovými materiály a texty.

		A1	A2	B1	B2	C1
P O R O Z U M Ě N Í	Poslech	Rozumím známým slovům a zcela základním frázím týkajícím se mé osoby, mé rodiny a bezprostředního konkrétního okolí, pokud lidé hovoří pomalu a zřetelně.	Rozumím frázím a nejběžnější slovní zásobě vztahující se k oblastem, které se mě bezprostředně týkají (např. základní informace o mně a mé rodině, o nakupování, místopisu, zaměstnání). Dokážu pochopit smysl krátkých jasných jednoduchých zpráv a hlášení.	Rozumím hlavním myšlenkám vysloveným spisovným jazykem o běžných tématech, se kterými se setkávám v práci, ve škole, ve volném čase, atd. Rozumím smyslu mnoha rozhlasových a televizních programů týkajících se současných událostí nebo témat souvisejících s oblastmi mého osobního či pracovního zájmu, pokud jsou vysloveny poměrně pomalu a zřetelně.	Rozumím delším promluvám a přednáškám a dokážu sledovat i složitou výměnu názorů, pokud téma dostatečně znám. Rozumím většině televizních zpráv a programů týkajících se aktuálních témat. Rozumím většině filmů ve spisovném jazyce.	Rozumím delším promluvám, i když nemají jasnou stavbu a vztahy jsou vyjádřeny pouze v náznacích. Bez větší námahy rozumím televizním programům a filmům.
	Čtení	Rozumím známým jménům, slovům a velmi jednoduchým větám, například na vývěskách, plakátech nebo v katalogích.	Umím číst krátké jednoduché texty. Umím vyhledat konkrétní předvídatelné informace v jednoduchých každodenních materiálech, např. v inzerátech, prospektech, jídelních lístcích a jízdních řádech. Rozumím krátkým jednoduchým osobním dopisům.	Rozumím textům, které obsahují slovní zásobu často užívanou v každodenním životě nebo které se vztahují k mé práci. Rozumím popisům událostí, pocitů a přáním v osobních dopisech.	Rozumím článkům a zprávám zabývajícím se současnými problémy, v nichž autoři zaujmají konkrétní postoje či stanoviska. Rozumím textům současné prózy.	Rozumím dlouhým složitým textům, a to jak faktografickým, tak beletristickým a jsem schopen/ schopna ocenit rozdíly v jejich stylu. Rozumím odborným článkům a delším technickým instrukcím, a to i tehdy, když se nevztahují k mému oboru.
M L U V E N Í	Ústní interakce	Umím se jednoduchým způsobem domluvit, je-li můj partner ochoten zopakovat pomaleji svou výpověď nebo ji přeformulovat a pomoci mi formulovat, co se snažím říci. Umím klást jednoduché otázky a na podobné otázky odpovídat, pokud se týkají mých základních potřeb, nebo jde-li o věci, jež jsou mi důvěrně známé.	Umím komunikovat v jednoduchých běžných situacích vyžadujících jednoduchou přímou výměnu informací o známých tématech a činnostech. Zvládnu velmi krátkou společenskou konverzaci, i když obvykle nerozumím natolik, abych konverzaci sám/sama dokázal(a) udržet.	Umím si poradit s většinou situací, které mohou nastat při cestování v oblasti, kde se tímto jazykem mluví. Dokážu se bez přípravy zapojit do hovoru o tématech, která jsou mi známá, o něž se zajímám nebo která se týkají každodenního života (např. rodiny, koničků, práce, cestování a aktuálních událostí).	Dokážu se účastnit rozhovoru natolik plynule a spontánně, že mohu vést běžný rozhovor s rodilými mluvčími. Dokážu se aktivně zapojit do diskuse o známých tématech, vysvětlovat a obhajovat své názory.	Umím se vyjadřovat plynule a pohotově bez příliš zjevného hledání výrazů. Umím používat jazyk pružně a efektivně pro společenské a pracovní účely. Umím přesně formulovat své myšlenky a názory a vhodně navazovat na příspěvky ostatních mluvčích.
	Samostatný ústní projev	Umím jednoduchými frázemi a větami popsat místo, kde žiji, a lidi, které znám.	Umím použít řadu frází a vět, abych jednoduchým způsobem popsal(a) vlastní rodinu a další lidi, životní podmínky, dosažené vzdělání a své současné nebo předchozí zaměstnání.	Umím jednoduchým způsobem spojovat fráze, abych popsal(a) své zážitky a události, své sny, naděje a cíle. Umím stručně odůvodnit a vysvětlit své názory a plány. Umím vyprávět příběh nebo přiblížit obsah knihy nebo filmu a vyličit své reakce.	Dokážu se srozumitelně a podrobně vyjadřovat k široké škále témat, která se vztahují k oblasti mého zájmu. Umím vysvětlit své stanovisko k aktuálním otázkám a uvést výhody a nevýhody různých řešení.	Umím jasně a podrobně popsat složitá témata, rozšiřovat je o témata vedlejší, rozvíjet konkrétní body a zakončit svou řeč vhodným závěrem.
P S A N Í	Písemný projev	Umím napsat stručný jednoduchý text na pohlednici, například pozdrav z dovolené. Umím vyplnit formuláře obsahující osobní údaje, například své jméno, národnost a adresu při přihlašování v hotelu.	Umím napsat krátké jednoduché poznámky a zprávy týkající se mých základních potřeb. Umím napsat velmi jednoduchý osobní dopis, například poděkování.	Umím napsat jednoduché souvislé texty na témata, která dobře znám nebo která mě osobně zajímají. Umím psát osobní dopisy popisující zážitky a dojmy.	Umím napsat srozumitelné podrobné texty na širokou škálu témat souvisejících s mými zájmy. Umím napsat pojednání nebo zprávy, předávat informace, obhajovat nebo vyvracet určitý názor. V dopise dovedu zdůraznit, čím jsou pro mě události a zážitky osobně důležité.	Umím se jasně vyjádřit, dobře uspořádat text a podrobně vysvětlit svá stanoviska. Umím psát podrobné dopisy, pojednání nebo zprávy o složitých tématech a zdůraznit to, co považuji za nejdůležitější. Umím zvolit styl textu podle toho, jakému typu čtenáře je určen.

KONVERZACE V ANGLICKÉM JAZYCE

Charakteristika předmětu

Základem vzdělávacího obsahu předmětu Konverzace v anglickém jazyce je vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Cizí jazyk pro 2. stupeň. Konverzace v anglickém jazyce umožňuje žákům dokonalejší osvojení již studovaného cizího jazyka, a to zejména při poslechu s porozuměním a při samostatném ústním vyjadřování. Žáci mají získat větší samostatnost a jistotu v užívání již známého jazykového materiálu v tematicky širších a obsahově náročnějších projevech. Současně se žáci cvičí v odhadování neznámého slovního materiálu. V návaznosti na povinnou výuku a poznatky z ostatních předmětů získávají žáci další informace týkající se reálií anglicky mluvících zemí. Pro skupiny žáků na vyšší jazykové úrovni (B1 – C1), jsou hodiny konverzace zaměřeny na zřetelné rozlišování mezi formálním a neformálním jazykem, jeho správné užití pro různé účely, a dále také na prohlubování slovní zásoby dle oblasti tématu či zájmu žáků.

Organizace výuky

Předmět je nabízen jako povinně volitelný. Nejvyšší počet žáků ve skupině je 18 žáků. Vyučovací předmět má časovou dotaci 2 hodiny týdně. Tematické celky přihlíží k zájmům žáků. Propojuje se školní vyučování se životem a prostředím žáka.

DALŠÍ CIZÍ JAZYK

Charakteristika vyučovacího předmětu

Osvojování dalšího cizího jazyka rozvíjí a obohacuje řečové, jazykové, komunikační, lingvistické i další podobné dovednosti a znalosti žáků. Obohacuje jejich možnosti dorozumění se v Evropě i ve světě.

Obsahem předmětu je výuka španělského, francouzského či německého jazyka (a to na základě zájmu ze strany žáků), která odpovídá vzdělávacímu oboru Další cizí jazyk tak, jak je definován Rámcovým vzdělávacím programem pro Základní vzdělávání a patří svým obsahem do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Výuka dalšího cizího jazyka je zaměřena na rozvoj základů řečových dovedností, tj. poslechu, čtení, ústního a písemného projevu, a to na základě osvojených jazykových prostředků – mluvnice, slovní zásoby, výslovnosti a pravopisu. Cílem výuky je, aby žáci byli schopni porozumět známým každodenním výrazům a zcela základním frázím, jejichž cílem je vyhovět konkrétním potřebám, a aby tyto výrazy a fráze dokázali použít.

Při popisu jazykových úrovní vycházíme ze Společného evropského referenčního rámce pro jazyky.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Vyučovací předmět Další cizí jazyk je vyučován od šestého ročníku, a je dotován dvěma hodinami týdně.

Pokud to umožňuje zájem ze strany žáků, a jsou-li otevřeny dvě skupiny pro jeden druhý cizí jazyk, rozdělení žáků do skupin probíhá dle pokročilosti a umožňuje tak adekvátně rozvíjet řečové dovednosti a jazykové znalosti žáků dle jejich aktuální úrovně.

Přesah výuky cizího jazyka se očekává také do jiných vyučovacích bloků, badatelských dnů a zejména do práce na půlročních tématech, na kterých budou žáci druhého stupně pracovat. Výuka je zaměřena především na zvládnutí komunikativních dovedností na úrovni A1.

Mezi pomůcky používané při výuce dalšího cizího jazyka patří výuková videa, zjednodušená četba, kopírovatelné materiály, pracovní listy tvořené vyučujícími, picture cards, flashcards, story cards, řada výukových aplikací. Žáci si vedou svůj sešit a portfolio s materiály, výraznou oporu nalézají také v Google Classroom.

Formy realizace

Ve vyučovací hodině: kromě výkladu, poslechu, četby, procvičování gramatiky, dialogů, reprodukce textu v písemné a ústní formě, je kladen důraz i na samostatnou práci žáků.

Součástí vyučování jsou hry, soutěže, recitace, zpěv, výukové programy na PC a různé zajímavé krátkodobé projekty.

Žáci mají možnost výjezdů do zahraničí. Jelikož je škola členem Mezinárodní asociace laboratorních škol (IALS) a zakládajícím členem Sítě evropských laboratorních škol (NELUS), využívá možnosti projektové spolupráce s partnerskými laboratorními školami, které jsou také členy těchto asociací.

Vzdělávací obsah předmětu

- budování zájmu o studium dalšího cizího jazyka a vytváření pozitivního vztahu k tomuto předmětu,
- osvojení potřebných jazykových znalostí a řečových dovedností na úrovni A1 dle SERRJ,
- získání schopnosti číst s porozuměním přiměřené texty v daném cizím jazyce,
- porozumění přiměřeně (jazykově, obsahově, rozsahem) základnímu ústnímu sdělení na úrovni osvojených znalostí,
- poznání kultury zemí příslušné jazykové oblasti, vyhledání nejdůležitějších informací o zemích studovaného jazyka a k práci s nimi,
- pochopení významu znalosti cizích jazyků pro osobní život, formování vzájemného porozumění mezi zeměmi, respektu a tolerance k odlišným kulturním hodnotám jiných národů (interkulturní komunikační kompetence).

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Další cizí jazyk jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Multikulturní výchova

Multikulturalita – komunikace s lidmi z jiných zemí, specifické rysy jazyků a jejich rovnocennost.

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Komunikace – dovednosti pro verbální sdělování, omluva, pozdrav, prosba, nonverbální komunikace, komunikace v různých situacích, potřeba komunikace mezi lidmi různých jazyků.

Kooperace a kompetice – **podpora** spolupráce v rámci věkově heterogenní jazykové skupiny, schopnost domluvit se, utváření mezilidských vztahů.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá – seznámení se s reáliemi evropských zemí, cizím jazykem, globálními problémy dnešního světa.

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola/stát – pravidla pro fungování občanské společnosti, člověk vs. instituce

Environmentální výchova

Mediální výchova

Stavba mediálních sdělení

Očekávané výstupy dle RVP a jejich korespondence s úrovněmi SERRJ

Očekávané výstupy dle RVP	Jazyková úroveň dle SERRJ
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM žák DCJ-9-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</i> DCJ-9-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i> DCJ-9-1-03 <i>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</i></p> <p>MLUVENÍ žák DCJ-9-2-01 <i>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</i> DCJ-9-2-02 <i>sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat</i> DCJ-9-2-03 <i>odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá</i></p> <p>ČTENÍ S POROZUMĚNÍM žák DCJ-9-3-01 <i>rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům</i> DCJ-9-3-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům</i></p>	<p>A1</p>

DCJ-9-3-03 rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

žák

DCJ-9-4-01 vyplní základní údaje o sobě ve formuláři

DCJ-9-4-02 napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat

DCJ-9-4-03 stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

CJ-3-1-06 píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

FRANCOUZSKÝ JAZYK

Charakteristika předmětu

Předmět Francouzský jazyk náleží do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Hodiny na výuku francouzského jazyka jsou určeny k osvojení základního mluvnického učiva a základních komunikativních kompetencí v oblasti ústního i písemného dorozumívání, a to na úrovni A1 dle SERRJ.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Časová dotace činí od 6. do 9. ročníku dvě hodiny týdně. Třídy jsou na výuku rozdělené, a to dle jazykové preference žáků. Výuka probíhá v jazykových učebnách i kmenových třídách. Žáci mají možnost výjezdů do zahraničí. Jelikož je škola členem Mezinárodní asociace laboratorních škol (IALS) a zakládajícím členem Sítě evropských laboratorních škol (NELUS), využívá možnosti projektové spolupráce s partnerskými laboratorními školami, které jsou také členy těchto asociací.

Očekávané výstupy dle RVP a jejich korespondence s úrovněmi SERRJ

Očekávané výstupy dle RVP	ŠVP výstupy
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM žák CJ-9-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</i> DCJ-9-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i> DCJ-9-1-03 <i>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</i></p> <p>MLUVENÍ žák DCJ-9-2-01 <i>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</i> DCJ-9-2-02</p>	<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">- zachytí konkrétní informace číselné i nečíselné povahy- dokáže své porozumění správnou reakcí nebo zápisem- rozpozná známá slova a slovní spojení- vytváří správnou vazbu mezi zvukovou podobou jazyka a její realizací v grafickém systému- porozumí obsahu krátkého projevu- porozumí tématu/obsahu krátkého projevu- dokáže své porozumění zápisem nebo správnou reakcí- porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět <p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">- hovoří na osvojené základní téma

sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-2-03

odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

DCJ-9-3-01

rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům

DCJ-9-3-02

rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům

DCJ-9-3-03

rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

žák

DCJ-9-4-01 *vyplní základní údaje o sobě ve formuláři*

DCJ-9-4-02

napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-4-03

stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

CJ-3-1-06

píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

- aplikuje a demonstruje získané znalosti v krátkém samostatném projevu
- zapojí se do jednoduchého rozhovoru
- hovoří na osvojené téma – aplikuje a demonstruje získané znalosti v samostatném projevu – popíše událost

žák

- interpretuje obsah jednoduchých textů s využitím známých gramatických struktur
- použije osvojené znalosti k získání konkrétní informace
- odvodí z kontextu význam neznámých slov

žák

- napíše jednoduchý text o rodině nebo činnostech, které běžně vykonává
- odpoví písemně na krátké sdělení či otázky

NĚMECKÝ JAZYK

Charakteristika předmětu

Předmět Německý jazyk náleží do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Hodiny na výuku německého jazyka jsou určeny k osvojení základního mluvnického učiva a základních komunikativních kompetencí v oblasti ústního i písemného dorozumívání, a to na úrovni A1 dle SERRJ.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Časová dotace činí od 6. do 9. ročníku dvě hodiny týdně. Třídy jsou na výuku rozděleny, a to dle jazykové preference žáků. Výuka probíhá v jazykových učebnách i kmenových třídách. Žáci mají možnost výjezdů do zahraničí. Jelikož je škola členem Mezinárodní asociace laboratorních škol (IALS) a zakládajícím členem Sítě evropských laboratorních škol (NELUS), využívá možnosti projektové spolupráce s partnerskými laboratorními školami, které jsou také členy těchto asociací.

Očekávané výstupy dle RVP a jejich korespondence s úrovněmi SERRJ

Očekávané výstupy dle RVP	ŠVP výstupy
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM žák DCJ-9-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</i> DCJ-9-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i> DCJ-9-1-03 <i>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</i></p>	<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">- zachytí konkrétní informace číselné i nečíselné povahy- dokáže své porozumění správnou reakcí nebo zápisem- rozpozná známá slova a slovní spojení- vytváří správnou vazbu mezi zvukovou podobou jazyka a její realizací v grafickém systému – porozumí obsahu krátkého projevu- porozumí tématu/obsahu krátkého projevu- dokáže své porozumění zápisem nebo správnou reakcí- porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět
<p>MLUVENÍ žák DCJ-9-2-01 <i>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</i> DCJ-9-2-02</p>	<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">- hovoří na osvojené základní téma- plikuje a demonstruje získané znalosti v krátkém samostatném projevu

sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-2-03

odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

DCJ-9-3-01

rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům

DCJ-9-3-02

rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům

DCJ-9-3-03

rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

žák

DCJ-9-4-01

vyplní základní údaje o sobě ve formuláři

DCJ-9-4-02

napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojovaných témat

DCJ-9-4-03

stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

CJ-3-1-06

píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

- zapojí se do jednoduchého rozhovoru
- hovoří na osvojené téma
- aplikuje a demonstruje získané znalosti v samostatném projevu
- popíše událost

žák

- interpretuje obsah jednoduchých textů s využitím známých gramatických struktur
- použije osvojené znalosti k získání konkrétní informace
- odvodí z kontextu význam neznámých slov

žák

- napíše jednoduchý text o rodině nebo činnostech, které běžně vykonává
- odpoví písemně na krátké sdělení či otázky

ŠPANĚLSKÝ JAZYK

Charakteristika předmětu

Předmět Španělský jazyk náleží do vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace. Hodiny na výuku španělského jazyka jsou určeny k osvojení základního mluvnického učiva a základních komunikativních kompetencí v oblasti ústního i písemného dorozumívání, a to na úrovni A1 dle SERRJ.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Časová dotace činí od 6. do 9. ročníku dvě hodiny týdně. Třídy jsou na výuku rozdělené, a to dle jazykové preference žáků. Výuka probíhá v jazykových učebnách i kmenových třídách. Žáci mají možnost výjezdů do zahraničí. Jelikož je škola členem Mezinárodní asociace laboratorních škol (IALS) a zakládajícím členem Sítě evropských laboratorních škol (NELUS), využívá možnosti projektové spolupráce s partnerskými laboratorními školami, které jsou také členy těchto asociací.

Očekávané výstupy dle RVP a jejich korespondence s úrovněmi SERRJ

Očekávané výstupy dle RVP	ŠVP výstupy
<p>POSLECH S POROZUMĚNÍM žák DCJ-9-1-01 <i>rozumí jednoduchým pokynům a otázkám učitele, které jsou pronášeny pomalu a s pečlivou výslovností a reaguje na ně</i> DCJ-9-1-02 <i>rozumí slovům a jednoduchým větám, které jsou pronášeny pomalu a zřetelně a týkají se osvojovaných témat, zejména pokud má k dispozici vizuální oporu</i> DCJ-9-1-03 <i>rozumí základním informacím v krátkých poslechových textech týkajících se každodenních témat</i></p> <p>MLUVENÍ žák DCJ-9-2-01 <i>se zapojí do jednoduchých rozhovorů</i> DCJ-9-2-02</p>	<p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">- zachytí konkrétní informace číselné i nečíselné povahy- dokáže své porozumění správnou reakcí nebo zápisem- rozpozná známá slova a slovní spojení- vytváří správnou vazbu mezi zvukovou podobou jazyka a její realizací v grafickém systému- porozumí obsahu krátkého projevu- porozumí tématu/obsahu krátkého projevu- dokáže své porozumění zápisem nebo správnou reakcí- porozumí významu slov, slovních spojení a jednoduchých vět <p>žák</p> <ul style="list-style-type: none">- hovoří na osvojené základní téma

sdělí jednoduchým způsobem základní informace týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat

DCJ-9-2-03

odpovídá na jednoduché otázky týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a podobné otázky pokládá

ČTENÍ S POROZUMĚNÍM

žák

DCJ-9-3-01

rozumí jednoduchým informačním nápisům a orientačním pokynům

DCJ-9-3-02

rozumí slovům a jednoduchým větám, které se vztahují k běžným tématům

DCJ-9-3-03

rozumí krátkému jednoduchému textu zejména, pokud má k dispozici vizuální oporu, a vyhledá v něm požadovanou informaci

PSANÍ

žák

DCJ-9-4-01

vyplní základní údaje o sobě ve formuláři

DCJ-9-4-02

napíše jednoduché texty týkající se jeho samotného, rodiny, školy, volného času a dalších osvojených témat

DCJ-9-4-03

stručně reaguje na jednoduché písemné sdělení

CJ-3-1-06

píše slova a krátké věty na základě textové a vizuální předlohy

- aplikuje a demonstruje získané znalosti v krátkém samostatném projevu
- zapojí se do jednoduchého rozhovoru
- hovoří na osvojené téma
- aplikuje a demonstruje získané znalosti v samostatném projevu – popíše událost

žák

- interpretuje obsah jednoduchých textů s využitím známých gramatických struktur
- použije osvojené znalosti k získání konkrétní informace
- odvodí z kontextu význam neznámých slov

žák

- napíše jednoduchý text o rodině nebo činnostech, které běžně vykonává
- odpoví písemně na krátké sdělení či otázky

5.1.2 MATEMATIKA A JEJÍ APLIKACE

Cíle:

1. Porozumět a osvojit si dovednost využívat aritmetických operací, matematických postupů a jejich propojení s reálnou situací.
2. Rozvíjet abstraktní a exaktní myšlení.
3. Prohlubovat schopnost logického a kritického uvažování.
4. Orientovat se v rovině, prostoru a čase.
5. Zdokonalovat se v grafickém projevu.
6. Přesně a stručně se vyjadřovat matematickou symbolikou.
7. Využívat prostředků výpočetní techniky.
8. Rozvíjet paměť žáků.

Specifikum oblasti:

Žáci jsou vedeni tak, aby k závěrům při použití vhodných metod práce docházeli sami. Dalším důležitým cílem je naučit žáka nalézt větší množství způsobů řešení a vybrat z nich ten nejjednodušší. Žák aplikuje získané znalosti a dovednosti v ostatních vyučovacích předmětech a v praxi.

Vzdělávací oblast je členěna na předmět:

- Matematika

MATEMATIKA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Matematika je předmět, který by měl být chápán jako odraz reálných vztahů v hmotném světě. Žáci v něm mají získat početní dovednosti v oboru reálných čísel, aby si uměli poradit s praktickými úlohami denní potřeby ve všech oblastech bez problémů rozpoznat příčiny a důsledky, odvodit nové skutečnosti, naučit se rýsovat, pracovat s tabulkami a grafy, vyhledávat informace, ověřovat pravdivost svých tvrzení. Matematické vzdělání je postaveno na rozvíjení vlastních zkušeností žáků, potřeby počítat, kreslit a hrát si. Práce by měla být zajímavá a povzbuzující. Cílem je vybavit žáky dovednostmi nahlížet na svět, ve kterém žijí, z hlediska

kvantity, rozvoje abstraktního myšlení a logických operací, umět využívat získaných vědomostí v praxi.

V rámci předmětu matematika je kladen důraz na konstruktivismus, který je také stěžejní filozofií Hejného metody, dle které výuka na škole probíhá. Velkou roli ve výuce hraje také koncept místně zakotveného učení. Žák je veden především k rozvoji samostatného abstraktního myšlení, schopnosti vnímat logické souvislosti a v neposlední řadě mít prostor k obhajování svých řešitelských strategií v diskuzi se spolužáky. Součástí výuky je také přijímat názory, postupy a strategie druhých spolužáků a umět pracovat s chybou.

Cílem výuky matematiky je rozvíjet analytické myšlení a komunikační kompetence žáků namísto drilu a dosazování do vzorečků. Žáci jsou systematicky vedeni k tomu, aby dokázali nad jednotlivými matematickými problémy přemýšlet z více úhlů pohledu a volili efektivní strategie řešení. V rámci výuky se žák učí pracovat samostatně i skupinově, zkouší si různé role.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Obsahové vymezení předmětu odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Matematika tak, aby byl v souladu s RVP. Výuka probíhá v rámci tříd. Žáci jsou dělení do menších prostupných skupin v rámci tzv. "duhových" hodin a nebo podle matematické úrovně.

Předmět Matematika má od 1. do 5. ročníku časovou dotaci čtyři hodiny týdně, od 6. do 8. ročníku rovněž čtyři hodiny týdně a v 9. ročníku pět hodin týdně.

V 6. ročníku vyučujeme matematiku Hejného metodou, abychom zajistili plynulý přechod z 1. stupně. V 7. ročníku pozvolna doplňujeme o další prvky a postupně přecházíme ke "klasické" výuce matematiky, abychom žáky dobře připravili ke studiu na středních školách. Výuka se opírá o prvky konstruktivismu. V 9. ročníku je výuka matematiky doplněna i o přípravu k JPZ.

Formy realizace

Ve vyučovací hodině: matematické rozcvičky (pohybové, na počítání, samostatné, skupinové), práce v matematických centrech, sdílení řešitelských a badatelských strategií, obhajování vlastních řešení a přijímání řešení a postupů ze strany spolužáků. Vytváření vlastních příkladů pro spolužáky (tzv. Minilekce – písemně i on-line). Prostor pro procvičování mimo výuku v online prostoru. Součástí výuky jsou hry, soutěže, používání tabletů ve výuce (aplikace Kahoot, SolveMe, Khan academy a další).

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Matematika jsou na prvním stupni integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí - moje psychika

Seberegulace a sebeorganizace - organizace vlastního času, plánování učení a studia, cvičení

sebekontroly, sebeovládání

Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy

Kooperace a kompetice - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci, jasná a respektující komunikace, podřízení se, komunikace a kooperace při dosahování cíle, zejména při skupinové práci, prezentace společných výsledků, vzájemné poskytování zpětné vazby a sebereflexe, schopnost vyjádřit co potřebuji, co nechápu nebo co by mi pomohlo k dosažení výsledku

Poznávání lidí - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání - rozvoj pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

Kreativita - tvůrčí využívání ICT

Komunikace - komunikace v různých situacích (řešení konfliktů, vyjednávání, žádost apod.), dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci, schopnost vyjádřit co potřebuji, co nechápu nebo co by mi pomohlo k dosažení výsledku

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola - demokratické vztahy ve škole, škola jako model otevřeného partnerství, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy

Formy participace občanů v politickém životě -základní kategorie fungování demokracie

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá - život Evropanů – odlišnosti při vážení a měření

Vztah člověka k prostředí - globální oteplování

Multikulturní výchova

Multikulturalita Porovnávání našeho způsobu počítání s počítáním v jiných zemích (indické, čínské násobení) prostorová geometrie budov apod.

Lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

RVP VÝSTUPY		ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK - výstupy
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE					
M-3-1-01	používá přirozená čísla k modelování reálných situací, počítá předměty v daném souboru, vytváří soubory s daným počtem prvků	Určí správný počet (prvků) do 20.	počet prvků	1.	1) Počítá v daném oboru čísel. 2) Řeší rozmanité typy úloh.
		Rozloží číslo (na dva sčítance).	rozklad čísla	1.	
		Čísla do dvaceti užívá v různých sémantických i strukturálních modelech.	numerace do 20, posloupnost	1.	
		Používá přirozená čísla k modelování reálných situací v oboru do 100, vytváří soubory s počtem prvků do 100.	numerace do 100, posloupnost	2.	
M-3-1-02	čte, zapisuje a porovnává přirozená čísla do 1 000, užívá a zapisuje vztah rovnosti a nerovnosti	Porovnává počet prvků/ čísla, využívá znaky větší než, menší než, rovná se.	porovnávání	1.	1) Počítá v daném oboru čísel. 2) Řeší rozmanité typy úloh.
		Píše správné tvary číslic.	psaní číslic	1.	
		Čte a porovnává čísla do 20.	čísla do 20	1.	
		Rozloží číslo na desítky a jednotky.	číselné řady	2.	
M-3-1-03	užívá lineární uspořádání; zobrazí číslo na číselné ose	Zapíše a porovnává čísla do 1000.	čísla do 1000	3.	1) Počítá v daném oboru čísel. 2) Řeší rozmanité typy úloh.
		Lineárně seřadí čísla do 20, doplní chybějící číslo v řadě.	orientace na číselné ose	1.	
		Ukáže směr vpravo, vlevo, nad (nahore), pod (dole). Orientuje se v pojmech: méně, více, první, poslední.	pojmy - vpravo, vlevo, nad (nahore), pod (dole), méně, více, první, poslední.	1.	
		Na číselné ose zobrazí čísla do 1000.	orientace na číselné ose	3.	
M-3-1-04	provádí z paměti jednoduché početní operace s přirozenými čísly	Zaokrouhluje čísla na desítky a stovky.	zaokrouhlování	3.	1) Počítá v daném oboru čísel.
		Sčítá prvky do 20.	početní operace - sčítání	1.	
		Sčítá a odčítá čísla do 20.	početní operace - sčítání a odčítání	1.	
		Sčítá, odčítá a porovnává čísla do 100, úlohy zapisuje pomocí matematických znaků.	početní operace, porovnávání	2., 3.	
		Násobí v oboru malé násobilky, rozezná symbol pro násobení.	obor malé násobilky	2.	
		Dělí v oboru malé násobilky, rozezná symbol pro dělení.	obor malé násobilky - dělení	3.	
M-3-1-05	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje a modeluje osvojené početní operace	Správně počítá složené příklady i se závorkami.	složené příklady	3.	2) Řeší rozmanité typy úloh. 1) Počítá v daném oboru čísel. 2) Řeší rozmanité typy úloh.
		Řeší slovní úlohy.	slovní úlohy	1., 2.	
		Navrhne řešení úlohy a zapíše ho do tabulky.	tabulky	1.	
		Řeší úlohy se závorkami.	úlohy se závorkami	2.	
		Ovládá princip písemného sčítání.	písemné sčítání	3.	
		Ovládá princip písemného odčítání.	písemné odčítání	3.	
M-3-2-01	orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	Využívá násobilku ve slovních úlohách.	využití malé násobilky ve slovních úlohách	3.	4) S porozuměním pracuje s tabulkami, schémata a řadami čísel.
		Řeší krychlové stavby - pracuje se schématem, zapisuje údaje do tabulky.	krychlové stavby	1.	
		Vyplní tabulku dle zadání.	tabulka	2.	
		Z tabulky a grafu vyčte požadované informace.	tabulky a grafy	3.	

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY					
M-3-2-01	orientuje se v čase, provádí jednoduché převody jednotek času	Orientuje se na časové ose.	časová osa	3.	4) S porozuměním pracuje s tabulkami, schémata a řadami čísel.
		Provádí jednoduché převody jednotek času.	převody jednotek času	3.	
M-3-2-02	popisuje jednoduché závislosti z praktického života	Používá ikony, slova i šipky při evidenci jednoduchých statických i dynamických situací.	popis a evidence závislostí a vztahů	2.	
M-3-2-03	doplňuje tabulky, schémata, posloupnosti čísel	Zjistí informace ze schématu (tabulka, zápis šipek). Informace do schématu zapíše.	schéma, tabulka	1.	
		Řeší krychlové stavby - pracuje se schématem, zapisuje údaje do tabulky.	krychlové stavby	1.	
		Vyplní tabulku dle zadání.	tabulka	2.	
		Z tabulky a grafu vyčte požadované informace.	tabulky a grafy	3.	

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU					
M-3-3-01	rozezná, pojmenuje, vymodeluje a popíše základní rovinné útvary a jednoduchá tělesa; nachází v realitě jejich reprezentaci	Podle plánu postaví krychlovou stavbu, zakreslí ji do plánu.	krychlové stavby	1.	3) Rozeznává a znázorňuje rovinné útvary a jednoduchá tělesa.
		Pozná a pojmenuje čtverec, obdélník, trojúhelník a kruh.	čtverec, obdélník, trojúhelník, kruh	1., 2.	
		Rozezná a pojmenuje krychli, kvádr, kouli, kužel, válec a jehlan.	krychle, kvádr, koule, válec, jehlan	1.	
		Rozlišuje počet krychlí krychlové stavby a počet podlaží	krychlové stavby	2.	
M-3-3-02	porovnáva velikost útvarů, měří a odhaduje délku úsečky	Rozliší kruh a kružnici.	kruh a kružnice	3.	
		Porovná předměty podle velikosti, používá pojmy: větší, menší a stejné.	porovnávání	1.	
		Porovná předměty podle velikosti, používá pojmy: větší, menší, kratší, delší, stejné	porovnávání	2.	
M-3-3-03	rozezná a modeluje jednoduché souměrné útvary v rovině	Celek rozdělí na polovinu nebo čtvrtinu.	polovina, čtvrtina	2.	
		Vyparketuje daný obdélník danými parketami.	rovinné obrazce	2.	
		Narýsuje bod, přímku, polopřímku a úsečku.	bod, přímka, polopřímka, úsečka	3.	
		Určí na sebe kolmé přímky, rýsuje kolmice.	kolmice	3.	
		Ve čtvercové síti rýsuje osově souměrné útvary.	osově souměrné útvary	3.	

Průřezová témata		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

RVP VÝSTUPY		ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK - výstupy
ČÍSLO A POČETNÍ OPERACE					
M-5-1-01	využívá při pamětném i písemném počítání komutativnost a asociativnost sčítání a násobení	Čte a zapisuje čísla do 10 000.	přirozená čísla	4.	1) Počítá v daném oboru čísel.
		Sčítá a odčítá z paměti i písemně do 10 000.	počítání s přirozenými čísly	4.	
		Pamětně dělí a násobí v oboru násobilky.	násobilka	4.	
		Dělí se zbytkem.	dělení	4.	
		Přečte a zapíše velká čísla a počítá s nimi.	velká čísla	5.	
M-5-1-02	provádí písemné početní operace v oboru přirozených čísel	Písemně sčítá a odčítá.	písemné sčítání a odčítání	4.	
		Písemně sčítá a odčítá v oboru velkých čísel.		4.	
		Písemně násobí jednociferným činitelem.		4.	
		Písemně násobí víceciferným činitelem.	písemné násobení	4.	
		Písemně násobí a dělí v oboru velkých čísel.		4.	
		Písemně dělí jednociferným číslem.	písemné dělení	4.	
		Písemně dělí dvojciferným dělitelem.		5.	
M-5-1-03	zaokrouhluje přirozená čísla, provádí odhady a kontroluje výsledky početních operací v oboru přirozených čísel	Určí hodnotu neznámé v rovnici.	početní operace	4., 5.	
		Zaokrouhluje čísla na všechny řády (např. jednotky, stovky, tisíce..)	zaokrouhlování	4.	
M-5-1-04	řeší a tvoří úlohy, ve kterých aplikuje osvojené početní operace v celém oboru přirozených čísel	Provádí odhady a následnou kontrolu svých výpočtů.	počítání s přirozenými čísly	4., 5.	
		Při řešení slovních úloh tvoří vhodný zápis, výpočet i odpověď.	slovní úlohy	4.	
		Nachází správné postupy a řešení slovních úloh.		4.	
M-5-1-05	modeluje a určí část celku, používá zápis ve formě zlomku	Řeší úlohy spojené s financemi (rozměňování, hodnota peněz, odhad)	finanční gramotnost	4.	
		Část celku zapíše zlomkem.		4.	
		Řeší úlohy se zlomky.		4.	
M-5-1-06	porovná, sčítá a odčítá zlomky se stejným jmenovatelem v oboru kladných čísel	Určí část z celku.	zlomky	5.	
		Zlomky se stejným jmenovatelem porovná, sčítá a odčítá.		5.	
M-5-1-07	přečte zápis desetinného čísla a vyznačí na číselné ose desetinné číslo dané hodnoty	Aplikují operace se zlomky ve slovních úlohách.		5.	
		Přečte, zapíše, porovná a na číselné ose vyznačí desetinná čísla.	desetinná čísla	5.	
M-5-1-08	porozumí významu znaku „-“ pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose	Počítá s desetinnými čísly.		5.	
		Porozumí významu znaku minus (-) pro zápis celého záporného čísla a toto číslo vyznačí na číselné ose nebo např. na teploměru.	záporná čísla	5.	

ZÁVISLOSTI, VZTAHY A PRÁCE S DATY					
M-5-2-01	vyhledává, sbírá a třídí data	Vyhledává, sbírá, třídí data do tabulek nebo grafů.	grafy a tabulky	4., 5.	4) S porozuměním pracuje s tabulkami, schématy a řadami čísel.
		Převádí jednotky délky, obsahu a času.	jednotky délky, obsahu, času	4., 5.	
M-5-2-02	čte a sestavuje jednoduché tabulky a diagramy	Data eviduje do tabulky či grafu a dále s nimi pracuje.	grafy a tabulky	4., 5.	

GEOMETRIE V ROVINĚ A PROSTORU					
M-5-3-01	narýsuje a znázorní základní rovinné útvary (čtverec, obdélník, trojúhelník a kružnici); užívá jednoduché konstrukce	Rozezná a pojmenuje rovinné útvary a prostorová tělesa.	rovinné útvary a prostorová tělesa	4., 5.	3) Rozeznává a znázorňuje rovinné útvary a jednoduchá tělesa.
		Rýsuje útvary do čtvercové mříže podle šipkového zápisu.	rovinné útvary	4.	
		Dodrží geometrické zásady při rýsování čtverce, trojúhelníku a obdélníku. Pojmenuje jejich vlastnosti.	konstrukce a vlastnosti rovinných útvarů	4., 5.	
		Používá vhodné pomůcky ke konstrukci základních rovinných útvarů.	konstrukce rovinných útvarů	4.	
		Sestrojí kružnici.	kružnice	5.	
M-5-3-02	sčítá a odčítá graficky úsečky; určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran	Sčítá a odčítá graficky úsečky. Určí délku lomené čáry, obvod mnohoúhelníku sečtením délek jeho stran.	úsečka, lomená čára	4.	
M-5-3-03	sestrojí rovnoběžky a kolmice	Rozliší a technicky správně narýsuje rovnoběžky, různoběžky a kolmice.	rovnoběžky, různoběžky, kolmice	4.	
M-5-3-04	určí obsah obrazce pomocí čtvercové sítě a užívá základní jednotky obsahu	Určí obvod a obsah čtverce a obdélníku.	obvod a obsah	4., 5.	
		Vypočítá obsah čtverce a obdélníku s použitím vhodného vzorce.	obsah	5.	
M-5-3-05	rozpozná a znázorní ve čtvercové síti jednoduché osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti útvaru překládáním papíru	Rozliší osově souměrné útvary a určí osu souměrnosti.	osová souměrnost	4.	
		Tvoří osově souměrné útvary.		4.	

NESTANDARDNÍ APLIKAČNÍ ÚLOHY A PROBLÉMY					
M-5-4-01	řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	řeší jednoduché praktické slovní úlohy a problémy, jejichž řešení je do značné míry nezávislé na obvyklých postupech a algoritmech školské matematiky	slovní úlohy, prostředí z matematiky prof. Hejného	4., 5.	2) Řeší rozmanité typy úloh.

Průřezová témata		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti

V 6. ročníku vyučujeme matematiku hejného metodou, abychom zajistili plynulý přechod z 1. stupně. V 7. ročníku pozvolna doplňujeme o další prvky a postupně přecházíme ke "klasické" výuce matematiky, abychom žáky dobře připravili ke studiu na středních školách. Výuka se opírá o prvky konstruktivismu. V 9. ročníku je výuka matematiky doplněna i o přípravu k JPZ.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh a g	Projdu si různá prostředí Hejného matematiky a vyzkouším si v nich různé typy úloh.	sčítání a odčítání v různých kontextech	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	Připomenu si základní geometrické konstrukce (čtverec, obdélník, trojúhelník, kolmice, rovnoběžky).	základní geometrické útvary	6.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-č	Používám zlomky pro vyjádření části celku a zobrazuji např. na koláči, ciferníku, tyči.	vyjádření základních částí celku	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; p	Zapisuji části celku pomocí desetinných čísel s jedním desetinným místem, zaznamenávám je na číselné ose.	čtení a zápis desetinných čísel, číselná osa	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	Sestavím krychlové těleso podle podlažního plánu a také zakreslím plán pro dané těleso.	podlažní plán krychlových těles, stavba krychlových těles	6.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Samostatně řeším mincové rovnice a přepisují je na číselné.	mincové rovnice, přepis na číselné, mincové číslo	6.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahu celek-č	Dělím celek na daný počet stejných částí a správně danou část pojmenuji i zapíši pomocí zlomku.	egyptské dělení chlebě, kmenové a nekmenové zlomky	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; u	Operaci sčítání a odčítání provádím s celými a desetinnými čísly, čísla znázorňuji na číselné ose.	sčítání a odčítání desetinných čísel, číselná osa	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Řeším jednoduché součtové trojúhelníky i součtové trojúhelníky s podmínkou.	součtové trojúhelníky, rovnice	6.	Řeší nestandardní úlohy.
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných út	Pomocí dřívěk modeluji a určuji obvod a obsah jednoduchých rovinných útvarů (trojúhelník, čtverec, obdélník)	obvod rovinných útvarů, obsah (čtverec, obdélník)	6.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Řeším jednoduché lineární rovnice a provádím zkoušku správnosti.	řešení rovnic odhadem, zkouška	6.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	Používám matematickou symboliku, geometrický zápis základních útvarů a vlastností.	trojúhelník, čtverec, obdélník, kolmice, rovnoběžky	6.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-3-12 načrtne a sestrojí obraz jednoduchých těles v rovině	Zakresluji půdorys, nárys a bokorys krychlového tělesa, podle těchto plánů také těleso postavím.	půdorys, nárys, bokorys, stavba a plán	6.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní sí	Řeším různé typy úloh se zlomky, volím vhodný typ zápisu/náčrtku, zapisuji svůj postup i odpověď.	určení části z celku, slovní úlohy se zlomky	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-05 řeší modelováním a výpočtem situace vyjádřené poměrem; p	Řeším úlohy v prostředí Sousedé a Tabulka 100.	práce s modelem (tabulka 100), orientace v mapě	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní sí	Násobím až trojčiferná čísla pomocí indického násobení i písemného násobení pod sebou.	malá násobilka, písemné násobení	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	Rozlišuji základní typy čtyřúhelníků a popíši jejich vlastnosti.	čtyřúhelníky – základní klasifikace	6.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	Řeším úlohy v prostředí Autobus, Pavučiny a Součtinové čtverce s celými i desetinnými čísly.	slovní úlohy v prostředí Autobus, Pavučiny, násobení a dělení	6.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	Klasifikuji trojúhelníky podle velikosti stran i vnitřních úhlů, zakreslím je ve čtvercové mříž i narýsuji na papír.	klasifikace trojúhelníků podle velikosti úhlů, podle velikosti stran,	6.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich soustav	Řeším rovnice v prostředí Váhy s balíčkem a přepisují pomocí závorek.	prostředí Váhy, rovnice se závorkami	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní sí	Počítám číselné výrazy se závorkami.	jednoduché číselné výrazy se závorkami	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	Pomocí úhlooměru změřím velikost úhlu a také narýsuji úhel dané velikosti.	odhady, měření velikosti úhlu úhlooměrem, rýsování úhlů	6.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	S určitou přesností odhaduji velikost úhlu, úhly řadím do kategorií – ostrý, tupý, pravý, přímý, plný.	odhady a klasifikace	6.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-2-05 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím funkční	Zadané úlohy zakreslím do Vennova diagramu a pomocí obrázku úlohu vyřeším.	slovní úlohy řešené pomocí Vennových diagramů	6.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní sí	Sčítám a odčítám desetinná čísla s přesností na setiny a počítám s různými jednotkami.	převody jednotek délky, hmotnosti a času	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.

M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	Vypočítám obsah čtverce a obdélníku s rozměry s celými a desetinnými čísly a uvedu správné jednotky.	obecný vzorec, výpočet obsahu v různých kontextech, převody jednotek čtverečných	6.	Řeší nestandardní úlohy.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel; užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti	Násobím desetinná čísla celými i desetinnými čísly.	násobení desetinných čísel přirozeným číslem, násobení desetinných čísel	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti a podobnosti	Sestrojím různé trojúhelníky dle zadaných údajů s důrazem na náčrtek, rozbor a přesnost konstrukce.	vstup do konstrukčních úloh – náčrtek, rozbor, konstrukce	6.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-1-09 analyzuje a řeší jednoduché problémy, modeluje konkrétní situace	Řeším příklady se zápornými čísly v prostředí schody i jako číselný výraz.	sčítání v oboru celých čísel	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru přirozených čísel	Řeším různé typy úloh v oblasti dělitelnosti – dělení se zbytkem, určení dělitelů, rozklad na součin, znaky dělitelnosti.	dělení v oboru přirozených čísel (se zbytkem), znaky dělitelnosti 2, 5, 10, hledání dělitelů,	6.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	Určím objem krychlového tělesa, vysvětlím vzorce pro výpočet objemu krychle a kvádry a aplikuji je při řešení úloh.	krychlová tělesa, objem krychle a kvádry, aplikační úlohy	6.	Orientuje se v základních geometrických útvech a j
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti základních útvarů	Vysvětlím rozdíl mezi těžnicí a výškou v trojúhelníku. Sestrojím těžnice a výšky trojúhelníku v mřížce i bez.	konstrukce těžnic a výšek v trojúhelníku	6.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středové a osové souměrnosti	Sestrojím obraz objektu souměrného podle osy v různých kontextech.	osově souměrné útvary, osa souměrnosti, konstrukce obrazu v osově souměrnosti	6.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
M-9-3-06 načrtne a sestrojí rovinné útvary	Používám matematický zápis (přímka, polopřímka, bod, kružnice, náleží, nenáleží, kolmice, rovnoběžky, průsečík, úsečka, úhel).		7.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-3-11 načrtne a sestrojí síť základních těles	Sestrojím síť krychle a kvádrů a určím jejich povrch, modeluji různá tělesa ze zadaných sítí.	síť různých těles, povrch krychle a kvádrů	7.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Sčítám racionální čísla zapsaná různými způsoby (zlomky, desetinná čísla, smíšená čísla).	převody zlomky, desetinná čísla, smíšená čísla, sčítání a odčítání racionálních čísel	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-04 užívá různé způsoby kvantitativního vyjádření vztahů	Vyčísím hodnotu daného počtu procent ze základu.	procentový základ, 1 %, počet procent z daného základu	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru celých a racionálních čísel	Znám a používám pravidla, kdy je číslo dělitelné 3 a 9	číselný součet, znaky dělitelnosti 3 a 9	7.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru celých a racionálních čísel	Rozeznám prvočísla a čísla složená, složené číslo rozložím na součin prvočísel, najdu NSD dvou čísel	prvočíslo a číslo složené, rozklad na součin prvočísel, hledání NSD	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich řešení	Řeším rovnice v daných prostředích, přepisují je do číselného zápisu a řeším jednoduché lineární rovnice	lineární rovnice v různých kontextech, zkouška	7.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Sčítám a odčítám zlomky s různými jmenovateli.	krácení a rozšiřování zlomků, sčítání zlomků	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-08 načrtne a sestrojí obraz rovinného útvaru ve středověké souměrnosti	Popíši vlastnosti středověké souměrnosti a sestrojím obraz objektu souměrného podle středu v různých kontextech.	středověké souměrné útvary, střed souměrnosti, konstrukce obrazu ve středověké souměrnosti	7.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, užívá různé způsoby vyjádření vztahů	Počítám s různými typy racionálních čísel, zapisuji je na číselnou osu a řeším slovní úlohy.	racionální čísla na číselné ose, slovní úlohy	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-03 modeluje a řeší situace s využitím dělitelnosti v oboru celých a racionálních čísel	Určím nejmenší společný násobek dvou čísel (nsn), vlastnosti nsn a NSD využívám při řešení slovních úloh.	nejmenší společný násobek, využití NSD a nsn ve slovních úlohách	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Sčítám, odčítám, násobím a dělím desetinná čísla.	početní operace s desetinnými čísly	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Sčítám, odčítám, násobím a dělím celá čísla beze zbytku.	početní operace s celými čísly	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-02 charakterizuje a třídí základní rovinné útvary	Určuji druhy úhlů, poznám úhel vedlejší a vrcholové.	dvojice úhlů	7.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-3-03 určuje velikost úhlu měřením a výpočtem	Sestrojím a změřím úhel, při řešení úloh aplikuji vlastnosti dvojice úhlů (vedlejší, vrcholové, souhlasné, střídavé).	využití vlastností v různých kontextech	7.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Sčítám, odčítám, násobím a dělím zlomky.	násobení a dělení zlomků, kombinace operací	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-05 řeší modelování a výpočtem situace vyjádřené poměry	Řeším úlohy zaměřené na poměr.	krácení a rozšiřování poměru, změna čísla v daném poměru, slovní úlohy	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	Pomocí trojčlenky počítám příklady na přímou úměru a pracuji s jejím grafem.	přímá úměrnost – tabulka, předpis, graf	7.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnosti trojúhelníků	Sestrojím trojúhelníky podle vět sss, sus, usu.	konstrukce trojúhelníků s důrazem na náčrtek a rozbor	7.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-2-04 vyjadřuje funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	Rozpoznám přímou úměrnost a pracuji s jejím grafem. Sestavím trojčlenku pro řešení přímé úměrnosti.	trojčlenka, využití trojčlenky při řešení přímé úměrnosti	7.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že procento je větší než 100 %)	Vysvětlím pojmy procento, procentový základ, procentová část, počet procent a počítám s nimi v různých kontextech.	procento, procentový základ, počet procent,	7.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení úloh	V rámci projektového týdne vytvořím hru, ve které využiji znalosti z oblasti finanční gramotnosti.	jednoduché úrokování a využití v úlohách	7.	Řeší nestandardní úlohy.
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	S využitím vlastností rovnoběžníků a trojúhelníků počítám jejich obvody a obsahy.	obsah rovnoběžníku, obsah trojúhelníku, obvod	7.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti	Sestrojím různé typy rovnoběžníků na papíře i v digitálním prostředí, ke konstrukcím využívám jejich vlastnosti.	konstrukce rovnoběžníků s důrazem na náčrtek a rozbor	7.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-2-03 určuje vztah přímé anebo nepřímé úměrnosti	Rozpoznám přímou a nepřímou úměrnost a pracuji s jejich grafy. Sestavím trojčlenku pro řešení přímé i nepřímé úměrnosti.	nepřímá úměrnost – tabulka, předpis, graf, řešení úloh pomocí trojčlenky	7.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	Pomocí mapy a měřítka řeším a vizuálně zpracuji úlohy zaměřené na vzdálenosti a vzájemnou polohu zajímavých míst.	měřítka mapy, práce s mapou, řešení a tvorba slovních úloh	7.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.

M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	Vysvětlím rozdíl mezi objemem a povrchem a řeším jednoduché praktické úlohy zaměřené na objem a povrch hranolů.	objem a povrch hranolů	7.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
---	---	------------------------	----	--

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Určím druhou mocninou a odmocninou celých čísel, desetinných čísel, zlomků, počítám příklady s druhou mocninou a odmocninou a používám vzorec $(a+b)^2$.	druhá mocnina a odmocnina čísel	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti	Sestrojím kružnici opsanou a vepsanou v zadaném trojúhelníku, pro zápis používám matematickou symboliku.	osy stran a osy úhlů, kružnice opsaná a vepsaná, zápis matematickou symbolikou	8.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách.
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti	Znám obsah Pythagorovy věty a aplikuji ji při řešení příkladů.	vyjádření Pythagorovy věty slovně, obrázkem nebo vzorcem, počítání příkladů, aplikace při řešení	8.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách.
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	Počítám povrch a objem krychle, kvádrů, hranolu a jehlanu.	obsah rovinných útvarů, objem a povrch krychle, kvádrů, hranolu a jehlanu	8.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a jejich vlastnostech.
M-9-3-13 analyzuje a řeší aplikační geometrické úlohy s využitím znalostí	Aplikuji znalosti vzorců při řešení praktických úloh s rovinnými útvary a tělesy.	praktické slovní úlohy na výpočet objemu a povrchu těles	8.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Určím třetí a vyšší mocninou a odmocninou libovolného čísla, při výpočtech používám kalkulačku.	třetí a vyšší mocniny a odmocniny	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-02 zaokrouhluje a provádí odhady s danou přesností, určuje	Určím třetí a vyšší mocninou a odmocninou libovolného čísla, při výpočtech používám kalkulačku.	třetí a vyšší mocniny a odmocniny	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních čísel	Upravuji číselné výrazy s mocninami a odmocninami za pomoci vzorců.	vzorec pro součin mocnin a odmocnin, vzorec pro součin a podíl exponentů při stejném základu,	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti	Rýsuji a matematicky zapisuji konstrukci kružnice, určím vzájemnou polohu kružnice a přímky.	vzájemná poloha přímky a kružnice, konstrukce tečny a sečny	8.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a jejich vlastnostech.
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím	Určím hodnotu výrazu.	určení hodnotu výrazu výpočtem a dosazením za neznámou	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím	Sčítám a odčítám mnohočleny.	sčítání a odčítání mnohočlenů, počítání se závorkami	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti	Vysvětlím pojem Thaletova kružnice. Aplikuji znalosti Thaletovy věty při řešení konstrukčních úloh.	Thaletova kružnice a její aplikace v konstrukčních úlohách	8.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách.
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím	Násobím mnohočleny.	násobení mnohočlenů jednočlenem a mnohočlenem,	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím	Rozložím mnohočlen na součin pomocí vzorců a vytýkáním.	Dělení a vytýkání mnohočlenů, vzorce $(a+b)^2$, $(a-b)^2$, $a^2 - b^2$	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	Znám vzorec pro výpočet obvodu a obsahu kruhu.	obvod a obsah kruhu, pojmy kruh a kružnice	8.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a jejich vlastnostech.
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnosti	Aplikuji vzorec pro výpočet obvodu a obsahu kruhu ve slovních úlohách.	praktické slovní úlohy na výpočet obvodu a obsahu kruhu	8.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách.
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich	Řeším lineární rovnice pomocí ekvivalenčních úprav, provádím zkoušku správnosti.	lineární rovnice, ekvivalenční úpravy, kořen rovnice, zkouška správnosti	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich	Pomocí rovnic řeším slovní úlohy.	praktické slovní úlohy	8.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení	Vymyslím vlastní gradované slovní úlohy řešitelné rovnicemi a vyřeším je.	praktické slovní úlohy	8.	Řeší nestandardní úlohy.
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	Znám vzorec pro výpočet povrchu a objemu válce.	povrch a objem válce, pojmy plášť a podstava	8.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a jejich vlastnostech.
M-9-3-04 odhaduje a vypočítá obsah a obvod základních rovinných útvarů	Aplikuji vzorec pro výpočet povrchu a objemu válce ve slovních úlohách.	praktické slovní úlohy na výpočet povrchu a objemu válce	8.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách.
M-9-2-02 porovnává soubory dat	Charakterizuji soubor dat pomocí základních statistických pojmů.	pojmy statistický soubor a jednotka, aritmetický průměr, modus, medián, četnost, interval, práce s	8.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	Provedu vlastní statistické šetření a data zpracuji.	sběr dat, uspořádání, sestavení tabulky a grafu, určení modusu, mediánu, výpočet aritmetického	8.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení	Provedu vlastní statistické šetření a data zpracuji.	sběr dat, uspořádání, sestavení tabulky a grafu, určení modusu, mediánu, výpočet aritmetického	8.	Řeší nestandardní úlohy.
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení	Řeším sirkové výzvy v průběhu roku.	nestandardní a přijímačkové úlohy na aktuálně probírané téma	8.	Řeší nestandardní úlohy.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
M-9-2-01 vyhledává, vyhodnocuje a zpracovává data	Orientují se v kartézské soustavě souřadnic, čtu informace z grafu a znázorňují informace pomocí grafů.	práce s různými grafy a interpretace dat	9.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	U lineárních funkcí narysují graf, určí předpis, definiční obor a obor hodnot.	lineární funkce	9.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím	Rozkládám mnohočleny na součin pomocí vzorců a vytýkáním.	kombinace vytýkání a rozkladu podle vzorců	9.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-01 provádí početní operace v oboru celých a racionálních	Řeším složitější příklady se zlomky, včetně složených zlomků.	složený zlomek, kombinace početních operací, slovní	9.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich	Řeším jednoduché slovní úlohy pomocí rovnic.	komplexní slovní úlohy	9.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-07 matematizuje jednoduché reálné situace s využitím	Řeším složitější úlohy s mnohočleny včetně rozkladu na součin pomocí vzorců a vytýkání.	komplexní úlohy	9.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich	Řeším soustavy rovnic o dvou neznámých pomocí sčítací metody.	sčítací metoda, slovní úlohy	9.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-1-08 formuluje a řeší reálnou situaci pomocí rovnic a jejich	Řeším soustavy rovnic o dvou neznámých pomocí dosazovací metody.	dosazovací metoda, slovní úlohy	9.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-3-10 odhaduje a vypočítá objem a povrch těles	Poznám a popíši jehlan a kužel, spočítám jejich povrch a objem ve slovních úlohách.	jehlan, kužel	9.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-3-01 zdůvodňuje a využívá polohové a metrické vlastnos	Řeším konstrukční úlohy, u konstrukce nechybí náčrtek a zápis konstrukce, diskutuji počet řešení.	komplexní slovní úlohy (příklady z JPZ)	9.	Orientuje se v základních geometrických útvarech a j
M-9-3-05 využívá pojem množina všech bodů dané vlastnosti	Řeším konstrukční úlohy v programu Geogebra (rozvoj digitální kompetence).	konstrukce v programu Geogebra	9.	Řeší nestandardní úlohy.
M-9-3-07 užívá k argumentaci a při výpočtech věty o shodnos	Při řešení úloh využívám věty o podobnosti trojúhelníků.	věty o podobnosti trojúhelníků	9.	Využívá znalosti v konstrukčních a početních úlohách
M-9-1-06 řeší aplikační úlohy na procenta (i pro případ, že pro	Řeším aplikační úlohy na procenta různými metodami (trojčlenka, přes 1 %, úvahou, ...)	komplexní úlohy (příklady z JPZ)	9.	Provádí operace s čísly a proměnnými.
M-9-2-04 vyjádří funkční vztah tabulkou, rovnicí, grafem	Na základě předpisu rozhodnu, zda se jedná o kvadratickou funkci, sestrojím její graf a určím vlastnosti.	ochutnávka	9.	Vyjadřuje vztahy a závislosti při práci s daty.
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení	Řeším komplexní úlohy zaměřené na početní operace v oboru reálných čísel.	komplexní úlohy, slovní úlohy	9.	Řeší nestandardní úlohy.
M-9-4-01 užívá logickou úvahu a kombinační úsudek při řešení	Zpracuji vybranou událost z dějin matematiky s využitím multimédií (plakát, video, komiks, rozmluvený vlnález ...)	projektová práce	9.	Řeší nestandardní úlohy.

5.1.3 INFORMATIKA

Cíle:

- 1) Posilovat schopnost využití moderních informačních technologií a důležitost získávání informací.
- 2) Porozumět toku informací, včetně všech fází zpracování a využití informací.
- 3) Dokázat vhodně formulovat a využít algoritmu při práci s počítačem.
- 4) Osvojit si schopnost třídění a výběru informací z více zdrojů.
- 5) Využívat moderní výpočetní techniku ke zvýšení efektivity výukového procesu.
- 6) Vytvořit a přednést jednoduchou prezentaci své práce.
- 7) Schopnost zaujmout odpovědný a etický přístup k nevhodným obsahům na internetu nebo jiných médiích.

Specifikum oblasti:

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákovy informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace a dalšími. Praktickou činností s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Vzdělávací oblast je členěna na předmět:

- Informatika

INFORMATIKA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vzdělávací oblast Informatika se zaměřuje především na rozvoj informatického myšlení a na porozumění základním principům digitálních technologií. Je založena na aktivních činnostech, při kterých žáci využívají informatické postupy a pojmy. Na prvním i druhém stupni základního vzdělávání žáci tvoří, experimentují, prověřují své hypotézy, objevují, aktivně hledají, navrhuji a ověřují různá řešení, diskutují s ostatními a tím si prohlubují a rozvíjejí porozumění základním informatickým konceptům a principům fungování digitálních technologií.

Hlavní důraz je kladen na rozvíjení žákovy informatického myšlení s jeho složkami abstrakce, algoritmizace, rozpoznávání opakujících se vzorů, rozdělení problému na části apod. Praktickou činnost s tvorbou jednotlivých typů dat a s aplikacemi vnímáme jako prostředek k získání zkušeností k tomu, aby žák mohl poznávat, jak počítač funguje, jak reprezentuje data různého typu, jak pracují informační systémy a jaké problémy informatika řeší.

Škola rovněž klade důraz v ostatních předmětech na rozvíjení průřezové digitální kompetence, k tomu přispívá informatika svým specifickým dílem.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět Informatika má od 1. do 9. ročníku časovou dotaci jedna hodina týdně. V 1. a 2. ročníku je předmět zaměřen na propedeutiku informatických cílů a rozvoj digitálních kompetencí. Obsahové vymezení předmětu v dalších ročnících odpovídá vzdělávacímu obsahu vzdělávacího oboru Informatika tak, aby byl v souladu s RVP. Výuka probíhá v rámci tříd a v odborných učebnách. Ve 4. ročníku je výuka posílena jednou hodinou týdně nepovinným předmětem Robotika.

Formy realizace

Výuka probíhá na tabletech, počítačích či noteboocích s myší, buď v PC učebně, nebo v běžné učebně s přenosnými notebooky, s připojením k internetu. Některá témata probíhají bez počítače. V řadě činností preferujeme práci žáků ve dvojicích u jednoho počítače, aby docházelo k diskusi a spolupráci. Žák nebo dvojice pracují individuálním tempem.

Výuka je orientována činnostně, s aktivním žákem, který objevuje, experimentuje, ověřuje své hypotézy, diskutuje, tvoří, řeší problémy, spolupracuje, pracuje projektově, konstruuje své poznání. Není kladen naprosto žádný důraz na pamětné učení a reprodukci.

Vzdělávací obsah předmětu

Vzdělávání v dané vzdělávací oblasti směřuje k utváření a rozvíjení klíčových kompetencí tím, že vede žáka k:

- systémovému přístupu při analýze situací a jevů světa kolem sebe;
- nacházení různých řešení a výběru toho nejvhodnějšího pro danou situaci;
- ke zkušenosti, že týmová práce umocněná technologiemi může vést k lepším výsledkům než samostatná práce;
- porozumění různým přístupům ke kódování informací i různým způsobům jejich organizace;

- rozhodování na základě relevantních dat a jejich korektní interpretace, jeho obhajování pomocí věcných argumentů;
- komunikaci pomocí formálních jazyků, kterým porozumí i stroje;
- standardizování pracovních postupů v situacích, kdy to usnadní práci;
- posuzování technických řešení z pohledu druhých lidí a jejich vyhodnocování v osobních, etických, bezpečnostních, právních, sociálních, ekonomických, environmentálních a kulturních souvislostech;
- nezdolnosti při řešení těžkých problémů, zvládání nejednoznačnosti a nejistoty a vypořádání se s problémy s otevřeným koncem;
- otevřenosti novým cestám, nástrojům, snaze postupně se zlepšovat.

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Informatika jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Seberegulace a sebeorganizace - podpora efektivního využívání technologií

Kreativita - tvůrčí využívání ICT

Komunikace - dovednosti pro verbální sdělování v on-line a off-line formátu

Psychohygiena

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	STAVÍM Z KOSTEK PODLE PŘEDLOHY.	Skládání kostek dle plánů (FRAUS a předlohy z internetu)	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	STAVÍM SLOŽITĚJŠÍ STAVBY Z KOSTEK.	Skládání kostek dle plánů (FRAUS a předlohy z internetu)	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vz	ŘADÍM PRVKY SPRÁVNĚ ZA SEBOU (POSLOUPNOST).	Práce s PL na řazení a legem	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví progra	DODRŽUJI POKYNY PŘI ORIENTACI V PROSTORU.	Chození a otáčení dle základních pokynů (vlevo,vpravo aj.)	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	POMOCÍ OBRÁZKU ROZŠÍFRUJI A ZAŠÍFRUJI INFORMACI.	Práce s obrázky a příběhem Willy Fog	1.	Bez rozdělených výstupů.
Digitální kompetence	VYFOTÍM FOTOGRAFII DLE ZADANÝCH KRITÉRIÍ (A UPRAVÍM JI).	Fotografie a obrázky v základní aplikaci na iPadu	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	UČÍM SE ZÁSADY BEZPEČNOSTI.	Pohádka Kuřátko Čiky a jeho přátelé	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	POJMENUJI ZÁKLADNÍ APLIKACE NA IPADU A POPIŠU, K ČEMU SLOUŽÍ.	Orientace v iPadu, PL z PS Nová Informatika (PŘIBYLOVÁ, Marc	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	Kombinuji zadaná data, z nichž vytvořím konkrétní obrázek.	skládání tangramů a Špachtlí (VÍTKOVÁ, Tereza)	1.	Bez rozdělených výstupů.
Digitální kompetence	Vytvořím video v aplikaci StopMotion.	Tvorba videa (StopMotion)	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Dodržuji pravidla práce s Ozoboty.	sestavení pravidel pro práci s Ozoboty	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a	Naprogramuji Ozobota tak, aby splnil zadaný úkol.	Programování ozobotů na předem vytvořené šabloně	1.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Podle klíčových slov vyhledám obrázek v internetovém vyhledávači a uložím jej do iPadu.	tvorba vlastní koláže obrázků v aplikaci Picolage	1.	Bez rozdělených výstupů.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Seznamuji se zásadami bezpečného chování na internetu.	bezpečné chování v online prostoru	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Samostatně se přihlašuji do Google Classroom a Umíme to.	přihlašování, odhlašování, bezpečnost	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Pracuji na úlohách z informatiky v umímeto.org.	různé typy úloh, práce v online prostředí	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-1-02 popíše konkrétní situaci, určí, co k ní již ví, a znázorní ji	Vyřeším logickou šifru.	šifry	2.	Bez rozdělených výstupů.
Digitální kompetence	Vytvořím krátký film ve Stopmotion.	práce s iPadem	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a	Řeším problémové úlohy a rozvíjím logické myšlení.	logické úlohy	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pom	Vyhledám informaci na internetu pomocí klíčových slov.	klíčová slova, vyhledávání	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Bezpečně pracuji s iPadem, spouštím a ukončuji různé aplikace	bezpečná práce s iPadem	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a	Nakreslím dráhu pro ozoboty dle instrukcí.	Kreslení dráhy pro Ozoboty	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a	Doplňuji barevné kódy pro Ozobota tak, aby dojel na určené místo.	Programování Ozobotů barevnými kódy	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé krok	Řeším úlohy v prostředí Šašek Tomáš, spolupracuji a diskutuji o řešeních ve dvojici.	učebnice Šašek Tomáš	2.	Bez rozdělených výstupů.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Vyhledávám informace na internetu.	projekt vodní živočich	2.	Bez rozdělených výstupů.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vz	Přihlásím se ke svému školnímu účtu.	školní účet, přihlašování, odhlašování, b	3.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým	Orientuji se na klávesnici, umím psát písmena s českou diakritikou, a to i velká písmena. Umím používat klávesy Enter, Shift, mezerník, šipky.	práce s klávesnicí	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Dokážu vysvětlit, co je to počítačový program a mám představu o tom, jak počítače pracují pomocí programů.	práce s myší	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým	Umím používat myš k přesouvání a používám klik a dvojklik.	práce s myší	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pom	Vysvětlím, co jsou data. Roztřídím data (fotky, text a videa) podle velikosti.	různé typy dat	3.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé krok	Řeším úlohy v prostředí Robot Emil, spolupracuji a diskutuji o řešeních ve dvojici.	prostředí Emil	3.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-2-04 ověří správnost jím navrženého postupu či programu, najde a	Hledám různý řešení úloh v prostředí Robot Emil	prostředí Emil	3.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Napíšu email dle zadaných kritérií.	psaní emailu dle kritérií	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Vytvořím krátké video dle zadaných kritérií (využití stříhu, efektů a zvukové stopy)	aplikace na iPadu	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Dokončím hru Interland a stanu se "Internetový úžasnák" internetové bezpečnosti.	bezpečnost	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Připravím reportáž pokusu svého spolužáka podle zadaných kritérií.	fotografie prostřednictvím iPadu	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Vytvořím online procvičování pro své spolužáky. (quizizz / kahoot)	práce v různých aplikacích	3.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví progra	Dokážu najít a opravit chyby v kódu (bludiště Code.org).	code.org	3.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pom	Dokončím malovací rozsvičku v Umíme programovat.	umimeprogramovat.org	3.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Podílím se na tvorbě pravidel Digicentra, diskutuji o zásadách bezpečné práce s digitálními zařízeními.	tvorba pravidel, bezpečnost práce s IT zařízeními	4.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví progra	Dokážu vybrat vhodný Ozokód tak, aby Ozobot splnil zadaný úkol. Svou volbu umím zdůvodnit, popřípadě opravit.	programování	4.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	Aktivně se zapojujím do soutěže Bobřík Informatiky.	Bobřík informatiky	4.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vz	Úspěšně řeším úlohy zaměřené na kódování (Cézarovy šifry), vyhodnocování dat (šaty, papoušek) a modelování (dopravní sítě).	práce v PS INF - kódování	4.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
I-5-1-03 vyčte informace z daného modelu	Sdělím informaci pomocí obrázku či ji zakóduji jiným způsobem.	luštění šifer	4.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
Digitální kompetence	V online programu Canva vytvořím podle smluvených kritérií grafiku, kterou nasdílím vyučující.	tvorba libovolného plakátu - experimentování s Canvou	4.	Bezpečně využívá digitální technologie.
Digitální kompetence	V Canvě vygeneruji obrázek za pomoci AI a využiji jej při své tvorbě.	tvorba plakátu o sobě s vlastním AI obrázkem	4.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Na základě série (ČT Edu) Datová Lhota dokážu pojmenovat zásady bezpečného chování na internetu.	sledování Datové Lhoty - konkrétně téma "data na internetu"	4.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky neb	Pracuji s grafy a třídím informace dle zadání.	práce s grafy z PS Nová Informatika (PŘIBYLOVÁ, Marcela)	4.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Vysvětlím, co je to digitální stopa a jaká rizika jsou s ní spojená.	sledování Datové Lhoty - konkrétně téma "data na internetu"	4.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky neb	Vyhledám informace, zaznamenám je do tabulky, grafu. Kombinuji různé možnosti k dosažení cíle.	práce se sadou PL Z Prahy na Sněžku (VÍTKOVÁ, Tereza) tvorba vlastního koláčového grafu	4.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
Digitální kompetence	Vytvořím krátké video v aplikaci Stop Motion dle zadaných kritérií na dané téma.	práce na iPadu - tvorba videa na téma ŠVP	4.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Vyhledám podstatné informace o místě konání školy v přírodě a vytvořím v Canvě plakát.	tvorba plakátu o ŠVP v Canvě	4.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky neb	Ze zadaného materiálu sbírám data a zaznamenávám je do obrazového modelu (graf, tabulka, diagram aj.).	práce v PS Informatika (Fraus), PS Nová Informatika (PŘIBYLOVÁ, Marcela)	4.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Pomocí hry INTERLAND projdu kurzem kyberbezpečnosti a digitální občanství - znám a sdílím své poznatky se spolužáky a učitelkou.	internetová hra od Google INTERLAND	4.	Bezpečně využívá digitální technologie.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-5-3-01 v systémech, které ho obklopují, rozezná jednotlivé prvky a vz	Dokážu se přihlásit ke svému školnímu účtu z domova i ze školy, orientuji se v Google Classroom, píšu mail podle netikety.	školní účet, aplikace Google Workspace, zásady psaní emailu	5.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
I-5-4-03 dodržuje bezpečnostní a jiná pravidla pro práci s digitálními te	Podílím se na tvorbě pravidel Digicentra, diskutuji o zásadách bezpečné práce s digitálními zařízeními.	bezpečnost práce s IT	5.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-02 propojí digitální zařízení, uvede možná rizika, která s takovým	Zapojím se do programu Datová Lhota, který se spoluprací a role v cloudu.	cloud, přístupová práva, google disk	5.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Efektivně využívám klávesnici pro svou práci s texty (malá i velká písmena, číslice, různé znaky a funkce).	práce s textem, psaní různých znaků	5.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	Vyzkouším si úlohy ze soutěže Bobřík informatiky, ať už ve cvičném či soutěžním testu.	Bobřík informatiky	5.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky neb	Zpracuji výsledky průzkumu, zaznamenávám informace různými způsoby (graf, tabulka, ...)	práce s tabulkou, záznam dat v tabulce a grafu	5.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
I-5-3-02 pro vymezený problém zaznamenává do existující tabulky neb	Získám data, zpracuji je a prezentuji výsledky svého průzkumu.	vlastní projekt, sběr a záznam dat, interpretace dat	5.	Orientuje se v informačních systémech a zaznamená
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví progra	V blokovém programovacím jazyce tvořím jednoduché programy, testuji je a vylepšuji.	programovací jazyk Scratch, objekty a jejich vlastnosti, animace.	5.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-2-03 v blokově orientovaném programovacím jazyce sestaví progra	V programovacím jazyce Scratch vytvořím jednoduchou hru podle zadaných kritérií.	opakování, programování řízené událostmi, vlastní projekt	5.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-2-02 popíše jednoduchý problém, navrhne a popíše jednotlivé krok	Svůj program doplním dokumentací a prezentuji spolužákům.	dokumentace programu, uživatelské nastavení	5.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-4-01 najde a spustí aplikaci, pracuje s daty různého typu	Vysvětlím princip fungování schránky v počítači, efektivně používám schránku při práci s různými aplikacemi.	bezpečná práce se schránkou	5.	Bezpečně využívá digitální technologie.
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pom	Seznamuji se s tím, jak pracuje umělá inteligence a natrénuji vlastní model strojového učení.	strojové učení s učitelem	5.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	Vyzkouším si tvorbu a programování objektů v prostředí Ylands EDU.	základní objekty a jejich vlastnosti	5.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-2-01 sestavuje a testuje symbolické zápisy postupů	Splním několik programátorských lekcí v prostředí Ylands, využiji koncept opakování (cyklus).	programování s využitím cyklů	5.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-5-1-01 uvede příklady dat, která ho obklopují a která mu mohou pom	Pomocí různých modelů řeším zadané úlohy – vyčtu informace z různých modelů, vytvořím vlastní model.	modelování pomocí grafů	5.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích jazycích	Analyzuji data, třídím je, zaznamenávám je různými způsoby a získávám z nich potřebné informace.	Hledá se Puffy (učebnice)	6.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-3-04 sám evidenci vyzkouší a následně zhodnotí její funkčnost, případně ji upraví	Dokážu se přihlásit ke svému školnímu účtu a Edookitu z domova i ze školy a v prostředí se orientuji.	práce se školními účty	6.	Orientuje se v informačních systémech a vytváří návrhy
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení	Zpracovávám data, využívám různé datové modely a získávám z nich informace.	Hledá se Puffy (učebnice)	6.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na jejich bezpečnost	Pravidelně kontroluji školní email a předmětové učebny Google Classroom.	zásady práce s emailem	6.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propojení
	Zapojím se do soutěže Bobřík informatiky a diskutuji řešení zadaných úloh.	soutěžní úlohy ze všech čtyřech oblastí	6.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení	Pokračuji v řešení detektivního příběhu Hledá se Puffy, vyhledávám, třídím a zapisuji informace z přístupných dat.	Hledá se Puffy	6.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Otestuji fungování základních senzorů stavebnice VEX GO.	konstrukce a senzory VEX GO	6.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Sestavím model ze stavebnice VEX GO a robota naprogramuji v aplikaci VEXcode GO tak, aby splnil zadaný úkol.	základní programy a jejich testování	6.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehledný program	Stavím a programuji složitější modely ze stavebnice VEX GO.	komplexní program – návrh algoritmu, dělení na části, řešení, zápis programu	6.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích jazycích	Natrénuji model strojového učení k rozpoznání objektů na fotografiích.	teachablemachine	6.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do počítače	Prozkoumám, jak funguje internet a jakým způsobem probíhá přenos dat na internetu s ohledem na jejich zabezpečení.	základní představy o internetu, co to je, jak funguje, služby internetu	6.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propojení
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty dat	Vytvořím vlastní deepfake a popíšu, jak se chránit před manipulací a šířením dezinformací na internetu.	kritické myšlení	6.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propojení
I-9-1-03 vymezí problém a určí, jaké informace bude potřebovat k jeho řešení	S využitím různých aplikací pro jízdní řády a map naplánuji vhodné spojení dle zadaných kritérií.	jízdní řády, mapy, vyhledávání	6.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-1-04 zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení problému	Z uvedených informací vytvořím graf a pomocí něj vyřeším úlohu.	modelování pomocí grafů	6.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje	Dokážu se přihlásit ke svému školnímu účtu a Edookitu z domova i ze školy a v prostředí se orientuji.	práce se školními účty, Google Workspace, Edookit, silné heslo, bezpečnost	7.	Orientuje se v informačních systémech a vytváří náv
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizíc	Při práci s textem dodržuji typografická pravidla, najdu a opravím v textu typografické chyby, text v souladu s pravidly naformátuji.	pomlčka x spojovník, datumy, pevná mezera; formátování textu	7.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztra	Absolvuji aktivity z programu Datové thoty pro 2. stupeň na téma bezpečnost a zabezpečím svůj mobilní telefon.	zabezpečení mobilního telefonu, aplikace a jejich přístupy, nastavení vlastního mobilního zařízení	7.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na	Prezentuji zvolené téma podle zásad správné prezentace s oporou o počítačové zpracování.	prezentace na vybrané téma s důrazem na typografická pravidla a zásady prezentování – Canva, Google prezentace	7.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo
	Zapojím se do soutěže Bobřík informatiky a diskutuji řešení zadaných úloh.		7.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizíc	Získaná data zpracovávám v tabulkovém editoru, volím vhodný typ grafu a výsledek prezentuji.	big data, práce s tabulkou, zpracování dat, grafy	7.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-3-03 vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat;	V rámci projektu získám a zpracuji data, prezentuji výsledky.	žakovský projekt	7.	Orientuje se v informačních systémech a vytváří náv
I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivé řešitelné části a navrhne a popi	V programu Scratch vytvářím jednoduché programy s využitím různých typů cyklů.	programovací jazyk Scratch, objekty a jejich vlastnosti, animace,	7.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-9-4-02 ukládá a spravuje svá data ve vhodném formátu s ohledem na	Vedu si online programátorský deník, ve kterém zaznamenávám svou práci.	práce s tabulkou, textem, obrázkovými soubory (výstřihy)	7.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo
I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehle	V programu Scratch vytvořím vlastní hru dle zadaných kritérií.	vlastní projekt s využitím základních programátorských konceptů (opakování, větvení, proměnné)	7.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem její	Popíši rozdíly mezi rastrovou a vektorovou grafikou a její využití v praxi, mám představu o kódování/ukládání obrázků v počítači.	způsob uložení rastrových a vektorových obrázků, typy obrazových souborů	7.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem její	Vytvořím jednoduché obrázky v rastrovém i vektorovém grafickém editoru.	rastrový a vektorový editor	7.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do po	Prozkoumám, jak funguje internet a jakým způsobem probíhá přenos dat na internetu s ohledem na jejich zabezpečení.	práce s obrazovými mapami o fungování internetu	7.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztra	Vytvořím vlastní deepfake a popíšu, jak se chránit před manipulací a šířením dezinformací na internetu.	deepfake, výhody a rizika spojená s AI	7.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo
I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem její	Luštím různé zakódované a zašifrované texty; diskutuji, zda se jedná o šifrování či kódování.	kódy v běžném životě (binární soustava, morseova abeceda, braillovo písmo, ASCII, ...)	7.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem její	Popíšu cíle a rozdíly kódování a šifrování, uvedu příklady ze světa IT i běžného života.	kódování a šifrování – práce s textem (podvojný deník)	7.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Podle návodu sestavím z Lega robota s motory a senzory, otestuji jeho konstrukci.	konstrukce robota, senzory a data, která zaznamenávají	8.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše	Svou práci mám zaznamenanou v programátorském deníku.	popis dílčích částí a jejich řešení, reflexe vlastní práce	8.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-2-03 vybere z více možností vhodný algoritmus pro řešení problému	Vytvářím jednoduché programy v Mindstorms.	blokově orientované programování	8.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-2-05 v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehled	Naprogramuji vlastní program v Mindstorms.	vlastní projekt (sumo, jízda po čáře, bludiště, ...)	8.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty	Uvědomuji si význam lidského faktoru ve vývoji umělé inteligence.	AI a lidstvo, výhody a rizika	8.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propočty
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích	Vyzkouším si řešit různé dopravní situace z pohledu samoříditelných aut a porovnáím svá rozhodnutí s ostatními.	dilemata v oblasti využití AI	8.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-4-05 dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztráty	Prozkoumám oblasti, ve kterých je využívána AI k řešení problémů.	Kde se používá AI, co přináší	8.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propočty
I-9-1-02 navrhuje a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem jejich	Kóduji čísla i text do dvojkové soustavy. Umím zakódovat své jméno.	binární soustava	8.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-1-01 získá z dat informace, interpretuje data, odhaluje chyby v cizích	Zapojím se do soutěže Bobřík informatiky a diskutuji řešení zadaných úloh.	Bobřík informatiky	8.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-3-02 nastavuje zobrazení, řazení a filtrování dat v tabulce, aby mohla	Zpracuji data v tabulkovém procesoru s využitím funkcí.	využití funkcí v tabulkovém editoru	8.	Orientuje se v informačních systémech a vytváří návrhy
I-9-3-01 vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje	Prozkoumám zadaný informační systém, popíšu jeho silné a slabé stránky a navrhu vylepšení.	návrhy informačních systémů	8.	Orientuje se v informačních systémech a vytváří návrhy
I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního s	Vysvětlím, na jakých principech funguje počítač a popíši funkci hlavních součástí.	základní hardware, princip fungování počítač	8.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propočty
I-9-4-01 popíše, jak funguje počítač po stránce hardwaru i operačního s	Popíšu, co je operační systém, jaké má základní funkce a proč je nezbytný pro fungování počítačů a jiných zařízení.	operační systémy a jejich funkce	8.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propočty
I-9-2-06 ověří správnost postupu, najde a opraví v něm případnou chybu	Vytvářím programy s BBC Micro:bit v prostředí MakeCode nebo MicroPython dle zadání s využitím cyklů a událostí.	BBC micro:bit (úvodní seznámení), jednoduché programy řízené událostmi	8.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-2-02 rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popíše	Svou práci zaznamenávám a reflektuji v online programátorském deníku, využívám k tomu nástroje sdíleného dokumentu.	popis jednotlivých programů a jejich řešení, reflexe vlastní práce	8.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algoritmy
I-9-4-03 vybírá nejvhodnější způsob připojení digitálních zařízení do po	Diskutuji o výhodách a nevýhodách různých typů připojení k internetu.	způsoby připojení k internetu, rychlost přenosu dat, protokol TCP IP	8.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propočty

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK	
I-9-1-04	zhodnotí, zda jsou v modelu všechna data potřebná k řešení p	Modelují problémovou situaci pomocí grafů, zaznamenám potřebné údaje, najdu řešení a diskutuji ho s ostatními.	různé modely, učebnice Berki, Drábková	9.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-4-05	dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztr	Na základě kybertestu popíše různá bezpečnostní rizika v online prostředí a diskutuje, jak se jim vyhnout.	bezpečnost v online prostředí	9.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo
I-9-2-05	v blokově orientovaném programovacím jazyce vytvoří přehle	Vytvářím jednoduché programy s BBC Micro:bit dle zadání, programy testuji a nahraji do destičky.	BBC Micro:bit, programování řízené událostmi, cykly, větvení, proměnné	9.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-9-2-02	rozdělí problém na jednotlivě řešitelné části a navrhne a popí	Naprogramuji vlastní program pro BBC Micro:bit v microPythonu nebo MakeCode a prezentuji ostatním.	Vlastní projekty s volbou programovacího prostředí	9.	Řeší problémy, rozkládá je na části, sestavuje algorit
I-9-1-02	navrhne a porovnává různé způsoby kódování dat s cílem její	Popíši, jakými způsoby jsou v IT světě kódovány různé typy dat	kódování textu, čísel, obrázků	9.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje
I-9-4-05	dokáže usměrnit svoji činnost tak, aby minimalizoval riziko ztr	Vyzkouším si kreativní tvoření s umělou inteligencí, diskutuji o přínosech, ale i o rizicích umělé inteligence v našem světě.	přínosy a rizika AI	9.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo
Digitální kompetence	Mám sepsanou anotaci a checklist s úkoly ke své ročníkové práci, orientuji se v licencích, vím, jak uvádět zdroje a citace.	Dokumentace k ročníkové práci	9.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo	
Digitální kompetence	Vytvořím si šablonu pro svou ročníkovou práci s využitím stylů pro text i uvádění zdrojů.	Dokumentace k ročníkové práci	9.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo	
Digitální kompetence	Naformátuji rozsáhlý text podle zadání (styly nadpisů, číslování stránek, tabulky, obrázky, poznámky pod čarou, ...)	Dokumentace k ročníkové práci	9.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo	
I-9-3-01	vysvětlí účel informačních systémů, které používá, identifikuje	Prozkoumám zadaný informační systém, dokážu popsat jeho silné a slabé stránky a navrhnout vylepšení.	návrh informačních systémů	9.	Orientuje se v informačních systémech a vytváří náv
I-9-3-03	vymezí problém a určí, jak při jeho řešení využije evidenci dat;	Vytvořím jednoduchý informační systém podél zadaných kritérií.	informační systém k ročníkové práci	9.	Orientuje se v informačních systémech a vytváří náv
Digitální kompetence	Zpracuji textovou dokumentaci ke své ročníkové práci dle zadaných kritérií.	Dokumentace k ročníkové práci	9.	Zpracovává data a získává z nich informace, pracuje	
Digitální kompetence	Vytvořím představení své ročníkové práce v souladu se zásadami správné prezentace.	Prezentace ročníkové práce	9.	Bezpečně využívá digitální technologie a jejich propo	

5.1.4 ČLOVĚK A JEHO SVĚT

Cíle:

- 1) Uvědomit si své místo mezi lidmi, vytvářet správné mezilidské vztahy.
- 2) Učit se pozorovat a pojmenovávat věci, jevy a děje, jejich vzájemné vztahy a souvislosti a utvářet si první ucelený obraz světa, který žáky obklopuje.
- 3) Na základě poznání vnímat základní vztahy ve společnosti, chápat současnost jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti, porozumět soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům (včetně situací ohrožení).
- 4) Vyjadřovat své myšlenky, poznatky a dojmy a přiměřeně na ně reagovat.
- 5) Orientovat se v problematice peněz a cen;; odpovědnost ve spravování osobního rozpočtu.
- 6) Postupně si uvědomovat odpovědnost jednotlivce za své zdraví a bezpečnost i za zdraví jiných lidí, včetně chování při mimořádných událostech.
- 7) Vést k bezpečné komunikaci prostřednictvím elektronických médií, k poznávání a ovlivňování své jedinečnosti (možností a limitů).
- 8) Směřovat žáky k prvotním poznatkům a dovednostem budoucího občana demokratického státu.

Specifikum oblasti:

Výuka probíhá ve třídě, při exkurzích, besedách a na poznávacích výletech, s využitím dostupných vyučovacích pomůcek. Může být organizována formou blokového vyučování, projektů, lze využívat pobytů v přírodě a škol v přírodě. Do této vzdělávací oblasti jsou integrovány některé výstupy ze vzdělávací oblasti Člověk a svět práce.

Vzdělávací oblast je členěna na předmět:

- Prvouka, Vlastivěda, Přírodověda

PRVOUKA

Charakteristika vyučovacého předmětu

Vyučovací předmět Prvouka je vyučován na 1. stupni v 1., 2. a 3. ročníku. Prvouka je komplexně pojatým předmětem s mnoha vazbami k ostatním předmětům. Cílem je rozvoj osobnosti žáka v oblasti vědomostí, dovedností a postojů vztahujících se k přírodě a společnosti. Výchova a vzdělání dětí v Základní škole Labyrinth má připravit do života lidi, kteří budou

dobře zorientováni ve světě, tj. budou nalézat své místo v rodině, zaměstnání a společenském životě. Žáci si postupně uvědomují osobní odpovědnost každého člověka za své zdraví a bezpečnost. Žáci docházejí k poznání, že zdraví je důležitá hodnota v životě člověka. Učí se využít svůj volný čas a žít stylem, který umožní život i dalším generacím. Při vymezení témat se nejedná o jejich vymezení časové. Časový plán si sestavuje učitel sám, využívá možností vycházek a exkurzí. V návaznosti na cíle a učivo předmětu zařazují učitelé pravidelně do výuky CLIL.

Obsahové, časové a organizační vymezení

Prvouka se vyučuje v 1., 2. a 3. ročníku s časovou dotací dvě hodiny týdně.

Prvouka je zaměřena na:

- pozorování a pojmenovávání věcí, jevů a dějů, jejich vzájemných vztahů a souvislostí
- utváření si prvotního uceleného obrazu světa
- poznávání sebe i nejbližšího okolí
- seznámení se s místně i časově vzdálenějšími osobami i jevy
- vnímání lidí a vztahů mezi nimi
- všímání si podstatných stránek i krásy lidských výtvorů a přírodních jevů
- porozumění světu kolem sebe a vnímání základních vztahů ve společnosti
- porozumění soudobému způsobu života, jeho přednostem i problémům
- chápání současnosti jako výsledek minulosti a východisko do budoucnosti

Vzdělávací obsah je členěn do pěti tematických okruhů:

- Místo, kde žijeme – důraz je kladen na dopravní výchovu, praktické poznávání místních a regionálních skutečností a na utváření přímých zkušeností žáků
- Lidé kolem nás – upevňování základů vhodného chování a jednání mezi lidmi, seznámení se se základními právy a povinnostmi
- Lidé a čas – orientace v dějích a čase
- Rozmanitost přírody – poznávání Země jako planety sluneční soustavy, poznávání proměnlivosti a rozmanitosti živé i neživé přírody
- Člověk a jeho zdraví – základní poučení o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci i první pomoci a o bezpečném chování různých životních situací. Poznávání sebe na základě poznávání člověka jako živé bytosti.

Průřezová témata

Do obsahu předmětu Prvouka jsou integrovány následující tématické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí - moje tělo, moje psychika

Seberegulace a sebeorganizace - organizace vlastního času, plánování učení a studia, cvičení

sebekontroly, sebeovládání

Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy

Kooperace a kompetice - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci, jasná a respektující komunikace, podřízení se

Poznávání lidí - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání inspirace v odlišnostech, osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání - rozvoj pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

Komunikace - komunikace v různých situacích (řešení konfliktů, vyjednávání, žádost apod.), dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola - demokratické vztahy ve škole, škola jako model otevřeného partnerství, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy

Formy participace občanů v politickém životě - základní kategorie fungování demokracie

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, společné dějiny

Multikulturní výchova

Lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

Environmentální výchova

Základní podmínky života - ochrana biologických druhů

Ekosystémy - funkce ekosystémů, les, louka, rybník, step, kulturní krajina (pochopení hlubokého

ovlivnění přírody v průběhu vzniku civilizace až po dnešek)

Vztah člověka k prostředí - příroda a kultura obce a její ochrana, náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek, změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)

Mediální výchova

Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
ČJS-3-1-01 vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy, cestu na určené místo a rozliší možná nebezpečí v nejbližším okolí	Vyjmenuje orientační body v blízkosti školy.	domov – orientace v místě bydliště	2.	Vysvětluje základní pojmy.
	Vyznačí v jednoduchém plánu místo svého bydliště a školy.	domov – orientace v místě bydliště	2.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše cestu ze svého bydliště do školy a zpět.	domov – orientace v místě bydliště	2.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Uvede nebezpečná místa na cestě ze svého bydliště do školy a zpět.	domov – orientace v místě bydliště	2.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-3-1-02 začlení svou obec (město) do příslušného kraje a obslužného centra ČR, pozoruje a popíše změny v nejbližším okolí, obci (městě)	Na mapě rozezná pohoří, nížiny, řeky a města.	mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah	3.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Uvede příklady využití vybraných typů krajiny.	okolní krajina	3.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyznačí polohu Brna na mapě. Uvede název kraje, ve kterém se nachází.	naše vlast – domov	3.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyhledá a zapíše informace o proměnách města Brna v historii.	naše vlast – domov	3.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-3-2-01 rozlišuje blízké příbuzenské vztahy v rodině, role rodinných příslušníků a vztahy mezi nimi, projevuje toleranci k přirozeným odlišnostem spolužáků i jiných lidí, jejich přednostem i nedostatkům	Na příkladech porovná shody a rozdíly mezi lidskou a zvířecí rodinou.	rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny	1.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyjmenuje členy rodiny.	rodina – postavení jedince v rodině	2.	Vysvětluje základní pojmy.
	Na příkladu své rodiny charakterizuje role rodinných příslušníků.	rodina – role členů rodiny	2.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Uvede příklady svého chování, ve kterém projevuje respekt vůči ostatním spolužákům.	chování lidí - pravidla slušného chování	2.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.

	Vytvoří rodokmen své rodiny.	rodina – příbuzenské a mezigenerační vztahy	2.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-3-2-02 odvodí význam a potřebu různých povolání a pracovních činností	Vyjmenuje alespoň 10 různých povolání a zdůvodní jejich význam.	povolání	2.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyjmenuje zemědělské nástroje a popíše k čemu se používají.	zemědělství	2.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-3-3-01 využívá časové údaje při řešení různých situací v denním životě, rozlišuje děj v minulosti, přítomnosti a budoucnosti	Na hodinách rozliší: ČVRT, PŮL, TŘIČTVRTĚ, CELÁ.	orientace v čase a časový řád – určování času	1.	Vysvětluje základní pojmy.
	Na hodinách určí správně čas.	orientace v čase a časový řád – určování času	1. + 2.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Rozliší ručičkové a digitální hodiny.	orientace v čase a časový řád – určování času	2.	Vysvětluje základní pojmy.
	Převádí jednotky času (minuty, vteřiny, hodiny).	orientace v čase a časový řád – čas jako fyzikální veličina	2.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Orientuje se na časové ose.	orientace v čase a časový řád – letopočet	3.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-3-3-02 pojmenuje některé rodáky, kulturní či historické památky, významné události regionu	Uvede 3 příklady významných památek z JMK.	regionální památky	3.	Vysvětluje základní pojmy.
	Uvede 3 příklady významných rodáků z JMK.	regionální historie	3.	Vysvětluje základní pojmy.
	Uvede 3 příklady historických událostí, které se udály na území JMK.	regionální historie	3.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-3-3-03 uplatňuje elementární poznatky o sobě, o rodině a činnostech člověka, o lidské společnosti, soužití, zvycích a o práci lidí; na příkladech porovnává minulost a současnost	Zaznamená vánoční zvyky, které v rodině dodržují.	státní svátky a významné dny	1.	Vysvětluje základní pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.

	Vyjmenuje vybrané vánoční zvyky a tradice. Popíše chování nejen u vánočního stolu podle zásad etikety.	současnost a minulost v našem životě - státní svátky a významné dny	3.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše Velikonoční svátky v křesťanském pojetí.	současnost a minulost v našem životě - státní svátky a významné dny	2.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Porovná, jak vybranou činnost řešili lidé dříve a jak ji řeší dnes.	současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života	1.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Charakterizuje jednotlivá období lidského života.	orientace v čase a časový řád – generace	2.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Ve skupině vytvoří projekt dle zadaných kritérií na vybrané historické téma.	současnost a minulost v našem životě – proměny způsobu života	3.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-3-4-01 pozoruje, popíše a porovná viditelné proměny v přírodě v jednotlivých ročních obdobích	Pojmenuje typy počasí a vysvětlí proměny ročních období.	životní podmínky - podnebí a počasí	2.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Charakterizuje jednotlivá roční období.	životní podmínky - podnebí a počasí	1. + 2.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyjmenuje a popíše různá skupenství vody.	vlastnosti a formy vody	2.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-3-4-02 roztřídí některé přírodniny podle nápadných určujících znaků, uvede příklady výskytu organismů ve známé lokalitě	Pozná vybrané stromy, ke stromu přiřadí správný list a plod.	rostliny - stavba těla u některých nejznámějších druhů	1.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše způsob života vybraného živočicha z okolí vody.	živočichové - průběh a způsob života	1.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.

	Popíše způsob života vybraného suchozemského živočicha.	živočiškové - průběh a způsob života	1.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Rozezná a pojmenuje vybrané květiny. Pojmenuje jejich části.	rostliny - stavba těla u některých nejznámějších druhů	1.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-3-4-03 provádí jednoduché pokusy u skupiny známých látek, určuje jejich společné a rozdílné vlastnosti a změní základní veličiny pomocí jednoduchých nástrojů a přístrojů	Provádí pozorování pokusu.	látky a jejich vlastnosti - porovnávání látek	1.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Založí jednoduchý pokus a zaznamená jeho výsledek.	látky a jejich vlastnosti - měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	1.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Pravidelně zaznamenává teplotu (po dobu alespoň 5 dnů). Z naměřených hodnot vytvoří graf.	látky a jejich vlastnosti - měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	3.	Vysvětluje základní pojmy.
	Připraví pokus, který předvede svým spolužákům.	látky a jejich vlastnosti - porovnávání látek	3.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	Uvede doklady přítomnosti vzduchu.	vzduch - výskyt	3.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyjmenuje nejdůležitější složky vzduchu.	vzduch - složení	3.	Vysvětluje základní pojmy.
	Popíše koloběh vody v přírodě.	oběh vody v přírodě	3.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdraví člověka podporovat nebo poškozovat	Uvede, jak se šetrně chovat v přírodě a vyjmenuje pravidla pro chráněná území.	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody	3.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-3-5-01 uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle; projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví	Vyjmenuje 5 smyslů a propojí je s orgány.	lidské tělo - smysly	1.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Správně si čistí zuby, popíše, jak se o zuby správně starat.	lidské tělo - zuby	1.	Vysvětluje základní pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.

	Pojmenuje části lidského těla.	lidské tělo - stavba těla	1.	Vysvětluje základní pojmy.
	Vytvoří plakát pomocí něhož charakterizuje vybraný lidský orgán.	lidské tělo - základní funkce a projevy	2.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyjmenuje orgány trávicí soustavy a vysvětlí jejich funkci.	lidské tělo - stavba těla, základní funkce a projevy	3.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyjmenuje 3 základní kroky při poskytování první pomoci.	péče o zdraví - první pomoc při drobných poraněních	2.	Vysvětluje základní pojmy.
	Určí jednotlivé složky stravy a charakterizuje jejich vliv na zdraví člověka.	péče o zdraví - zdravý životní styl	3.	Vysvětluje základní pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-3-5-02 rozezná nebezpečí různého charakteru, využívá bezpečná místa pro hru a trávení volného času; uplatňuje základní pravidla bezpečného chování účastníka silničního provozu, jedná tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných	Bezpečně přejde přes přechod.	osobní bezpečí - bezpečné chování v silničním provozu	1.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Vyjmenuje a dodržuje důležitá pravidla pro chodce.	osobní bezpečí - bezpečné chování v silničním provozu	1.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-3-5-03 chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné; ovládá způsoby komunikace s operátory tísňových linek	Vyjmenuje telefonní čísla tísňových linek.	přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví - čísla tísňového volání	2.	Vysvětluje základní pojmy.
	Předvede komunikaci s operátorem tísňové linky.	přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví - správný způsob volání na tísňovou linku	2.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Na příkladu uvede, jak se vhodně chovat při setkání s neznámým člověkem.	osobní bezpečí - bezpečné chování	2.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Uvede příklady, jak může požádat o pomoc.	komunikace o pomoci	2.	Vysvětluje základní pojmy.

ČJS-3-5-04 reaguje adekvátně na pokyny dospělých při mimořádných událostech	V modelové situaci mimořádné události dodržuje pokyny dospělé osoby.	osobní bezpečí - bezpečné chování	2.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
Průřezová témata				
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Poznávání lidí		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice		
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Hodnoty, postoje, praktická etika		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech		Evropa a svět nás zajímá		
Multikulturní výchova		Kulturní diference		
Multikulturní výchova		Lidské vztahy		
Enviromentální výchova		Ekosystémy		
Enviromentální výchova		Základní podmínky života		
Enviromentální výchova		Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
Enviromentální výchova		Vztah člověka k prostředí		

VLASTIVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vlastivěda je komplexním předmětem budujícím základy vědomostí a postojů, které jsou v dalších letech školní docházky rozvíjeny v předmětech Dějepis a Zeměpis a Občanská výchova. Všechny složky, tj. dějepisná, zeměpisná i občansko-výchovná, nejsou ve vyučování oddělovány. Výuka Vlastivědy završuje úvodní etapu vrůstání dítěte do společnosti. Na konci tohoto období je dítě orientováno v základních pojmech a souvislostech. Má vytvořeny základy postojů k okolnímu světu na úrovních: rodina, škola, obec, region, vlast. Orientuje se v problematice peněz, cen a v odpovědném spravování osobního rozpočtu.

Vlastivěda navazuje na Prvouku. Hlavním smyslem předmětu je vybavit budoucího občana dostatečně pevnými základy jeho osobní a národní identity, vytvořit mu podmínky pro jeho postupnou orientaci ve společnosti. V tomto směru podnikáme s dětmi ve 4. a 5. ročníku první kroky. Základem je osobní prožitek dětí, co nejvíce názornosti ve vyučování a vlastní zaujetí učitele pro téma. Předmět Vlastivěda přímo vybízí k práci v integrovaných blocích, kdy kolem vlastivědného tématu, nesoucího emotivní náboj, vhodně seskupí učivo ostatních předmětů.

Ve 4. ročníku jsou žáci vedeni k základnímu zorientování v historických etapách v návaznosti na časovou posloupnost a se zřetelem na národní a regionální specifika. Důraz je kladen na práci s textem. Žáci pracují s texty rozmanitých literárních žánrů. Jsou vedeni k využívání různorodých čtenářských strategií, rozvíjejí kritické myšlení a sumarizují zjištěné informace. Účastní se exkurzí (muzea, historické památky), které jsou reflektovány se zřetelem na formulování postojů žáků a využívání zjištěných informací.

V 5. ročníku jsou žáci vedeni k zvládnutí práce s mapou. Pracují s různými typy map, se kterými se mohou setkat v praktickém životě. Cvičí se v porozumění krátkým textům, rozvíjejí dovednosti spojené s přípravou prezentací a jejich prezentováním, učí se si zapsat krátké poznámky a mapovat své učební pokroky.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět je na prvním stupni vyučován od 4. do 5. ročníku. Ve 4. ročníku má časovou dotaci jednu hodinu týdně a 5. ročníku 2 hodiny týdně. Ve 4. ročníku je propojena s jednou hodinou Českého jazyka, která je věnována četbě textů související s aktuálně osvojovaným vlastivědným cílem.

Průřezová témata

Do obsahu předmětu Vlastivěda jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí - moje tělo, moje psychika

Seberegulace a sebeorganizace - organizace vlastního času, plánování učení a studia, cvičení sebekontroly, sebeovládání

Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy

Kooperace a kompetice - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci, jasná a respektující komunikace, podřízení se

Poznávání lidí - rozvoj pozornosti vůči odlišnostem a hledání výhod v odlišnostech, osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání - rozvoj pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

Komunikace - komunikace v různých situacích (řešení konfliktů, vyjednávání, žádost apod.), dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola - demokratické vztahy ve škole, škola jako model otevřeného partnerství, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy

Formy participace občanů v politickém životě - základní kategorie fungování demokracie

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, společné dějiny

Multikulturní výchova

Lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

Environmentální výchova

Základní podmínky života - ochrana biologických druhů

Vztah člověka k prostředí - příroda a kultura obce a její ochrana, náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek, změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
ČJS-5-3-01 pracuje s časovými údaji a využívá zjištěných údajů k pochopení vztahů mezi ději a mezi jevy	Vysvětlí pojmy spojené s časovou osou.	letopočet	4.	Vysvětluje základní pojmy.
	Na časovou osu správně seřadí základní historická období.	dějiny jako časový sled událostí	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-3-02 využívá knihovny, sbírky muzeí a galerie jako informační zdroje pro pochopení minulosti	Aktivně se účastní exkurze do muzea/historické památky.	proměny způsobu života	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Pracuje s informacemi z knih různých literárních žánrů.	proměny způsobu života, průběh lidského života	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-3-03 srovnává a hodnotí na vybraných ukázkách způsob života a práce předků na našem území v minulosti a současnosti s využitím regionálních specifik	Stručně charakterizuje život pravěkých lidí.	minulost kraje a předků	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Porovná rozdíly mezi lovci, sběrači a zemědělci.	minulost kraje a předků	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vysvětlí význam příchodu Cyrila a Metoděje na Velkou Moravu.	minulost kraje a předků	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Zhodnotí vliv Karla IV. na dnešní podobu Prahy.	vlast	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Vysvětlí vybranou brněnskou pověst z období třicetileté války.	minulost kraje a předků	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Vysvětlí pojmy: průmyslová revoluce, technologický pokrok, století páry, Moravský Manchester, textilní továrny, továrník, železnice a parní vlaky.	minulost kraje a předků	4.	Vysvětluje základní pojmy.
	Porovná život lidí v období průmyslové revoluce a v jiném období, najdu shody a rozdíly.	minulost kraje a předků	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Stručně shrne, jak se žilo lidem za 1. a 2. světové války.	vlast, proměny způsobu života	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Jednoduše popíše život lidí v letech 1948-1989 v Československu.	vlast	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.

Průřezová témata				
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice		
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Hodnoty, postoje, praktická etika		
Výchova demokratického občana	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Jsme Evropané			
Multikulturní výchova	Kulturní diference			
Multikulturní výchova	Lidské vztahy			

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
ČJS-5-1-01 určí a vysvětlí polohu svého bydliště nebo pobytu vzhledem ke krajině a státu	Představí město Brno s důrazem na jeho specifika (poloha, povrch, vodstvo, doprava, památky, správa, lidé, ...).	domov, obec (město), místní krajina	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-1-03 rozlišuje mezi náčrtý, plány a základními typy map; vyhledává jednoduché údaje o přírodních podmínkách a sídlištích lidí na mapách naší republiky, Evropy	Orientuje se v jednoduché mapě a plánu.	mapy obecně zeměpisné a tematické	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Rozliší plán od mapy.	mapy obecně zeměpisné a tematické	5.	Vysvětluje základní pojmy.
	Orientuje se na mapě ČR a vyhledává údaje na různých typech map.	naše vlast - krajina	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Orientuje se na mapě Evropy a vyhledává údaje na různých typech map.	Evropa a svět - evropské státy	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vyhledá na mapě kraje ČR a jejich krajská města.	regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Vysvětlí vybrané odborné zeměpisné pojmy.	mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky	5.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-5-1-04 vyhledá typické regionální zvláštnosti přírody, osídlení, hospodářství a kultury, jednoduchým způsobem posoudí jejich význam	Pomocí mapy popíše krajinu jižní Moravy s důrazem na to, co je pro tento region typické (kultura, hospodářství, příroda).	okolní krajina (místní oblast, region) – zemský povrch a jeho tvary, vodstvo na pevnině, vliv krajiny na život lidí	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Na slepé mapě rozliší kontinenty a oceány, uvede jejich názvy.	Evropa a svět - kontinenty	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Pomocí atlasu stručně charakterizuje jednotlivé kontinenty	Evropa a svět - kontinenty	5.	Vysvětluje základní pojmy.

	s důrazem na to, co je pro ně typické. (příroda, osídlení, hospodářství, kultura)			Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-1-05 porovná způsob života a přírodu v naší vlasti i v jiných zemích	Charakterizuje vybraný kraj ČR s důrazem na to, co je pro něj typické.	regiony ČR – Praha a vybrané oblasti ČR; naše vlast - státní správa a samospráva	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Charakterizuje sousední země ČR s důrazem na jejich přírodní, společenské, politické, kulturní a hospodářská specifika.	Evropa a svět – evropské státy	5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Charakterizuje vybraný evropský stát s ohledem na to, co je pro něj typické.	Evropa a svět – evropské státy	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-1-06 rozlišuje hlavní orgány státní moci a některé jejich zástupce, symboly našeho státu a jejich význam	Rozliší a vyjmenuje státní symboly ČR, uvede příklady jejich využití v běžném životě.	naše vlast - státní symboly	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Vyjmenuje hlavní orgány státní moci a některé jejich představitele, popíše jejich význam v životě občana.	naše vlast - základy státního zřízení a politického systému ČR, státní správa a samospráva	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Jednoduše vysvětlí rozdíl mezi zákonodárnou, výkonnou a soudní mocí. Uvede některé jejich představitele.	naše vlast - základy státního zřízení a politického systému ČR	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Vysvětlí, co je EU, jednoduše popíše, jak funguje a uvede příklady toho, jaké má dopady na náš život.	Evropa a svět - EU	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje

				znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-2-03 orientuje se v základních formách vlastnictví; používá peníze v běžných situacích, odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze, na příkladu ukáže nemožnost realizace všech chtěných výdajů, vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy	Vyjmenuje základní formy vlastnictví a uvede jejich příklady	vlastnictví – soukromé, veřejné, osobní, společné; hmotný a nehmotný majetek	5.	Vysvětluje základní pojmy.
	Odhadne a zkontroluje cenu nákupu a vrácené peníze.	vlastnictví - hotovostní a bezhotovostní forma peněz	5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Na příkladu z vlastního života vysvětlí nemožnost realizace všech chtěných výdajů.	vlastnictví - rozpočet	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Vysvětlí, proč spořit, kdy si půjčovat a jak vracet dluhy.	vlastnictví - příjmy a výdaje domácnosti, banka jako správce peněz, úspory, půjčky	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
Průřezová témata				
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice		

Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Hodnoty, postoje, praktická etika		
Výchova demokratického občana	Principy demokracie jako formy vlády a způsobu rozhodování			
Výchova demokratického občana	Formy participace občanů v politickém životě –			
Výchova demokratického občana	Občan, občanská společnost a stá			
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Evropa a svět nás zajímá			
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Objevujeme Evropu a svět			
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech	Jsme Evropané			
Multikulturní výchova	Kulturní diference			
Multikulturní výchova	Lidské vztahy			
Multikulturní výchova	Multikulturalita			

PŘÍRODOVĚDA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Předmět Přírodověda navazuje na prvouku. Obsahem je ta část vědomostí, dovedností a postojů, která je dále rozvíjena v předmětech přírodovědného zaměření na druhém stupni. Přírodověda si zachovává řadu souvislostí, které měla v systému výchovy a vzdělávání v Prvouce. Témata Přírodovědy mohou v mnoha případech i nadále být hlavním motivačním prvkem vyučovacího dne. Stejně tak učitelé v návaznosti na cíle a učivo předmětu zařazují pravidelně do výuky CLIL.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět je na prvním stupni vyučován ve 4. a 5. ročníku, s celkovou časovou dotací čtyři hodiny. Z toho dvě hodiny ve 4. ročníku a dvě hodiny v 5. ročníku.

Průřezová témata

Do obsahu předmětu Přírodověda jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí - moje tělo, moje psychika

Seberegulace a sebeorganizace - organizace vlastního času, plánování učení a studia, cvičení sebekontroly, sebeovládání

Mezilidské vztahy - péče o dobré vztahy

Kooperace a kompetice - rozvoj sociálních dovedností pro kooperaci, jasná a respektující komunikace, podřízení se

Rozvoj schopnosti poznávání - rozvoj pozornosti a soustředění, řešení problémů, dovednosti pro učení a studium

Komunikace - komunikace v různých situacích (řešení konfliktů, vyjednávání, žádost apod.), dovednosti komunikační obrany proti agresi a manipulaci

Výchova demokratického občana

Občanská společnost a škola - demokratické vztahy ve škole, škola jako model otevřeného partnerství, způsoby uplatňování demokratických principů a hodnot v každodenním životě školy

Formy participace občanů v politickém životě -základní kategorie fungování demokracie

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech

Evropa a svět nás zajímá - rodinné příběhy, zážitky a zkušenosti z Evropy a světa, společné dějiny

Multikulturní výchova

Lidské vztahy - uplatňování principu slušného chování (základní morální normy)

Environmentální výchova

Základní podmínky života - ochrana biologických druhů.

Vztah člověka k prostředí – příroda, kultura obce a její ochrana, náš životní styl (spotřeba věcí, energie, odpady, způsoby jednání a vlivy na prostředí)

Lidské aktivity a problémy životního prostředí - ochrana přírody a kulturních památek, změny v krajině (krajina dříve a dnes, vliv lidských aktivit, jejich reflexe a perspektivy)

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	Vysvědčení JINAK
ČJS-5-1-02 určí světové strany v přírodě i podle mapy, orientuje se podle nich a řídí se podle zásad bezpečného pohybu a pobytu v přírodě	Podle mapy v přírodě určí světové strany.	mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky, světové strany	4.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Při pohybu v přírodě se orientuje podle mapy.	mapy obecně zeměpisné a tematické – obsah, grafika, vysvětlivky, světové strany	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Vyjmenuje a na příkladech vysvětlí zásady bezpečného pobytu a pohybu v přírodě.	bezpečný pohyb a pobyt v přírodě	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Při pohybu a pobytu v přírodě dodržuje zásady bezpečí.	bezpečný pohyb a pobyt v přírodě	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-2-01 vyjádří na základě vlastních zkušeností základní vztahy mezi lidmi, vyvodí a dodržuje pravidla pro soužití ve škole, mezi chlapci a dívkami, v rodině, v obci (městě)	Uvede příklady vztahů mezi lidmi. Může využít vlastní zkušenosti.	soužití lidí – mezilidské vztahy	4., 5.	Vysvětluje základní pojmy.
	Vyjmenuje a vysvětlí školní a třídní pravidla.	soužití lidí - pravidla slušného chování – ohleduplnost	4., 5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Porovná třídní pravidla s pravidly pro soužití v rodině a v obci.	soužití lidí - pravidla slušného chování – ohleduplnost	4., 5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-2-02 rozpozná ve svém okolí jednání a chování, která se už nemohou tolerovat	Na konkrétních příkladech zdůvodní nevhodné chování.	soužití lidí - rizikové chování	4., 5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-4-01 objevuje a zjišťuje propojenost prvků živé a neživé přírody, princip rovnováhy přírody a nachází souvislosti mezi konečným vzhledem přírody a činností člověka	Popíše různorodé projevy života na Zemi.	Země	4.	Vysvětluje základní pojmy.
	Rozliší živé a neživé přírodniny a svou volbu zdůvodní.	živá a neživá příroda	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Rozliší nerosty a horniny, uvede konkrétní příklady.	nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty	5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Třídí horniny podle jejich vzniku a uvede způsoby jejich využití člověkem.	nerosty a horniny, půda – některé hospodářsky významné horniny a nerosty	5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje

				znalosti se situacemi z běžného života.
	Rozliší a pojmenuje vybrané druhy půdy podle jejich vlastností.	nerosty a horniny, půda – vznik půdy a její význam	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše, jak vznikly, jak se těží a jak se využívají energetické suroviny.	nerostné suroviny	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Na konkrétních příkladech zdůvodní, jak činnost člověka ovlivnila vzhled přírody.	rovnováha v přírodě	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-4-02 vysvětlí na základě elementárních poznatků o Zemi jako součásti vesmíru souvislost s rozdělením času a střídáním ročních období	Vyjmenuje podmínky pro život na Zemi a stručně je zdůvodní.	životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi	4.	Vysvětluje základní pojmy.
	Vyjmenuje vesmírná tělesa Sluneční soustavy a vlastními slovy popíše způsoby zkoumání Vesmíru.	vesmír a Země – sluneční soustava	5.	Vysvětluje základní pojmy.
	Popíše pohyby planety Země a Měsíce a jejich důsledky.	vesmír a Země – sluneční soustava	5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Pomocí klíčových slov charakterizuje čtyři podnebné pásy.	životní podmínky – rozmanitost podmínek života na Zemi	5.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-5-4-03 zkoumá základní společenstva ve vybraných lokalitách regionů, zdůvodní podstatné vzájemné vztahy mezi organismy	Popíše význam hub a rostlin pro ekosystém lesa.	rovnováha v přírodě – vzájemné vztahy mezi organismy	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše, jak se živočichové či rostliny v různých typech krajiny přizpůsobili místním podmínkám.	rovnováha v přírodě – vzájemné vztahy mezi organismy	5.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-4-04 porovnává na základě pozorování základní projevy života na konkrétních organismech, prakticky	Třídí organismy do příslušných říší a svou volbu zdůvodní.	rostliny, houby, živočichové	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.

třídí organismy do známých skupin, využívá k tomu i jednoduché klíče a atlasy	Rozliší, pojmenuje a popíše vybrané zástupce organismů (hub a rostlin). Uvede jejich společné i rozdílné znaky.	houby, živočichové – znaky života	4.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše základní dělení živočichů do skupin. Uvede jejich základní společné znaky.	živočichové - stavba těla u některých nejznámějších druhů	4.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Uvede příklady bezobratlých živočichů dle zadání.	živočichové	4.	Vysvětluje základní pojmy.
	Roztřídí obratlovce do známých skupin podle společných znaků.	živočichové	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše, jakým způsobem tráví zimu jednotlivé skupiny obratlovců a porovná rozdíly.	živočichové	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Popíše životní cyklus pampelišky a její stavbu.	rostliny - stavba těla u některých nejznámějších druhů	4.	Vysvětluje základní pojmy.
	V poznávače pojmenuje vybrané zástupce živočichů i rostlin.	živočichové, rostliny	4.	Vysvětluje základní pojmy.
	Popíše, jak se živočichové či rostliny v různých typech krajiny přizpůsobily místním podmínkám.	živočichové, rostliny	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-4-05 zhodnotí některé konkrétní činnosti člověka v přírodě a rozlišuje aktivity, které mohou prostředí i zdravý člověka podporovat nebo poškozovat	Uvede příklad lidské činnosti v přírodě a zhodnotí její dopad.	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života. Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	Roztřídí činnosti člověka podle toho, zda podporují nebo poškozují zdravý člověka a přírodu.	ohleduplné chování k přírodě a ochrana přírody – odpovědnost lidí	4.	Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
ČJS-5-4-06 založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup, vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu	Založí jednoduchý pokus, naplánuje a zdůvodní postup,	látky a jejich vlastnosti - porovnávání látek, měření veličin s praktickým užíváním základních jednotek	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.

	vyhodnotí a vysvětlí výsledky pokusu.			
ČJS-5-5-01 využívá poznatky o lidském těle k podpoře vlastního zdravého způsobu života	Popíše tělo jako soustavu několika soustav.	lidské tělo - stavba těla	5.	Vysvětluje základní pojmy.
	Orientuje se ve vybraných soustavách lidského těla.	lidské tělo - stavba těla	5.	Vysvětluje základní pojmy. Na příkladech vysvětluje vztahy mezi pojmy.
	Na konkrétních příkladech vysvětlí, jak nám poznatky o lidském těle slouží k podpoře zdravého způsobu života.	péče o zdraví – zdravý životní styl	5.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-5-02 rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození	Vyjmenuje a stručně charakterizuje etapy lidského života.	lidské tělo - vývoj jedince	5.	Vysvětluje základní pojmy.
	Stručně popíše vývoj dítěte před a po narození.	lidské tělo - lidské reprodukce, vývoj jedince	5.	Vysvětluje základní pojmy.
ČJS-5-5-03 účelně plánuje svůj čas pro učení, práci, zábavu a odpočinek podle vlastních potřeb s ohledem na oprávněné nároky jiných osob	Vytvoří časový týdenní rozvrh svých aktivit.	péče o zdraví - denní režim	4., 5.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-5-04 uplatňuje účelné způsoby chování v situacích ohrožujících zdraví a v modelových situacích simulujících mimořádné události; vnímá dopravní situaci, správně ji vyhodnotí a vyvodí odpovídající závěry pro své chování jako chodec a cyklista	V simulované mimořádné události uplatňuje účelné způsoby chování.	mimořádné události a rizika ohrožení s nimi spojená – postup v případě ohrožení (varovný signál, evakuace, zkouška sirén)	4., 5.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	V dopravních situacích dodržuje pravidla pro chodce a cyklisty.	bezpečné chování v silničním provozu, dopravní značky; předcházení rizikovým situacím v dopravě a v dopravních prostředcích (bezpečnostní prvky)	4.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-5-05 předvede v modelových situacích osvojené jednoduché způsoby odmítání návykových látek	Předvede vhodný způsob odmítnutí návykové látky.	návykové látky, závislosti a zdraví – odmítání návykových látek	5.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
ČJS-5-5-06 uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou	Vyjmenuje příklady, jak podporuje své zdraví.	péče o zdraví – zdravý životní styl, prevence nemocí a úrazů	5.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.

	Uvede příklady život ohrožujících zranění.	péče o zdraví – úrazy a poranění	5.	Vysvětluje základní pojmy.
	V modelových situacích ošetří drobná poranění.	péče o zdraví - první pomoc při drobných poraněních	5.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
	V modelové situaci předvede zajištění lékařské pomoci.	přivolání pomoci v případě ohrožení fyzického a duševního zdraví – služby odborné pomoci, čísla tísňového volání, správný způsob volání na tísňovou linku	5.	Propojuje znalosti se situacemi z běžného života.
Průřezová témata				
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Seberegulace a sebeorganizace		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena		
Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Poznávání lidí		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace		
Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice		
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti		
Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Hodnoty, postoje, praktická etika		
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech		Evropa a svět nás zajímá		
Multikulturní výchova		Kulturní diference		
Multikulturní výchova		Lidské vztahy		
Enviromentální výchova		Ekosystémy		

Enviromentální výchova		Základní podmínky života		
Enviromentální výchova		Lidské aktivity a problémy životního prostředí		
Enviromentální výchova		Vztah člověka k prostředí		

5.1.5 ČLOVĚK A PŘÍRODA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a příroda** zahrnuje okruh problémů spojených se zkoumáním přírody. Poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem. Dává jim tím i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá jim lépe se orientovat v běžném životě.

V této vzdělávací oblasti dostávají žáci příležitost poznávat přírodu jako systém, jehož součástí jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Na takovém poznání je založeno i pochopení důležitosti udržování přírodní rovnováhy pro existenci živých soustav i člověka, včetně možných ohrožení plynoucích z přírodních procesů, z lidské činnosti a zásahů člověka do přírody. Vzdělávací oblast také významně podporuje vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování.

Vzdělávací obory vzdělávací oblasti **Člověk a příroda**, jimiž jsou **Fyzika**, **Chemie**, **Přírodopis** a **Zeměpis**, svým činnostním a badatelským charakterem výuky umožňují žákům hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě. Zvláště významné je to, že při studiu přírody specifickými poznávacími metodami si žáci osvojují i důležité dovednosti. Jedná se především o rozvíjení dovednosti soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry. Žáci se tak učí zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování.

Ve výše zmíněných vzdělávacích oborech žáci postupně poznávají složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví. Učí se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje. Komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka, tvoří – spolu s fyzikálním, chemickým a přírodopisným vzděláváním – také vzdělávání

zeměpisné, které navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě.

Vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Zeměpis, který má přírodovědný i společenskovední charakter, je v zájmu zachování celistvosti oboru umístěn celý v této vzdělávací oblasti.

Vzdělávací oblast Člověk a příroda navazuje na vzdělávací oblast Člověk a jeho svět, která na elementární úrovni přibližuje přírodovědné poznávání žákům 1. stupně základního vzdělávání, a kooperuje především se vzdělávacími oblastmi Matematika a její aplikace, Člověk a společnost, Člověk a zdraví a Člověk a svět práce a přirozeně i s dalšími vzdělávacími oblastmi.

Cílové zaměření vzdělávací oblasti

- Pozorovat a vnímat přírodu a její zákonitosti, popisovat je – dokázat porozumět vztahům v přírodě.
- Pomocí objevování a objevitelství hledat souvislosti, zákonitosti ... i za pomoci různých nástrojů, přístrojů.
- Vědomě v přírodě dělat pouze to, co není v rozporu s filozofií trvale udržitelného rozvoje života.
- Pomocí dostupných informací předvídat co se stane.
- Navrhnout postup objevování, porovnat návrh s jinými řešeními a odhadnout, zda to, co plánuji, mohu zvládnout, získat, poznat – podporovat otevřené myšlení, kritické myšlení a logické uvažování.
- Utvářet dovednost vhodně se chovat při ohrožení života, zdraví, majetku a životního prostředí lidí.

Oblast je členěna na předměty:

- Přírodopis
- Fyzika
- Chemie
- Zeměpis

Ve vzdělávací oblasti **Člověk a příroda** se postupně věnujeme jednotlivým přírodovědným tématům. U každého tématického bloku směřujeme ke čtyřem základním výstupům:

- 1) **Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti** - základní úroveň znalostí daného tématu, na kterém se staví následující výstupy.

- 2) **Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů** - za pomoci získaných znalostí je žák schopen provést experiment, na kterém si ověří platnost přírodního zákona nebo vyhledává další informace z relevantních zdrojů.
- 3) **Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání** - žák vysvětlí, na základě jakých faktorů platí dané zákonitosti, kriticky je zhodnotí s dosavadním poznáním a obhájí relevantnost zjištěných nových informací.
- 4) **Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů** - nabyté znalosti a dovednosti uplatňuje v každodenním životě a aplikuje při řešení konkrétních úkolů.

Při závěrečné klasifikaci jsou si jednotlivé výstupy rovny a jsou hodnoceny stejnou váhou. Žáci jsou předem seznámeni, který cíl se vztahuje k jakém výstupu.

ZEMĚPIS

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Vyučovací předmět Zeměpis navazuje na učivo předmětu Svět kolem nás na prvním stupni a má přírodovědný i společenskovední charakter. Zeměpis poskytuje komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka. Zeměpisné vzdělávání navíc umožňuje žákům postupně odhalovat souvislosti přírodních podmínek a života lidí i jejich společenství v blízkém okolí, v regionech, na celém území ČR, v Evropě i ve světě. Nejčastějšími používanými metodami a formami práce v předmětu Zeměpis jsou práce s textem v učebnicích, encyklopediích, časopisech, práce s internetem, atlasem a orientace v mapách, projektové vyučování, skupinová práce, diskuse, vypracování infografik na zadaná témata a prezentace výsledků vlastní práce.

Časové a organizační vymezení:

Předmět je vyučován:

- 6. ročník 2 hodiny týdně
- 7. ročník 2 hodiny týdně
- 8. ročník 2 hodiny týdně
- 9. ročník 1 hodina týdně

Vyučovací předmět zeměpis se vyučuje v kmenových třídách, výuka probíhá i v přírodě, při exkurzích, při besedách, na poznávacích výletech. Učivo se integruje v rámci tematických modulů. Výuka je podpořena používáním různorodých pomůcek, které podněcují k tvořivé činnosti žáků.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

Kromě vlastního vzdělávacího obsahu se v přírodopise realizují některá témata průřezových témat Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Výchova k demokratického občana a Osobnostní a sociální výchova. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou kompetence k učení, kompetence sociální a personální. Uplatňují se také kompetence k řešení problému a kompetence pracovní.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	charakterizuje základní pojmy o vesmíru, popíše planetární systém a tělesa Sluneční soustavy (1), vysvětlí vznik a popíše tvar a rozměry Země a Měsíce, jejich postavení ve vesmíru (1), používá v praktických příkladech znalosti o kulatosti Země (4), objasní pohyby Měsíce a planety Země a zhodnotí jejich důsledky pro život (2, 3), rozliší a určí pásmový a místní čas (3), používá globus a mapy (4), popíše významné poledníky a rovnoběžky, které tvoří zeměpisnou síť (1), určí zeměpisnou polohu bodu na mapě (2, 3), ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu (4) s porozuměním používá zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě (4)	vznik a vývoj vesmíru. Slunce a sluneční soustava, Měsíc, Země jako vesmírné těleso - tvar, velikost, postavení ve vesmíru	6.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii		pohyby Země, časová pásma		
Z-9-2-01 prokáže na konkrétních příkladech tvar planety Země, zhodnotí důsledky pohybů Země na život lidí a organismů		geografická kartografie a topografie		
Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost		komunikační geografický a kartografický jazyk		
Z-9-7-01 ovládá základy praktické topografie a orientace v terénu		aplikace topografie a orientace v terénu		
Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu		zásady bezpečného pohybu a pobytu ve volné přírodě - místní krajina		
Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost		přírodní obraz Země - krajinná sféra a její složky		
Z-9-2-02 rozlišuje a porovnává složky a prvky přírodní sféry, jejich vzájemnou souvislost a podmíněnost, rozeznává, pojmenuje a klasifikuje tvary zemského povrchu	popíše stavbu Země (1), s porozuměním používá odborné pojmy související s přírodní sférou (1), vysvětlí vnitřní a vnější přírodní procesy na vybrané geologické události (3), prokáže znalost bezpečného chování při přírodních katastrofách a popíše dopady přírodních katastrof na člověka (4), popíše složení a stavbu atmosféry (1), vymezí na mapách podnebné pásy (2), s pomocí geografických zdrojů,	složky a prvky přírodní sféry, souvislosti, podmíněnost	6.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
Z-9-2-03 porovná působení vnitřních a vnějších procesů v přírodní sféře a jejich vliv na přírodu a na lidskou společnost	stavba zemského tělesa, litosféra, vnitřní a vnější geologičtí činitelé, atmosféra, podnebí, počasí, hydrosféra, pedosféra, biosféra			

Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)	<p>klimadiagramů a tematických map charakterizuje počasí a podnebí konkrétních oblastí (2, 3), objasní význam vody/hydrosféry na Zemi a charakterizují vodstvo pevnin a oceánů (1), představí vliv globální změny klimatu na oceány a jejich dopady na náš život (4), orientuje se v rozložení přírodních krajín (biomů) na Zemi, popíše je z hlediska charakteru podnebí a výskytu rostlin a živočichů (1)</p>			
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí				
RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	<p>Afrika - orientuje se ve významu vybraných geografických pojmů specifických pro daný region a dokáže je použít ve vhodných souvislostech (1), orientuje se v historii objevování a kolonizace regionu (1), pomocí map srovnává polohu, členitost a typické znaky přírodních poměrů daného regionu (2), pomocí zdrojů geografických informací charakterizuje společenské a hospodářské poměry regionu (2, 3), lokalizuje a objasní vybrané současné problémy regionu (3), orientuje se na mapě regionu (4), vytváří infografiky na vybraná témata a modelové státy (4)</p>	<p>Afrika - poloha, rozloha, přírodní poměry, kolébka lidstva, historické souvislosti, společenské a hospodářské poměry, charakteristika modelového regionu/státu, aktuální témata - politické, společenské a environmentální problémy kontinentu</p>	<p>7.</p>	<p>Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)</p>
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii				
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadílů, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny				
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států				

Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich				
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků				
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech				
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	<p>Amerika - orientuje se ve významu vybraných geografických pojmů specifických pro daný region a dokáže je použít ve vhodných souvislostech (1), orientuje se v historii objevování a kolonizace regionu (1), pomocí map srovnává polohu, členitost a typické znaky přírodních poměrů daného regionu (2), pomocí zdrojů geografických informací charakterizuje společenské a hospodářské poměry regionu (2, 3), lokalizuje a objasní vybrané současné problémy regionu (3), orientuje se na mapě regionu (4), vytváří infografiky na vybraná témata a modelové státy (4)</p>	<p>Amerika - poloha, rozloha, přírodní poměry, historické souvislosti, společenské a hospodářské poměry, charakteristika modelového regionu/státu, aktuální témata - politické, společenské a environmentální problémy kontinentu</p>	<p>7.</p>	<p>Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)</p>
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii				
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny				
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů,				

vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států				
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich				
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků				
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech				
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	<p>Asie - orientuje se ve významu vybraných geografických pojmů specifických pro daný region a dokáže je použít ve vhodných souvislostech (1), orientuje se v historii objevování a kolonizace regionu (1), pomocí map srovnává polohu, členitost a typické znaky přírodních poměrů daného regionu (2), pomocí zdrojů geografických informací charakterizuje společenské a hospodářské poměry regionu (2, 3), lokalizuje a objasní vybrané současné problémy regionu (3), orientuje se na mapě regionu (4), vytváří infografiky na vybraná témata a modelové státy (4)</p>	<p>Asie - poloha, rozloha, přírodní poměry, historické souvislosti, společenské a hospodářské poměry, charakteristika modelového regionu/státu, aktuální témata - politické, společenské a environmentální problémy kontinentu</p>	<p>7.</p>	<p>Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)</p>
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii				
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny				
Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a				

<p>podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</p> <p>Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p> <p>Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků</p> <p>Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>				
RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
<p>Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů</p> <p>Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii</p> <p>Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií, srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</p>	<p>Austrálie a Oceánie - orientuje se ve významu vybraných geografických pojmů specifických pro daný region a dokáže je použít ve vhodných souvislostech (1), orientuje se v historii objevování a kolonizace regionu (1), pomocí map srovnává polohu, členitost a typické znaky přírodních poměrů daného regionu (2), pomocí zdrojů geografických informací charakterizuje společenské a hospodářské poměry regionu (2, 3), lokalizuje a objasní vybrané současné problémy regionu (3), orientuje se na mapě regionu (4), vytváří infografiky na vybraná témata a modelové státy (4)</p>	<p>Austrálie a Oceánie - poloha, rozloha, přírodní poměry, historické souvislosti, společenské a hospodářské poměry, charakteristika modelového regionu/státu, aktuální témata - politické, společenské a environmentální problémy kontinentu</p>	8.	<p>Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)</p>

Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států				
Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich				
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků				
Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech				
Z-9-1-01 organizuje a přiměřeně hodnotí geografické informace a zdroje dat z dostupných kartografických produktů a elaborátů, z grafů, diagramů, statistických a dalších informačních zdrojů	Evropa - orientuje se ve významu vybraných geografických pojmů specifických pro daný region a dokáže je použít ve vhodných souvislostech (1), pomocí map srovnává polohu, členitost a typické znaky přírodních poměrů daného regionu (2), uvede v čem spočívá výhodná geografická poloha světadílu (3), pomocí zdrojů geografických informací charakterizuje společenské a hospodářské poměry regionu (2, 3), lokalizuje a objasní vybrané současné problémy regionu (3), orientuje se na mapě regionu (4), vytváří infografiky na vybraná témata a modelové státy (4), pomocí	Evropa - poloha a rozloha, přírodní poměry, historické souvislosti, osídlení, jazykové, náboženské a kulturní oblasti, zemědělské oblasti, těžba nerostných surovin, cestovní ruch, evropské regiony - poloha, státy, přírodní, společenské a hospodářské poměry, problémy historie a současnosti, aktuální dění v Evropě, Evropská unie	8.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
Z-9-1-02 používá s porozuměním základní geografickou, topografickou a kartografickou terminologii				
Z-9-3-01 lokalizuje na mapách světadíly, oceány a makroregiony světa podle zvolených kritérií,				

<p>srovnává jejich postavení, rozvojová jádra a periferní zóny</p> <p>Z-9-3-02 porovnává a přiměřeně hodnotí polohu, rozlohu, přírodní, kulturní, společenské, politické a hospodářské poměry, zvláštnosti a podobnosti, potenciál a bariéry jednotlivých světadílů, oceánů, vybraných makroregionů světa a vybraných (modelových) států</p> <p>Z-9-3-03 zvažuje, jaké změny ve vybraných regionech světa nastaly, nastávají, mohou nastat a co je příčinou zásadních změn v nich</p> <p>Z-9-4-06 lokalizuje na mapách jednotlivých světadílů hlavní aktuální geopolitické změny a politické problémy v konkrétních světových regionech</p>	<p>geografických zdrojů informací uvede společné a rozdílné znaky vybraných evropských států (2, 3)</p>			
<p>Z-9-6-03 hodnotí a porovnává na přiměřené úrovni polohu, přírodní poměry, přírodní zdroje, lidský a hospodářský potenciál České republiky v evropském a světovém kontextu</p> <p>Z-9-6-04 lokalizuje na mapách jednotlivé kraje České republiky a hlavní jádrové a periferní oblasti z hlediska osídlení a hospodářských aktivit</p> <p>Z-9-6-05 uvádí příklady účasti a působnosti České republiky ve světových mezinárodních a</p>	<p>Česká republika - porovná polohu, rozlohu, sousední státy, postavení ČR v evropském a světovém kontextu (1), charakterizuje přírodní poměry (1), srovná přírodní podmínky v současnosti a před rokem 1989 (3), orientuje se na mapě ČR - lokalizuje vybraná pohoří, vodní toky a vodní nádrže (4), popíše jak geologický vývoj utvářel povrch ČR (1), objasní faktory ovlivňující podnebí ČR (1), pracuje s tematickými mapami a grafy (2), zařadí vodstvo ČR k úmořím evropských moří (2), charakterizuje členění ČR - kraje (1), lokalizuje na mapách jednotlivé kraje (4), orientuje se v členství ČR ve vybraných mezinárodních organizacích (1), vzhledem ke svému věku</p>	<p>Česká republika - zeměpisná poloha, rozloha, členitost, přírodní poměry, chráněná území, rozmístění obyvatelstva, sídelní poměry, rozmístění hospodářských aktivit, sektorová struktura hospodářství</p> <p>regiony ČR</p> <p>postavení České republiky v Evropě a ve světě</p>	8.	<p>Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)</p>

nadnárodních institucích, organizacích a integracích států	posuzuje výhody a nevýhody členství (3), pomocí zdrojů geografických informací hodnotí hospodářské a politické postavení ČR v Evropě a ve světě (2, 3), popisuje a posuzuje regionální zvláštnosti, typické znaky přírody (4), dodržuje zásady bezpečného chování v terénu (4)	pozorování v terénu místní krajiny, pohyb podle mapy, odhad vzdáleností a výšek objektů v terénu, jednoduché náčrtky krajiny, plány, hodnocení přírodních jevů a ukazatelů, bezpečné chování v terénu		
Z-9-7-02 aplikuje v terénu praktické postupy při pozorování, zobrazování a hodnocení krajiny				
Z-9-7-03 uplatňuje v praxi zásady bezpečného pohybu a pobytu v krajině, uplatňuje v modelových situacích zásady bezpečného chování a jednání při mimořádných událostech				
Z-9-6-01 vymezí a lokalizuje místní oblast (region) podle bydliště nebo školy				
Z-9-6-02 hodnotí na přiměřené úrovni přírodní, hospodářské a kulturní poměry místního regionu				

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
Z-9-4-01 posoudí na přiměřené úrovni prostorovou organizaci světové populace,	pomocí zdrojů geografických informací zhodnotí vývoj počtu obyvatel na Zemi (2), uvede příčiny nerovnoměrného růstu počtu obyvatel světa (3), charakterizuje principy urbanizačních procesů (1), uvede příklady sídelních systémů (4), na modelovém městě vymezí jednotlivé zóny (1), jmenuje a na mapě lokalizuje vybraná města na světě (4)	obyvatelstvo světa	9.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
Z-9-4-02 posoudí, jak přírodní podmínky souvisejí s funkcí lidského sídla, pojmenuje obecné základní geografické znaky sídel		lidská sídla a jejich význam, urbanizační procesy, typy sídel		
Z-9-4-03 zhodnotí přiměřeně strukturu, složky a funkce světového hospodářství, lokalizuje na mapách hlavní světové surovinové a energetické zdroje		světové hospodářství a životní úroveň		

Z-9-4-04 porovnává předpoklady a hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit	lokalizačních faktorech průmyslu (1), uvádí příklady vlivu průmyslu na životní prostředí (4), pomocí mapy vymezení hlavní zemědělské a rybolovné oblasti (1, 2), umí získat a zhodnotit potřebné informace a vyhodnotit tak podle faktorů rozmístění hospodářských aktivit (2, 3)	hlavní faktory pro územní rozmístění hospodářských aktivit, jádrové a periferní oblasti		
Z-9-4-05 porovnává státy světa a zájmové integrace států světa na základě podobných a odlišných znaků	pomocí geografických zdrojů informací sleduje aktuální geopolitické změny a sleduje přiměřeně svému věku politické zájmy v konkrétních světových regionech (2, 3, 4)	politická bezpečnostní a hospodářská seskupení států, geopolitické procesy, aktuální válečné konflikty, společenské a environmentální problémy, možnosti jejich řešení		
Z-9-5-01 porovnává různé krajiny jako součást pevninské části krajinné sféry, rozlišuje na konkrétních příkladech specifické znaky a funkce krajin	rozlišuje typy krajin (1), posuzuje míru poškození krajiny a její schopnost návratu do původního stavu (3), na konkrétních příkladech uvádí přírodní a kulturní krajinné složky a prvky (4), charakterizuje znaky a funkce ekosystémů (1), pomocí mapy lokalizuje hlavní ekosystémy planety Země (2), orientuje se v současných globálních problémech a navrhuje jejich řešení (3, 4)	krajina, typy krajin, krajinné prvky, vazby, základní ekosystémy, vztahy přírody a společnosti		
Z-9-5-02 uvádí konkrétní příklady přírodních a kulturních krajinných složek a prvků, prostorové rozmístění hlavních ekosystémů (biomů)				
Z-9-5-03 uvádí na vybraných příkladech závažné důsledky a rizika přírodních a společenských vlivů na životní prostředí				

PŘÍRODOPIS

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět navazuje na Svět kolem nás na prvním stupni, zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Přírodopis. Přírodopis směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o přírodu a vše co s ní souvisí. Cílem předmětu je poznávání přírodních zákonů pomocí vlastních prožitků a rozumového poznání, poznání přírody jako systému, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se. Pomocí různých nástrojů, přístrojů žáci pozorují přírodu – přírodniny, pozorované popisují, hledají souvislosti a zákonitosti. Na svých objevech staví své další poznání a současně zjištěné informace předávají druhým. Žáci jsou vedeni dělat pouze to, co není v rozporu s filozofií trvale udržitelného rozvoje života. Žáci se učí vyhodnocovat to, jak lidé působí na vše živé a neživé okolo sebe. Důraz je kladen na udržování rovnováhy existence živých soustav, včetně člověka. Nejčastěji používanými metodami a formami výuky jsou pozorování, pokus, kooperativní techniky, práce s informacemi.

Časové a organizační vymezení:

Předmět je vyučován:

- 6. ročník 2 hodiny týdně
- 7. ročník 2 hodiny týdně
- 8. ročník 2 hodiny týdně
- 9. ročník 1 hodina týdně

Přírodopis se vyučuje v přírodovědné učebně i v kmenové třídě, pracuje se s celou třídou. Pro vyučování se dále využívá i učebna výpočetní techniky, za příznivých podmínek probíhá výuka venku, nejčastěji v okolí školy s využitím vhodných pomůcek pro terénní výzkum. Podle možností se několikrát v roce organizují různé typy exkurzí s odborným výkladem a externími odborníky pozvanými do výuky. Dále se využívají externí pracoviště, která se specializují na probíraná témata. Učivo se integruje v rámci tematických modulů. Výuka je podpořena používáním různorodých pomůcek, které podněcují k tvořivé činnosti žáků.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

Kromě vlastního vzdělávacího obsahu se v přírodopise realizují některá témata průřezových témat Environmentální výchova, Multikulturní výchova, Mediální výchova, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech a Osobnostní a sociální výchova. Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou podobně jako u přírodovědy dovednosti řešit problémy a kompetence občanské.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
P-9-1-01 rozliší základní projevy a podmínky života, orientuje se v daném přehledu vývoje organismů	Objasní rozdíl mezi živočišnou a rostlinou buňkou. Vysvětlí rozdíl mezi organismy autotrofními a heterotrofními. Popíše podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování. Porovná virus, jednobuněčný a mnohobuněčný organizmus.	základní struktura života	6.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
P-9-1-04 uvede na příkladech z běžného života význam virů a bakterií v přírodě i pro člověka	Popíše stavbu bakterií a sinic. Uvede, jak se dají využít a jak škodí.	viry a bakterie		
P-9-2-01 rozpozná naše nejnámější jedlé a jedovaté houby s plodnicemi a porovná je podle charakteristických znaků	Shrne zásady sběru hub, konzumace a první pomoc při otravě. Rozpozná vybrané druhy hub.	houby a lišejníky		
P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	Zná hospodářsky významné druhy a jejich význam pro člověka.	hospodářsky významné druhy zvířat		
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	Pozoruje preparát lupou. Používá určovací klíče. Zařadí nejnámější druhy do systému.	práce s lupou a mikroskopem, vývoj, vývin a systém živočichů: významní zástupci jednotlivých skupin organismů - prvoci, bezobratlí		

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
P-9-4-01 porovná základní vnější a vnitřní stavbu vybraných živočichů a vysvětlí funkci jednotlivých orgánů	objasní odlišnosti bezobratlých a obratlovců, vysvětlí funkci jednotlivých tělesných orgánů, porovná vnější a vnitřní stavbu živočichů	stavba těla, stavba a funkce jednotlivých částí těla	7. - 8.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
P-9-4-02 rozlišuje a porovná jednotlivé skupiny živočichů, určuje vybrané živočichy, zařazuje je do hlavních taxonomických skupin	určuje vybrané živočichy, popíše stavbu těla živočichů jednotlivých tříd	vývoj, vývin a systém živočichů, kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci		
P-9-4-03 odvodí na základě pozorování základní projevy chování živočichů v přírodě, na příkladech objasní jejich způsob života a přizpůsobení danému prostředí	objasní postavení živočichů v potravních řetězcích, vysvětlí projevy chování vybraných živočichů	vývoj, vývin a systém živočichů, kruhoústí, paryby, ryby, obojživelníci, plazi, ptáci, savci		
P-9-4-04 zhodnotí význam živočichů v přírodě i pro člověka; uplatňuje zásady bezpečného chování ve styku se živočichy	objasní chování a rozšíření živočichů, objasní význam domestikace, uvede příklady domestikovaných savců, vysvětlí zásady ochrany přírody	ochrana přírody, domestikace		
P-9-7-02 na příkladu objasní základní princip existence živých a neživých složek ekosystému	vysvětlí základní projevy chování savců v přírodě, způsob života v závislosti na prostředí.	rozšíření zvířat, ekologie		
P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	uvede příklady savců žijící v různých ekosystémech.	rozšíření zvířat, ekologie		
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	poznává základní savce ve volné přírodě, rozliší základní hospodářská zvířata	praktické poznávání přírody: praktické poznávání živočichů a jejich projevů chování		
P-9-3-01 odvodí na základě pozorování uspořádání rostlinného těla od buňky přes pletiva až k jednotlivým orgánům	popíše stavbu rostlinné buňky, rozliší mezi buňkou, tkáněmi a orgánem, orientuje se ve funkci jednotlivých rostlinných orgánů	anatomie a morfologie rostlin		

P-9-3-02 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	rozpozná funkci základních orgánů rostlin, popíše základní princip fotosyntézy a dýchání	fyziologie rostlin		
P-9-1-02 vysvětlí podstatu pohlavního a nepohlavního rozmnožování a jeho význam z hlediska dědičnosti	objasní rozmnožování rostlin (pohlavní, nepohlavní)	rozmnožování rostlin		
P-9-3-03 rozlišuje základní systematické skupiny rostlin a určuje jejich význačné zástupce pomocí klíčů a atlasů	popíše systém rostlin – výtrusné a semenné, používá určovací klíče a aplikace a porovnává vhodné určovací znaky rostlin	systém rostlin		
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	tvoří herbář a pracuje s pomůckami k určování rostlin, pomocí aplikací určuje živočišné a rostlinné druhy	systém rostlin a živočichů		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Ekosystémy				
Les, pole, vodní zdroje, moře, lidské sídlo a kulturní krajina				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života				
Ochrana biologických druhů				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Lidské aktivity a problémy životního prostředí				
Zemědělství a životní prostředí				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Vztah člověka k prostředí				
Naše obec, aktuální ekologický problém				

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
P-9-3-02 vysvětlí princip základních rostlinných fyziologických procesů a jejich využití při pěstování rostlin	Uvede příklady kladných a záporných vlivů rostlin na člověka (jedovaté rostliny, léčivé byliny)		8.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
P-9-5-01 určí polohu a objasní stavbu a funkci orgánů a orgánových soustav lidského těla, vysvětlí jejich vztahy	Objasní stavbu orgánů a orgánových soustav lidského těla. Vysvětlí funkci orgánů a orgánových soustav. Definuje vztahy orgánů a orgánových soustav.	Člověk - stavba a funkce lidského těla		
P-9-5-02 orientuje se v základních vývojových stupních fylogeneze člověka	Popíše původ a vývoj člověka. Využívá znalostí o genetických zákonitostech.	Člověk – původ, vývoj, růst a vývin jedince		
P-9-5-03 objasní vznik a vývin nového jedince od početí až do stáří	Objasní podstatu pohlavního rozmnožování, charakterizuje jednotlivý vývojová stádia člověka.	Dětství, puberta, dospívání		
P-9-1-03 uvede příklady dědičnosti v praktickém životě	Uvede příklady dědičnosti v praktickém životě a příklady vlivu prostředí na utváření organismů.	Dětství, puberta, dospívání		
P-9-5-04 rozlišuje příčiny, případně příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby	Popíše příznaky běžných nemocí a uplatňuje zásady jejich prevence a léčby. Zhodnotí význam jednotlivých složek potravy, vitamínů, a minerálních látek pro zdraví člověka. Definuje vliv návykových látek a vliv vnějšího prostředí na zdraví člověka.	Člověk a zdraví		
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	V laboratorních podmínkách zkoumá anatomii vybraných orgánů, měří parametry vlastního těla pomocí specializovaných přístrojů	Praktické poznávání lidského těla		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti				
MULTIKULTURNÍ VÝCHOVA - Etnický původ				
Základní informace o různých etnických a kulturních skupinách				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života				
Voda, ovzduší, přírodní zdroje				

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
P-9-6-02 rozlišuje důsledky vnitřních a vnějších geologických dějů, včetně geologického oběhu hornin i oběhu vody	Popíše vznik jednotlivých typů hornin na základě geologických procesů	Země, vnější a vnitřní geologické procesy	9.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
P-9-7-04 uvede příklady kladných i záporných vlivů člověka na životní prostředí	Vysvětlí význam chráněných oblastí, jejich typy a pravidla chování v nich, popíše důsledky a příčiny globální změny klimatu a kriticky diskutuje nad možným řešením.	Ochrana přírody a životního prostředí		
P-9-7-03 vysvětlí podstatu jednoduchých potravních řetězců v různých ekosystémech a zhodnotí jejich význam	Popíše vztahy mezi organismy navzájem a jejich úlohu ve vybraném ekosystému.	Organismy a prostředí		
P-9-6-01 rozpozná podle charakteristických vlastností vybrané nerosty a horniny s použitím určovacích pomůcek	Aplikuje výrazné znaky k určování vybraných nerostů a hornin.	Nerosty a horniny		
P-9-6-03 uvede význam vlivu podnebí a počasí na rozvoj různých ekosystémů a charakterizuje mimořádné události způsobené výkyvy počasí a dalšími přírodními jevy, jejich doprovodné jevy a možné dopady i ochranu před nimi	Charakterizuje mimořádné výkyvy počasí, popíše jak se při těchto jevech chránit	Mimořádné události způsobené přírodními vlivy		
P-9-7-01 uvede příklady výskytu organismů v určitém prostředí a vztahy mezi nimi	Uvede význam postavení konkrétního druhu v daném ekosystému a důsledky jeho vymizení.	Organismy a prostředí		
P-9-8-01 aplikuje praktické metody poznávání přírody	Aktivně přispívá ke zlepšení kvality životního prostředí	Ochrana přírody a životního prostředí		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života				
Voda, ovzduší, přírodní zdroje				

CHEMIE

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Chemie navazuje na učivo předmětu Svět kolem nás na prvním stupni. Tento vyučovací předmět zahrnuje vzdělávací obsah vzdělávacího oboru Chemie. Nejčastěji používanými metodami a formami výuky jsou pozorování, demonstrační pokus, žákovské pokusy, zadané domácí badatelství, kooperativní techniky, práce s informacemi. Výuka chemie, tak jako ostatní přírodovědné předměty, významně přispívá k rozvoji poznávacích schopností žáků. Učí je získávat a upevňovat dovednosti pracovat podle pravidel bezpečné práce s chemikáliemi. Vede je k tomu, jak se mají zachovat v praktických životních situacích a v životu ohrožujících situacích. Směřuje k podchycení a rozvíjení zájmu o poznávání základních chemických pojmů a zákonitostí. Učí je hledat příčinné souvislosti a řešit problémy související s ohrožením přírody a její biologické rovnováhy.

Časové a organizační vymezení:

- 8. ročník 2 hodiny týdně
- 9. ročník 2 hodiny týdně

Chemie se vyučuje v přírodovědné učebně i v kmenové třídě, pracuje se s celou třídou. Pro vyučování se dále využívá i učebna výpočetní techniky. Podle možností se několikrát v roce organizují různé typy exkurzí. Učivo se integruje v rámci tematických modulů.

Vazba na průřezová témata a klíčové kompetence:

Chemie je předmět, na kterém se dobře realizují průřezová témata Environmentální výchovy, Osobnostní a sociální výchovy a Výchovy demokratického občana.

Převládajícími klíčovými kompetencemi jsou dovednosti kompetencí řešit problém, učit se a spolupracovat.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
CH-9-1-01 určí společné a rozdílné vlastnosti látek	Popíše rozdílné vlastnosti látek	Vlastnosti látek	8.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
CH-9-2-01 rozlišuje směsi a chemické látky	Rozliší mezi chemickou látkou a směsí, popíše vybrané typy směsí	Směsi, voda, vzduch		
CH-9-3-01 používá pojmy atom a molekula, prvek a sloučenina ve správných souvislostech	Vysvětlí základní složení látek, rozliší mezi atomem a molekulou, popíše v čem se liší jednotlivé prvky	Částicové složení látek, prvky, chemické sloučeniny		
CH-9-3-02 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	Z periodické soustavy prvků vyčte relevantní informace, které uplatní v dalších úlohách.	Prvky		
CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	Popíše význam výstražných symbolů na etiketách prostředků vyskytujících se v domácnostech. Vysvětlí, jak bezpečně zacházet s vybranými čistícími prostředky.	Zásady bezpečné práce Nebezpečné látky a přípravky		
CH-9-2-03 navrhne postupy a prakticky provede oddělování složek směsí o známém složení; uvede příklady oddělování složek v praxi	Pomocí filtrace a tenkovrstvé chromatografie oddělí jednotlivé složky směsi.	Směsi, voda		
CH-9-4-01 rozliší a zapíše rovnici výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání	Vyčíslí chemickou rovnici a popíše průběh chemické reakce.	Chemické reakce		

CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	Pojmenuje vybrané anorganické sloučeniny českým systematickým názvoslovím. Uvede využití vybraných chemických sloučenin člověkem. Zapisuje správně chemické vzorce anorganických sloučenin.	oxidy, kyseliny a hydroxidy, soli kyslíkaté a nekyslíkaté		
CH-9-4-02 aplikuje poznatky o faktorech ovlivňujících průběh chemických reakcí v praxi a při předcházení jejich nebezpečnému průběhu	Popíše vliv teploty, plošného obsahu a katalyzátorů na rychlost chemické reakce.	faktory ovlivňující rychlost chemických reakcí		
CH-9-5-02 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	Na základě pH indikátoru určí přibližnou hodnotu pH a určí neznámý vzorek.	Kyseliny a hydroxidy		
CH-9-7-02 aplikuje znalosti o principech hašení požárů na řešení modelových situací z praxe	Popíše, jak postupovat při požárech různých materiálů. Výjmenuje základní typy hasících přístrojů a přiřadí je ke vhodné situaci pro použití.	Hořlaviny		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života				
Voda, ovzduší, přírodní zdroje				
Mediální výchova				

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
CH-9-6-01 rozliší nejjednodušší uhlovodíky, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	Pojmenuje vybrané jednoduché uhlovodíky. Popíše využití vybraných uhlovodíků v praxi.	Uhlovodíky		<p>Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) 9. Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)</p>
CH-9-6-02 zhodnotí užívání fosilních paliv a vyráběných paliv jako zdrojů energie a uvede příklady produktů průmyslového zpracování ropy	Popíše vybrané typy paliv, zhodnotí efektivitu jejich využití a jejich dopady na životní prostředí.	Paliva		
CH-9-6-03 rozliší vybrané deriváty uhlovodíků, uvede jejich zdroje, vlastnosti a použití	Uvede příklady významných alkoholů a karboxylových kyselin a jejich užití v praxi.	Deriváty uhlovodíků		
CH-9-3-02 orientuje se v periodické soustavě chemických prvků, rozpozná vybrané kovy a nekovy a usuzuje na jejich možné vlastnosti	Z periodické soustavy prvků vyčte relevantní informace, které uplatní v dalších úlohách.	Prvky		
CH-9-1-02 pracuje bezpečně s vybranými dostupnými a běžně používanými látkami a hodnotí jejich rizikovost; posoudí nebezpečnost vybraných dostupných látek, se kterými zatím pracovat nesmí	Popíše význam výstražných symbolů na etiketách prostředků vyskytujících se v domácnostech. Vysvětlí, jak bezpečně zacházet s vybranými čistícími prostředky.	Zásady bezpečné práce Nebezpečné látky a přípravky		
CH-9-2-02 vypočítá složení roztoků, připraví prakticky roztok daného složení	Připraví roztok o zvolené koncentraci.	Směsi		
CH-9-2-04 rozliší různé druhy vody a uvede příklady jejich výskytu a použití, uvede příklady znečišťování vody a vzduchu	Uvede příklady využití různých druhů vod. Popíše příčiny znečištění vod a možnosti jejich čištění.	Voda		
CH-9-4-01 rozliší a zapíše rovnici výchozí látky a produkty chemických reakcí, uvede příklady prakticky důležitých chemických reakcí a zhodnotí jejich využívání	Vyčíslí chemickou rovnici a popíše průběh chemické reakce.	Chemické reakce		

CH-9-5-01 porovná vlastnosti a použití vybraných prakticky významných oxidů, kyselin, hydroxidů a solí a posoudí vliv významných zástupců těchto látek na životní prostředí	Pojmenuje vybrané anorganické sloučeniny českým systematickým názvoslovím. Uvede využití vybraných chemických sloučenin člověkem. Zapisuje správně chemické vzorce anorganických sloučenin.	oxidy, kyseliny a hydroxidy, soli kyslíkaté a nekyslíkaté		
CH-9-6-04 uvede příklady zdrojů bílkovin, tuků, sacharidů a vitaminů	Uvede významné zdroje sacharidů, bílkovin, tuků a vitaminů a popíše jejich význam pro lidské tělo.	Přírodní látky		
CH-9-5-02 orientuje se na stupnici pH, změří reakci roztoku univerzálním indikátorovým papírkem a uvede příklady uplatňování neutralizace v praxi	Na základě pH indikátoru určí přibližnou hodnotu pH a určí neznámý vzorek.	Kyseliny a hydroxidy		
CH-9-7-01 zhodnotí využívání prvotních a druhotných surovin z hlediska trvale udržitelného rozvoje na Zemi	Zhodnotí jaké materiály je vhodné využívat a jak recyklovat již využití materiály vzhledem k trvale udržitelnému rozvoji na Zemi.	Průmysl, recyklace, plasty, tepelně zpracovávané materiály		
CH-9-7-03 orientuje se v přípravě a využívání různých látek v praxi a jejich vlivech na životní prostředí a zdraví člověka	Popíše vliv vybraných chemikálií používaných člověkem na životní prostředí.	Léčiva, průmyslová hnojiva, plasty, detergenty, pesticidy a insekticidy		
Průřezová témata, přesahy, souvislosti				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života				
Voda, ovzduší, přírodní zdroje				
Mediální výchova				
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech				

FYZIKA

Charakteristika vzdělávací oblasti

Fyzika poskytuje žákům prostředky a metody pro hlubší porozumění přírodním faktům a jejich zákonitostem v návaznosti na předměty vzdělávací oblasti *Člověk a jeho svět* - prvouka, vlastivěda a přírodověda. Dává jim i potřebný základ pro lepší pochopení a využívání současných technologií a pomáhá lépe se orientovat v běžném životě. V předmětu fyzika dostávají žáci mimo jiné příležitost:

- poznávat přírodu (spolu s předměty chemie, přírodopis a zeměpis) jako systém, jehož součásti jsou vzájemně propojeny, působí na sebe a ovlivňují se,
- vytváření otevřeného myšlení (přístupného alternativním názorům), kritického myšlení a logického uvažování
- hlouběji porozumět zákonitostem přírodních procesů, a tím si uvědomovat i užitečnost přírodovědných poznatků a jejich aplikací v praktickém životě
- osvojovat si důležité dovednosti, např. soustavně, objektivně a spolehlivě pozorovat, experimentovat a měřit, vytvářet a ověřovat hypotézy o podstatě pozorovaných přírodních jevů, analyzovat výsledky tohoto ověřování a vyvozovat z nich závěry
- zkoumat příčiny přírodních procesů, souvislosti či vztahy mezi nimi, klást si otázky (Jak? Proč? Co se stane, jestliže?) a hledat na ně odpovědi, vysvětlovat pozorované jevy, hledat a řešit poznávací nebo praktické problémy, využívat poznání zákonitostí přírodních procesů pro jejich předvídání či ovlivňování
- poznávat složitost a mnohotvárnost skutečnosti, podstatné souvislosti mezi stavem přírody a lidskou činností, především pak závislost člověka na přírodních zdrojích a vlivy lidské činnosti na stav životního prostředí a na lidské zdraví
- učit se zkoumat změny probíhající v přírodě, odhalovat příčiny a následky ovlivňování důležitých místních i globálních ekosystémů a uvědoměle využívat své přírodovědné poznání ve prospěch ochrany životního prostředí a principů udržitelného rozvoje
- komplexní pohled na vztah mezi člověkem a přírodou, jehož významnou součástí je i uvědomování si pozitivního vlivu přírody na citový život člověka.

Časové a organizační vymezení:

- 6. ročník 1 hodina týdně
- 7.-9. ročník 2 hodiny týdně

Fyzika se vyučuje v přírodovědné učebně i v kmenové třídě, pracuje se s celou třídou. Pro vyučování se dále využívá i učebna výpočetní techniky. Podle možností se několikrát v roce organizují různé typy exkurzí. Učivo se integruje v rámci tematických modulů.

Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova – utváření praktických životních dovedností, utváření a rozvoj dovedností pro spolupráci (skupinová práce), formování studijních dovedností, uvědomování si hodnoty různosti názorů a přístupů k řešení problémů, rozvoj schopností poznávání, rozvoj kreativity.

Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech – řešení globálních problémů v jejich vzájemných souvislostech, rozvoj schopností racionálně uvažovat, překonávání stereotypů a předsudků.

Environmentální výchova - pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka a životního prostředí, poznávání aktuálních hledisek ekologických a vědeckotechnických, vedení k aktivní účasti na ochraně a utváření prostředí, ovlivňování zájmu udržitelnosti rozvoje lidské civilizace a jeho ohrožení, napomáhání rozvoji spolupráce v péči o životní prostředí na místní, regionální, evropské i mezinárodní úrovni, objektivní hodnocení závažnosti ekologických problémů v globálních souvislostech, vedení k odpovědnosti ve vztahu k přírodě – ochrana přírody a přírodních zdrojů.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	VYSVĚDČENÍ JINAK - OBECNÝ CÍL
F-9-1-01 změří vhodně zvolenými měřidly některé důležité fyzikální veličiny charakterizující látky a tělesa	Změří vybrané fyzikální veličiny a uvede je ve vhodných jednotkách.	měřené veličiny – délka, objem, hmotnost, teplota a její změna, čas	6.	Vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti. (1) Získává informace a data z experimentů a externích zdrojů. (2) Kriticky interpretuje informace z různých zdrojů a výsledky vlastního zkoumání. (3) Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů. (4)
F-9-1-02 uvede konkrétní příklady jevů dokazujících, že se částice látek neustále pohybují a vzájemně na sebe působí	Vysvětlí, jak souvisí teplota látek s rychlostí kmitání molekul.		6.	
F-9-1-03 předpoví, jak se změní délka či objem tělesa při dané změně jeho teploty	Popíše změnu objemu plynu v závislosti na teplotě.		6.	
F-9-1-04 využívá s porozuměním vztah mezi hustotou, hmotností a objemem při řešení praktických problémů	Aplikuje vztah mezi hustotou, objemem a hmotností a na základě tohoto vztahu řeší praktické úkoly.	skupenství látek – souvislost skupenství látek s jejich částicovou stavbou; difuze	6.	
F-9-2-01 rozhodne, jaký druh pohybu těleso koná vzhledem k jinému tělesu	Vysvětlí pojem vztažná soustava a proč se vždy rychlost pohybujícího tělesa vztahuje k jinému tělesu.	pohyby těles – pohyb rovnoměrný a nerovnoměrný; pohyb přímočarý a křivočarý	7.	
F-9-2-02 využívá s porozuměním při řešení problémů a úloh vztah mezi rychlostí, dráhou a časem u rovnoměrného pohybu těles	Vypočítá průměrnou rychlost pohybujícího se tělesa. Změřím aktuální rychlost běžícího člověka.		6. a 7.	
F-9-2-03 určí v konkrétní jednoduché situaci druhy sil působících na těleso, jejich velikosti, směry a výslednici	Pomocí siloměru změří gravitační sílu, kterou jsou tělesa přitahována k Zemi. Své znalosti o různých typech sil aplikuje ve světě kolem sebe. Vypočítá velikost tlaku, kterým působí jedno těleso na druhé.	gravitační pole a gravitační síla – přímá úměrnost mezi gravitační silou a hmotností tělesa tlaková síla a tlak – vztah mezi tlakovou silou, tlakem a obsahem plochy, na niž síla působí	6. a 7.	

	Popíše rizika sníženého či zvýšeného smykového tření v reálném životě.	třecí síla – smykové tření, ovlivňování velikosti třecí síly v praxi	8.	
	Přehledně zakreslí grafy skládání různoběžných sil	výslednice dvou sil stejných a opačných směrů	7.	
F-9-3-01 využívá poznatky o zákonitostech tlaku v klidných tekutinách pro řešení konkrétních praktických problémů	Popíše princip Pascalova zákona v hydraulických zařízeních.	Pascalův zákon – hydraulická zařízení	7.	
	Laboratorním experimentem popíše rozdíl mezi tlakem v plynech a kapalinách. Popíše, v jakých přístrojích se využívá tlaku vody a proč.	hydrostatický a atmosférický tlak – souvislost mezi hydrostatickým tlakem, hloubkou a hustotou kapaliny; souvislost atmosférického tlaku s některými procesy v atmosféře	7.	
	Vysvětlí princip vznášení se těles ve vodě. Vysvětlí pojmy imploze a exploze v souvislosti s tlakem.	Archimédův zákon – vztlková síla; potápění, vznášení se a plování těles v klidných tekutinách	7.	
F-9-4-01 využívá s porozuměním vztah mezi výkonem, vykonanou prací a časem		formy energie – pohybová a polohová energie; vnitřní energie; elektrická energie a výkon; výroba a přenos elektrické energie; jaderná energie, štěpná reakce, jaderný reaktor, jaderná elektrárna; ochrana lidí před radioaktivním zářením	8.	
	Výjmenuje základní vlastnosti látek. Popíše souvislost mezi teplotou tání a bodem varu v souvislosti s tlakem.	přeměny skupenství – tání a tuhnutí, vypařování a kapalnění; hlavní faktory ovlivňující vypařování a teplotu varu kapaliny	6. a 7.	
F-9-4-02 zhodnotí výhody a nevýhody využívání různých energetických zdrojů z hlediska vlivu na životní prostředí	Představí principy vybraných typů elektráren a jejich výhody a nevýhody.	obnovitelné a neobnovitelné zdroje energie	6.	

F-9-5-01 rozpozná ve svém okolí zdroje zvuku a kvalitativně analyzuje příhodnost daného prostředí pro šíření zvuku	Popíše rychlost šíření zvuku v různých typech materiálů. Popíše, jak se zvuk šíří.	vlastnosti zvuku – látkové prostředí jako podmínka vzniku šíření zvuku, rychlost šíření zvuku v různých prostředích; odraz zvuku na překážce, ozvěna; pohlcování zvuku	8.	
F-9-5-02 posoudí možnosti zmenšování vlivu nadměrného hluku na životní prostředí	Popíše negativní vlivy dlouhodobému vystavení zvýšené hladiny zvuku,		8.	
F-9-6-01 sestaví správně podle schématu elektrický obvod a analyzuje správně schéma reálného obvodu	Sestaví jednoduchý elektrický obvod a vyrobí vlastní galvanický článek.	elektrický obvod – zdroj napětí, spotřebič, spínač	6. a 8.	
F-9-6-02 rozliší stejnosměrný proud od střídavého a změří elektrický proud a napětí	Orientuje se v odborné terminologii související s elektrickým proudem. Popíše princip fungování elektrického proudu. Vysvětlí rozdíl mezi proudem, napětím a odporem.	elektrické a magnetické pole – elektrická a magnetická síla; elektrický náboj; tepelné účinky elektrického proudu; elektrický odpor; stejnosměrný elektromotor; transformátor; bezpečné chování při práci s elektrickými přístroji a zařízeními	9.	
F-9-6-03 rozliší vodič, izolant a polovodič na základě analýzy jejich vlastností	Na základě zkoumání vybraných materiálů rozhodne, zda patří předmět mezi vodiče, nebo izolanty.		6.	
F-9-6-04 využívá prakticky poznatky o působení magnetického pole na magnet a cívku s proudem a o vlivu změny magnetického pole v okolí cívky na vznik indukovaného napětí v ní	Představí souvislost mezi magnetickým polem a vznikem elektrického napětí.		9.	

F-9-6-05 využívá zákon o přímočarém šíření světla ve stejnorodém optickém prostředí a zákon odrazu světla při řešení problémů a úloh	Na příkladu představí lom světla. Graficky znázorní obraz v odrazu zrcadla a popíše jeho vlastnosti. Popíše změnu obrazu procházejícího různými typy čoček.	vlastnosti světla – zdroje světla; rychlost světla ve vakuu a v různých prostředích; stín, zatmění Slunce a Měsíce; zobrazení odrazem na rovinném, dutém a vypuklém zrcadle (kvalitativně); zobrazení lomem tenkou spojkou a rozptylkou (kvalitativně); rozklad bílého světla hranolem	7. a 8.	
F-9-6-06 rozhodne ze znalosti rychlostí světla ve dvou různých prostředích, zda se světlo bude lámat ke kolmici, či od kolmice, a využívá této skutečnosti při analýze průchodu světla čočkami	Graficky znázorní průchod světla různými typy čoček.		7. a 8.	
F-9-7-01 objasní (kvalitativně) pomocí poznatků o gravitačních silách pohyb planet kolem Slunce a měsíců planet kolem planet	Na příkladu Sluneční soustavy vysvětlí vliv gravitačního působení těles.	sluneční soustava – její hlavní složky; měsíční fáze	6.	
Průřezová témata, přesahy, souvislosti				
ENVIRONMENTÁLNÍ VÝCHOVA - Základní podmínky života				
Voda, ovzduší, přírodní zdroje				
Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech				
Mediální výchova				

5.1.6 UMĚNÍ A KULTURA

Cíle:

1. Pochopení umění jako specifického způsobu poznání a užívání jazyka umění jako svébytného prostředku komunikace.
2. Chápat umění a kulturu v jejich vzájemné provázanosti jako neoddělitelné součásti lidské existence.
3. Spoluvytvářet vstřícnou a podnětnou atmosféru pro tvorbu, pochopení a poznání uměleckých hodnot v širších Sociálních a kulturních souvislostech.
4. Snažit se o tolerantní přístup k různorodým kulturním hodnotám současnosti a minulosti, i kulturním projevům a potřebám různorodých skupin a národností.
5. Uvědomit si sebe samého jako svobodného jedince.

Specifikum oblasti:

Vzdělávání v této oblasti přináší umělecké osvojování světa s estetickým účinkem. Dochází k rozvíjení specifického citění, tvořivosti, vnímavosti jedince k uměleckému dílu a jeho prostřednictvím k sobě samému i k okolnímu světu.

Oblast je členěna na předměty:

- Výtvarná výchova
- Hudební výchova

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Těžiště a hlavní cíl Výtvarné výchovy je přímo v jejích hodinách, v přímém prožívání a aktivní činnosti žáků. Zkušenosti a poznatky získané v těchto hodinách se ukládají i vybavují individuálně a jejich vliv na vývoj a formování osobnosti žáka je v běžných podmínkách školy vlastně neměřitelný. Formou bezprostředního prožitku nacházejí žáci cestu k vlastnímu pohledu na svět i způsob vlastního aktivního uchopení skutečnosti. Různé způsoby výtvarného vyjadřování jsou především prostředkem tohoto aktivního vnímání světa. Slovní formulace myšlenek vede k rozvážnosti ve vyslovování soudů, k otevřenosti a toleranci vůči výsledkům duševního procesu jiného člověka. Veškerá odpovědnost za smysl výuky výtvarné výchovy leží na učiteli. Učitel je žáků průvodcem, partnerem v dialogu, on vytváří v hodinách uvolněnou tvůrčí atmosféru, která je podmínkou pro svobodné vyjadřování. V myšlenkově provázaném a

koncepčně sestaveném plánu práce je rozhodující, co chce učitel žákům sdělit, k čemu chce obrátit jejich pozornost. Cesty, které si pro svá sdělení zvolí, berou ohled na věkové zvláštnosti žáků a jsou dány vzděláním, zkušenostmi, nadšením, osobními zálibami učitele a nakonec i podmínkami školy. Trvalý zřetel k obsahu sdělení pomůže učiteli vyhnout se napodobování zaručených vzorů i povrchnímu koketování s "velkým uměním". Dobrý učitel se neobejde bez trvalého kontaktu se světem výtvarného umění a především bez zdroje informací a inspirace ve styku s kolegy v oboru i v rámci dalšího vzdělávání učitelů. Vzhledem k charakteru předmětu - nezbytná motivační část hodiny, časově náročné práce s materiály, zpětná vazba v podobě slovního hodnocení práce žáky i učitelem - jsou osnovy v základní podobě koncipovány pro dvě hodiny výtvarné výchovy týdně po celou dobu povinné školní docházky. Osnovy výtvarné výchovy obsahují čtyři základní námětové okruhy. Jejich obsah není vyčerpávající, spíš naznačuje možnosti. V konkrétním plánu se mohou jednotlivé náměty prostupovat či vytvářet tematické celky a řetězce. Například smyslové poznávání světa může být právě tak samostatnou činností jako počátkem složitějšího projektu. Také míra zastoupení jednotlivých okruhů v ročnících je různá. Jejich prolínání a vzájemná návaznost sleduje v konkrétní koncepci cestu od intuitivního vnímání a hravého tvoření k poučené reflexi vlastního prožitku, k záměrnému užívání výtvarných výrazových prostředků a k schopnosti s rozvahou hodnotit vlastní práci i dílo druhých.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět je na 1. stupni vyučován od 1. do 5. ročníku, s celkovou časovou dotací sedm hodin týdně. Z toho jedna hodina v 1. ročníku, dvě hodiny ve 2. ročníku, jedna hodina ve 3. a 4. ročníku a dvě hodiny v 5. ročníku.

Předmět je na 2. stupni vyučován od 6. do 9. ročníku, s celkovou časovou dotací pět hodin týdně. Z toho jedna hodina týdně v 6., 8. a 9. ročníku a dvě hodiny týdně v 7. ročníku.

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Výtvarná výchova jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí - poznávání výtvarného vyjádření druhých jako zdroj poznání sebe sama, rozvoj dovednosti respektovat vlastní limity, posouvání vlastních limitů, moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí

Mezilidské vztahy - empatie a pohled na svět očima druhého, chování podporující dobré vztahy

Kooperace a kompetice - odlišování situací soutěže a spolupráce, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnání situací soutěže

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení smyslového vnímání a jeho reprodukce

Kreativita - rozvoj schopností a dovedností výtvarného vyjádření, rozvoj vlastního výtvarného projevu, vytváření pravidel a jejich kreativní využívání

Psychohygiena - spojení fyzické a duševní kondice, moje psychika

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí

Multikulturní výchova

Multikulturalita - vzájemné obohacování lidí z různého kulturního prostředí

Lidské vztahy – tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého

Mediální výchova

Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality - rozdíl mezi faktickým a fiktivním obsahem

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - identifikování základních orientačních prvků v textu

VÝTVARNÁ VÝCHOVA					
RVP VÝSTUPY		ŠVP VÝSTUPY		UČIVO	ROČNÍK
VV-3-1-01	rozpoznává linie, tvary, objemy, barvy, objekty; porovnává je a třídí na základě zkušeností, vjemů, zážitků a představ	Uvede a využívá rozmanité tvary, linie a objemy.	Kresba	1.-3.	
		Rozlišuje barvy.	Kresba	1.	
		Pracuje s vlastními zážitky, představami a zkušenostmi.	Kresba	1.-3.	
VV-3-1-02	v tvorbě projevuje své vlastní zkušenosti; uplatňuje při tom v plošném i prostorovém uspořádání linie, tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace	Ve výtvarné tvorbě uplatňuje svoje zkušenosti.	Kresba	1.-3.	
		Zpracovává výtvarná díla v plošném i prostorovém uspořádání linie. Využívá rozmanité tvary, objemy, barvy, objekty a další prvky a jejich kombinace.	Malba	1.-3.	
VV-3-1-03	vnímá události různými smysly a vizuálně je vyjadřuje	Vizuálně vyjadřuje své prožitky ze školních akcí.	Malba	1.-2.	
		Vizuálně vyjadřuje své prožitky v návaznosti na roční období.	Malba	1.-2.	
VV-3-1-04	interpretuje podle svých schopností různá vizuálně obrazná vyjádření; odlišné interpretace porovnává se svou dosavadní zkušeností	Jednoduše vyjádří svůj názor na různá umělecká díla.	Užití práce dekorativní a prostorové	3.	
		Porovnává svůj názor s názory spolužáků. Svůj názor jednoduše zdůvodní.	Užití práce dekorativní a prostorové	3.	
VV-3-1-05	na základě vlastní zkušenosti nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Vyjadřuje rozdíly při vnímání událostí různými smysly a po jejich vizuálně obrazném vyjádření volí vhodné prostředky.	Užití práce dekorativní a prostorové	1-3.	
VV-5-1-01	při vlastních tvůrčích činnostech užívá prvky vizuálně obrazného vyjádření; porovnává je na základě vztahů	Pracuje na svém individuálním pokroku a prohlubuje techniky kresby a malby z 1.období. Maluje, rozlévá barvy a kombinuje různé techniky. V kresbě vystihuje tvar a strukturu materiálu, pracuje s linií.	Kresba a malba	4.-5.	
VV-5-1-02	při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastní zkušeností	Vyjadřuje své pocity a nálady barevně, rozlišuje barvené kontrasty a proporční vztahy.	Kresba a malba	4.-5.	
		Zaměřuje se na propojení vlastní životní zkušenosti v návaznosti na komunikaci.	Kresba a malba	4.-5.	
		Seznamuje se a pracuje s proporcemi lidského těla a hlavy.	Kresba a malba	4.-5.	

VV-5-1-03	při tvorbě vizuálně obrazných vyjádření se zaměřuje na projevení vlastních zkušeností	Seznamuje se s grafickými technikami z různých zdrojů a prakticky je zkouší.	Grafické techniky	4.-5.
		Zobrazuje svou fantazii i skutečnost.	Grafické techniky	4.-5.
		Pro svá vyjádření hledá vhodné prostředky na základě smyslového vnímání.	Grafické techniky	4.-5.
		Uplatňuje osvojené kompetence pro vyjádření svých prožitků.	Grafické techniky	4.-5.
VV-5-1-04	osobitost svého vnímání uplatňuje v přístupu k realitě, k tvorbě a interpretaci vizuálně obrazného vyjádření; pro vyjádření nových i neobvyklých pocitů a prožitků svobodně volí a kombinuje prostředky	Navazuje na znalosti a dovednosti získané v 1.období, prokazuje cit pro prostorové ztvárnění zkušeností v ploše získané pohybem a hmatem.	Další techniky	4.-5.
		Výtvarně zpracovává různé přírodní materiály, kombinuje je s kresbou a malbou.	Další techniky	4.-5.
		Seznamuje se s užitím některých netradičních materiálů a prakticky je využívá.	Další techniky	4.-5.
VV-5-1-05	porovnává různé interpretace vizuálně obrazného vyjádření a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace	Poznává známé ilustrace. Vyjadřuje svůj subjektivní názor na výtvarné umění. Porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.	Kresba a malba	4.-5.
		Stručně charakterizuje s různé druhy výtvarného umění.	Kresba a malba	4.-5.
		Vyjadřuje svůj subjektivní názor na výtvarné umění.	Kresba a malba	4.-5.
		Rozpoznává rozdíly ve výtvarném vyjádřování dětských ilustrátorů, vytváří si vlastní postoj k těmto výtvarníkům a jejich dílům.	Kresba a malba	4.-5.
		Porovnává různé interpretace a přistupuje k nim jako ke zdroji inspirace.	Kresba a malba	4.-5.
VV-5-1-06	nalézá a do komunikace zapojuje obsah vizuálně obrazných vyjádření, která samostatně vytvořil, vybral či upravil	Rozlišuje užitkovou, materiální, technickou a estetickou stránku předmětů a vysvětlí jejich vzájemný vztah.	Další techniky	4.-5.
		Používá jako zdroj inspirace moderní komunikační prostředky.	Další techniky	4.-5.
		Sleduje estetiku tištěných a elektronických médií. Charakterizuje je.	Další techniky	4.-5.

	Průřezová témata			
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání	
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí	
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena	
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita	
	Enviromentální výchova		Vztah člověka k prostředí	

VÝTVARNÁ VÝCHOVA

OČEKÁVANÉ VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	PRŮŘEZOVÉ TÉMA
vybírání, vytváření a pojmenování složky výtvarných vyjádření a jejich vzájemných souvislostí	Různé formy vizuálně obrazného vyjádření, barvou, kresbou, strukturou. Kresba lidské postavy. Seznámení se základními vlastnostmi barev, malba zátiší. Principy stínování předmětů, význam šerosvitu. Zpracování expresivní výrazovosti pohybu.	6.-9.	
zachycuje vizuální zkušenosti, své podněty z představ a fantazií	Způsoby subjektivního obrazného vyjádření barvou, kresbou, strukturou.	6.-9.	Osobnostní a sociální výchova
k tvorbě užívá i moderní digitální technologie (počítačovou grafiku fotografie, videa, animace).	Základy typografie plakátu a jiných tiskovin. Knižní grafika a typografie. Kompozice, fotografie, animace. Základy stříhové skladby, kresby komiksu, vizuální orientace ve filmu.	6.-9.	Mediální výchova
interpretuje umělecká díla v kontextu historie zná základní umělecké styly zná významné osobnosti výtvarného umění a klíčová díla výtvarného umění	Základy dějin umění od stěhování národů po současnost. Průřez dějinami architektury.	6.-9.	Multikulturní výchova

<p>interpretuje umělecká díla na základě svých osobních zkušeností a prožitků</p>	<p>Působení vybraných výtvar- ných a grafických vizuálních vyjádření na jedince.</p>	<p>6.-9.</p>	<p>Osobnostní a sociální výchova</p>
<p>zhodnotí a prezentuje výsledek své tvorby</p>	<p>Komunikační účinek samo- statně vytvořených výtvarných vyjádření. Sebevyměření konkrétním i abstraktním uměním.</p>	<p>6.-9.</p>	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Hudební výchova může být předmětem uvolnění, radosti, citového prožitku, seberealizace, zábavy, týmové práce, při které se žáci budou učit rozpoznávat krásu umění, cítit schopnosti a výkony druhých lidí, vystupovat před spolužáky i dospělými, organizovat společenské akce, rozvíjet svou fantazii a tvůrčí schopnosti. Hudba a zpěv mohou prostupovat celým životem školy, měly by kladně motivovat žáky, navozovat dobrou náladu, zbavovat žáky bariér, snižovat jejich agresivitu a rozvíjet tak zdravý životní styl. Hudba a zpěv ovlivní duševní stabilitu a harmonický rozvoj. Učitel může usilovat o to, aby se z žáků stali budoucí návštěvníci koncertních sálů a divadelních sálů, aby poznali souvislosti všech druhů umění a aby vhodně využívali celý komplex hudebních činností i při výtvarné, literární a tělesné výchově.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět je na prvním stupni vyučován od 1. do 5. ročníku, s celkovou časovou dotací 5 hodin. Z toho 1 hodina v každém z pěti ročníků. Obdobně na druhém stupni je předmět realizován 1 hodinou týdně v každém postupovém ročníku, celková hodinová dotace výuky na od 6. do 9. ročníku tedy činí 4 hodiny.

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Hudební výchova jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí - poznávání hudebního vyjádření druhých jako zdroj poznání sebe sama, rozvoj dovednosti respektovat vlastní limity, posouvání vlastních limitů, moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí

Mezilidské vztahy - empatie a pohled na svět očima druhého, chování podporující dobré vztahy

Kooperace a kompetice - odlišování situací soutěže a spolupráce, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení smyslového vnímání a jeho reprodukce

Kreativita - rozvoj rytmického cítění, samostatné objevování možností doprovodu na jednoduché nástroje, samostatné objevování možností hudebního vyjádření, rozvoj schopnosti pohybového vyjádření, rozvoj schopností a dovedností výtvarného vyjádření, rozvoj vlastního výtvarného projevu, vytváření pravidel a jejich kreativní využívání

Psychohygienu - spojení fyzické a duševní kondice, moje psychika

Komunikace - řeč těla, zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, pohyb jako způsob vyjadřování

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí

Multikulturní výchova

Multikulturalita - vzájemné obohacování lidí z různého kulturního prostředí

Lidské vztahy - tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého

Mediální výchova

Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality - rozdíl mezi faktickým a fiktivním obsahem

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - identifikování základních orientačních prvků v textu

HUDEBNÍ VÝCHOVA				
RVP VÝSTUPY		ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK
HV-3-1-01	zpívá v jednohlase	Při zpěvu dbá na správné dýchání a vyslovování.	pěvecké dovednosti	2.
		Zpívá písně s tematikou důležitých událostí v roce (např. koledy).	pěvecké dovednosti	2.
		Zazpívá lidovou písničku.	pěvecké dovednosti	2.
HV-3-1-02	rytmizuje a melodizuje jednoduché texty	Vytleská rytmus podle vzoru.	hudební rytmus	1.
		Vytleská jednoduchý rytmus s notou půlovou, čtvrtovou a osminovou a čtvrtovou pomlkou.	hudební rytmus	2., 3.
HV-3-1-03	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře	Učí se používat dětské hudební nástroje k rytmickým cvičením a hudebnímu doprovodu.	hra na hudební nástroje (reprodukce motivů) pomocí nástrojů z Orffova instrumentáře	1.
		Dbá na správné dýchání a držení těla, provádí hlasová dechová cvičení, zřetelně vyslovuje.	pěvecký a mluvní projev (pěvecké dovednosti, hlasová hygiena)	1.
		Doprovodí píseň na rytmický hudební nástroj.	hra na hudební nástroje	2.
HV-3-1-04	reaguje pohybem na znějící hudbu, pohybem vyjadřuje metrum, tempo, dynamiku, směr melodie	Provádí hudebně pohybovou činnost (držení těla, chůze, taktování, pohybový doprovod znějící hudby, jednoduché taneční hry, pochod)	hudba vokální, instrumentální, lidský hlas, hudební nástroj	1. - 3.
HV-3-1-05	rozlišuje jednotlivé kvality tónů, rozpozná výrazné tempové a dynamické změny v proudu znějící hudby	Rozlišuje kvalitu a dynamické změny.	sluchové hry	1. - 3.
			taktování, pohybový doprovod znějící hudby	1. - 3.
			pohybové vyjádření hudby (pohybová improvizace)	1. - 3.
			kvalita tónů-silně, slabě	1. - 3.
HV-3-1-06	rozpozná v proudu znějící hudby některé hudební nástroje, odliší hudbu vokální, instrumentální a vokálně instrumentální	Rozlišuje tón, zvuk, hlas mluvený a zpěvní.	vokální hry- ozvěna	1.
		Ve znějící hudbě rozliší, kdy hrají smyčcové nástroje. Popíše, jak se na ně hraje.	smyčcové nástroje	2.
		Pozná pochod a polku.	pochod a polka	2.

		Pozná na obrázku a podle zvuku žesťové nástroje, popíše je.	žesťové nástroje	2.
		Pozná na obrázku a podle zvuku lidové nástroje, popíše je.	lidové nástroje	3.
		Pozná na obrázku a podle zvuku drnkací nástroje, popíše je.	drnkací nástroje	3.
HV-5-1-01	zpívá v jednohlase či dvojhlas v durových i mollových tóninách a při zpěvu využívá získané pěvecké dovednosti	Uvede dynamická znaménka a užívá je v praxi (při hře na nástroj či zpěvu).	dynamická znaménka	4.
		S využitím získaných pěveckých dovedností zazpívá písně v jednohlase či dvojhlas.	pěvecké dovednosti	4., 5.
		Učí se nové písně, při zpěvu dbá na správné dýchání.	pěvecké dovednosti	4., 5.
HV-5-1-02	realizuje podle svých individuálních schopností a dovedností (zpěvem, hrou, tancem, doprovodnou hrou) jednoduchou melodii či píseň zapsanou pomocí not	Zapojí se do hry na xylofon a rytmické nástroje.	hudební doprovod	4.
		Rozlišuje délky not a umí je zapsat a zvukem předvést.	čtení a zápis rytmického schématu písně	4.
		Vysvětlí termín nota s tečkou a pomocí rytmizace předvede její délku.	orientace v notovém záznamu	4.
		Napíše houslový klíč, čte noty v rozsahu c1 - c2.	čtení a zápis rytmického schématu písně	4.
		Rozlišuje tóninu dur a moll, trénuje intonaci v těchto tóninách.	intonace v dur i moll tónině	4.
HV-5-1-03	využívá jednoduché hudební nástroje k doprovodné hře i k reprodukci jednoduchých motivů skladeb a písní	Zapojí se do rytmických her a aktivit.	rytmizace	4.
		Doprovodí vybrané písně na rytmické a melodické hudební nástroje	hra na hudební nástroj	4., 5.
HV-5-1-04	rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby	Rozliší hudbu instrumentální a vokální.	instrumentální a vokální hudba	5.
		Vysvětlí, co je to kánon a zazpívá ho.	kánon	5.
		Rozpozná hudební formu jednoduché písně či skladby.	hudební forma	4., 5.
HV-5-1-05	vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace	Na základě svých hudebních znalostí vytvoří a popíše svou skladbu nebo její část.	tvorba	5.
		Vytváří jednoduché přede hry, mezihry a dohry a provádí elementární hudební improvizace.	tvorba	4., 5.

HV-5-1-06	rozpozná v proudu znějící hudby některé z užitých hudebních výrazových prostředků	Pozná vybrané hudební nástroje a zařadí je do základních nástrojových skupin.	hudební nástroje	4., 5.
		Pozná a popíše dechové dřevěné nástroje.	dřevěné dechové nástroje	4.
		Seznámí se s životopisy a dílem vybraných hudebních skladatelů.	poslech skladeb	4., 5.
HV-5-1-07	ztvárňuje hudbu pohybem s využitím tanečních kroků, na základě individuálních schopností a dovedností vytváří pohybové improvizace	Pojmenuje, co pro něj/ni hudba znamená, jak ji vnímá kolem sebe a vybrané skladby ztvární pohybem.	interpretace hudby	5.
		V rámci svých schopností provede jednoduché taneční kroky lidových tanců.	lidové tance	5.
		Vyjadřuje nálady pohybem.	pohybová improvizace, pantomima, orientace v prostoru	4.
	Průřezová témata			
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita	
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí	
	Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech		Evropa a svět nás zajímá	
	Multikulturní výchova		Kulturní diference	

HUDEBNÍ VÝCHOVA

OČEKÁVÁNÉ VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	PRŮŘEZOVÉ TÉMA
využívá své hudební dispozice a dovednosti při hudebních aktivitách	Pěvecký a mluvní projev. Vokálně-instrumentální činnosti. Hudební rytmus. Základní orientace v notovém záznamu.	6.-9.	
uplatňuje osvojené pěvecké dovednosti a návyky při zpěvu i při běžném řečovém projevu	Jednohlasný i vícehlasný zpěv. Základy rétoriky. Hlasová hygiena.	6.-9.	Osobnostní a sociální výchova
provádí jednoduché hudební improvizace	Rozvoj hudební představivosti. Pohybový doprovod znějící hudby. Zachycení hudebních i nehudebních představ a myšlenek prostřednictvím hudebního nástroje.	6.-9.	
rozpozná vybrané hudební nástroje symfonického orchestru	Analýza hudebních nástrojů na základě poslechu.	6.-9.	Multikulturní výchova

zná významné hudební skladatele.	Základy dějin hudby. Hudební díla a jejich autoři.	6.-9.	Multikulturní výchova Mediální výchova
na základě svých individuálních vědomostí a znalostí určí stylové období slyšené hudby	Hudební styly a žánry. Reflexe hudebního projevu	6.-9.	

5.1.7 ČLOVĚK A ZDRAVÍ

Cíle:

1. Dodržovat zásady bezpečnosti a ochrany svého zdraví a zdraví ostatních v běžných i mimořádných situacích.
2. Vytvářet si návyky zdravého životního stylu a řídit se jimi, vzhledem ke svým individuálním možnostem a schopnostem.
3. Získat kladný vztah k rozličným sportovním aktivitám – prožít a zažít „na vlastní kůži“.
4. Dodržovat pravidla sportovní etiky a pravidel fair-play.

Specifikum oblasti:

V této vzdělávací oblasti se vzájemně prolíná teoretická výuka a fyzické aktivity. Výuka probíhá v tělocvičně, učebně, na hřišti, stadionu a v přírodě.

Oblast je členěna na předměty:

- Tělesná výchova
- Výchova ke zdraví (2. stupeň ZŠ)

TĚLESNÁ VÝCHOVA

Charakteristika vyučovacího předmětu

Vyučovací předmět Tělesná výchova je nástrojem rozvoje pohybových dovedností žáků, osvojování zdravého životního stylu a některých etických norem, které se projevují i v oblasti sportu – například smysl pro fair play. Cílem Tělesné výchovy je vytvořit kladný vztah žáků ke zdravotně orientované zdatnosti a celoživotní pohybové aktivitě. Tělesná výchova přijímá všechny poznatky, které mají vztah ke zdraví. V rámci mezipředmětových vztahů a v souladu s Výchovou ke zdraví a Ekologickou výchovou je chápána jako součást výchovy ke zdravému životnímu stylu. Orientuje se zejména na výchovu ke správnému dennímu režimu s pohybovou aktivitou zaměřenou na dosažení přiměřené úrovně zdravotně orientované zdatnosti, na komplexní relaxaci i regeneraci ve spojení se zdravou výživou. Tento cíl se promítá do dílčích cílů, které lze vymezit následovně:

1. Žáci prokazují pohybovou způsobilost v řadě pohybových činností prováděných jednotlivě i ve skupinách, tvořivě začleňují nové pohybové dovednosti do již osvojených pohybových struktur a dbají odpovídající úroveň tělesné zdatnosti

- slučitelné s jejich individuálními předpoklady (cíle psychomotorické).
2. Žáci chápou zdravotní přínos pravidelné pohybové činnosti, využívají osvojených pohybových dovedností pro bezpečnou a efektivní pohybovou činnost, prokazují dobrou orientaci a přiměřenou odbornost v několika zvolených formách pohybové činnosti sportovního charakteru (cíle kognitivní).
 3. Žáci projevují během pohybové činnosti prožitok, pozitivní sebevědomí a tvořivost, chápou individuální rozdíly mezi jednotlivci, oceňují přínos vztahů, které mohou být utvářeny a prohlubovány prostřednictvím pohybových činností, projevují ducha osobní nezávislosti, odpovědnosti, čestnosti a pozitivní soutěživosti (cíle afektivní).

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět Tělesná výchova má na 1. i 2. stupni časovou dotaci dvě hodiny týdně.

Předmět Výchova ke zdraví se vyučuje v 6. a 9. ročníku s časovou dotací jedna hodina týdně.

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu Tělesná výchova jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Psychohygienu - zvládání stresových situací, protidrogová prevence

Sebepoznání a sebepojetí – poznávání vlastních fyzických možností a jejich rozvíjení.

Uvědomování si úrovně vlastních schopností a dovedností a jejich následný realističtější odhad díky nutnému vynaložení úsilí i porovnání s druhými

Sociální rozvoj

Kooperace, kompetice – rozvoj dovedností pro spolupráci a zvládání soutěže

Komunikace – používání výrazů vyjadřující vlastní hodnocení

Morální rozvoj

Hodnoty, postoje, praktická etika – posuzování postojů vlastních i druhých k životnímu stylu

Multikulturní výchova

Seznámení se i se sportovními odvětvími v českém prostředí netypickými.

TĚLESNÁ VÝCHOVA				
RVP VÝSTUPY		ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK
TV-3-1-01	spojuje pravidelnou každodenní pohybovou činnost se zdravím a využívá nabízené příležitosti	Vyvodí a pojmenuje význam sportování pro zdraví.	vztah ke sportu	1. - 3.
		Ovládá správnou techniku běhu, běh pojímá jako běžnou činnost související se zdravím a ve vhodných situacích jej využívá.	technika běhu	1.
		Ovládá základy plavání, pojímá jej jako běžnou činnost související se zdravím a ve vhodných situacích jej využívá.	základy plavání - splývání, rozplavání, plavecké styly, nácvik správného dýchání,	2., 3.
		Bruslení vnímá jako možnou volnočasovou aktivitu, ovládá základní principy bruslení a po pádu se dokáže sám/sama postavit.	bruslení	1.
		Hlídá si držení těla při různých činnostech. Správně dýchá.	zdravotně zaměřené činnosti, cvičení během dne	1., 2.
TV-3-1-02	zvládá v souladu s individuálními předpoklady jednoduché pohybové činnosti jednotlivce nebo činnosti prováděné ve skupině; usiluje o jejich zlepšení	Vylepšuje svoji techniku a výkony ve skoku do dálky.	skok do dálky	1., 2.
		Zvládá základy přeskoků přes švihadlo.	skoky přes švihadlo	1.
		Odrazem snožmo přeskochí překážku.	přeskok snožmo	1.
		Cvičí základní gymnastické prvky.	základy gymnastiky - válení sudů, kolébku a kotoul vpřed	1. - 3.
		Správnou technikou hodí míč spodem i vrchem.	hod míčem	1.
		Trénuje šplh na tyči.	šplh	2.
		Rozvíjí se v základních atletických dovednostech.	běh, skok, hod	1.-3.
		Při rozličných sportovních aktivitách rozvíjí své vytrvalostní schopnosti.	vytrvalost	2., 3.
		Usiluje o zlepšení svých pohybových schopností.	základy atletiky, gymnastiky a pohybových her	1.-3.

TV-3-1-03	spolupracuje při jednoduchých týmových pohybových činnostech a soutěžích	Zná princip štafetového běhu, spolupracuje v týmu.	štafetový běh	1.
		Spolupracuje při týmových pohybových činnostech a usiluje o fair play.	týmová spolupráce, fair play	1. - 3.
		Nacvičuje základní míčové hry, soutěží v družstvu.	týmová spolupráce, fair play, míčové hry	1. - 3.
TV-3-1-04	uplatňuje hlavní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech ve známých prostorech školy	Při pohybu s pomůckami a průchodem překážkovou dráhou dbá na bezpečnost.	bezpečnost při pohybových činnostech	1.
		Před pohybem aktivitou se rozvíjí (samostatně či pod vedením). Dodržuje základní principy dynamické rozvíčky.	příprava před pohybovou činností	1. - 3.
		Samostatně uplatňuje základy správného rozvíčení.	příprava před pohybovou činností	3.
		Nosí vhodné sportovní oblečení a obuv na tělocvik.	hygiena při tělesné aktivitě	1. - 3.
		Dodržuje všechny pravidla bezpečnosti a hygieny na bazéně.	hygiena při tělesné aktivitě	2., 3.
TV-3-1-05	reaguje na základní pokyny a povely k osvojované činnosti a její organizaci	Při hrách dodržuje jejich pravidla a dbá pokynů vyučujících.	pravidla her, základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely,	1. - 3.
		Reagují vhodně na smluvené pokyny.	pravidla her, základní tělocvičné názvosloví, smluvené povely,	1. - 3.
TV-5-1-01	podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu; uplatňuje kondičně zaměřené činnosti; projevuje přiměřenou samostatnost a vůli po zlepšení úrovně své zdatnosti	Podílí se na realizaci pravidelného pohybového režimu, projevuje přiměřenou samostatnost a vůli pro zlepšení úrovně své zdatnosti.	cvičení během dne, kondiční formy cvičení pro děti	4., 5.
		Respektuje zdravotní omezení, uvědomuje si důležitost pohybu pro zdraví.	vztah ke sportu, fair play, prevence	4., 5.
		Uplatňuje zásady pohybové prevence a hygieny.	prevence a hygiena	4., 5.
TV-5-1-02	zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením	Zařazuje do pohybového režimu korektivní cvičení, především v souvislosti s jednostrannou zátěží nebo vlastním svalovým oslabením.	kondiční, relaxační a kompenzační formy cvičení	4., 5.
TV-5-1-03		Aktivně pracuje na zlepšení svých výkonů v atletických disciplínách i gymnastice.	atletika, gymnastika	4., 5.

	zvládá v souladu s individuálními předpoklady osvojované pohybové dovednosti; vytváří varianty osvojených pohybových her	Při míčových hrách využívá znalosti a dovednosti z chytání a házené. Přihrává jednoruč i obouruč.	míčové hry, házení a chytání, přihrávky jednoruč i obouruč	4.
		Hraje přehazovanou podle pravidel, pracuje na technice i taktice.	technika házení, taktika	4.
		Zlepšuje se v manipulaci s volejbalovým a basketbalovým míčem.	manipulace s míčem	4., 5.
TV-5-1-04	uplatňuje pravidla hygieny a bezpečného chování v běžném sportovním prostředí; adekvátně reaguje v situaci úrazu spolužáka	Dodržuje pravidla bezpečnosti při sportování v tělocvičně, na hřišti, v přírodě, ve vodě.	bezpečnost při sportování	4., 5.
		Používá vhodné sportovní oblečení a obuv.	bezpečnost při sportování	4., 5.
		V případě úrazu reaguje adekvátně (např. přivoláním pomoci).	bezpečnost při sportování	4., 5.
TV-5-1-05	jednoduše zhodnotí kvalitu pohybové činnosti spolužáka a reaguje na pokyny k vlastnímu provedení pohybové činnosti	Na základě stanovených kritérií vyhodnotí kvalitu pohybové činnosti sebe nebo spolužáka.	vrstevnické hodnocení, sebehodnocení	4., 5.
		Reaguje na zpětnou vazbu ke svým pohybovým činnostem a usiluje o zlepšení provedení.	zpětná vazba, zlepšování vlastních výkonů	4., 5.
TV-5-1-06	jedná v duchu fair play: dodržuje pravidla her a soutěží, pozná a označí zjevné přestupky proti pravidlům a adekvátně na ně reaguje; respektuje při pohybových činnostech opačné pohlaví	Zná a dodržuje pravidla vybraných her. Pojmenuje přestupky proti pravidlům a adekvátně reaguje.	fair play, pravidla her	4., 5.
		Spolupracuje při jednoduchých týmových a pohybových činnostech a soutěžích.	spolupráce, týmové činnosti	4., 5.
TV-5-1-07	užívá při pohybové činnosti základní osvojované tělocvičné názvosloví; cvičí podle jednoduchého nákresu, popisu cvičení	Užívá základní tělocvičné pojmy – názvy pohybových činností, tělocvičného nářadí a náčiní.	komunikace v TV, tělocvičné pojmy	4., 5.
		Rozumí ústním, písemným i grafickým povelům a správně je provádí.	organizace při TV	4., 5.
TV-5-1-08	zorganizuje nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy	Zkouší organizovat nenáročnou pohybovou činnost a soutěže na úrovni třídy.	organizace pohybové činnosti	5.
		Podílí se při organizaci turnaje ve vybíjené.	míčové hry - vybíjená	4.
TV-5-1-09	změří základní pohybové výkony a porovná je s předchozími výsledky	Vyzkouší si vybrané disciplíny Olympijského víceboje, porovná výsledky svých výkonů ve skoku dalekém.	sebehodnocení	4.
		Hodnotí své výkony ve vybraných disciplínách, porovnává je s předchozími výsledky.	sebehodnocení	5.

TV-5-1-10	orientuje se v informačních zdrojích o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště; samostatně získá potřebné informace	Samostatně získává informace o pohybových aktivitách a sportovních akcích ve škole i v místě bydliště.	informovanost o sportovních událostech	5.
	Průřezová témata			
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Sebepoznání a sebepojetí	
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena	
	Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Kooperace a kompetice	
	Osobnostní a sociální výchova	Sociální rozvoj	Komunikace	
	Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	

TĚLESNÁ VÝCHOVA

OČEKÁVÁNÉ VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK	PRŮŘEZOVÉ TÉMA
chápe význam kohezivního soužití s vrstevníky		6.-9.	Osobnostní a sociální výchova
uvažuje o základních životních potřebách a jejich naplňování v souladu se zdravým životním stylem		6.-9.	
rozvíjí své pohybové dovednosti napříč základními sportovními odvětvími	Pohybové hry. Gymnastika. Atletika. Sportovní hry. Turistika a pobyt v přírodě. Pohybové hry. Úpoly.	6.-9.	
využívá základní kompenzační a relaxační techniky k překonání únavy	Estetické a kondiční formy cvičení s hudbou a rytmickým doprovodem. Kondiční formy cvičení. Hygiena a bezpečnost při pohybových činnostech.	6.-9.	

<p>aplikuje osvojené pohybové dovednosti ve hře, soutěži, při rekreačních činnostech</p>	<p>Pravidla osvojovaných pohybových činností – hry, závody, soutěže. Herní činnosti, herní kombinace, herní systémy.</p> <p>Utkání podle pravidel žákovské kategorie.</p>	<p>6.-9.</p>	
<p>dokáže posoudit osvojované pohybové činnosti, včetně možných příčin nedostatků</p>	<p>Měření výkonů a posuzování pohybových dovedností.</p>	<p>6.-9.</p>	
<p>zná základní názvosloví na úrovni cvičence, rozhodčího, diváka</p>	<p>Základní informace z dějin a současnosti tělesné výchovy a sportu.</p>	<p>6.-9.</p>	
<p>reflektuje ve školním prostředí základní olympijské myšlenky – čestné soupeření, pomoc handicapovaným, respekt ke všem genderům, ochrana přírody při sportu</p>	<p>Fair play. Historie a současnost sportu.</p>	<p>6.-9.</p>	<p>Multikulturní výchova</p>

VÝCHOVA KE ZDRAVÍ

Obsahové vymezení vyučovacího předmětu:

Předmět výchova ke zdraví vede žáky k aktivnímu rozvoji a ochraně zdraví v propojení všech jeho složek (sociální, psychické a fyzické) a učí je být za ně odpovědný. Svým vzdělávacím obsahem navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět a prolíná se do ostatních vzdělávacích oblastí. Žáci si osvojují zásady zdravého životního stylu a jsou vedeni k jejich uplatňování ve svém životě i k osvojování účelného chování při ohrožení v každodenních rizikových situacích i při mimořádných událostech. Vzhledem k individuálnímu i sociálnímu rozměru zdraví vzdělávací obor výchova ke zdraví obsahuje výchovu k mezilidským vztahům a je velmi úzce propojena s průřezovým tématem Osobnostní a sociální výchova. Žáci si rozšiřují a prohlubují poznatky o sobě i vztazích mezi lidmi, partnerských vztazích, manželství a rodině, škole a společenství vrstevníků.

Ve výuce mohou být použity následující metody a formy práce: výklad, řízený rozhovor, samostatná práce na dané téma (vyprávění, úvaha), práce ve skupině, diskuse, scénka (dramatické ztvárnění dané situace, herci jsou samotní žáci), referáty, práce s literaturou, aktuální zprávy a informace, exkurze, výstavy, sebehodnocení žáka, hodnocení žáka, besedy.

Časové a organizační vymezení:

Předmět je vyučován:

- 6. ročník 1 hodina týdně
- 9. ročník 1 hodina týdně

Vyučování probíhá ve třídě.

RVP VÝSTUPY	ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK
VZ-9-1-03 vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím; vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví	Diskutuje o možnostech aktivní podpory zdraví.	Zdravý způsob života a péče o zdraví: aktivní podpora zdraví a její formy	6.
VZ-9-1-04 posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví			6.
VZ-9-1-05 usiluje v rámci svých možností a zkušeností o aktivní podporu zdraví			6
VZ-9-1-06 vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí			6.
VZ-9-1-07 dává do souvislostí složení stravy a způsob stravování s rozvojem civilizačních nemocí a v rámci svých možností uplatňuje zdravé stravovací návyky			6.
VZ-9-1-09 projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu; dobrovolně se podílí na programech podpory zdraví v rámci školy a obce			6.
VZ-9-1-08 uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami; svěří se se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc	Rozliší infekční a chronická neinfekční onemocnění. Popíše preventivní opatření před vznikem onkologických onemocnění. Nalézá způsoby řešení a předcházení nemocem.	Prevence infekčních, chronických neinfekčních a onkologických nemocí, psychohygienu, předcházení a zvládání stresu	6.

VZ-9-1-10 samostatně využívá osvojené kompenzační a relaxační techniky a sociální dovednosti k regeneraci organismu, překonávání únavy a předcházení stresovým situacím	Vysvětlí působení stresu a vyvodí vliv stresu na lidské zdraví. Popíše zásady psychohygieny. Posoudí způsoby předcházení a zvládnutí stresu. Stanoví zásady předcházení stresu, infekčních a chronických neinfekčních onemocnění.	Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence, osobnostní sociální rozvoj: stres a jeho vztah ke zdraví	6.
VZ-9-1-13 uvádí do souvislostí zdravotní a psychosociální rizika spojená se zneužíváním návykových látek a životní perspektivu mladého člověka; uplatňuje osvojené sociální dovednosti a modely chování při kontaktu se sociálně patologickými jevy ve škole i mimo ni; v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc sobě nebo druhým	Definuje a rozliší sociálně patologické jevy. Zhodnotí způsoby chování lidí při setkání se sociálně patologickými jevy, vyjádří vlastní názor a nalézá způsoby řešení. Vysvětlí rizika zneužívání návykových látek a jiných auto-destruktivních závislostí. Zaujme zodpovědný postoj. Stanoví zásady ochrany před sociálně patologickými jevy.	Auto-destruktivní závislosti, zdravotní a psychosociální rizika, zneužívání návykových látek, sociálně patologické jevy	9.
VZ-9-1-02 vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická komunita, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví	Vysvětlí manipulativní vliv médií, vrstevníků a sekt. Nalézá a aplikuje vhodné způsoby komunikační obrany proti manipulaci.	Manipulativní vliv médií, sekt a vrstevníků, obrana proti manipulaci	6.
VZ-9-1-14 vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt; uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi			9.
VZ-9-1-15 projevuje odpovědné chování v rizikových situacích silniční a železniční dopravy; aktivně předchází situacím ohrožení zdraví a osobního bezpečí; v případě potřeby poskytne adekvátní první pomoc	Rozliší situace ohrožující osobní bezpečí, lidský život a zdraví. Zhodnotí způsoby chování lidí. Stanoví zásady bezpečnosti v dopravě a osobního bezpečí. Popíše postupy při poskytování první pomoci, aplikuje znalosti v modelových situacích.	Dodržování pravidel bezpečnosti a ochrany zdraví: bezpečnost v dopravě, osobní bezpečí, postupy při poskytování první pomoci	6. a 9.
VZ-9-1-16 uplatňuje adekvátní způsoby chování a ochrany v modelových situacích ohrožení, nebezpečí i mimořádných událostí			6. a 9.
VZ-9-1-01 respektuje přijatá pravidla soužití mezi spolužáky i jinými vrstevníky a přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v komunitě	Rozvíjí znalost pravidel slušného chování. Respektuje pravidla soužití, zná a uplatňuje zásady etikety.	Pravidla soužití v prostředí komunity: zásady slušného chování, etiketa	6.

VZ-9-1-11 respektuje změny v období dospívání, vhodně na ně reaguje; kultivovaně se chová k opačnému pohlaví	Stanoví zásady a vysvětlí způsoby prevence rizikového sexuálního chování. Vysvětlí význam sexuality. Objasní důležitost reprodukčního zdraví.	Sexuální dospívání a reprodukční zdraví	6. a 9.
VZ-9-1-12 respektuje význam sexuality v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a pozitivními životními cíli; chápe význam zdrženlivosti v dospívání a odpovědného sexuálního chování			6. a 9.

Průřezová témata			
Mediální výchova			
Multikulturní výchova			
Osobnostní a sociální výchova			

5.1.8 ČLOVĚK A SPOLEČNOST

Charakteristika vzdělávací oblasti

Vzdělávací oblast **Člověk a společnost** v základním vzdělávání vybavuje žáka znalostmi a dovednostmi potřebnými pro jeho aktivní zapojení do života demokratické společnosti a podporuje demokratické učení - učení o demokracii, pro demokracii a v demokracii. Vzdělávání směřuje k tomu, aby žáci poznali dějinné, sociální a kulturně historické aspekty života lidí v jejich rozmanitosti, proměnlivosti a ve vzájemných souvislostech. Seznamuje žáky s vývojem společnosti a s důležitými společenskými jevy a procesy, které se promítají do každodenního života a mají vliv na utváření společenského klimatu. Zaměřuje se na utváření pozitivních občanských postojů a občanské participace. Důležitou součástí vzdělávání v dané vzdělávací oblasti je prevence rasistických, xenofobních a extremistických postojů, výchova k toleranci a respektování lidských práv, k rovnosti mužů a žen a výchova k úctě k přírodnímu a kulturnímu prostředí i k ochraně uměleckých a kulturních hodnot.

Kromě toho se vzdělávací oblast zaměřuje, v souladu s obecnou koncepcí školy Labyrinth, na propojování teoretických poznatků s praktickým, každodenním životem. Důraz je kladen na kompetence potřebné pro 21. století (mediální výchova, environmentální výchova, ...). Důležité je také propojování probíraných témat s aktuálním společenským děním.

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se proto u žáků formují dovednosti a postoje důležité pro aktivní praktické využívání poznatků o společnosti a mezilidských vztazích v občanském životě. Žáci se učí rozpoznávat a formulovat společenské problémy v minulosti i současnosti, zjišťovat a zpracovávat informace nutné pro jejich řešení, nacházet řešení a vyvozovat závěry, reflektovat je a aplikovat v reálných životních situacích.

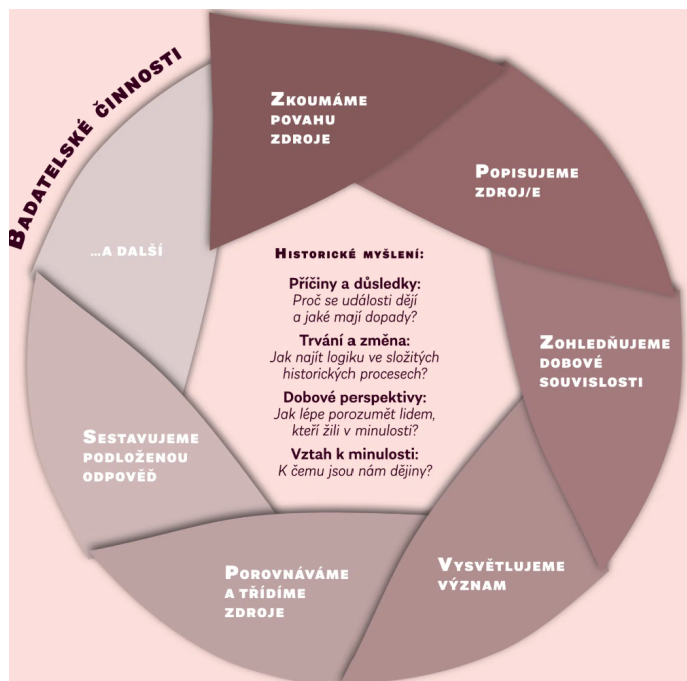
Vzdělávací oblast Člověk a společnost sestává v Labyrinthu ze dvou vyučovacích předmětů, a to Dějepis a Občanská výchova. Tyto předměty jsou vyučovány samostatně, avšak jejich obsah se v jednotlivých ročnících co nejvíce propojuje a integruje, a to i s dalšími předměty - literatura, výtvarná výchova, hudební výchova. Právě koordinace těchto předmětů napomáhá k uvažování v souvislostech, rozvoji kritického myšlení a praktickému používání nabytých poznatků.

DĚJEPIS

Předmět **Dějepis** přináší základní poznatky o konání člověka v minulosti a dopadů tohoto konání na současnost. Jeho hlavním posláním je kultivace historického vědomí jedince

a zachování kontinuity historické paměti, především ve smyslu předávání historické zkušenosti. Důležité je zejména poznávání dějů, skutků a jevů, které zásadním způsobem ovlivnily vývoj společnosti a promítly se do obrazu naší současnosti. Důraz je kladen především na dějiny 19. a 20. století, kde leží kořeny většiny současných společenských jevů. Významně se uplatňuje zřetel k základním hodnotám evropské civilizace. Podstatné je rozvíjet takové časové a prostorové představy i empatie, které umožňují žákům lépe proniknout k pochopení historických jevů a dějů. Žáci jsou vedeni k poznání, že historie není jen uzavřenou minulostí ani shlukem faktů a definitivních závěrů, ale je kladením otázek, jimiž se současnost prostřednictvím minulosti ptá po svém vlastním charakteru a své možné budoucnosti. Obecné historické problémy jsou konkretizovány prostřednictvím zařazování dějin regionu i dějin místních.

Cíleně pracujeme s konceptem historického myšlení pod kterým rozumíme způsob uvažování o minulosti. Dohromady tyto koncepty spojují „historické myšlení“ s kompetencemi v „historické gramotnosti“. „Historická gramotnost“ v tomto případě znamená získání hlubokého porozumění historickým událostem a procesům prostřednictvím aktivního zapojení do historických textů.

Zdroj: <https://dejepisplus.npi.cz/historicka-gramotnost/>

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět Dějepis má časovou dotaci v 6., 8. a 9. ročníku 2 hodiny týdně a v 7. ročníku 1 hodinu týdně.

DĚJEPIS			
RVP VÝSTUP	OBEČNÝ VÝSTUP	UČIVO	ROČNÍK
Člověk v dějinách			
uvede konkrétní příklady důležitosti a potřeby dějepisných poznatků	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	význam zkoumání dějin, rozdílné a společné znaky dějepisu a občanské výchovy	6. – 7.
uvede příklady zdrojů informací o minulosti; pojmenuje instituce, kde jsou tyto zdroje shromažďovány	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	získávání informací o dějinách, historické prameny	6. – 7.
orientuje se na časové ose a v historické mapě, řadí hlavní historické epochy v chronologickém sledu	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	historický čas a prostor	6. – 9.
Počátky lidské společnosti			
charakterizuje život pravěkých sběračů a lovců, jejich materiální a duchovní kulturu	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	člověk a lidská společnost v pravěku	6. – 7.

objasní význam zemědělství, dobytkařství a zpracování kovů pro lidskou společnost	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	člověk a lidská společnost v pravěku, neolitická revoluce	6. – 7.
Nejstarší civilizace, počátky evropské kultury			
rozpozná souvislost mezi přírodními podmínkami a vznikem prvních velkých zemědělských civilizací	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	společné a rozdílné znaky nejstarších starověkých civilizací	6. – 7.
uveďte nejvýznamnější typy památek, které se staly součástí světového kulturního dědictví	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	nejstarší starověké civilizace a jejich kulturní odkaz, památky UNESCO	6. – 9.
demonstruje na konkrétních příkladech přínos antické kultury a zrod křesťanství	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	střední Evropa a její styky s antickým Středomořím, vznik křesťanství, dynamika vztahu starověkého Říma s křesťanstvím	6. – 7.
porovná formy vlády a postavení společenských skupin v jednotlivých státech a vysvětlí podstatu antické demokracie	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	antické Řecko a Řím, srovnání římské a současné demokracie	6. – 7.
Křesťanství a středověká Evropa			

popíše podstatnou změnu evropské situace, která nastala v důsledku příchodu nových etnik, christianizace a vzniku států	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	nový etnický obraz Evropy, stěhování národů	6. – 7.
objasní situaci Velkomoravské říše a vnitřní vývoj českého státu a postavení těchto státních útvarů v evropských souvislostech	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	Velká Morava a český stát, jejich vnitřní vývoj a postavení v Evropě, Lucemburkové	6. – 7.
vymezí úlohu křesťanství a víry v životě středověkého člověka, konflikty mezi světskou a církevní mocí	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	křesťanství, papežství, císařství, křížové výpravy	6. – 7.
ilustruje postavení jednotlivých vrstev středověké společnosti, uvede příklady románské a gotické kultury	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	struktura středověké společnosti, funkce jednotlivých vrstev, románská kultura, gotická kultura	6. – 7.
Objevy a dobývání, počátky nové doby			
vysvětlí znovobjevení antického ideálu člověka, nové myšlenky žádající reformu církve	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	humanismus a jeho důsledky	7. – 8.

vymezí význam husitské tradice pro český politický a kulturní život	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	husitství, reformace a jejich šíření Evropou	7. – 8.
popíše průběh zámořských objevů, jejich příčiny a důsledky	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	zámořské objevy, jejich příčiny a důsledky	7. – 8.
objasní postavení českého státu v podmínkách Evropy a jeho postavení uvnitř habsburské monarchie	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	český stát a velmoci v 15.–18. století	7. – 8.
objasní příčiny a důsledky vzniku třicetileté války a posoudí její důsledky	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	třicetiletá válka a její důsledky	7. – 8.
rozpozná základní znaky jednotlivých kulturních stylů a uvede příklady významných kulturních památek	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	renesanční a barokní kultura	7. – 8.
Modernizace společnosti			
vysvětlí podstatné ekonomické, sociální, politické a kulturní změny ve vybraných zemích a u	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	industrializace a její důsledky pro společnost, sociální otázka, politické proudy (konzervativismus, liberalismus, demokratismus, socialismus), ústava, politické strany, občanská práva	8. – 9.

nás, které charakterizují modernizaci společnosti			
objasní souvislost mezi událostmi Francouzské revoluce a napoleonských válek a rozbití starých společenských struktur v Evropě	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	Velká francouzská revoluce a napoleonské období, jejich vliv na Evropu a svět, revoluce 19. století jako prostředek řešení politických, sociálních a národnostních problémů	8. – 9.
porovná jednotlivé fáze utváření novodobého českého národa v souvislosti s národními hnutími vybraných evropských národů	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	národní hnutí velkých a malých národů, utváření novodobého českého národa, sjednocení Itálie a Německa	8. – 9.
vysvětlí rozdílné tempo modernizace a prohloubení nerovnoměrnosti vývoje jednotlivých částí Evropy a světa včetně důsledků, ke kterým tato nerovnoměrnost vedla; charakterizuje soupeření mezi velmocemi a vymezení význam kolonií	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	konflikty mezi velmocemi, kolonialismus, jeho příčiny a důsledky, kulturní rozrůzněnost doby	8. – 9.
Moderní doba			
na příkladech demonstruje zneužití techniky ve světových válkách a jeho důsledky	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	první světová válka a její politické, sociální, kulturní příčiny a důsledky	8. – 9.

rozpozná klady a nedostatky demokratických systémů	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	evropská demokracie mezi světovými válkami	6. – 9.
charakterizuje jednotlivé totalitní systémy, příčiny jejich nastolení v širších ekonomických a politických souvislostech a důsledky jejich existence pro svět; rozpozná destruktivní sílu totalitarismu a vypjatého nacionalismu	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	mezinárodněpolitická a hospodářská situace ve 20. a 30. letech, totalitní systémy – komunismus, fašismus, nacismus – důsledky pro Československo a svět, světová hospodářská krize	8. – 9.
na příkladech vyloží antisemitismus, rasismus a jejich nepřijatelnost z hlediska lidských práv	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	druhá světová válka, její příčiny a důsledky, holokaust, antisemitismus, rasismus, xenofobie, homofobie, politické, mocenské a ekonomické důsledky války	6. – 9.
zhodnotí postavení Československa v evropských souvislostech a jeho vnitřní sociální, politické, hospodářské a kulturní prostředí	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	situace v našich zemích, vznik ČSR, domácí a zahraniční odboj, sociální a národnostní problémy	8. – 9.
Rozdělený a integrující se svět			
vysvětlí příčiny a důsledky vzniku bipolárního světa; uvede příklady střetávání obou bloků	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	studená válka, rozdělení světa do vojenských bloků reprezentovaných supervelmocemi; politické, hospodářské, sociální a ideologické soupeření	8. – 9.

vysvětlí a na příkladech doloží mocenské a politické důvody euroatlantické hospodářské a vojenské spolupráce	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	vývoj Československa od roku 1945 do roku 1989, vznik a vývoj EU a NATO, vstup Česka do EU a NATO	8. – 9.
posoudí postavení rozvojových zemí	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	příčiny a důsledky dekolonizace, vývoj mimoevropského světa	8. – 9.
prokáže základní orientaci v problémech současného světa	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	vznik České republiky, problémy současnosti	8. – 9.

VÝCHOVA K OBČANSTVÍ

Předmět **Výchova k občanství** se zaměřuje na vytváření kvalit, které souvisejí s orientací žáků v sociální realitě a s jejich začleňováním do různých společenských vztahů a vazeb. Otevírá cestu k realistickému sebepoznání a poznávání osobnosti druhých lidí a k pochopení vlastního jednání i jednání druhých lidí v kontextu různých životních situací. Seznamuje žáky se vztahy v rodině a širších společenstvích, s hospodářským životem a rozvíjí jejich orientaci ve světě financí. Přibližuje žákům úkoly důležitých politických institucí a orgánů, včetně činností armády, a ukazuje možné způsoby zapojení jednotlivců do občanského života. Učí žáky respektovat a uplatňovat mravní principy a pravidla společenského soužití a přebírat odpovědnost za vlastní názory, chování a jednání i jejich důsledky. V rámci rozvíjení hodnot potřebných pro budování vztahu k demokracii se předmět snaží poukázat na důležitost ochrany menšin a respektování různých názorů jednotlivců. Také se snaží ukázat žákům společenský význam ochrany životního prostředí a vést je k aktivnímu přičinění se o ochranu přírody v každodenním životě. Rozvíjí občanské a právní vědomí žáků, posiluje smysl jednotlivců pro osobní i občanskou odpovědnost a motivuje žáky k aktivní účasti na životě demokratické společnosti.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět Výchova k občanství má časovou dotaci v 6. až 9. ročníku 1 hodinu týdně.

OBECNÉ VÝSTUPY

Ve vzdělávací oblasti Člověk a společnost se postupně věnujeme jednotlivým společenskovedním tématům. U každého tematického bloku směřujeme ke 4 základním výstupům:

- 1) **Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti** - základní úroveň znalostí daného tématu, na kterém se staví následující výstupy.
- 2) **Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech** - za pomoci získaných znalostí je žák schopen interpretovat dané informace, kriticky je zhodnotí s dosavadním poznáním a obhájí relevantnost zjištěných nových informací.
- 3) **Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů** - nabyté znalosti a dovednosti uplatňuje v každodenním životě a aplikuje při řešení konkrétních úkolů.
- 4) **Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů** - uplatňuje kritický pohled na současnost s využitím získaných informací

Při závěrečné klasifikaci jsou si jednotlivé výstupy rovny a jsou hodnoceny stejnou váhou. Žáci jsou předem seznámeni, který cíl se vztahuje k jakém výstupu.

Vzdělávací oblast Člověk a společnost v sobě přirozeně integruje průřezová témata.

Průřezová témata

Vzdělávací oblast Člověk a společnost do sebe přirozeně integruje všechna průřezová témata: Osobnostní a sociální výchova, Výchova demokratického občana, Výchova k myšlení v evropských a globálních souvislostech, Multikulturní výchova, Environmentální výchova, Mediální výchova.

Kompetence

V kontextu kompetencí uvažujeme pro vzdělávací oblast Člověk a společnost takto: zahrnujeme nejen klíčové kompetence: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní. Klíčové kompetence propojujeme rovněž s metodikami zaměřenými na měkké dovednosti - např. Skill builder.

SDG cíle

S ohledem na proměňující se svět zahrnujeme do výuky rovněž Cíle udržitelného rozvoje, které směřují žáky k odpovědnému životu.

Organizace výuky

Snažíme se o tematické i časové propojování předmětů. Využíváme rovněž modulovou výuku.

MODULY

6. ročník: Modul: Co opravdu (s)potřebujeme

Modul vychází z Cílů udržitelného rozvoje. Seznamuje žáky s tím, co tyto cíle jsou a do hloubky prozkoumává cíl Udržitelná výroba a spotřeba.

- žáci rozumí tomu, v jakých špatných pracovních podmínkách se vyrábí většina oblečení a obuvi, která se dováží do ČR, a jaké negativní dopady má tento průmysl (fast fashion) na naši planetu
- žáci vědí, co jako spotřebitelé můžeme dělat, pokud chceme snížit negativní dopady našich nákupů oblečení a obuvi na planetu a život lidí na ní.

- žáci se “naživo” seznámí s lokálními alternativami (např. slow fashion - společnost Youngprimitive)
- žáci realizují výstupy či akce, které mohou pomoci šířit informace o tématu (ostatním třídám, rodičům, veřejnosti), a/nebo si sami jako spotřebitelé vyzkouší jiné uvažování o módě např. formou upcycling.

7. ročník: Modul: Finanční gramotnost

- Žáci si osvojí základní pojmy z oblasti finanční gramotnosti,
- interpretují získané poznatky a uvažují o finanční gramotnosti v souvislostech (např. hospodaření v rámci fiktivní rodiny) a kriticky dané informace zhodnotí
- získané informace prakticky aplikují (např. tvorba deskové hry na finanční gramotnost)

8. ročník: Modul: Kariéra

- žáci mapují své silné a slabé stránky, své osobní hodnoty a cíle
- uvažují v souvislostech o volbě dalšího studia
- žáci vytváří své kompetenční portfolio

Propojení tématu kariérového vzdělávání s dalšími předměty, občanská výchova + svět práce + OSV + finanční gramotnost, ČJ, Aj, s průřezovými tématy: OSV, VDO,

9. ročník: Modul: Otázky současného světa

- žák vysvětlí děje a skutky související se současným světem
- žák vztahuje získané informace k osobní realitě a interpretuje získané poznatky
- žák uplatňuje získané poznatky a současném při řešení praktických úkolů
- žák kriticky přemýšlí o otázkách současného světa

OBČANSKÁ VÝCHOVA			
RVP VÝSTUP	OBEČNÝ VÝSTUP	UČIVO	ROČNÍK
Člověk ve společnosti			
objasní účel důležitých symbolů našeho státu a způsoby jejich používání	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	symboly státu	6. – 9.
rozlišuje projevy vlastenectví od projevů nacionalismu	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	pojem vlasti a vlastenectví; zajímavá a památná místa, co nás proslavilo, významné osobnosti; státní symboly, státní svátky, významné dny, nacionalismus, extrémismus, důležité instituce, zajímavá a památná místa, významní rodáci, místní tradice; ochrana kulturních památek, přírodních objektů a majetku	6. – 9.
kriticky přistupuje k mediálním informacím, vyjádří svůj postoj k působení propagandy a reklamy na veřejné mínění a chování lidí	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	média, seriózní žurnalistika, dezinformace, propaganda, reklama,	6. – 9.
uplatňuje vhodné způsoby chování a komunikace v různých životních situacích	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášenlivosti, život ve škole, práva a povinnosti žáků, význam a činnost žákovské samosprávy, společná pravidla a normy; vklad vzdělání pro život	6. – 9.
objasní potřebu tolerance ve společnosti, respektuje kulturní zvláštnosti i odlišné názory, zájmy, způsoby chování a myšlení lidí, zaujímá tolerantní postoje k menšinám	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	rozmanitost kulturních projevů, kulturní hodnoty, kulturní tradice; kulturní instituce; masová kultura, prostředky komunikace, přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen; lidská solidarita, pomoc lidem v nouzi, potřební lidé ve společnosti	6. – 9.
rozpoznává netolerantní, rasistické, xenofobní a extremistické projevy v chování lidí a zaujímá aktivní postoj proti všem projevům lidské	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování, rasismus, xenofobie, netolerance,	6. – 9.

nesnášenlivosti			
Člověk jako jedinec			
objasní, jak může realističtější poznání a hodnocení vlastní osobnosti a potenciálu pozitivně ovlivnit jeho rozhodování, vztahy s druhými lidmi i kvalitu života	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	osobnost, typologie osobnosti, vrozené předpoklady, osobní potenciál, vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení	6. – 9.
posoudí vliv osobních vlastností na dosahování individuálních i společných cílů, objasní význam vůle při dosahování cílů a překonávání překážek	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	osobní vlastnosti, dovednosti a schopnosti, charakter, životní cíle a plány, životní perspektiva, adaptace na životní změny, sebezměna	6. – 9.
kriticky hodnotí a vhodně koriguje své chování a jednání	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, stereotypy v posuzování druhých lidí	6. – 9.
popíše, jak lze usměrňovat a kultivovat charakterové a volní vlastnosti, rozvíjet osobní přednosti, překonávat osobní nedostatky a pěstovat zdravou sebedůvěru	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	význam motivace, aktivity, vůle a osobní kázně při seberozvoji	6. – 9.
Člověk, stát a hospodářství			
rozlišuje a porovnává různé formy vlastnictví, včetně duševního vlastnictví, a způsoby jejich ochrany, uvede příklady	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	formy vlastnictví a jeho ochrana	6. – 9.
sestaví jednoduchý rozpočet domácnosti, uvede hlavní příjmy a výdaje, rozliší	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	hospodaření s penězi, majetkem a různými formami vlastnictví, rozpočet domácnosti, úspory, investice, úvěry, splátkový prodej, leasing, příjmy a výdaje	6. – 9.

pravidelné a jednorázové příjmy a výdaje, zváží nezbytnost jednotlivých výdajů v hospodaření domácnosti, objasní princip vyrovnaného, schodkového a přebytkového rozpočtu domácnosti			
na příkladech ukáže vhodné využití různých nástrojů hotovostního a bezhotovostního placení	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	formy placení	6. – 9.
vysvětlí, jakou funkci plní banky a jaké služby nabízejí, vysvětlí význam úroku placeného a přijatého, uvede nejčastější druhy pojištění a navrhne, kdy je využít	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	banky a jejich služby, aktivní a pasivní operace, úročení, pojištění	6. – 9.
uvede a porovná nejobvyklejší způsoby nakládání s volnými prostředky a způsoby krytí deficitu	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	produkty finančního trhu pro investování a pro získávání prostředků	6. – 9.
na příkladu chování kupujících a prodávajících vyloží podstatu fungování trhu, objasní vliv nabídky a poptávky na tvorbu ceny a její změny, na příkladu ukáže tvorbu ceny jako součet nákladů, zisku a DPH, popíše vliv inflace na hodnotu peněz	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	nabídka, poptávka, trh, podstata fungování trhu, tvorba ceny, inflace	6. – 9.
rozdělí, ze kterých zdrojů pocházejí příjmy státu a do kterých oblastí stát směřuje své výdaje, uvede příklady dávek a příspěvků ze státního rozpočtu	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	rozpočet státu, typy rozpočtu a jejich odlišnosti; význam daní	6. – 9.

Člověk, stát a právo			
rozlišuje nejčastější typy a formy států a na příkladech porovná jejich znaky	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	znaky státu, typy a formy státu	6. – 9.
rozlišuje a porovnává úkoly jednotlivých složek státní moci ČR i jejich orgánů a institucí, uvede příklady institucí a orgánů, které se podílejí na správě obcí, krajů a státu	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	složky státní moci, jejich orgány a instituce, obrana státu, orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly	6. – 9.
objasní výhody demokratického způsobu řízení státu pro každodenní život občanů	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	znaky demokratického způsobu rozhodování a řízení státu, styk s úřady, orgány a instituce státní správy a samosprávy, jejich úkoly	6. – 9.
vyloží smysl voleb do zastupitelstev v demokratických státech a uvede příklady, jak mohou výsledky voleb ovlivňovat každodenní život občanů	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	politický pluralismus, význam a formy voleb do zastupitelstev	6. – 9.
přiměřeně uplatňuje svá práva včetně práv spotřebitele a respektuje práva a oprávněné zájmy druhých lidí, posoudí význam ochrany lidských práv a svobod	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	základní lidská práva, práva dítěte, jejich ochrana, základní práva spotřebitele, úprava lidských práv a práv dětí v dokumentech; poškozování lidských práv, šikana, diskriminace	6. – 9.
objasní význam právní úpravy důležitých vztahů – vlastnictví, pracovní poměr, manželství	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	důležité právní vztahy a závazky z nich vyplývající	6. – 9.

uvede příklady některých smluv upravujících občanskoprávní vztahy – osobní přeprava, koupě, oprava či pronájem věci	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	druhy smluv	6. – 9.
dodržuje právní ustanovení, která se na něj vztahují, a uvědomuje si rizika jejich porušování	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	druhy a postihy protiprávního jednání včetně korupce, trestní postižitelnost, porušování předpisů v silničním provozu, porušování práv k duševnímu vlastnictví	6. – 9.
rozlišuje a porovnává úkoly orgánů právní ochrany občanů, uvede příklady jejich činnosti a spolupráce při postihování trestných činů	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	význam a funkce právního řádu, orgány právní ochrany občanů, soustava soudů, státní občanství ČR; Ústava ČR	6. – 9.
rozpozná protiprávní jednání, rozliší přestupek a trestný čin, uvede jejich příklady	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	přestupek, trestný čin, právní norma, předpis, publikování právních předpisů, účinnost a platnost zákonů	6. – 9.
diskutuje o příčinách a důsledcích korupčního jednání	3. Uplatňuje znalosti při řešení praktických úkolů	korupce, korupční jednání	6. – 9.
Mezinárodní vztahy, globální svět			
popíše vliv začlenění ČR do EU na každodenní život občanů, uvede příklady práv občanů ČR v rámci EU i možných způsobů jejich uplatňování	2. Interpretuje a prezentuje poznatky a výsledky zkoumání, uvažuje v souvislostech	Evropská unie, vztah národních a mezinárodních nařízení, Eurozóna, Schengenský prostor, euro	6. – 9.
uvede některé globální problémy současnosti, vyjádří na ně svůj osobní názor a popíše jejich hlavní příčiny i možné důsledky	4. Využívá kritické myšlení k hodnocení aktuálních společenských problémů	NATO, OSN, globalizace, mezinárodní spolupráce	6. – 9.

objasní souvislosti globálních a lokálních problémů	1. Vysvětlí děje, skutky a jevy ovlivňující vývoj a stav společnosti	globální problémy lidstva a jejich řešení, cíle udržitelného rozvoje, občanská angažovanost na lokální i globální úrovni	6. – 9.
---	--	--	---------

5.1.9 ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Cíle:

1. Dodržovat pravidla společenského chování.
2. Rozvíjet manuální zručnost, učit se pracovat s různými materiály
3. Osvojit si základní pracovní dovednosti a návyky důležité pro život.
4. Orientovat se na trhu práce, přispívat k utváření životní a profesní orientace žáků.
6. Orientovat se v problematice peněz a cen a vést k odpovědnému spravování osobního (rodinného) rozpočtu s ohledem na měnící se životní situace.

Specifikum oblasti:

Výuka probíhá v menších pracovních skupinách. Pracovní postupy si každý žák osvojuje samostatně. Výuka probíhá nejen v odborných učebnách, ale i formou exkurzí, vycházek.

Vzdělávací oblast je členěna na předmět:

- Člověk a svět práce/Kompetence pro 21. století

ČLOVĚK A SVĚT PRÁCE

Charakteristika vyučovacího předmětu

Cílem tohoto předmětu je zvládnout základní pracovní dovednosti s nástroji a nářadím, rozvíjet je činností s materiálem, jako je papír, dřevo, kov, textil, modelovací hmota, plasty, přírodniny, drát a konstrukční stavebnice. Od 4. a 5. ročníku je výuka intenzivněji propojená také s užíváním počítačů a dalších moderních technologií. Důležitým záměrem tohoto předmětu je rozvíjet jemnou motoriku a kreativitu dítěte a vzbuzovat zájem o pracovní činnost či činnost zájmovou. Žák by měl získat základní přehled a pracovní návyky potřebné k běžnému životu.

Obsahové vymezení, časová dotace a organizace výuky

Předmět je na prvním stupni vyučován od 1. do 5. ročníku, s celkovou časovou dotací 5 hodin. Z toho 1 hodina v každém z pěti ročníků. Na druhém stupni činí celková hodinová dotace 5 hodiny. Uvedené časové penzum na 2. stupni je naplňováno formou blokové výuky, projektových týdnů a pilotního předmětu Kompetence pro 21. století (badatelství, podnikavost, pokročilé technologie - projekty).

Předmět Člověk a svět práce lze rozdělit do následujících tematických okruhů:

1. Práce s drobným materiálem

- vytváření předmětů z tradičních i netradičních materiálů, poznávání vlastností materiálů
- funkce a využití pracovních pomůcek a materiálů
- jednoduché pracovní postupy a organizace práce
- lidové zvyky, tradice a řemesla

2. Konstrukční činnosti

- práce se stavebnicemi (plošné, prostorové, konstrukční)
- sestavování modelů
- práce s návodem, předlohou, jednoduchým náčrtem

3. Pěstitelské práce

- základní podmínky pro pěstování rostlin
- péče o nenáročné rostliny
- pěstování rostlin ze semen
- pozorování přírody, zaznamenávání a hodnocení výsledků pozorování

4. Příprava pokrmů

- pravidla správného stolování
- příprava tabule pro jednoduché stolování

Ve všech tematických okruzích jsou žáci soustavně vedeni k dodržování zásad bezpečnosti a hygieny při práci.

Průřezová témata

Do obsahu vyučovacího předmětu *Člověk a svět práce* jsou integrovány následující tematické okruhy průřezových témat:

Osobnostní a sociální výchova

Sociální rozvoj

Sebepoznání a sebepojetí - poznávání výtvarného vyjádření druhých jako zdroj poznání sebe sama, rozvoj dovednosti respektovat vlastní limity, posouvání vlastních limitů, moje tělo, zdravé a vyrovnané sebepojetí

Mezilidské vztahy - empatie a pohled na svět očima druhého, chování podporující dobré vztahy

Kooperace a kompetice - odlišování situací soutěže a spolupráce, rozvoj individuálních a sociálních dovedností pro etické zvládnutí situací soutěže

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopnosti poznávání - cvičení smyslového vnímání a jeho reprodukce

Kreativita - rozvoj rytmického cítění, samostatné objevování možností doprovodu na jednoduché nástroje, samostatné objevování možností hudebního vyjádření, rozvoj schopnosti pohybového vyjádření, rozvoj schopností a dovedností výtvarného vyjádření, rozvoj vlastního výtvarného projevu, vytváření pravidel a jejich kreativní využívání

Psychohygiena - spojení fyzické a duševní kondice, moje psychika

Komunikace - řeč těla, zvuků a slov, dovednosti pro sdělování verbální i neverbální, cvičení pozorování a empatického a aktivního naslouchání, pohyb jako způsob vyjadřování

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti - dovednosti pro řešení problémů a rozhodování z hlediska různých typů problémů a sociálních rolí

Multikulturní výchova

Multikulturalita - vzájemné obohacování lidí z různého kulturního prostředí

Lidské vztahy - tolerance, empatie, umět se vžít do role druhého

Mediální výchova

Interpretace vztahu mediálního sdělení a reality - rozdíl mezi faktickým a fiktivním obsahem

Kritické čtení a vnímání mediálních sdělení - identifikování základních orientačních prvků v textu

PRACOVNÍ ČINNOSTI				
RVP VÝSTUPY		ŠVP VÝSTUPY	UČIVO	ROČNÍK
ČSP-3-1-01	vytváří jednoduchými postupy různé předměty z tradičních i netradičních materiálů	Mačká, trhá, lepí, stříhá, navléká, aranžuje, skládá a překládá papír.	Práce s papírem, kartonem.	1.-3.
		Rozlišuje materiály a poznává pomůcky.	Práce s papírem, kartonem a přírodninami.	1.-3.
		Vytváří jednoduché prostorové tvary z papíru.	Práce s papírem, kartonem a přírodninami.	1.-3.
		Třídí, navléká a aranžuje přírodní materiál.	Práce s přírodninami.	1.-3.
		Navléká jehlu, udělá uzel, stříhá textil.	Práce s textilem.	2.-3.
		Učí se a aktivně zkouší zadní steh, přišívá knoflíky, vyrábí jednoduchý textilní výrobek.	Práce s textilem.	2.-3.
ČSP-3-1-02	pracuje podle slovního návodu a předlohy	Pracuje s papírem, kartonem, přírodninami a textilním materiálem podle předlohy	Využití návodů při postupu práce, hygiena při práci, využívá zkušeností a uplatňuje fantazii, představivost, vkus.	1.-3.
ČSP-5-1-01	vytváří přiměřenými pracovními operacemi a postupy na základě své představivosti různé výrobky z daného materiálu	Aktivně pracuje s různým materiálem, vytváří a aranžuje různé výrobky dle své fantazie a představivosti.	Práce s daným materiálem, vlastnosti materiálu.	4.-5.
ČSP-5-1-02	využívá při tvořivých činnostech s různým materiálem prvky lidových tradic	Na příkladech popíše lidové tradice (Velikonoce, Adventní čas, Vánoce,...). Popis využívá při vlastní tvorbě.	Využití pomůcek, nástrojů a náčiní.	4.-5.
ČSP-5-1-03	volí vhodné pracovní pomůcky, nástroje a náčiní vzhledem k použitému materiálu	Rozhoduje a zvažuje volbu správných pracovních pomůcek, nástrojů a náčiní pro práci.	Využití pomůcek, nástrojů a náčiní ke zpracování různých materiálů.	4.-5.
ČSP-5-1-04	udržuje pořádek na pracovním místě a dodržuje zásady hygieny a bezpečnosti práce; poskytne první pomoc při úrazu	Dodržuje pořádek, čistotu a bezpečnost pracovních ploch.	Bezpečnost a uspořádání práce, poskytování první pomoci při úrazu.	4.-5.

	Průřezová témata			
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Rozvoj schopností poznávání	
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Psychohygiena	
	Osobnostní a sociální výchova	Osobnostní rozvoj	Kreativita	
	Osobnostní a sociální výchova	Morální rozvoj	Řešení problémů a rozhodovací dovednosti	
	Enviromentální výchova		Vztah člověka k prostředí	

6. PŘÍLOHY

6.1 HODNOCENÍ VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ

Pravidla pro hodnocení žáků

Učitelé na ZŠ Labyrinth používají **slovní hodnocení a sebehodnocení**. Žáci jsou vedeni k sebehodnocení ve všech předmětech všech ročníků, učitelé pracují se sebehodnocením žáků v další rovině hodnocení. Slovní hodnocení a sebehodnocení se dále využívá **při hodnocení nabývání dovedností cílových kompetencí a dovedností průřezových témat**.

Pravidla pro hodnocení jsou rozpracována v samostatné normě, která je závazná pro všechny pedagogické pracovníky a jsou s ní seznámeni jak žáci, tak jejich rodiče.

Hodnocení je prováděno systematicky celý školní rok. Pro záznam hodnocení používáme **měsíční plány a žakovské diáře - LABooky na 1. stupni** a dále jsou připravovány různé **evaluační listy doplňující předmětová či projektová portfolia**, do kterých je možné zaznamenávat jak hodnotící a sebehodnotící ocenění žakových dovedností a schopností. Rovina sebehodnocení a hodnocení v těchto plánech a listech je obvykle prováděna na úrovních žák, učitel, rodič.

Hodnocení se řídí samostatnou normou - Pravidla pro hodnocení chování a výsledků vzdělávání žáků v souladu se Školním vzdělávacím programem pro základní vzdělávání.

Vlastní hodnocení školního vzdělávacího programu a průběhu vzdělávání bude zaměřeno především na začleňování klíčových kompetencí a cílů vzdělávání do efektivního průběhu výchovně vzdělávacího procesu. Dlouhodobě bude sledován rozvoj dovedností klíčových kompetencí a průřezových témat.

Vlastní hodnocení školy a procesů probíhajících v ní je založeno na dlouhodobém pozorování, analýze a vyhodnocování zjištěného.

Hlavní oblasti vlastního hodnocení školy - autoevaluace

Oblasti autoevaluace	Cíle a kritéria autoevaluace	Nástroje autoevaluace	Časové rozvržení evaluačních činností
Vzdělávací program	Mapování realizace školního vzdělávacího programu	pozorování, evidence pozorovaných jevů, ankety, hospitace, vnější evaluace	průběžně

Oblasti autoevaluace	Cíle a kritéria autoevaluace	Nástroje autoevaluace	Časové rozvržení evaluačních činností
Podmínky vzdělávání	Úroveň řízení školy	porady vedení školy, pedagogické rady, spolupráce se Školskou radou, vyhodnocování pozitiv a negativ	v období pedagogických rad
	Prostorové a materiální podmínky	pozorování, požadavky učitelů a rodičů, dodržování zákonných norem	říjen, duben
	Klima školy	ankety, spolupráce s žákovskými samosprávami a komunitou rodičů, jednání pedagogických rad a vedení školy	v období pedagogických rad
	Začleňování a podpora žáků	hospitace, podpora vzájemné komunikace učitelů, vychovatelů, speciálního pedagoga, výchovného poradce, psychologa, odborných pracovišť	průběžně
Průběh vzdělávání (učitel)	Podpora dosahování vzdělávacích cílů	hospitace, prezentace žákovské práce	v období pedagogických rad
	Rozvoj strategií učení	hospitace	průběžně
	Rozvoj osobnostních a sociálních způsobilostí	hospitace, řízený rozhovor s učiteli a žáky, dotazník žákům	průběžně
	Rozvoj praktických návyků a dovedností	hospitace, žákovské práce	průběžně
	Začleňování a podpora žáků	hospitace, rozhovor	průběžně
Výsledky vzdělávání (žák)	Dosahování vzdělávacích cílů	rozhovor, hospitace, rozbor žákovských sebehodnotících a hodnotících výroků, spolupráce s odborníky	průběžně
	Projevy strategií učení	hospitace, žákovské práce	průběžně
	Projevy osobnostní a sociální způsobilosti	rozhovor, anketa žákům	průběžně
	Projevy praktických návyků a dovedností	hospitace, pozorování	průběžně

Oblasti autoevaluace	Cíle a kritéria autoevaluace	Nástroje autoevaluace	Časové rozvržení evaluačních činností
	Testování žáků – ve složce dovedností a znalostí	zadávání srovnávacích testů	dle sledovaných jevů
Vztah rodičů ke škole		ankety, spolupráce se Školskou radou a zřizovatelem	v období pedagogických rad a jednání ŠR
Komunitní programy školy		porady vedení školy, vyhodnocování společných projektů	průběžně

Shrnující závěry z prováděné autoevaluace jsou prezentovány na pedagogických radách. Současně se stávají součástí analýzy školního roku a dalších materiálů požadovaných k vyhodnocování změn ve škole. Průběžně budeme vyvíjet další vyhodnocovací nástroje, které budou rozvíjet kvalitu žakovských výstupů a volbu vzdělávacích strategií (pravidla pro psaní oborových prací, kritéria ...).

Mezi regulativní - autoevaluační mechanismy patří pravidelné vzájemné hospitace učitelů, přidělení uvádějících učitelů začínajícím a novým učitelům, metodická podpora, pravidelné supervize, „stínování“ učitelů partnerských škol, náslechy studentů pedagogických fakult, kontrolní a hospitační činnost vedení školy a podobně.

Hodnocení žáků na vysvědčení

Kritéria pro hodnocení

Slovní hodnocení obsahuje informace o míře splnění následujících kritérií s ohledem na individuální možnosti a věk žáka.

Žák:

- naplňuje očekávané výstupy formulované v jednotlivých předmětech školního vzdělávacího programu (popř. naplňuje cíle jednotlivých výukových bloků a projektů odvozených z těchto výstupů);
- aplikuje získané znalosti, schopnosti a dovednosti ve školní i mimoškolní praxi;
- pracuje a komunikuje efektivně ve skupině, s učitelem i samostatně;
- respektuje práva ostatních a pravidla školy;
- zajímá se o problematiku daného předmětu;
- pracuje s vlastní chybou, aktivně hledá řešení problémů;
- objektivně hodnotí sám sebe i ostatní spolužáky a učitele.

Slovní hodnocení:

- vystihuje úroveň rozvoje, kterého dosáhl žák ve vztahu k naplnění očekávaných výstupů formulovaných v jednotlivých předmětech školního vzdělávacího programu;
- je všestranné – obsahuje všechny vyučované oblasti;

- obsahuje ocenění úspěchů žáka, zdůraznění jeho kvalit, upozornění na oblasti, na které je třeba se zaměřit, a naznačení dalšího rozvoje žáka;
- obsahuje také doporučení, jak předcházet případným neúspěchům žáka a jak je překonávat;
- je adresované žákovi a formulace jsou volené tak, aby mu byly srozumitelné;
- je individualizované vzhledem ke vzdělávacím a osobnostním předpokladům žáka;
- zahrnuje posouzení výsledků vzdělávání žáka v jeho vývoji.

Pro hodnocení žáků na vysvědčení využíváme výstupů projektu **Vysvědčení JINAK** (<https://vysvedcenijinak.ped.muni.cz/>), na kterém se naše škola podílela.

Vysvědčení JINAK poskytuje vyučujícím, žákům i jejich rodičům transparentní informace o průběhu i výsledcích vzdělávání v nezbytných souvislostech a je obohaceno o formativní složku. Vysvědčení JINAK tak plní všechny tři základní požadavky hodnocení: **hodnocení učení, hodnocení pro učení a hodnocení jako učení.**

Hodnocení na vysvědčení poskytuje dvakrát ročně souhrnnou informaci o průběhu a výsledcích vzdělávání žáka za určité období, zároveň je součástí systému hodnocení, který je uplatňován systematicky a dlouhodobě. Nahlíží na žáka holisticky, zaměřuje se i na posouzení pro život významných znalostí, dovedností a postojů ve vztahu ke klíčovým kompetencím dle RVP ZV a propojuje formativní účel se sumativním. Jeho cílem je nejen shrnout výsledky žáků, ale současně nabídnout možnosti pro další rozvoj a vést žáky k přijímání odpovědnosti za vlastní učení.

Vysvědčení plní funkci:

1. **sumativního hodnocení** tím, že poskytuje informaci o dosažené úrovni výstupů žáků a jejich chování v konkrétním období ve vztahu k cílům vzdělávání;
2. **formativního hodnocení** tím, že poskytuje žákovi slovní zpětnou vazbu k jeho procesu učení, výsledkům a doporučení k dalšímu rozvoji. Současně slouží k jeho sebereflexi a dalšímu rozvoji žáka.

Primárním účelem hodnocení je podpora učení a rozvoje žáků. To se neobejde bez průběžné podporující zpětné vazby, formativního hodnocení, spoluúčasti žáka na hodnocení. Jen tak jsme schopni na základě dat, která máme k dispozici, odpovědně vyplnit vysvědčení jiné koncepcí a kvality. Tomu se všichni učíme. Pomoci nám mohou níže uvedené zásady hodnocení.

Hodnoticí stupnice na vysvědčení

Úroveň osvojení chování je vyjádřeno slovně. Hodnocení očekávaných výstupů teoretických předmětů je vyjádřeno pomocí čtyřúrovňové stupnic. Informace o výsledcích žáka jsou pak doplněny o verbalizovaná sdělení.

A) Hodnocení projevů chování na vysvědčení poskytuje na vysvědčení celostní obraz žáka o jeho chování ve škole nejen v oblasti dodržování pravidel, ale také v naplňování a rozvíjení vybraných klíčových kompetencí.

Hodnocení chování na vysvědčení je prováděno formou slovního hodnocení.

Východiska hodnocení chování

Hlavním východiskem pro hodnocení chování je:

1. základní cíl RVP ZV, kterým je „utvářet a postupně rozvíjet klíčové kompetence a poskytnout spolehlivý základ všeobecného vzdělání orientovaného zejména na situace blízké životu a na praktické jednání.“
2. školní řád příslušné školy.

Klíčové kompetence z RVP ZV jsou pro účel tvorby vysvědčení seskupeny do tří kategorií:

1. rozvoj ve vztahu **k sobě** samému,
2. rozvoj ve vztahu **k ostatním členům** školní komunity i okolnímu světu,
3. přístup žáka **k práci a učení**.

Kritéria a indikátory pro hodnocení chování žáka

CHOVÁNÍ ŽÁKA VE VZTAHU K SOBĚ

Kritérium (naplňované kompetence)	1. stupeň ZŠ	2. stupeň ZŠ
Přiměřeně situaci vyjadřuje své myšlenky. (Kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální)	Žák <ul style="list-style-type: none">• srozumitelně vyjadřuje své potřeby, nápady, návrhy, záměry, přání atd.• prožívá a popisuje pocity štěstí, smutku, úspěchu, hněvu, zklamání...	Žák <ul style="list-style-type: none">• srozumitelně, výstižně a souvisle dává najevo své myšlenky, názory a podněty• s respektem k sobě samému, ostatním i prostředí vyjadřuje pocity štěstí, smutku, úspěchu, hněvu, zklamání...
Rozezná vhodné a nevhodné chování. (Kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence k učení)	Žák <ul style="list-style-type: none">• řídí se základními pravidly v kontaktu s lidmi• chová se adekvátně s ohledem na situaci a prováděné činnosti (hra, učení atd.)• dodržuje základní hygienická pravidla	Žák <ul style="list-style-type: none">• řídí se pokročilými pravidly v kontaktu s lidmi• adekvátně kontroluje a usměrňuje vlastní chování s ohledem na situaci• zvažuje a přijímá důsledky svého chování a osobních rozhodnutí, přebírá za ně odpovědnost• dbá na svůj zevnějšek, dodržuje pravidla hygieny
Pracuje na svém rozvoji. (Kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence k řešení problémů; kompetence k učení)	Žák <ul style="list-style-type: none">• uvědomuje si své silné stránky a oblasti pro zlepšení• stanoví své cíle, vhodným způsobem je komunikuje a naplňuje• je v rámci dané činnosti vytrvalý, iniciativní a nápavitý• dokáže pracovat s chybou	Žák <ul style="list-style-type: none">• dovede posoudit a přiměřeně reflektovat své potřeby, zájmy, silné stránky i oblasti pro zlepšení• stanovuje si vlastní individuální cíle, vhodným způsobem je komunikuje a sleduje pokrok k jejich dosažení• udělá-li chybu, je schopen ji věcně uznat a užít k poučení a dalšímu rozvoji

CHOVÁNÍ ŽÁKA VE VZTAHU K DRUHÝM

Kritérium (např. např. např. např.)	1. stupeň ZŠ	2. stupeň ZŠ
Dodržuje stanovená pravidla. <i>(Kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální)</i>	Žák <ul style="list-style-type: none"> • se podílí na společné komunikaci o nastavení pravidel třídy • dodržuje dohodnutá pravidla třídy • seznamuje se s pravidly školy a dodržuje ta, která se ho týkají (například ve společných prostorách, ve školní jídelně, na hřišti, při školních výletech) • dodržuje pravidla společných her a aktivit • respektuje dospělou autoritu 	Žák <ul style="list-style-type: none"> • se podílí na společné komunikaci o nastavení pravidel třídy • uznává a dodržuje dohodnutá pravidla třídy a vymezuje se vůči jejich porušování • respektuje pravidla nastavená ve školním řádu • užívá svá práva a plní své povinnosti • respektuje dospělou autoritu
Spolupracuje s ostatními. <i>(Kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence k učení; kompetence pracovní)</i>	Žák <ul style="list-style-type: none"> • přiměřeným způsobem se zapojuje do společných aktivit • aktivně komunikuje, sdílí názory s ostatními • naslouchá druhým, pracuje s informacemi, které od nich získal (názory, potřeby, znalosti atd.) • spolupracuje s dospělým/učitelem • při spolupráci hledá společné cesty ke splnění úkolu nebo k řešení problému 	Žák <ul style="list-style-type: none"> • na základě poznání svých možností nebo přijetí určité role v pracovní činnosti přispívá ke kvalitě splnění společného úkolu • diskutuje, sdílí názory, uznává různé úhly pohledu, dokáže vyjednávat a dosáhnout řešení/kompromisu • v různých situacích dokáže přijímat rozdílné role (vedoucí skupiny, mluvčí, hodnotitel atd.)
Dorozumívá se srozumitelně a účelně. <i>(Kompetence komunikativní; kompetence k řešení problémů)</i>	Žák <ul style="list-style-type: none"> • přiměřeným způsobem předkládá a obhajuje vlastní názory • s porozuměním přijímá informace a pokyny a reaguje na ně • vyjadřuje se přehledně a srozumitelně v ústním i písemném projevu • aktivně naslouchá druhým • dodržuje obecná pravidla komunikace (přiměřeným způsobem zdraví a oslovuje druhé, adekvátně rozlišuje tykání a vykání, srozumitelně vyjadřuje své přání nebo požadavek, když potřebuje, zeptá se či požádá o pomoc atd.) 	Žák <ul style="list-style-type: none"> • přiměřeným způsobem vyjadřuje vlastní názory, přání, požadavky, potřeby, užívá vhodných argumentů, příkladů a závěrů • vyjadřuje se plynule, jasně a uceleně, komunikaci (ústní i písemnou) přizpůsobuje rozdílným situacím • naslouchá promluvám druhých s empatickým porozuměním a vhodně na ně reaguje • dodržuje obecná pravidla komunikace v situačním kontextu (sdílí informace, zdroje a odborné znalosti, aktivně diskutuje, při pozdravu, oslovení i v rozhovoru dodržuje pravidla slušnosti atd.) • kvalitně prezentuje výstupy své práce
Přispívá k vytváření bezpečného prostředí. <i>(Kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální)</i>	Žák <ul style="list-style-type: none"> • má zájem o ostatní spolužáky, navazuje přátelské vztahy • chová se ohleduplně k potřebám ostatních • vnímá pocity ostatních a je si vědom toho, že jeho jednání má dopad na ostatní • respektuje odlišnost (v názorech, schopnostech, dovednostech, postojích, kultuře...) • případné spory řeší smírně • respektuje práva a vlastnictví ostatních 	Žák <ul style="list-style-type: none"> • navazuje a udržuje přátelské vztahy • chová se ohleduplně a s pochopením k prožitkům a potřebám ostatních • respektuje odlišnosti (přijímá myšlenky, názory, hodnoty, postoje a tradice ostatních ...) • odsuzuje bezpráví a aktivně se vůči němu vymezuje • aktivně se podílí na řešení konfliktů s cílem dosažení shody názorů (konsenzu) • respektuje práva a vlastnictví ostatních

Zapojuje se do dění ve svém okolí.	Žák	Žák
<i>(Kompetence sociální a personální; kompetence občanské)</i>	<ul style="list-style-type: none"> • zajímá se o minulost i současnost své rodiny, vesnice/města, své země • aktivně přistupuje k dění ve svém okolí (rodina, třída, vesnice/město) 	<ul style="list-style-type: none"> • zajímá se o dění ve své rodině, vesnici/městě, zemi a o aktuální problémy současného světa • dovede posoudit situace každodenního života z různých perspektiv • aktivně přistupuje k dění ve svém okolí, přichází s novými podněty a návrhy řešení • uplatňuje kritické myšlení při kontaktu s vnějším světem (nepodléhá prvnímu dojmu, obecnému mínění a tradovaným názorům, přemýšlí, pracuje s informacemi, orientuje se v problematice, rozhoduje se)

CHOVÁNÍ ŽÁKA PŘI UČENÍ

Kritérium <i>(naplňované kompetence)</i>	1. stupeň ZŠ	2. stupeň ZŠ
Zodpovědně přistupuje k učení. <i>(Kompetence k učení; kompetence pracovní)</i>	Žák <ul style="list-style-type: none"> • chodí do školy řádně připraven a vybaven potřebnými pomůckami • aktivně se podílí na svém učení (pozorně naslouchá, dotazuje se, zapojuje se do aktivit, odpovídá na otázky, projevuje zájem o nové informace, aktivně objevuje a zjišťuje) • vydrží soustředěně pracovat po určený časový úsek a využít čas stanovený pro plnění úkolu • zodpovědně přistupuje ke svým povinnostem, úkolům (včetně domácích) • úkoly plní samostatně • udržuje své pracovní místo v čistotě a pořádku 	Žák <ul style="list-style-type: none"> • chodí do školy řádně připraven a vybaven potřebnými pomůckami • aktivně se podílí na svém učení (pozorně naslouchá, dotazuje se, zapojuje se do aktivit, odpovídá na otázky, projevuje zájem o nové informace, aktivně objevuje a zjišťuje) • pracuje soustředěně a účelně využívá čas stanovený pro plnění úkolu • zodpovědně přistupuje ke svým povinnostem, úkolům (včetně domácích) • úkoly plní samostatně
Využívá různé postupy a způsoby učení. <i>(Kompetence k učení; kompetence pracovní, kompetence k řešení problémů)</i>	Žák <ul style="list-style-type: none"> • pracuje samostatně, i ve skupině • osvojuje si postupy a způsoby práce podporující proces vlastního učení • s dopomocí dospělého plánuje, organizuje a řídí vlastní učení • řeší úkoly podle návodu (systematicky) • hledá a vytváří různá řešení úkolů, aplikuje tvořivá řešení • má přiměřeně osvojené psací dovednosti a pracovní návyky 	Žák <ul style="list-style-type: none"> • zná různé strategie učení a využívá je pro svůj rozvoj • pružně se přizpůsobuje změnám nebo novým pracovním podmínkám a aplikuje tvořivá a adaptivní řešení • na základě propojení a pochopení poznatků z různých oblastí si vytváří ucelený pohled na studované jevy a uvádí je do souvislostí • samostatně monitoruje, hodnotí a reviduje své plány při plnění úkolů a dosahování cílů
Vytrvá v práci na obtížných úkolech. <i>(Kompetence personální; kompetence k řešení problémů)</i>	Žák <ul style="list-style-type: none"> • usiluje o splnění obtížných úkolů • nevzdává se při překážce a dokáže vytrvat • dokáže přiměřeně zpracovat neúspěch/ chybu, zklamání/selhání 	Žák <ul style="list-style-type: none"> • usiluje o splnění obtížných úkolů, vyhledává nová řešení a informace pro jejich splnění • pracuje s chybou, překonává překážky a občasně nezdar • dokáže zhodnotit, že se mu nedaří, a přiměřeně zpracovat neúspěch/ chybu, zklamání/selhání

<p>Pracuje s různými zdroji informací.</p> <p><i>(Kompetence digitální)</i></p>	<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá různé zdroje informací (včetně ICT) ke splnění úkolu, řešení problému, vyhledání informací a ke komunikaci • dodržuje pravidla bezpečného a zdraví neohrožujícího chování při práci s digitálními technologiemi • dodržuje pravidla slušného chování i v digitálním prostředí 	<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • používá různé zdroje informací (včetně ICT) ke splnění úkolu, řešení problému, vyhledání informací, osobnímu rozvoji, ke komunikaci, plánování a trávení volného času • kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí, je schopen je obhájit, uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí a výsledky svých činů zhodnotí • zvažuje příležitosti a rizika digitálních technologií (zabezpečení zařízení, ochrana dat před zneužitím) a snaží se rizika minimalizovat • při práci a pohybu v digitálním prostředí se řídí etickými pravidly, je ohleduplný vůči ostatním • aktivně předchází situacím ohrožujícím tělesné i duševní zdraví
<p>Posoudí vlastní pokrok.</p> <p><i>(Kompetence personální; kompetence k řešení problémů; kompetence k učení)</i></p>	<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznamenává průběh a výsledky svého učení (prostřednictvím symbolů i jednoduchou verbální formou) a přizpůsobuje jim proces učení • posoudí vlastní pokrok v učení • prezentuje svoji práci, hovoří o ní, dokáže podle daných kritérií zhodnotit její kvalitu • naslouchá názorům druhých na svou práci a využívá je pro svůj rozvoj 	<p>Žák</p> <ul style="list-style-type: none"> • zaznamenává průběh a výsledky svého učení a přizpůsobuje jim proces učení • posoudí vlastní pokrok v učení • svou práci prezentuje ostatním a sdílí s nimi názory a zkušenosti, reflektuje silné a slabé stránky své práce • naslouchá a porozumí názorům druhých na svou práci, dokáže ji dále rozvíjet na základě připomínek ostatních

B. Hodnocení v teoretických předmětech na vysvědčení

Jednotlivé předměty mají:

- časově tematický plán s očekávanými výstupy,
- stanovená kritéria pro hodnocení.

V rámci teoretických předmětů jsou hodnoceny **výstupy** žáků, které jsou rozpracovány **ve školním vzdělávacím programu**. **Slovní sdělení může také obsahovat hodnocení klíčových kompetencí, které se úzce vztahují k předmětu.**

V každé vzdělávací oblasti pracujeme se **zobecněnou formu** očekávaného **výstupu**, který se vztahuje k žákovi (např. vysvětlí pojmy, fakta, definice a zákonitosti).

Zobecněná forma výstupu je specifikována na **konkrétní** očekávané výstupy pro dané pololetí.

Na konci vymezeného období **je na vysvědčení popsán výkon** žáka slovním hodnocením.

Hodnocení se zaměřuje na:

1. vědomosti (fakta, pojmy, definice, zákonitosti) daného předmětu a ročníku;
2. dovednosti (zobecnování poznatků, využití poznatků, jejich kritické zpracování, analyzování, srovnání, propojování; využití znalostí a dovedností v praktických situacích, používání znalostí a dovedností v rozličných kontextech).
3. kompetence rozvíjené v daném předmětu.

Úroveň osvojených vědomostí a dovedností za dané pololetí je hodnocena na čtyřúrovňové stupnici. Rozvoj kompetencí se promítne především do nadpředmětové oblasti chování v první části vysvědčení. Pokud v daném předmětu dochází ke specifickému rozvoji kompetencí, tak je tento rozvoj okomentovat slovně ve sdělení.

Výsledky žáka/žákyně jsou hodnoceny na stupnici:

- **J — Ještě neosvojeno** — Výstupy ještě neosvojeny.
- **Č — Částečně osvojeno** — Výstupy částečně osvojeny, i známé situace činí potíže, potřebuje dopomoc.
- **T — Téměř osvojeno** — Výstupy téměř osvojeny, uplatňuje je ve známých situacích s připomenutím nebo s mírnou dopomocí.
- **Ú — Úplně osvojeno** — Výstupy zcela osvojeny, uplatňuje je samostatně v běžných i nových situacích.

V případě, že žák nemá ještě osvojeny ročníkové výstupy ŠVP a bude opakovat ročník, je třeba jejich úroveň popsat výstižně ve slovním hodnocení.

Hodnocení výstupů na stupnici je doplněno prostřednictvím sdělení.

C) Hodnocení ve výchovných předmětech na vysvědčení

Jednotlivé předměty mají:

- časově tematický plán s očekávanými výstupy,
- stanovená kritéria pro hodnocení.

Cíl výchovných předmětů vyplývá z názvu — jde hlavně o výchovu v daném oboru. Cílem výchovných předmětů je, aby si žáci vybrali něco, co je bude v životě provázet a co je bude těšit; aby objevovali svět hudby, výtvarné tvorby, práce a pohybu. Dále aby své dovednosti rozvíjeli vědomě a s odvahou zkoušeli nové a neobvyklé věci.

Výchovy jsou důležitou součástí komplexního vzdělávání a rozvoje žáků. Mohou nasměrovat žáka v objevování svého talentu, nebo pomáhat v hledání volnočasových aktivit. Podstatné je neustále posilovat silné a jedinečné stránky žáka ve výchovách, aby zažíval úspěch a byl motivován experimentovat, dokázal překonávat stereotypy.

Propojení celospolečenských témat s uměleckou tvorbou mohou významně ovlivňovat postoje žáka a rozvíjet jeho etické hodnoty.

Vzhledem k tomu, že cílem hodnocení ve výchovných předmětech je podpora žáka v jeho rozvoji jako svébytné, svobodné a zodpovědné osobnosti a v projevení pozitivních citů v chování, jednání a v prožívání životních situací, **hodnotíme je "pouze" slovním vyjádřením učitele.**

Žák je hodnocen stupněm

- Prospěl(a) s vyznamenáním** - pokud ve všech předmětech, ve kterých je žák vyučován v daném ročníku dosahuje vysoké úrovně naplnění očekávaných výstupů.
- Prospěl(a)** - pokud žák naplnil ve stanovené míře očekávané výstupy v předmětech, ve kterých je žák vyučován v daném ročníku.
- Neprospěl(a)** - pokud žák nenaplnil očekávané výstupy v některém z vyučovaných předmětů v daném ročníku.
- Nehodnocen(a)** - není-li žáka na konci prvního pololetí možné hodnotit z některého z povinných předmětů stanovených školním vzdělávacím programem.

6.2 Legislativní a metodická opora ŠVP

- Zákon č. **561/2004** Sb., školský zákon, ve znění pozdějších předpisů s účinností od 1.9.2016
- Vyhláška č. **15/2005** Sb., kterou se stanoví náležitosti dlouhodobých záměrů, výročních zpráv a vlastního hodnocení školy
- Vyhláška č. **16/2005** Sb., o organizaci školního roku
- Vyhláška č. **48/2005** Sb., o základním vzdělávání, ve znění pozdějších předpisů s účinností od 1.9.2016
- Vyhláška č. **72/2005** Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů s účinností od 1.9.2016
- Vyhláška č. **27/2016** Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných
- Vyhláška č. **74/2005** Sb., o zájmovém vzdělávání (*družina*)
- Nařízení vlády č. **75/2005** Sb., o stanovení rozsahu přímé vyučovací, přímé výchovné, přímé speciálně pedagogické a přímé pedagogicko-psychologické činnosti pedagogických pracovníků
- **Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání**. MŠMT ČR, Praha 2016.
- **Manuál** pro tvorbu školní vzdělávacích programů v základním vzdělávání. VÚP, Praha 2005
- Metodika tvorby školních vzdělávacích programů. NÚOV, Praha 2002
- Vyhlášení rozvojového programu MŠMT „*Rozšíření učebních plánů vzdělávacích programů pro základní vzdělávání o 5 vyučovacích hodin od školního roku 2006/07*“, č.j. 31 042/2005-22, ze dne 17. ledna 2006.
- Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. MŠMT ČR, č.j. **15 523/2007-22**, ze dne 26. června 2007.
- Učební plány vzdělávacích programů základního vzdělávání od 1. září 2008. MŠMT ČR, č.j. **11 431/2008-22**, ze dne 11. června 2008.
- Metodický pokyn MŠMT k zajištění *environmentálního vzdělávání*, výchovy a osvěty (EVVO), MŠMT ČR, č.j. **16 745/2008-22** ze dne 27. října 2008.
- Opatření ministryně školství, mládeže a tělovýchovy, kterým se mění Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. MŠMT ČR, č.j. **12 586/2009-22**, ze dne 16. prosince 2009 - Zařazení doplňujícího vzdělávacího oboru s názvem *Etická výchova* od 1. 9. 2010
- Doporučení MŠMT k realizaci *sexuální výchovy* v základních školách. MŠMT ČR, č.j. 26 976/2009-22, ze dne 2. dubna 2010.
- Akční plán inkluzivního vzdělávání MŠMT na období 2016-2018. MŠMT, č.j. 7499/2015-1
- Situační zpráva o inkluzivním vzdělávání. MŠMT, č.j. 26540/2015-1

Důležité internetové odkazy: www.msmt.cz, www.rvp.cz, www.uiv.cz

6.3 Environmentální vzdělávání, výchova a osvěta (EVVO)

Základním cílem EVVO je přispět k takovým postojům člověka k prostředí, které by vedly k udržitelnému rozvoji lidské civilizace na Zemi.

K tomuto velice obecně formulovanému cíli by měly směřovat zejména následující dílčí cíle:

- získání **základních znalostí a dovedností** potřebných k pochopení zákonitostí vztahů člověka a biosféry, k praktickému řešení ekologických problémů a k včasné prevenci jejich vzniku
- rozvíjení schopnosti **ekologicky myslet**, tj. uvažovat v souvislostech, důsledně a tvořivě aplikovat získané znalosti do každodenního jednání a chování, učit se domýšlet možné důsledky určitých rozhodnutí a podle toho je zpětně korigovat – jde tedy o vnesení principu negativní zpětné vazby do myšlenkového procesu. Lidé většinou ztratili přímý kontakt s přírodou, a proto si neuvědomují tak jako dříve, jak je pro ně zdravé a funkční prostředí důležité. Z toho důvodu je třeba je k tomuto ekologickému povědomí vést.
- ovlivnění formování **ekologické etiky**, tj. preferování hierarchie životních hodnot založené na úctě k životu, ke zdraví, na pozitivním vztahu k přírodě, na vzájemném porozumění, ohleduplnosti a vstřícnosti mezi lidmi, na odklonu od plýtvání, lhostejnosti, bezohlednosti a kořistnictví
- dosažení takového stavu, kdy jsou občané objektivně informováni o stavu a vývoji životního prostředí, získávají k prostředí vztah, který je základem šetrného a předvídatelného chování a jednání.

Škola je pro rozvoj environmentálního vzdělání a postojů příhodným místem, protože má možnost působit dlouhodobě, koncepčně a na všechny žáky a přes žáky i na jejich rodinné prostředí.

Při výchově se zaměříme na:

- vedení žáků k úpravě a ochraně životního prostředí nejen ve třídách, ale i na chodbách a v okolí školy, úklid okolí školy
- zdokonalování estetického, bezpečného a zdravého prostředí ve škole a okolí
- vhodné působení na rodiče
- zdravé stravovací návyky, dodržování pitného režimu

- dobré hospodaření s vodou a energií
- třídění a recyklaci odpadu.
- propagaci zdravého životního stylu – spolupráce s mlékárnou Kunín
- návštěvy planetária
- sběrové akce
- přírodovědné exkurze
- výtvarné aktivity
- používání přírodnin

Zařazení:

Environmentální výchova je zařazena do učiva prvouky a přírodovědy na 1. stupni. Jako průřezové téma v rámci ŠVP se promítá do učiva dalších předmětů, hlavně do vlastivědy, jazyků a pracovních činností.

Očekávané výstupy EVVO:

Pochopení a osvojení principů trvale udržitelného rozvoje (trvale udržitelný rozvoj je komplexní soubor strategií, které umožňují pomocí ekonomických nástrojů a technologií uspokojovat sociální, materiální i duchovní potřeby lidí, při plném respektování environmentálních limitů).

Žák se orientuje v následujících oblastech:

- co je podstatou života, co je třeba v jeho zájmu respektovat
- jaká je základní struktura a funkce ekosystémů
- v čem spočívá oběh látek v celé biosféře
- jak je člověk a celá lidská společnost s biosférou svázána a proč je nutno pro současnost i pro budoucnost chránit celoplanetární podmínky života
- jak a čím je možno ohrozit obnovitelné zdroje přírody, proč je nutno počítat s neobnovitelností některých přírodních zdrojů
- čím a jak je možno životodárné systémy na lokální, regionální i globální úrovni narušovat to znamená s tím, co jsou environmentální limity

Žák rozumí tomu,

- jak se člověk a celá lidská společnost vyvíjela po stránce materiální a duchovní

- jak člověk hospodařil s přírodními zdroji, co a proč bylo pro jednotlivé etapy a jednotlivé oblasti typické
- které technologické zásady a ekonomické nástroje a proč mají zásadní význam pro zachování podmínek pro život budoucích generací a pro rovnovážný vývoj lidské společnosti na celé Zemi
- co je pro plnohodnotný život člověka důležité, jak a čím je ovlivňováno zdraví, jakou má hodnotu pro celý život, v čem může spočívat spokojenost a štěstí
- co znamená lidská zvědavost, náročnost a naopak střídmost, tvořivost i pokora a odpovědnost
- jaké jsou vztahy mezi různými skupinami lidí – od rodiny po celosvětové měřítko, jaký význam má vzájemné respektování rozmanitých kultur, mezilidská vstřícnost a spolupráce
- proč je v demokracii tak důležitá rovnováha mezi právem a povinností
- jaká je funkce vzdělávání a informací pro přijímání rozhodnutí
- jaké je poslání vědy

6.4 Sexuální výchova

V základním vzdělávání se usiluje o naplňování mnoha cílů, jedním z nich je učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný a k tomu slouží i sexuální výchova.

Je součástí hlavně těchto vzdělávacích oblastí:

- Člověk a jeho svět

Realizace

Sexuální výchova realizována zejména prostřednictvím vzdělávacích oblastí Člověk a jeho svět na 1. stupni ZŠ a Člověk a zdraví na 2. stupni ZŠ, tyto vzdělávací oblasti jsou dále tematicky propojeny se vzdělávacími oblastmi Člověk a společnost, Člověk a příroda, s průřezovými tématy Osobnostní a sociální výchova, Mediální výchova a tematicky zasahuje také do dalších vzdělávacích oblastí a průřezových témat .

Obsah učiva související se sexuální výchovou vyjmutý z výše uvedených vzdělávacích oblastí a průřezových témat:

1. Člověk a jeho svět

Místo, kde žijeme

- domov – prostředí domova,
- škola – bezpečná cesta do školy

Lidé kolem nás

- rodina – postavení jedince v rodině, role členů rodiny, příbuzenské a mezigenerační vztahy, život a funkce rodiny,
- soužití lidí – mezilidské vztahy, komunikace,
- chování lidí – vlastnosti lidí, pravidla slušného chování,
- právo a spravedlnost – základní lidská práva a práva dítěte, protiprávní jednání.

Člověk a jeho zdraví

- lidské tělo – životní potřeby a projevy, základní stavba a funkce, pohlavní rozdíly mezi mužem a ženou, základy lidské reprodukce, vývoj jedince,
- partnerství, rodičovství, základy sexuální výchovy – rodina a partnerství, biologické a psychické změny v dospívání, etická stránka sexuality, HIV/AIDS (cesty přenosu),

- péče o zdraví, zdravá výživa – osobní, intimní a duševní hygiena – stres a jeho rizika, reklamní vlivy,
- osobní bezpečí – bezpečné chování v rizikovém prostředí, krizové situace (šikana, týrání, sexuální zneužívání, brutalita a jiné formy násilí, služby odborné pomoci).

2. Člověk a zdraví

Vztahy mezi lidmi a formy soužití

- vztahy ve dvojici – kamarádství, přátelství, láska, partnerské vztahy, manželství a rodičovství,
- vztahy a pravidla soužití v prostředí komunity – rodina, škola, vrstevnická skupina.

Změny v životě člověka a jejich reflexe

- dětství, puberta, dospívání – tělesné, duševní a společenské změny,
- sexuální dospívání a reprodukční zdraví – předčasná sexuální zkušenost, těhotenství a rodičovství mladistvých, poruchy pohlavní identity.

Zdravý způsob života a péče o zdraví

- tělesná a duševní hygiena – zásady osobní, intimní hygieny,
- ochrana před přenosnými a nepřenosiými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy – bezpečné způsoby chování (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV / AIDS, hepatitidy, preventivní a lékařská péče).

Rizika ohrožující zdraví a jejich prevence

- skryté formy a stupně individuálního násilí a zneužívání, sexuální kriminalita – šikana a jiné projevy násilí, formy sexuálního zneužívání dětí, komunikace se službami odborné pomoci,
- bezpečné chování – komunikace s vrstevníky a neznámými lidmi, pohyb v rizikovém prostředí, přítomnost v konfliktních a krizových situacích,
- manipulativní reklama a informace – reklamní vlivy, působení sekt.

Hodnota a podpora zdraví

- celostní pojetí člověka ve zdraví a nemoci – složky zdraví a jejich interakce, základní lidské potřeby a jejich hierarchie (Maslowova hierarchie potřeb),
- podpora zdraví a její formy – prevence a intervence, odpovědnost jedince za zdraví.

Osobnostní a sociální rozvoj

- sebepoznání a sebepojetí – vztah k sobě samému, vztahy k druhým lidem, zdravé a vyrovnané sebepojetí,
- seberegulace a sebeorganizace činností a chování – cvičení sebereflexe, sebekontroly, sebeovládání a zvládání problémových situací,
- psychohygiena v sociální dovednosti pro předcházení a zvládání stresu, hledání pomoci při problémech,
- mezilidské vztahy, komunikace a kooperace – respektování sebe sama i druhých,
- morální rozvoj – dovednosti pro řešení problémů v mezilidských vztazích, pomáhající a prosociální chování.

3. Člověk a společnost

Člověk ve společnosti

- lidská setkání – přirozené a sociální rozdíly mezi lidmi, rovnost a nerovnost, rovné postavení mužů a žen,
- vztahy mezi lidmi – osobní a neosobní vztahy, mezilidská komunikace; konflikty v mezilidských vztazích, problémy lidské nesnášlivosti,
- zásady lidského soužití – morálka a mravnost, svoboda a vzájemná závislost, pravidla chování.

Člověk jako jedinec

- podobnost a odlišnost lidí – projevy chování, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání; osobní vlastnosti,
- vnitřní svět člověka – vnímání, prožívání, poznávání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí, systém osobních hodnot, sebehodnocení, stereotypy v posuzování druhých lidí,
- osobní rozvoj – adaptace na životní změny.

4. Člověk a příroda

Biologie člověka

- fylogeneze a ontogeneze člověka – rozmnožování člověka,
- anatomie a fyziologie – stavba a funkce jednotlivých částí lidského těla,
- nemoci, úrazy a prevence – příčiny, příznaky, praktické zásady a postupy při léčení běžných nemocí,

- životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka.

5. Průřezová témata

Osobnostní a sociální výchova

- **Osobnostní rozvoj**
 - sebepoznání a sebepojetí, seberegulace a sebeorganizace,
 - psychohygienu.
- **Sociální rozvoj**
 - poznávací schopnosti,
 - mezilidské vztahy,
 - komunikace.
- **Morální rozvoj**
 - řešení problémů a rozhodovací dovednosti,
 - hodnoty, postoje, praktická etika.

Mediální výchova

- kritické čtení a vnímání mediálních sdělení,
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality,
- fungování a vliv médií ve společnosti.

Multikulturní výchova

- kulturní diference,
- lidské vztahy,
- etnický původ,
- princip sociálního smíru a solidarity.

Realizací sexuální výchovy je naplňován především jeden z cílů základního vzdělávání, a to učit žáky aktivně rozvíjet a chránit fyzické, duševní a sociální zdraví a být za ně odpovědný. Zároveň jsou rozvíjeny především tyto **klíčové kompetence**:

- kompetence k učení,
- kompetence k řešení problémů,
- kompetence komunikativní,
- kompetence sociální a personální,
- kompetence občanské.

Obsah učiva vzhledem k věkovým zvláštnostem žáků:

I. ROČNÍK

Psychické a sociální zdraví:

- příbuzenské vztahy v rodině (postavení jedince/dítěte v rodině, otec, matka, syn, dcera, bratr, sestra, prarodiče, širší příbuzenské a mezigenerační vztahy, podobnosti ve vzhledu, profese rodičů, vlastní a nevlastní příbuzenské vztahy...)
- vztahy mezi členy rodiny (úcta, pomoc, vzájemné pochopení, ochrana, pomoc mladším a starším členům rodiny, komunikace s blízkým členem rodiny, důvěra mezi členy rodiny, příprava na narození dítěte v rodině ...)
- komunikace mezi vrstevníky, i směrem k dospělým, kulturní slovník, chování lidí, vlastnosti, pravidla slušného chování
- osobní bezpečí (prostředí domova, bezpečná cesta do školy, komunikace s cizími lidmi, způsoby odmítnutí, bezpečné chování doma, při hrách, důležitá telefonní čísla, telefonování, žádost o pomoc)

Fyzické zdraví:

- člověk (životní potřeby, projevy, společné a odlišné znaky od jiných živočichů)
- lidská postava (stavba těla a jeho částí, pohlavní rozdíly, mezi mužem a ženou, hygiena, sebepoznávání, sebepojetí)

II. ROČNÍK

Psychické a sociální zdraví:

- život rodiny (řád, pravidla rodinného života, rozdělení rolí v rodině, práva a povinnosti členů rodiny, jejich podíl na chodu domácnosti, společné činnosti rodiny, péče o nemocné a handicapované členy rodiny, sourozenecké vztahy
- vrstevnické vztahy (kamarádství, výběr kamarádů, vliv vrstevnické skupiny, modelové situace odmítnutí, požádání o pomoc pro sebe i pro ostatní, nebezpečí manipulace uvnitř skupiny, tolerance k odlišnostem spolužáků, jejich přednostem i nedostatkům, slušné chování...)
- komunikace mezi pohlavími (společenské chování)
- týrané, zneužívané a zanedbávané děti
- dětská krizová centra (možnosti pomoci v krizových situacích,...)
- nebezpečí elektronické komunikace – bezpečný internet

- odmítá komunikaci, která mu je nepříjemná odmítá „tělesné kontakty“, které jsou mu nepříjemné prostředí domova, bezpečná cesta do školy

Fyzické zdraví:

- vrozené biologické rozdíly mezi lidmi (věk, pohlaví, výška, barva pleti, vlasů, očí)

III. ročník

Psychické a sociální zdraví:

- funkce rodiny
- významné události v rodině (narození nového člena rodiny, odpovědnost za mladšího sourozence, vztah a komunikace se staršími sourozenci, smrt člena rodiny, setkávání, oslavy, historie rodiny, rodinné tradice)
- problémy v rodině (komunikace při řešení problémů, rozchod rodičů, nový partner rodiče, opuštěné, osiřelé, adoptované děti, péče o staré občany)
- nácvik chování v rizikových situacích (prostředí domova., bezpečí ve škole, práva a jejich ochrana (způsoby odmítání, nebezpečí manipulace, výhrůžky, vydírání...), slušné chování
- bezpečné užívání internetu, ochrana osobních dat

Fyzické zdraví:

- změny v průběhu života, puberta, dospívání , sebepoznání
- osobní a intimní hygiena dívek a chlapců

IV. ročník

Psychické a sociální zdraví:

- funkce a vývoj rodiny, vztahy v rodině (typy rodin, výchovné vlivy v rodině, náhradní rodinná péče, nové vztahy v rodině, rodokmeny...)
- komunikace v rodině, mezi lidmi, vztahy, respekt odlišností (komunikace uvnitř rodiny, pravidla společenského chování v rodině)
- pravidla soužití ve škole, mezi chlapci a děvčaty, v rodině, slušné chování, bezpečné domácí prostředí, řešení problémů doma a ve škole
- odmítací techniky, základní práva a jejich ochrana
- sebepoznání a sebepojetí
- pravidla bezpečné komunikace na internetu, sexualita a sdělovací prostředky, kritické čtení a vnímání mediálních sdělení

Fyzické zdraví:

- základy lidské reprodukce, vznik a vývoj jedince před narozením
- infekční nemoci (očkování, karanténa, izolace...)

V. ročník

Psychické a sociální zdraví:

- vztahy mezi lidmi, respekt odlišností (kamarádství, přátelství, láska, manželství, rodičovství, příbuzenství,...)
- konflikty v mezilidských vztazích (bezpečné chování v sociálním kontaktu,
- asertivní chování při ochraně sebe sama, komunikace řešení problémů (rozpozná jednání a chování, které nelze tolerovat)
- sexuální chování (pocity, představy, touhy, láska a její projevy...) bezpečné sexuální chování
- práva a jejich ochrana, právo říci „NE“ (prevence pohlavního zneužívání..., bezpečné prostředí)
- vnímání mediálních sdělení

Fyzické zdraví:

- etapy lidského života (postnatální vývoj, charakteristika jednotlivých období)
- péče o novorozence, kojence, batole (hygiena, výživa, rozvoj osobnosti dítěte,
- ochrana před přenosnými chorobami (HIV / AIDS, hepatitidy,...)

VI. ročník

Psychické a sociální zdraví:

- rodina, domov (postavení a role ženy a muže v rodině, práva a povinnosti členů rodiny při zajišťování chodu domácnosti a při výchově dětí.), vliv rodinného prostředí na rozvoj osobnosti,
- asociální chování a jeho prevence (vliv vrstevnické skupiny...), sekty, klima třídy a školy, řešení problémů,
- Úmluva o právech dítěte, ochrana práv
- vztahy mezi lidmi (k druhému pohlaví, partnerské vztahy, manželství, rodičovství, zakládání rodiny...), komunikace, empatie, asertivita,
- volba partnera (přátelství, kamarádství, láska, první sexuální kontakty...),
- sociální klima, pozitivní sociální prostředí,

- mobilstalking, kybernstalking – jak a kde hledat pomoc, ochrana vůči manipulaci, manipulativním informacím, asertivní techniky.

Fyzické zdraví:

- hygiena,
- sexuální zneužívání a jeho prevence vliv návykových látek na sexuální chování,
- plánované rodičovství,
- HIV / AIDS bezpečné sexuální chování vzhledem k odpovědnosti za sebe a okolí,
- sebepoznání, sebepojetí, optimální reakce na dospívání.

VII. ročník

Psychické a sociální zdraví:

- komunikace v rodině (dospívající a jeho komunikace v rámci rodiny i mimo ni, mezigenerační rozdíly,...),
- požadavky spojené se vstupem do samostatného života (potřeby rodiny vzhledem k bydlení, potřeba a právo na vlastní soukromí, zakládání vlastního domova...),
- vztahy s vrstevníky, respekt odlišností, projevy chování, rizikové chování, efektivní komunikace,
- volba partnera (přátelství, kamarádství, láska, manželství, etika sexuálního chování).

Fyzické zdraví:

- plánované rodičovství (biologická, psychická a sociální zralost...),
- sexuální dospívání (předčasná sexuální zkušenost, intimní hygiena, sexuální orientace, poruchy pohlavní identity),
- probuzené pohlaví (zvýšený zájem o sebe sama, intimní hygiena, masturbace, mýty, skutečnost očima lékařů, nekoitální aktivity, líbání, dotýkání, mazlení...), optimální reakce, seberegulace,
- sexualita a média (ohrožení mravního vývoje dětí a mládeže), ochrana vůči manipulaci,
- návykové látky a sex, bezpečné chování, zdraví a jeho ochrana.

VIII. ročník

Psychické a sociální zdraví:

- změny v životě rodiny (narození dítěte, adopce, nemoc, ošetřování člena rodiny, etické vztahy k nemocnému, rekonvalescence, rozvod, odchod dětí z rodiny, ztráta zaměstnání členů rodiny...) podpora ze strany členů rodiny,

- ekonomické a právní otázky rodinného života,
- řešení konfliktů nejenom v rodině, ale i v širším sociálním prostředí (konflikty v mezilidských a partnerských vztazích, pravidla mezilidského soužití, etika ve vztazích, hodnotový systém...),
- vztahy s vrstevníky, rovnost a nerovnost mezi lidmi, rozdíly v prožívání, myšlení a jednání, rozhodovací dovednosti, vnímání, prožívání a posuzování skutečnosti, sebe i druhých lidí morálka a mravnost,
- postoje k sexualitě a sexuálnímu chování (sexuální orientace, promiskuita, prostituce, ohrožení zdraví v souvislosti s rizikovým sexuálním chováním, ...), optimální reakce,
- sexualita a zákon (věková hranice trestněprávní odpovědnosti, kuplířství, sexuální zneužívání...),
- rizikové/efektivní chování (rizika návykových látek a sexuálního chování), asertivní techniky, ochrana vůči manipulaci médií a sekt.

Fyzické zdraví:

- rozhodování v oblasti sexuálního chování (odložení startu do pohlavního života ...), seberegulace a sebeorganizace,
- plánované rodičovství (početí, asistovaná reprodukce, genetické poradenství...),
- umělé přerušování těhotenství - zdravotní a etický problém,
- metody antikoncepce (přirozená, bariérová, hormonální, vhodnost a nevhodnost vzhledem k účinnosti, použití věku...),
- ochrana reprodukčního zdraví (prevence rakoviny prsu, technika samovyšetřování prsní žlázy, prevence rakoviny děložního čípku, poruchy plodnosti...),
- nemoci, úrazy a prevence – složky zdraví, jejich ochrana a rozvoj (prevence, příčiny, příznaky), životní styl – pozitivní a negativní dopad na zdraví člověka,
- poznávací schopnosti u jednotlivých druhů nemocí,
- fungování a vliv médií ve společnosti ve vztahu k sexuální výchově.

IX. ročník

Psychické a sociální zdraví:

- faktory ovlivňující stabilitu rodiny (vztahy v rodině, rodinné klima, krizové situace v rodině, sféry pomoci rodinám, krizová centra, důležité telefony, předmanželské a manželské poradny...), adaptace na životní změny,

- zanedbávání rodinné výchovy, náhradní rodinná péče,
- vztahy s vrstevníky, efektivní komunikace, rovné postavení mužů a žen, svoboda a vzájemná závislost,
- pravidla chování, osobní vlastnosti, rozhodování a dovednosti, systém osobních hodnot, sebehodnocení,
- stereotypy v posuzování druhých lidí.

Fyzické zdraví:

- předčasná těhotenství, manželství nezletilých a jejich důsledky,
- týrané, zneužívané a zanedbávané děti (prevence, ochrana, linky pomoci),
- nemoci přenosné pohlavním stykem, včetně HIV / AIDS,
- postoje k sexualitě a sexuálnímu chování (sexuální orientace, promiskuita, prostituce, pornografie, předsudky a diskriminace, znásilnění, obchodování s lidmi v souvislosti s prostitutcemi, ohrožení zdraví v souvislosti s rizikovým sexuálním chováním,...), optimální chování v dospívání, zneužívání návykových látek a jejich vztah se sexuálním chováním, asertivní techniky,
- rizikové chování (sexuální zneužívání a jeho prevence),
- sexualita a zákon (věková hranice trestněprávní odpovědnosti, kuplířství, sexuální zneužívání), poznávací schopnosti,
- sexuální dysfunkce poruchy pohlavní identity – odpovědnost za bezpečné sexuální chování, ochrana vůči manipulaci médií a sekt,
- zdraví, lidské potřeby (Maslowova hierarchie potřeb), seberegulace a sebeorganizace, psychohygiena, hodnoty, postoje, praktická etika,
- interpretace vztahu mediálních sdělení a reality ve vztahu k sexuální výchově.

Očekávané výstupy 1. – 3. ročník

- uplatňuje základní hygienické, režimové a jiné zdravotně preventivní návyky s využitím elementárních znalostí o lidském těle
- projevuje vhodným chováním a činnostmi vztah ke zdraví, dodržuje zásady bezpečného chování tak, aby neohrožoval zdraví své a zdraví jiných
- chová se obezřetně při setkání s neznámými jedinci, odmítne komunikaci, která je mu nepříjemná; v případě potřeby požádá o pomoc pro sebe i pro jiné dítě

Očekávané výstupy 4. - 5. ročník

- využívá poznatků o lidském těle k vysvětlení základních funkcí jednotlivých orgánových soustav a podpoře vlastního zdravého způsobu života
- rozlišuje jednotlivé etapy lidského života a orientuje se ve vývoji dítěte před a po jeho narození
- uplatňuje základní dovednosti a návyky související s podporou zdraví a jeho preventivní ochranou
- uplatňuje ohleduplné chování k druhému pohlaví a orientuje se v bezpečných způsobech sexuálního chování mezi chlapci a děvčaty v daném věku

Očekávané výstupy 6. – 9. ročník

- respektuje přijatá pravidla soužití mezi vrstevníky a partnery, pozitivní komunikaci a kooperaci přispívá k utváření dobrých mezilidských vztahů v širším společenství (v rodině, komunitě),
- vysvětlí role členů komunity (rodiny, třídy, spolku) a uvede příklady pozitivního a negativního vlivu na kvalitu sociálního klimatu (vrstevnická skupina, rodinné prostředí) z hlediska prospěšnosti zdraví,
- vysvětlí na příkladech přímé souvislosti mezi tělesným, duševním a sociálním zdravím, vysvětlí vztah mezi uspokojováním základních lidských potřeb a hodnotou zdraví,
- posoudí různé způsoby chování lidí z hlediska odpovědnosti za vlastní zdraví i zdraví druhých a vyvozuje z nich osobní odpovědnost ve prospěch aktivní podpory zdraví,
- vyjádří vlastní názor k problematice zdraví a diskutuje o něm v kruhu vrstevníků, rodiny i v nejbližším okolí,
- uplatňuje osvojené preventivní způsoby rozhodování, chování a jednání v souvislosti s běžnými, přenosnými, civilizačními a jinými chorobami, svěří se zdravotním problémem a v případě potřeby vyhledá odbornou pomoc,
- projevuje odpovědný vztah k sobě samému, k vlastnímu dospívání a pravidlům zdravého životního stylu optimálně reaguje na fyzické změny v období dospívání a kultivovaně se chová k opačnému pohlaví v souvislosti se zdravím, etikou, morálkou a životními cíli mladých lidí přijímá odpovědnost za bezpečné sexuální chování,
- vyhodnotí na základě svých znalostí a zkušeností možný manipulativní vliv vrstevníků, médií, sekt, uplatňuje osvojené dovednosti komunikační obrany proti manipulaci a agresi.

6.5 Etická výchova

DOPLŇUJÍCÍ VZDĚLÁVACÍ OBOR

Obsah doplňujícího vzdělávacího oboru tvoří následující témata:

1. Mezilidské vztahy a komunikace.
2. Důstojnost lidské osoby. Pozitivní hodnocení sebe.
3. Pozitivní hodnocení druhých.
4. Kreativita a iniciativa. Řešení problémů a úkolů. Přijetí vlastního a společného rozhodnutí.
5. Komunikace citů.
6. Interpersonální a sociální empatie.
7. Asertivita. Zvládnutí agresivity a soutěživosti. Sebeovládání. Řešení konfliktů.
8. Reálné a zobrazené vzory.
9. Prosociální chování v osobních vztazích. Pomoc, darování, dělení se, spolupráce, přátelství.
10. Prosociální chování ve veřejném životě. Solidarita a sociální problémy.

Na deset základních témat navazuje šest aplikačních témat, mezi která patří:

- Etické hodnoty
- Sexuální zdraví
- Rodinný život
- Duchovní rozměr člověka
- Ekonomické hodnoty
- Ochrana přírody a životního prostředí
- Hledání pravdy a dobra jako součást přirozenosti člověka

Etická výchova vytváří celou řadu mezipředmětových vztahů. Ve vzdělávací oblasti Jazyk a jazyková komunikace ve vzdělávacím oboru Český jazyk a literatura navazuje etická výchova na učivo naslouchání, mluvený projev, písemný projev a tvořivé činnosti s literárním textem a ve vzdělávacím oboru Cizí jazyk na učivo pravidla komunikace v běžných každodenních situacích. Ve vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět navazuje na učivo domov, škola, rodina, soužití lidí, chování lidí, základní globální problémy, ohleduplné chování k přírodě, ochrana přírody, partnerství, rodičovství a základy sexuální výchovy. Ve vzdělávací oblasti Člověk a kultura ve vzdělávacím oboru Výtvarná výchova navazuje na učivo prostředky

pro vyjádření emocí, pocitů, nálad, fantazie, představ a osobních zkušeností a ověřování komunikačních účinků. Z průřezových témat navazuje především na vzdělávací obsah osobnostní a sociální výchovy, multikulturní výchovy, environmentální výchovy a mediální výchovy.

Etická výchova žáka především vede: k navázání a udržování uspokojivých vztahů, k vytvoření si pravdivé představy o sobě samém, k tvořivému řešení každodenních problémů, k formulaci svých názorů a postojů na základě vlastního úsudku s využitím poznatků z diskuze s druhými, ke kritickému vnímání vlivu vzorů při vytváření vlastního světonázoru, k pochopení základních environmentálních a ekologických problémů a souvislostí moderního světa.

Doplňující vzdělávací obor etická výchova u žáka rozvíjí: sociální dovednosti, které jsou zaměřeny nejen na vlastní prospěch, ale také na prospěch jiných lidí a celé společnosti, na samostatné pozorování s následným kritickým posouzením a vyvozením závěrů pro praktický život, samostatnost při hledání vhodných způsobů řešení problémů, správné způsoby komunikace, respekt k hodnotám, názorům a přesvědčení jiných lidí, schopnost vcítit se do situací ostatních lidí, pozitivní představu o sobě samém a schopnost účinné spolupráce.

Hlavním důvodem pro zařazení etické výchovy do RVP ZV je skutečnost, že v naší školské soustavě chybí předmět, který by systematicky rozvíjel mravní stránku osobnosti žáků. Důležitost a aktuálnost tohoto kroku podporují i zkušenosti z většiny zemí OECD, ve kterých je předmět s podobným obsahem do vzdělávacího systému zařazen.

Vzdělávání je založeno na zásadách svobodného šíření poznatků, které vyplývají z výsledků soudobého stavu poznání světa a jsou v souladu s obecnými cíli vzdělávání (§ 2, odst. 1, písm. e) školského zákona).

Vzdělávací obsah - 1. stupeň

Očekávané výstupy - 1. období

žák

- *si osvojí oslovování křestními jmény, používání vhodných forem pozdravu, naslouchání, dodržování jednoduchých komunikačních pravidel ve třídě, poděkování, omluvu, přiměřenou gestikulaci,*
- *se podílí na vytváření společenství třídy prostřednictvím dodržování jasných a splnitelných pravidel,*

- *si osvojí základní (předpoklady)vědomosti a dovednosti pro vytvoření sebeúcty a úcty k druhým,*
- *si osvojí základy pozitivního hodnocení a přijetí druhých,*
- *zvládá prosociální chování: pomoc v běžných školních situacích, dělení se, vyjádření soucitu, zájem o spolužáky,*
- *vyjadřuje city v jednoduchých situacích,*
- *využívá prvky tvořivosti při společném plnění úkolů,*
- *reflektuje situaci druhých a adekvátně poskytuje pomoc.*

Učivo

ZÁKLADNÍ KOMUNIKAČNÍ DOVEDNOSTI

- **komunikace při vytváření výchovného kolektivu** – představení se, vytvoření základní komunikačních pravidel kolektivu, zdvořilost, otevřená komunikace
- **základní prvky verbální komunikace v mezilidských vztazích** - pozdrav, otázka, prosba, poděkování, omluva
- **základy neverbální komunikace**- seznámení se s možnostmi neverbální komunikace, postoje těla, mimika, zrakový kontakt, gesta, podání ruky
- **komunikace citů** – identifikace, vyjádření a usměrňování základních citů, pocity spokojenosti, radosti, sympatie, smutku, obav a hněvu

POZITIVNÍ HODNOCENÍ SEBE A DRUHÝCH

- **sebepojetí** - sebepoznání, sebehodnocení, sebepřijetí, sebereprezentace, sebeovládání, podpora sebeoceňování
- **pozitivní hodnocení druhých** – v běžných podmínkách projevení pozornosti a laskavosti, vyjádření uznání, účinnost pochvaly, připisování pozitivních vlastností druhým, správná reakce na pochvalu
- **akceptace druhého** - zážitek přijetí pro každé dítě, nácvik přátelského přijetí, umění odpustit, pomocí empatie předpokládat reakci druhých

TVOŘIVOST A ZÁKLADY SPOLUPRÁCE

- **tvůrčivost v mezilidských vztazích** – vytváření prožitků radosti pro druhé, společné plnění úkolů, zbavování se strachu z neznámého řešení úkolu a z tvořivého experimentování
- **schopnost spolupráce** – radost ze společné činnosti a výsledku, vyjádření zájmu, základní pravidla spolupráce
- **elementární prosociálnost** – darování, ochota dělit se, povzbuzení, služba, vyjádření soucitu, přátelství

ZÁKLADY ASERTIVNÍHO CHOVÁNÍ

- **iniciativa** – ve vztahu k jiným, hledání možnosti jak vycházet s jinými lidmi v rodině, ve třídě, mezi vrstevníky, iniciativa nepřijatá jinými, zpracování neúspěchu
- **asertivní chování** – rozlišování mezi nabídkami druhých, schopnost odmítnutí nabídky k podvodu, krádeži, pomlouvání, zneužívání návykových látek a sexuálnímu zneužívání

Vzdělávací obsah - 2. stupeň

Očekávané výstupy

žák

- *komunikuje otevřeně, pravdivě, s porozuměním pro potřeby druhých a přiměřeně situaci,*
- *respektuje velikost a důstojnost lidské osoby, objevuje vlastní jedinečnost a identitu a vytváří si zdravé sebevědomí,*
- *analyzuje a aplikuje empatii v kolektivu,*
- *nahrazuje agresivní a pasivní chování chováním asertivním, neagresivním způsobem obhajuje svá práva,*
- *rozlišuje manipulační působení médií a identifikuje se s pozitivními prosociálními vzory,*
- *spolupracuje i v obtížných sociálních situacích,*
- *je vnímavý k sociálním problémům, v kontextu své situace a svých možností přispívá k jejich řešení,*
- *analyzuje etické aspekty různých životních situací,*
- *se rozhoduje uvážlivě a vhodně v každodenních situacích a nevyhýbá se řešení osobních problémů,*
- *aplikuje postoje a způsobilosti, které rozvíjejí mezilidské vztahy.*

Učivo

KOMUNIKACE

- **otevřená komunikace** – úroveň komunikace, zásady verbální komunikace,

komunikační chyby, dialog, komunikace ve ztížených podmínkách,

- **aktivní naslouchání** – cíle, výhody, zásady, způsob a nácvik aktivního naslouchání.

DŮSTOJNOST A IDENTITA LIDSKÉ OSOBY

- **úcta k lidské osobě** – lidská práva, zdroje lidských práv, svoboda, rovnost, potenciality člověka, pozitivní hodnocení druhých v obtížných situacích, občanská zralost,
- **jedinečnost a identita člověka** – rozvoj sebevědomí, hodnotová orientace, rozvoj sebeovládání a morálního úsudku, selfmanagement, úvahy nad mravními zásadami, radost a optimizmus v životě.

ASERTIVNÍ CHOVÁNÍ

- **asertivní chování** – přijatelný kompromis, konstruktivní kritika, přijetí pochvaly, požádání o laskavost, stížnost, otázka po důvodu, realizace svých práv, řešení konfliktu,
- **obrana před manipulací - asertivní techniky** – manipulace, vysvětlení a nácvik jednotlivých asertivních technik,
- **fair play** – zdravá soutěživost, dodržování pravidel hry, asertivita a prosociálnost v soutěživých situacích, prosociálnost a sport.

REÁLNÉ A ZOBRAZENÉ VZORY

- **pozitivní vzory versus pochybné idoly** – senzibilizace pro rozlišování vzorů, vliv reálných vzorů, prosociální vzory ve veřejném životě, vzory ve vlastní rodině, vliv zobrazených vzorů a vhodné literární prameny, smysl autority, vztah k autoritě,
- **podpora pozitivního působení televize a médií** – nabídka pozitivních vzorů v médiích, kritický přístup k působení médií, eliminace vlivu agrese, zvládnutí agrese, rozlišování mezi realitou a pseudorealitou, účinná obrana proti manipulaci médií, media a volný čas,
- **já – potenciální vzor pro druhé** – smysl a cíl mého života, postoje, zodpovědný život, mé schopnosti a společnost, zdravý způsob života, autonomie a konformita.

INICIATIVA A KOMPLEXNÍ PROSOCIÁLNOST

- **iniciativa a tvořivost** – reaktalizace, nácvik tvořivosti, prosociální aspekt iniciativy a tvořivosti ve školním prostředí a v rodině, psychická a fyzická pomoc, ochota ke spolupráci, přátelství,

- **iniciativa ve ztížených podmínkách** – pozitivní formulace problému, pomoc anonymnímu člověku, veřejná osobní angažovanost,
- **uplatnění komplexní prosociálnosti** – bída světa, informovanost o situaci zemí třetího světa, vztah k menšinám, využití prosociálnosti v multikulturní společnosti, pozitivní vztah k diverzitám.

APLIKOVANÁ ETICKÁ VÝCHOVA

- **etické hodnoty** – zdroje etiky, osobní odpovědnost, smysl života, aplikace mravních zásad a hodnot, ctnosti, svědomí a jeho rozvoj,
- **sexuální zdraví** – zodpovědný vztah k sexualitě, mládí – příprava na lásku, sexuální identita, nezralé rodičovství,
- **rodina** – poznání vlastní rodiny a jejích pravidel, práva a povinnosti v rodině, role v rodině, formulace nevyslovených pravidel a očekávání, hodnota rodiny, zlepšení atmosféry v rodině, komunikace v rodině, úcta k členům rodiny, úcta ke stáří,
- **duchovní rozměr člověka** – obrana proti sektám, tolerance k lidem s jiným světovým názorem, informace o různých světových názorech,
- **ekonomické hodnoty** – rozumné nakládání s penězi, zájem o otázky národního hospodářství, vztah mezi ekonomikou a etikou, rozvíjení ekonomických ctností – šetrnost, podnikavost,
- **ochrana přírody a životního prostředí** – úcta k životu ve všech jeho formách, citový vztah člověka k přírodě, vnímání krásy a mnohotvárnosti přírody, zodpovědnost za životní prostředí.

Poznámka:

Předkládaný Školní vzdělávací program základního vzdělávání bude postupně doznávat úprav a změn, bude postupně upravován, doplňován a rozšiřován – jedná se o tzv. *otevřený dokument*. Tyto změny zcela jistě vyvolají změny organizace a struktury základní školy, nabídka volitelných a nepovinných předmětů, zájmových útvarů, připomínky rodičů, školské rady i místní samosprávy. Tento školní vzdělávací program je zpracován na základě zásad uvedených v RVP ¹³⁾.

¹³⁾ Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. Praha : MŠMT ČR 2016